

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Tereza Bezoušková

Způsoby distribuce neživotního pojištění

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Roman Vybíral, Ph.D.

Tematický okruh: Finanční právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 20. 11. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 459 887 znaků včetně mezer.

Mgr. Tereza Bezoušková

V Praze dne 20. 11. 2024

Poděkování

Ráda bych poděkovala své rodině za podporu při psaní této rigorózní práce. Velké díky patří mému příteli, který mě neúnavně podporoval a motivoval, abych se mohla plně věnovat psaní. V neposlední řadě děkuji JUDr. Romanu Vybíralovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a také za vstřícný přístup při dokončení této práce.

Obsah

Úvod	6
1. Právní úprava	9
1.1 Vývoj právní úpravy	11
1.1.1 Změny po roce 1990	13
1.1.2 Změny v souvislosti se vstupem do EU	17
1.2 Právo EU	23
1.2.1 Směrnice IDD	24
1.2.2 Další právní akty EU	26
1.3 Česká právní úprava	29
1.3.1 Zákon o distribuci pojištění a zajištění	30
1.3.2 Další úprava k distribuci pojištění	33
2. Pojištění	35
2.1. Pojistný produkt	39
2.1.1. Produktové řízení	40
2.2. Pojistná smlouva	43
2.2.1. Individuální pojistná smlouva	47
2.2.2. Skupinová pojistná smlouva	49
3. Distribuce pojištění	51
3.1. Pojem distribuce pojištění	52
3.2. Distribučně neutrální regulační přístup	53
3.3. Obsah pojmu distribuce pojištění	54
3.4. Činnosti vyloučené z působnosti zákona DPZ	56
3.5. Podmínky distribuce pojištění	57
3.5.1. Pravidla provozování činnosti a personální předpoklady	58
3.5.2. Pravidla jednání	67
3.6. Poskytování pojištění (interní distribuce)	72
3.7. Zprostředkování pojištění (externí distribuce) – pojišťovací zprostředkovatelé	75
3.7.1. Zprostředkovatelé pojištění na Slovensku	78
3.7.2. Zprostředkovatelé pojištění v Rumunsku	79
3.7.3. Zprostředkovatelé pojištění v Polsku	82
3.8. Distribuční modely	84
4. Alternativní a podpůrné způsoby distribuce pojištění	89
4.1. Zprostředkovatel doplňkového pojištění de minimis	89
4.2. Marketingová spolupráce	92
4.3. Srovnání pojištění	97

4.4. Tipařství.....	99
5. Nabízení možnosti stát se pojištěným.....	100
5.1. Právní úprava	102
5.2. Původ skupinového pojištění.....	105
5.3. Skupinové pojištění a nabízení pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy	106
5.3.1. Účastníci skupinového pojištění a jejich interakce	106
5.3.2. Vymezení činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným.....	109
5.3.3. Působnost ZDPZ na činnost pojistníka a jeho povinnosti.....	112
5.3.4. Postavení zákazníka ve skupinovém pojištění	114
5.3.5. Navrhované změny ustanovení § 4 ZDPZ	116
5.4. Porovnání s činností zprostředkování pojištění	122
5.5. Porovnání s polským skupinovým pojištěním.....	126
6. Aktuální témata týkající se distribuce pojištění	128
6.1. Distribuce cestovního zdravotního pojištění cizinců.....	128
6.1.1. Cestovní zdravotní pojištění cizinců	129
6.1.1.1. Zdravotní pojištění cizinců pro případ nutné a neodkladné péče.....	132
6.1.1.2. Komplexní zdravotní pojištění.....	134
6.1.2. Vývoj právní úpravy od roku 2021	135
6.1.2.1. Právní stav ke dni 1. srpna 2021	136
6.1.2.2. Právní stav od 2. srpna 2021 do 19. září 2023	137
6.1.2.3. Právní stav ke dni 20. září 2023	144
6.2. Distribuce pojištění pojistníkem na základě skupinové pojistné smlouvy	148
6.2.1. Skutkový stav projednávané věci	149
6.2.2. Právní úprava.....	150
6.2.3. Právní posouzení projednávané věci	151
6.2.4. Důsledky přijatého rozhodnutí SDEU.....	152
6.2.5. Dopady rozhodnutí SDEU do právních řádů členských států.....	154
6.2.6. Zhodnocení rozhodnutí SDEU	160
Závěr.....	164
Seznam zkratk	168
Seznam použitých zdrojů	171
Seznam příloh.....	183
Příloha č. 1 – Obsah odborné způsobilosti podle stupňů odborné způsobilosti (Slovensko).....	184
Příloha č. 2 - Seznam pojišť'ovacích zprostředkovatelů s jejich popisem (Rumunsko).....	185
Abstrakt	189
Abstract	191

Úvod

Předložená rigorózní práce je zaměřena na vybrané způsoby distribuce neživotního pojištění, tj. účelem zpracování tohoto textu je především odpověď na otázku, jak neživotní pojišťovna a subjekty, se kterými při své činnosti tato pojišťovna spolupracuje, „dodávají“ pojištění svým zákazníkům, zejména na českém trhu pojištění.

Pojem distribuce použitý v názvu předložené práce zahrnuje, pro účely problematiky zpracované v této práci, více činností oproti zákonné definici tohoto pojmu upravené v ustanovení § 2 písm. a) zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů. Vedle činností poskytování a zprostředkování pojištění, které jsou pod uvedenou zákonnou definicí zahrnuty, bude v této práci dále analyzována zejména činnost nabízení možnosti stát se pojištěným ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů, a dále některé další činnosti, které jsou spíše doplňkového charakteru (k uvedeným činnostem jsou alternativou, resp. mají pro ně podpůrnou funkci). Posledně uvedené činnosti budou v této práci zpracovány pro podání pokud možno maximálně komplexního rámce činností, které pojišťovny dále kombinují při tvorbě své distribuční strategie a distribučních modelů.

Na druhou stranu podotýkám, že se jedná o vybrané způsoby distribuce neživotního pojištění, jelikož současně nevylučuji, že v této práci budou bezezbytku shrnuty všechny existující či možné způsoby distribuce neživotního pojištění, které jsou českou právní úpravou umožněny. Ludovít Ódor napsal „*Snaha zaujmout na omezeném prostoru s sebou nutně přináší potřebu kompromisů v hloubce i šířce myšlenek.*“¹ Ani tento text není z uvedeného výjimkou.

Vybrané způsoby budou popsány, analyzovány a komparovány navzájem, a to včetně porovnání s relevantní právní úpravou jiných vybraných členských států EU. Současně budou v této práci analyzovány některé distribuční modely v kontextu zákazu řetězení distributorů.

Ke zpracování této problematiky mě vede více důvodů, přičemž hlavním z nich je stále trvající aktuálnost. Stále tomu není tak dávno, co byla na unijní, a v návaznosti na ni i na národní úrovni jednotlivých členských států EU, přijata nová právní úprava distribuce pojištění. Ovšem ani nadále vývoj této právní úpravy neutichá. Toto dokládá nejen např. na unijní úrovni podaný výklad pojmů distribuce pojištění použitých v unijních aktech, který byl proveden Soudním dvorem Evropské unie v rozsudku ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20, ale i v České republice zákonem zavedené omezení možnosti distribuce cestovního zdravotního pojištění

---

¹ ÓDOR, L.: *Rychlokurz geniality. 42 otázek a odpovědí, které vám pomohou pochopit dnešní svět.* Bratislava: N Press, s.r.o., 2022, ISBN 978-80-8230-197-0, s. 21.

cizinců v rozsahu komplexní péče pro některé pojišťovny. Obě tato témata budou v předložené práci rozebrána. Dále je mi problematika distribuce neživotního pojištění a pojišťovacího práva blízká, jelikož jsem se jí několik let věnovala i ve svém profesním životě a také jsem ji pojala jako ústřední téma ve své diplomové práci pod názvem *Ochrana spotřebitele v pojišťovnictví*.

Cílem předložené práce je prostřednictvím analýzy vybraných způsobů distribuce neživotního pojištění na území České republiky a rovněž prostřednictvím jejich komparace s ekvivalentními instituty v právních úpravách jiných členských států EU potvrdit nebo vyvrátit stanovené hypotézy. Součástí práce bude rovněž rozbor výhod a nevýhod těchto způsobů distribuce, které mohou ovlivnit jak pojišťovny, tak i samotné zákazníky.

Za účelem dosažení tohoto cíle jsou stanoveny tyto hypotézy, jejichž potvrzení či vyvrácení je zpracováno v závěru této práce:

1. Zákon č. 170/1018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů, zpřehlednil úpravou pravidel zastoupení v ustanovení § 47 tohoto zákona distribuční řetězce pro zákazníky.
2. Marketingová propagace konkrétního pojištění a jeho distributora bez možnosti současného sjednání pojištění u této propagace naplňuje znaky výjimky z působnosti zákona č. 170/1018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů, upravené v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) a c) tohoto zákona.
3. Zákazník přistupující do pojištění v rámci skupinové pojistné smlouvy a zákazník, který pro sebe sjedná individuální pojistnou smlouvu, mají stejné postavení.
4. Česká republika porušila zavedením monopolu pro poskytování cestovního zdravotního pojištění v rozsahu komplexní péče unijní právní akty.
5. V národních právních úpravách vybraných členských států EU byla distribuce pojištění pojata ve smyslu výkladu podaném rozsudkem Soudního dvora EU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 již v době před přijetím tohoto rozsudku.

Předložená práce bude strukturována do šesti částí. První a druhá část budou svým charakterem více deskriptivní. V první části bude pojata právní úprava distribuce pojištění na unijní a české úrovni. Bude zde shrnuta podstatná právní úprava s relevantními právními předpisy v této oblasti. V souvislosti s tím zde budou rovněž shrnuty i vývojové tendence ke zpracovávané problematice v rámci stručného historického exkurzu.

V druhé části shrnu a vymezím nezbytnou terminologii vztahující se k v této práci zpracovávané problematice.

Ve stěžejních částech práce, části třetí, čtvrté a páté, se budu zabývat jednotlivými způsoby „dodání“ pojištění zákazníkovi. Postupně zde v každé z těchto částí zanalyzuji činnost distribuce pojištění (ve svém zákonném pojetí, tedy jako činnost poskytování a zprostředkování pojištění), dále alternativní a podpůrné činnosti k této činnosti a konečně i činnost nabízení možnosti stát se pojištěným.

V závěrečné šesté části budou zpracována aktuální témata v oblasti distribuce pojištění (tj. výklad podaný Soudním dvorem Evropské unie v rozsudku ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 a dočasné zavedení monopolu na poskytování cestovního zdravotního pojištění cizinců v rozsahu komplexní péče na území České republiky).

S ohledem na rozsah zpracované problematiky nebude v předložené práci uceleně zpracován dohled České národní banky k těmto činnostem, jehož zpracování bylo původně v předloženém textu rovněž plánováno.

Výzkumné metody zvolené pro zpracování této práce zahrnují metodu deskriptivní, analytickou, komparativní a syntetickou. Deskriptivní metoda bude nejvíce využita v první a druhé části této práce (tj. právní úprava distribuce pojištění a relevantní terminologie). Nicméně deskripce bude využito rovněž i v dalších částech této práce, zejména v rámci uvedení do konkrétní problematiky. Analytická metoda bude využita především k podrobnému rozboru jednotlivých distribučních modelů, jejich výhod a nevýhod, a k identifikaci klíčových rozdílů mezi nimi. Komparativní metoda bude potom aplikována při porovnávání českých úprav s obdobnými instituty v právních úpravách jiných vybraných členských států EU. Poslední metoda, metoda syntetická, bude využita k propojení dílčích závěrů analýz a komparací, a to za účelem formulace ucelených závěrů a umožnění ověření stanovených hypotéz.

Prameny využitě pro zpracování této práce budou rozmanité, přičemž mezi klíčovými zdroji budou figurovat právní předpisy, včetně podzákoných právních předpisů a důvodových zpráv, jakož i unijní akty, komentáře k právním předpisům, odborné články a publikace. Neméně podstatným zdrojem pro vytvoření této práce je i dohledová činnost České národní banky, zejména její dohledová úřední sdělení a benchmarky. Domnívám se, že tyto prameny umožní propojení teoretických východisek s praktickými příklady a tvorbu podkladů pro následné analýzy a závěry.

1. Právní úprava

Distribuce pojištění je činnost, která je součástí pojišťovací činnosti.² Bezpochyby jde o činnost klíčovou pro oblast pojišťovnictví, protože bez distribuce pojištění, přesněji bez uzavírání pojistných smluv, by nedocházelo k přebírání pojistných rizik, což je primární činnost, kterou pojišťovny v rámci své pojišťovací činnosti vykonávají.³ Ačkoliv pojišťovnictví, jako jedno ze specifických odvětví ekonomiky, není terminologicky v právním řádu České republiky vymezeno,⁴ jde, vzhledem k množství právních předpisů, které jej upravují, o rozsáhle a poměrně přísně regulovaný sektor podnikání. Regulační tendence v tomto odvětví postupem času přibývají a novelizací stávající právní úpravy reagují na problémy, které přináší praxe a celkový vývoj společnosti. V posledních několika letech se tyto regulační tendence zdatelně dotýkají i přímo činnosti distribuce pojištění.

Co se týče současné podoby regulačního rámce problematiky související s pojišťovnictvím, a v této souvislosti i samotné distribuce pojištění, v posledních desetiletích to byl například vstup České republiky do Evropské unie (EU), hospodářská a finanční krize v roce 2008, digitalizace, globalizace, ochrana osobních údajů či životního prostředí a nepochybně i výskyt epidemie COVID-19, které lze zahrnout mezi významné příčiny či podněty, které měly a nadále i mají zcela zásadní vliv na aktuální podobu tohoto rámce a byly či nadále jsou příčinou legislativních iniciativ regulujících činnost subjektů v pojišťovnictví. Opominout by určitě neměl být ani vývoj umělé inteligence.

Dále je to samotné chování subjektů podnikajících v tomto odvětví, které je dalším významným faktorem podněcujícím zákonodárce v další normotvorné činnosti. Jde o podněty proměňující fungování pojistného trhu samy o sobě (myšleno jako změny ve způsobu podnikání osob podnikajících na pojistném trhu, jejichž primární příčinou nemusí být změny v legislativě).

Podnikání v sektoru pojišťovnictví má nyní častěji přeshraniční rozměr, který na území EU bezpochyby zjednodušuje tzv. jednotný evropský pas. Distribuce pojištění čím dál více probíhá způsobem umožňujícím komunikaci na dálku (zejména online prodej). Samotný vývoj pojistných produktů⁵ reflektuje požadavky poptávky, díky čemuž se dnes na pojistném trhu např. běžně setkáváme s pojistnými produkty, které v sobě zároveň kombinují vícero finančních služeb. V návaznosti na to lze do jisté míry předpokládat, že takové chování, které se stane běžnou praxí na pojistném trhu, bude dříve či později rovněž popsáno legislativně. Jinými slovy se opětovně

---

² Ustanovení § 3 odst. 1 písm. f) ZPOJ.

³ Téže ustanovení.

⁴ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání.* Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 13.

⁵ Tj. produktové řízení.

dostáváme k zákonodárným iniciativám a novelizacím relevantních právních předpisů, kterými je na tyto změny podnikání v praxi reagováno. Důvodem těchto změn v případě finančních služeb bývá v naprosté většině ochrana slabší strany, resp. ochrana spotřebitele (příkladem je rozšíření předsmulvních informačních povinností distributorů pojištění vůči zákazníkovi, a to právě za účelem ochrany slabší smluvní strany).

Lze shledat, že pojišťovací právo, jako oblast práva regulující sektor pojišťovnictví, prostřednictvím norem hmotněprávního i procesněprávního charakteru, je legislativně výrazně dynamickou oblastí⁶ a ačkoliv činnost distribuce pojištění byla v posledních letech zevrubně legislativně upravena, nelze předpokládat, že jsou legislativní změny u konce, nebo alespoň při nejmenším, že by legislativní iniciativy v této oblasti nemusely být tak časté. I nadále se pojišťovnictví vypořádává s problémy a trendy, které se dotýkají společnosti (jako je např. již zmíněná digitalizace a s tím spojená kyberbezpečnost a rozvíjející se oblast IT práva s větším rozmachem umělé inteligence⁷ či ochrana životního prostředí s pravidly udržitelného rozvoje a související odpovědnosti). Ostatně už samotná Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA) k návrhu zákona o distribuci pojištění a zajištění a k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění, zmiňuje ideu jednotné komplexní úpravy distribuce na finančním trhu,⁸ *de facto* jsou tímto předpokládány další legislativní úpravy již při samotných legislativních úpravách téže věci. Otázku, na kolik je přínosné přijímat novou právní úpravu určité věci v okamžiku, kdy si je zákonodárce již při provádění jiné úpravy této věci vědom, že jde možná pouze o dočasné řešení, jelikož si ideální úpravu k dané věci představuje, byť minimálně, jinak, není cílem této práce řešit. Důvody pro i proti má každé z jejího řešení a z pohledu tématu této práce je právě klíčové to, že legislativní vývoj této oblasti není zdaleka u konce a ani nezpomaluje.

---

⁶ Pro množství legislativních iniciativ a právních norem upravujících tuto oblast je významným faktorem rovněž to, že jde o finanční služby a zákazníkem bývá často spotřebitel. Spotřebitelská politika je rovněž jednou z významných politik EU, viz CDK. *Ochrana spotřebitele*. In: euroskop.cz [online]. [cit. 23. 2. 2023]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/regulace-o-koordinace/ochrana-spotrebitele/>.

⁷ Např. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2554 ze dne 14. prosince 2022 o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014, (EU) č. 909/2014 a (EU) 2016/1011 („nařízení DORA“). Nařízení DORA se zaměřuje na regulaci digitální provozní odolnosti. Subjekty působící v oblasti finančnictví jsou na jeho základě povinny zajistit odolnost svých systémů tak, aby odolaly všem druhům narušení a hrozeb souvisejících s informačními a komunikačními technologiemi, viz TUPÁ K., SVOBODA M., HAVLÍČEK O. *Novinky z oblasti české a evropské regulace finančních institucí za měsíc listopad 2022*. In: epravo.cz [online]. Datum vydání: 16. 12. 2022 [cit. 14. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/c-lanky/novinky-z-oblasti-ceske-a-evropske-regulace-financnich-instituci-za-mesic-listopad-2022-115716.html>.

⁸ Ministerstvo financí ČR, Odbor Finanční trhy II, Oddělení Retailové finanční služby a ochrana spotřebitele na finančním trhu. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů (RIA). Návrh zákona o distribuci pojištění a zajištění. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění*. In: Mfcr.cz [online]. Datum vydání: únor 2017 [cit. 23. 2. 2023], s. 21. Dostupné z: <https://ria.vlada.cz/dokumenty/>.

Záměrem předkládaná práce není uvést komplexní výčet právních předpisů, které upravují distribuci neživotního pojištění, proto v následujících částech budou uvedeny ty z nich, jež považuji pro dosažení vytyčených cílů v úvodu práce za ty klíčové.

Tato část práce je dále rozdělena do tří kapitol, počínaje kapitolou s popisem legislativního vývoje distribuce pojištění. Tato kapitola počíná stručným uvedením prvních zmínek o pojištění obecně, a to celosvětově, na území Evropy a dnešní České republiky. Následně je zde podrobněji popsán a rozebrán vývoj legislativní úpravy zprostředkování (distribuce) pojištění na území dnešní České republiky, a to od roku 1990. Z důvodu toho, že je vývoj oblasti pojišťovnictví velice dlouhý a tematicky široký, je v této kapitole více rozebráno právě období od roku 1990, protože v této době dochází k zásadním organizačním a obsahovým změnám v pojišťovnictví s tím, že pojišťovnictví začíná postupně nabírat podoby, jakou má dnes.⁹ Dále doplním, že zpracování problematiky v uvedené kapitole není čistě zaměřeno pouze na distribuci pojištění (resp. zprostředkování pojištění), ale rovněž je zde částečně zpracováno i pojištění a pojišťovací činnost samotná, jelikož jsou tyto oblasti s distribucí pojištění velice úzce propojeny.

Na tuto kapitolu navazuje kapitola vztahená k právním aktům přijatým v této oblasti orgány EU, zejména považuji za podstatnou podkapitolu zaměřenou na směrnici o distribuci pojištění¹⁰ (směrnice IDD). S ohledem na závazky vyplývající ze členství České republiky v EU nemůže být tato unijní úprava opominuta, jelikož většina právních předpisů České republiky v oblasti pojištění vychází z evropské úpravy.

Závěrečná třetí kapitola této části je zaměřena na české právní předpisy týkající se analyzované problematiky, a to včetně příslušných podzákonných právních předpisů, resp. jiných podstatných dokumentů pro distribuci pojištění.

1.1 Vývoj právní úpravy

Podstatou pojištění je zmírnění nepříznivých (finančních) dopadů v případě nahodilých negativních událostí (v pojišťovnictví označovaných jako škodních událostí). Ačkoliv nejde o zcela doložená tvrzení, můžeme se setkat s názory, že v historii se pojištění ve své základní podstatě, tedy jako potřeba se předem aktivně chránit pro případ vzniku negativních událostí, objevuje již s prvními lidskými civilizacemi (např. již ve starověkém Egyptě v období Staré říše, kdy zde kameníci uzavírali vzájemné dohody, jejichž účelem mělo být společné krytí výdajů

---

⁹ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 30.

¹⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (přepracované znění).

na pohřby poskytnuté na základě pravidelných plateb či za vlády krále starobabylonské říše, Chamurappiho).¹¹

Spolu s rozvojem obchodu a řemesel se rozvíjí i pojištění v Evropě. Ve vztahu k činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů stojí za zmínku Anglie, která se na konci 17. století stala centrem námořního pojištění,¹² a to díky iniciativě Edwarda Lloyda, který ve své kavárně na Tower Street v Londýně vytvořil v roce 1688 místo, kde se vedle námořníků, obchodníků a vlastníků lodí, kteří zde získávali informace o lodní dopravě, setkávali i makléři, aby zde sjednávali pojištění, jelikož *Lloyd's* bylo známé jako místo pro sjednání dobrého námořního pojištění.¹³

Zajímavostí je, že *Lloyd's* funguje i dnes, na One Lime Street v Londýně.¹⁴ Nejedná se však o pojišťovnu, jako spíše o korporaci, která se řídí zákonem *Lloyd's* z roku 1871¹⁵ a některými dalšími právními předpisy. Jednoduše řečeno jde o trh pojištění, kde je nabízena a poptávána pojistná ochrana. *Lloyd's* funguje jako každý finanční trh, kde kupující jsou zákazníci (fyzické i právnické osoby), kteří mají zájem sjednat pojistnou ochranu.¹⁶ Vedle zájemců o pojištění tu jsou další subjekty, z nich klíčové postavení mají tzv. *Syndicates*, ti mají v zásadě podobnou roli jako pojišťovny, tedy přebírají rizika a vyplácí pojistné plnění (avšak nemusí jít jen o jednotlivce, ale mohou se skládat i z více členů, přičemž každý syndikát se specializuje na určitý typ pojištění a jedno pojištění může být kryto i vícero syndikáty,¹⁷ v zásadě jde o soupojištění). Součástí trhu jsou také *Managing Agents*, agenti jednající jménem syndikátů, kteří dohlíží na jejich každodenní obchodní činnosti a *Brokers* (makléři), kteří působí jako zprostředkovatelé mezi zájemci o pojištění a syndikáty. Pro podnikání na tržišti *Lloyd's* musí být makléř akreditován *Lloyd's* a zájemce o pojištění nemůže komunikovat přímo s makléřem *Lloyd's*. Místo toho s ním jedná prostřednictvím místního makléře nebo agenta, který bude jménem kupujícího s makléřem *Lloyd's* jednat.¹⁸ Posledním klíčovým subjektem jsou zde tzv. *Coverholders* (společnosti, které upisují

---

¹¹ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 20.

¹² Tamtéž, s. 20-21.

¹³ KAGAN, J. (BROCK, T.). *Lloyd's of London*. In: investopedia.com [online]. Datum vydání (revize): 18. 11. 2020 [cit. 23. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/l/lloyds-london.asp>.

¹⁴ Buildington. *Lloyd's Building*. In: buildington.co.uk [online]. [cit. 23. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.buildington.co.uk/london-ec3/1-lime-street/lloyds-building/id/1457>.

¹⁵ lloyds.com. *Lloyd's Acts*. In: lloyds.com [online]. Rok vydání poslední neoficiální konsolidované verze: 1982 [cit. 23. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.lloyds.com/conducting-business/market-oversight/acts-and-byelaws/lloyds-acts>.

¹⁶ KAGAN, J. (BROCK, T.). *Lloyd's of London*. In: investopedia.com [online]. Datum vydání (revize): 18. 11. 2020 [cit. 23. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/l/lloyds-london.asp>.

¹⁷ BONNER, M. (VELASQUEZ, V.). *Lloyd's of London, a Commercial Insurance Marketplace*. In: thebalancesmb.com [online]. Datum vydání (revize): 06. 1. 2021 [cit. 23. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.thebalancesmb.com/what-is-lloyd-s-of-london-462564>.

¹⁸ Tamtéž.

rizika jménem řídicího agenta). Tento trh je určen zejména pro ty zájemce o pojištění, jež chtějí pojistit taková rizika, která běžní pojistitelé nechtějí pojistit.¹⁹

V českých zemích se pojišťovnictví vyvíjelo v období habsburské monarchie pod vlivem světového rozvoje pojišťovnictví (zejména s rozvojem výroby bylo poptáváno požární pojištění).²⁰ Počátky pojištění na našem území jsou uváděny v souvislosti s návrhem Jana Kryštofa Bořka z roku 1699 na zavedení povinného požárního pojištění budov v Čechách, k jehož realizaci však nedošlo.²¹

1.1.1 Změny po roce 1990

Pro pojišťovnictví na území České republiky jsou podstatné změny, které se začaly dít po roce 1990, kdy postupně dochází k jeho tzv. demonopolizaci, která je zahájena zákonem České národní rady č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví (zákon č. 185/1991 Sb.)²² Pojmem *pojišťovací činnost* zde byla rozuměna též činnost *zprostředkování pojištění*,²³ přičemž podnikat v pojišťovnictví byly vedle pojišťovny nebo zajišťovny oprávněny i jiné subjekty, ovšem za podmínky získání povolení Ministerstva financí. Zajímavostí je, že pro účely zákona č. 185/1991 Sb. byly tyto subjekty považovány za pojišťovny podle tohoto zákona.²⁴ Činnost zprostředkování pojištění nebyla v ustanoveních zákona č. 185/1991 Sb. definována, ale z ustanovení § 8 odst. 2 lze obsah této činnosti dovodit. Šlo o *činnost směřující k uzavření pojistné smlouvy mezi třetí osobou²⁵ a pojišťovnou*, která mohla být vykonávána fyzickou či právnickou osobou s bydlištěm, resp. sídlem, na území České a Slovenské Federativní Republiky, a která mohla být vykonávána jen pro pojišťovnu s povolením dozorcího orgánu.²⁶ Současně následující odstavec tohoto ustanovení stanovil pojišťovně (tuzemské i zahraniční) podmínku získání povolení od dozorcího orgánu k tomu, aby mohla uzavírat zprostředkovatelské smlouvy, na základě kterých by byly pojistné smlouvy mezi třetími osobami a pojišťovnou

¹⁹ BONNER, M. (VELASQUEZ, V.). *Lloyd's of London, a Commercial Insurance Marketplace*. In: thebalancesmb.com [online]. Datum vydání (revize): 06. 01. 2021 [cit. 23. 1. 2022]. Dostupné z: <https://www.thebalancesmb.com/what-is-lloyd-s-of-london-462564>.

²⁰ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo*. 2. přepracované vydání. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 22.

²¹ JINDRA, V. *Historie pojišťovnictví*. In: edu.uhk.cz [online]. [cit. 23. 01. 2022]. Dostupné z: <http://edu.uhk.cz/~jindrvo1/predmety/?p=pojiss&page=historie>.

²² KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo*. 2. přepracované vydání. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 30.

²³ Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví.

²⁴ Ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví.

²⁵ Zákon č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví, nepoužívá pojem *pojistník*, ačkoliv je zřejmé, že touto třetí osobou je z pohledu terminologie pojišťovacího práva rozuměn právě on.

²⁶ Ustanovení § 8 odst. 2 zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví.

uzavírány. Zprostředkovatel byl povinen takovéto obdobné povolení získat pouze v případě, pokud měl zprostředkovatelskou činnost vykonávat pro zahraniční pojišťovnu.²⁷

Lze tedy shrnout, že již v rámci zákona č. 185/1991 Sb. bylo rozlišováno mezi externí distribucí (tj. zprostředkováním pojištění) a interní distribucí (tj. poskytováním pojištění, slovy zákona *sjednáváním pojištění*).²⁸

Na zprostředkovatelskou činnost a zprostředkování pojištění se dle společných, přechodných a závěrečných ustanoveních zákona č. 185/1991 Sb. přiměřeně aplikovaly taxativně zde vyjmenovaná ustanovení.²⁹

Zákon č. 185/1991 Sb. byl s účinností ode dne 1. dubna 2000 nahrazen zákonem č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon č. 363/1999 Sb.)³⁰ Předmětem úpravy zákona č. 363/1999 Sb. byla rovněž úprava zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví a zejména zde byly podrobněji upraveny podmínky provozování této činnosti³¹ (klíčový je především § 25 zákona č. 363/1999 Sb., který provozování zprostředkovatelské činnosti upravoval až do dne 1. ledna 2005, kdy nabyt účinnosti zákon č. 39/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (zákon č. 39/2004 Sb.),³² který byl přijat v souvislosti s přijetím zákona č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, v této práci dále také jako „zákon PZ“ nebo „ZPZ“).³³

Pro kategorizaci distribuce pojištění na interní a externí distribuci bylo východiskem ustanovení § 2 zákona č. 363/1999 Sb., jehož obsahem je vymezení základních pojmů zákona, jelikož absence těchto definic v dosavadním zákoně č. 185/1991 Sb. přinášela řadu problémů a nejasností.³⁴ Interní distribuce byla obsažena v rámci pojmu *pojišťovací činnost* jako *uzavírání*

---

²⁷ Ustanovení § 8 odst. 3 zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví.

²⁸ Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví.

²⁹ Ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví.

³⁰ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 31.

³¹ Ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

³² Čl. IV – Zrušovací ustanovení zákona, odst. 2 zákona č. 39/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

³³ Tyto zákony jsou v předkládané práci rozebrány v podkapitole 1.1.2.

³⁴ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k návrhu zákona o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)* k § 2. Důvodové zprávy. Datum vydání: 30.12.1999. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe4v6mzwnpwi6q&rowIndex=0>.

*pojistných smluv podle zvláštního právního předpisu.*³⁵ Tímto zvláštním právním předpisem byl v době přijetí zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Externí distribuce, tedy zprostředkovatelská činnost, byla explicitně definována jako „*odborná činnost směřující k uzavírání pojistných nebo zajišťovacích smluv a činnosti s tím související.*“³⁶ Zároveň byla zprostředkovatelská činnost jednou z činností související s pojišťovací činností.³⁷

Zprostředkování pojištění mohla vykonávat fyzická nebo právnická osoba v roli pojišťovacího agenta či pojišťovacího makléře,³⁸ tímto byla kategorizována osoba pojišťovacího zprostředkovatele.³⁹ Obsahově byly tyto role totožné s jejich dnešním pojetím,⁴⁰ pojišťovací agent vykonával zprostředkovatelskou činnost pro pojišťovnu⁴¹ a pojišťovací makléř tuto činnost vykonával na základě smlouvy s osobou mající zájem o uzavření pojistné smlouvy⁴² (dnes je tato osoba zákonem označována pojmem *zájemce o pojištění*).⁴³ Na vymezení pojmu pojišťovacího agenta byla navíc do 31. prosince 2004 v další větě tohoto ustanovení navázána povinnost pro pojišťovnu, která v případě *přímého uzavírání smluv* (tj. interní distribuce pojištění) měla k této činnosti využívat pouze zaměstnance, kteří splňují podmínky podle ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 363/1999 Sb. (tj. podmínka bezúhonnosti a splnění podmínek dle ustanovení § 11 odst. 3, písm. b) a c) zákona č. 363/1999 Sb.).⁴⁴ Pojišťovací zprostředkovatelé při výkonu zprostředkovatelské činnosti podléhali státnímu dozoru Ministerstva financí.⁴⁵

Podmínky řádného provozování zprostředkovatelské činnosti byly upraveny v ustanovení § 25 zákona č. 363/1999 Sb., přičemž významná část tohoto ustanovení upravovala podmínku registrace, ačkoliv ta byla uložena pouze pro pojišťovacího zprostředkovatele v roli pojišťovacího makléře.⁴⁶ Podobně pouze pojistné podmínky pojišťovacího makléře upravující pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem jeho činnosti, podléhaly schválení ze strany Ministerstva financí.⁴⁷

---

³⁵ Ustanovení § 2, písm. b) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

³⁶ Ustanovení § 2, písm. f) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

³⁷ Ustanovení § 2, písm. e) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

³⁸ Ustanovení § 2, písm. g) a h) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů. Tento zákon taktéž upravil roli zajišťovacího makléře, která však nebude v této práci vzhledem k jejímu zaměření dále rozebírána.

³⁹ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů, explicitně tyto osoby jako „pojišťovací zprostředkovatele“ neoznačuje.

⁴⁰ Blíže viz kapitola 3.7. této práce.

⁴¹ Ustanovení § 2, písm. g) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁴² Ustanovení § 2, písm. h) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁴³ Ustanovení § 2, písm. l) zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁴ Ustanovení § 2, písm. g) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁴⁵ Ustanovení § 6, odst. 2 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁴⁶ Ustanovení § 25, odst. 4 až 7 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁴⁷ Ustanovení § 25, odst. 8 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

Ve stanovení podmínek pouze ve vztahu k jedné ze dvou rolí pojišťovacího zprostředkovatele v ustanovení § 25 zákona č. 363/1999 Sb. lze sledovat další rozdílnost těchto rolí, která úzce souvisela s ochranou zákazníka, jelikož pojišťovací makléř byl nezávislý podnikatel vykonávající zprostředkovatelskou činnost pro zákazníky, tedy zájemce o uzavření pojistné smlouvy. Z tohoto důvodu podléhal přísnější regulaci a musel být jako pojišťovací makléř registrován Ministerstvem financí.⁴⁸ Současně tato podmínka korespondovala s doporučením Komise č. 92/48/EHS.⁴⁹ Oproti uvedenému byl pojišťovací agent, jednající jménem a na účet pojišťovny, zjednodušeně řečeno „prodlouženou rukou pojišťovny“ a podmínky provozování jeho činnosti byly upravovány ve smlouvách, které pojišťovací agent s pojišťovnami, pro které byl činný, uzavíral. Na druhou stranu byla pro obě tyto role stanovena podmínka odborné péče a povinnost povinného pojištění odpovědnosti pro případ vzniku škody při výkonu činnosti.⁵⁰

Pojišťovací zprostředkovatel, bez ohledu zda byl pojišťovacím agentem nebo pojišťovacím makléřem, musel splňovat podmínku bezúhonnosti,⁵¹ a to po celou dobu provozování činnosti. Ztráta bezúhonnosti byla pro pojišťovacího agenta spojena s oznamovací povinností vůči pojišťovně.⁵²

Vedle podmínky bezúhonnosti stanovil zákon č. 363/1999 Sb. pro výkon zprostředkovatelské činnosti dvě negativní podmínky, a to odkazem na ustanovení § 11 odst. 3 písm. b) a c) tohoto zákona, přičemž pokud šlo o právnickou osobu, tyto podmínky (stejně jako podmínku bezúhonnosti) musela splňovat každá fyzická osoba, která byla oprávněna jejím jménem jednat.⁵³

První podmínka spočívala v tom, že tato činnost nemohla být vykonávána osobou, která byla členem statutárního či dozorčího orgánu právnické osoby (popřípadě jejím prokuristou) v době posledních tří let, za předpokladu, že se tato právnická osoba v tomto období dostala do úpadku.⁵⁴ Ovšem pokud se právnická osoba do úpadku dostala, osoba mohla přesto zprostředkovatelskou činnost vykonávat, pokud se na úpadku právnické osoby nepodílela.⁵⁵

---

⁴⁸ Ustanovení § 25, odst. 4 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁴⁹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k návrhu zákona o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)* k § 25. Důvodové zprávy. Datum vydání: 30. 12. 1999. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 19. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe4v6mzwnpwi6q&rowIndex=0>.

⁵⁰ Ustanovení § 25, odst. 3 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁵¹ Ustanovení § 25, odst. 1 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁵² Ustanovení § 25, odst. 2 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁵³ Ustanovení § 25, odst. 1 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁵⁴ Ustanovení § 11 odst. 3 písm. b) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁵⁵ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k návrhu zákona o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)* k § 25. Důvodové zprávy. Datum vydání: 30. 12. 1999. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 19. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe4v6mzwnpwi6q&rowIndex=0>.

Cílem stanovení druhé podmínky bylo vyloučení osob, kterým bylo „*odejmuto oprávnění k podnikání pro porušení činností stanovených zvláštním právním předpisem.*“⁵⁶

Do přijetí zákona PZ bylo ustanovení § 25 zákona č. 363/1999 Sb. jednou novelizováno, a to zákonem č. 39/2004 Sb., který o měsíc později od účinnosti této novelizace, tj. ke dni 1. 1. 2005, toto ustanovení v celém rozsahu zrušil.

1.1.2 Změny v souvislosti se vstupem do EU

Příprava zákona, který by zevrubněji upravil činnost pojišťovacích zprostředkovatelů byla zdůvodňována předpokladem dynamického rozvoje v oblasti zprostředkování pojištění,⁵⁷ kdy zejména pojišťovny v rámci své činnosti častěji začínaly využívat pro distribuci svých pojistných produktů jiné odborníky, tedy pojišťovací zprostředkovatele a soudobá právní úprava zprostředkovatelské činnosti, do té doby pojata do jediného ustanovení, tak nemohla být více dostatečná.⁵⁸ Dalšími významnými důvody byla příprava vstupu České republiky do EU, a tedy zájem na souladu právního řádu s právními akty EU, a silící zájem na ochraně spotřebitele poptávajícího finanční služby.⁵⁹ Tato ochrana měla plnit jednak funkci preventivní, kdy se zvýšily požadavky (morální a kvalifikační) na osoby, které zprostředkovatelskou činnost v pojištění vykonávaly, stejně jako následnou, která měla být zajištěna zejména povinným pojištěním odpovědnosti pojišťovacích zprostředkovatelů.⁶⁰

Shora uvedené přizpůsobení českého právního řádu právu EU bylo prováděno s ohledem na v té době nově přijatou směrnici o zprostředkování pojištění č. 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 (směrnice IMD).⁶¹

⁵⁶ Ustanovení § 11 odst. 3 písm. c) zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů.

⁵⁷ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)* Obecná část. Důvodové zprávy. Datum vydání: 17. 12. 2003. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 19. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6mzyl5shu&rowIndex=0>.

⁵⁸ Zajímavostí je, že již v době přijetí zákona č. 363/1999 Sb. byla právní úprava zprostředkovatelské činnosti v něm obsažená považována za přechodnou a dočasnou, viz Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)* Obecná část. Důvodové zprávy. Datum vydání: 17. 12. 2003. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 19. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6mzyl5shu&rowIndex=0>

⁵⁹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)* Obecná část. Důvodové zprávy. Datum vydání: 17. 12. 2003. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 19. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6mzyl5shu&rowIndex=0>.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 19. 02. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex:32002L0092>.

Směrnice IMD, tak jak bylo proklamováno v její preambuli, měla za cíl podpořit volný pohyb služeb a svobodu usazování pojišťovacích zprostředkovatelů.⁶² Nejde o první směrnici, kterou EU v této oblasti přijala. Předchozí směrnici, směrnici o opatřeních k usnadnění účinného výkonu svobody usazování a volného pohybu služeb u činnosti pojišťovacích agentů a makléřů č. 77/92/EHS ze dne 13. prosince 1976 (směrnice 77/92/EHS),⁶³ která byla směrnici IMD s účinností ode dne 15. ledna 2005 nahrazena,⁶⁴ bylo taktéž podporováno přeshraniční poskytování služeb a výkon zprostředkovatelské činnosti v pojištění.⁶⁵ Směrnice 77/92/EHS však byla oproti směrnici IMD stručnějšího rázu. Směrnice IMD zprostředkovatelskou činnost upravila zevrubněji a mimo již uvedeného cíle podpory jednoty pojišťovacího trhu bylo v jejím textu rovněž poukazováno na ochranu spotřebitele.⁶⁶ Takové ambice předchozí směrnici 77/92/EHS nebyly sledovány.

Z pohledu předkládané práce přinesla směrnice IMD základy, ze kterých následně vychází i směrnice IDD,⁶⁷ ačkoliv směrnice IDD je daleko více rozvíjí a specifikuje. Vedle podpory fungování jednotného pojistného trhu, která měla být podpořena koordinací právních rádu členských států EU,⁶⁸ bylo apelováno i na zajištění rovných podmínek všech subjektů, které distribuují pojistné produkty. Těmi nemuseli být pouze pojišťovací zprostředkovatelé, ale např. i subjekty distribučního modelu tzv. *bankopojištění*.⁶⁹ Pořád však šlo pouze o tzv. externí distribuci, tedy působnost směrnice IMD nebyla vztažena na samotné pojišťovny a její pracovníky (poskytování pojištění).

Na druhou stranu šlo dle mého názoru o přiměřenou úpravu, jelikož ve směrnici IMD byly negativním výčtem uvedeny činnosti, které do její působnosti nebyly zahrnuty.⁷⁰ Šlo např. o činnost jiných osob, které v rámci své činnosti mohly příležitostně poskytovat rady vztahující se k pojištění (např. advokáti, daňoví poradci), poskytování informací obecné povahy, pokud jejich cílem nebylo sjednání pojištění,⁷¹ nebo vedlejší (doplňkovou) činnost osoby

---

⁶² Preambule, bod 6. směrnice IMD.

⁶³ Směrnice Rady ze dne 13. prosince 1976 o opatřeních k usnadnění účinného výkonu svobody usazování a volného pohybu služeb u činnosti pojišťovacích agentů a makléřů (ze skupiny 630 ISIC), a zejména o přechodných opatřeních ohledně těchto činností (77/92/EHS) In: esipa.cz [právní informační systém].[cit. 26. 02. 2022]. Dostupné z: <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sb?DR=SB&CP=31977L0092>.

⁶⁴ Čl. 15 ve spojení s čl. 16 odst. 1 směrnice IMD.

⁶⁵ Preambule směrnice 77/92/EHS.

⁶⁶ Např. preambule, bod 8 nebo 17. směrnice IMD.

⁶⁷ Směrnice IDD podrobněji v podkapitole 1.2.1. této práce.

⁶⁸ Preambule, bod 8 směrnice IMD.

⁶⁹ Preambule, bod 9 směrnice IMD.

⁷⁰ Preambule, bod 12 či 13 směrnice IMD.

⁷¹ Preambule, bod 12 směrnice IMD.

k její hlavní činnosti, ovšem za předpokladu dodržení stanovených limitů.⁷² Podobný přístup je dnes stanoven v ustanovení § 3 ZDPZ.

Pravidla zprostředkovatelské činnosti ve směrnici IMD zahrnovala zejména povinnou registraci pojišťovacích zprostředkovatelů (všech),⁷³ dále byly stanoveny požadavky na profesní způsobilost (tj. zejména přiměřené znalosti a schopnosti, bezúhonnost, povinné pojištění odpovědnosti)⁷⁴ a v neposlední řadě byla stanovena informační povinnost, včetně způsobu poskytování těchto informací.⁷⁵ Ve vztahu k informační povinnosti byla směrnice IMD založena na principu minimální harmonizace,⁷⁶ členským státům EU byl tedy ponechán prostor tuto povinnost upravit přísněji s ohledem na své lokální potřeby.

Zákon PZ, který byl připraven pod vlivem směrnice IMD, a který v českém právním řádu upravil zprostředkovatelskou činnost náhradou za dosavadní ustanovení § 25 zákona č. 363/1999 Sb., byl přijat dne 17. prosince 2003 a po poměrně dlouhé legisvakanci době nabyl účinnosti dne 1. ledna 2005.⁷⁷

Předmětem zákona PZ byla úprava zprostředkování pojištění (a zajištění) a spolu s tím související úprava podmínek výkonu této podnikatelské činnosti, zřízení registru pojišťovacích zprostředkovatelů (a též samostatných likvidátorů pojistných událostí) a úprava dohledu v této oblasti.⁷⁸ Prostřednictvím zákona PZ tak byla regulována pouze externí distribuce, tedy distribuce pojistných produktů, kterou nevykonávají samy pojišťovny.

Jak bylo uvedeno v předchozím odstavci, vedle zprostředkovatelské činnosti zákon PZ upravoval i výkon činnosti samostatných likvidátorů pojistných událostí, kteří na základě smlouvy s pojišťovnou, jejím jménem a na její účet prováděli šetření škodních událostí, a to za účelem zjištění, zda se jedná o pojistnou událost a též zjištění rozsahu povinnosti poskytnout pojistné plnění z titulu sjednaného pojištění.⁷⁹

Ačkoliv se jednalo o poměrně stručný zákon (zákon obsahoval 31 ustanovení), který nebyl více systematicky členěn, obsah zákona PZ lze rozdělit na ustanovení

- a) základní (zejm. negativní věcná působnost a definice),⁸⁰

---

⁷² Preambule, bod 13 směrnice IMD.

⁷³ Čl. 3 směrnice IMD.

⁷⁴ Čl. 4 směrnice IMD.

⁷⁵ Čl. 12 a 13 směrnice IMD.

⁷⁶ Preambule, bod 19 směrnice IMD.

⁷⁷ Ustanovení § 31 ZPZ.

⁷⁸ Ustanovení § 1 ZPZ.

⁷⁹ Ustanovení § 10 ZPZ.

⁸⁰ Ustanovení § 1 až 3 ZPZ.

- b) týkající se subjektů (kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, samostatný likvidátor pojistných událostí),⁸¹
- c) týkající se registru a registrace, včetně podmínek výkonu zprostředkovatelské činnosti na území hostitelského členského státu,⁸²
- d) týkající se personálních požadavků (odborná způsobilost, důvěryhodnost),⁸³
- e) týkající se pravidel výkonu zprostředkovatelské činnosti (zejm. ustanovení § 21 ZPZ),
- f) týkající se dozoru, přestupků a sankcí,⁸⁴ a
- g) ustanovení společná, zvláštní a závěrečná.⁸⁵

Z pohledu předkládané práce zákon PZ upravoval podmínky externí distribuce pro užší okruh subjektů, než je tomu za současné právní úpravy (tj. reguloval téměř výlučně podnikatelskou činnost pojišťovacích zprostředkovatelů, kterými byly právnické nebo fyzické osoby provozující zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví za úplatu).⁸⁶

Pojišťovací zprostředkovatel byl oprávněn vykonávat zprostředkovatelskou činnost v jedné z následujících pěti kategoriích:

- a) vázaný pojišťovací zprostředkovatel,⁸⁷
- b) podřízený pojišťovací zprostředkovatel,⁸⁸
- c) pojišťovací agent,⁸⁹
- d) pojišťovací makléř,⁹⁰ nebo
- e) pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není ČR.⁹¹

S účinností ode dne 1. dubna 2006 byla tato kategorizace doplněna o *výhradního pojišťovacího agenta*, který zprostředkovatelskou činnost vykonával pouze pro jednu pojišťovnu.⁹²

Každá osoba (podnikající fyzická i právnická) byla povinna se registrovat, pokud měla zájem zprostředkovatelskou činnost provozovat a následně tuto činnost mohla provozovat jen v kategorii, pro kterou byla registrována.⁹³

---

⁸¹ Ustanovení § 4 až 11 ZPZ.

⁸² Ustanovení § 12 až 17 ZPZ.

⁸³ Ustanovení § 18 až 20 ZPZ.

⁸⁴ Ustanovení § 22 až 26 ZPZ.

⁸⁵ Ustanovení § 27 až 31 ZPZ.

⁸⁶ Ustanovení § 3 písm. b) ZPZ.

⁸⁷ Ustanovení § 5 ZPZ.

⁸⁸ Ustanovení § 6 ZPZ.

⁸⁹ Ustanovení § 7 ZPZ.

⁹⁰ Ustanovení § 8 ZPZ.

⁹¹ Ustanovení § 9 ZPZ.

⁹² Ustanovení § 6a ZPZ.

⁹³ Ustanovení § 4 odst. 2 ZPZ.

Pojišťovací agent a pojišťovací makléř byly kategorie známé už před přijetím zákona PZ a jejich charakteristika a obsah činnosti se od předchozí úpravy neodchylovala (pojišťovací agent se však musel taktéž povinně registrovat).⁹⁴ V porovnání se současnou právní úpravou jsou nyní obě tyto kategorie zařazeny pod pojem *samostatný zprostředkovatel*,⁹⁵ přičemž každý samostatný zprostředkovatel může v rámci jednoho pojištění vystupovat pouze v jedné roli (tedy pouze jako pojišťovací agent či jako pojišťovací makléř). Pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není ČR, odpovídá dnešní kategorii *pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je ČR*.⁹⁶

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel a podřízený pojišťovací zprostředkovatel nebyli oprávněni inkasovat pojistné, ani vyplácet/zprostředkovávat plnění z pojistných smluv.⁹⁷ Rozdíl mezi těmito kategoriemi spočíval v tom, že vázaný pojišťovací zprostředkovatel činnost vykonával jménem a na účet jedné nebo více pojišťoven,⁹⁸ zatímco podřízený pojišťovací zprostředkovatel (po novele provedené zákonem č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, kterým byla přidána kategorie výhradního pojišťovacího agenta), byl oprávněn zprostředkovatelskou činností vykonávat na základě smlouvy uzavřené s pojišťovacím agentem, výhradním pojišťovacím agentem, nebo pojišťovacím makléřem.⁹⁹

Jelikož byla tato kategorizace poměrně nepřehledná, nadbytečně komplikovaná a umožňovala vytváření složitých distribučních řetězců, které byly pro zákazníky nepřehledné, následující zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů (ZDPZ či zákon DPZ) tuto kategorizaci zjednodušil a zejména velmi podobné kategorie vázaného a podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a výhradního pojišťovacího agenta nahradil jednou kategorií vázaného zástupce (s doplněním doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele).¹⁰⁰

Ohledně způsobu provozování zprostředkovatelské činnosti podle zákona PZ (vedle požadavku na odbornou způsobilost a důvěryhodnost) byly pojišťovacím zprostředkovatelům v ustanovení § 21 ZPZ stanoveny povinnosti pro řádný výkon této činnosti a zejména ochranu zákazníků.

---

⁹⁴ Ustanovení § 7 odst. 4 ZPZ.

⁹⁵ Ustanovení 12 ZDPZ.

⁹⁶ Ustanovení § 33 ZDPZ.

⁹⁷ Ustanovení § 5 odst. 1 a § 6 odst. 1 ZPZ.

⁹⁸ Ustanovení § 5 odst. 1 ZPZ.

⁹⁹ Ustanovení § 6 odst. 1 ZPZ.

¹⁰⁰ Více viz kapitola 3.7. této práce.

Ačkoliv bylo řečeno, že zákon PZ upravoval zprostředkovatelskou činnost v pojištění, nelze opomenout novelu zákona PZ provedenou zákonem č. 261/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu, jelikož v jejím důsledku byli pojistitelé povinni při poskytování pojištění plnit informační povinnosti vůči klientovi a pojistníkovi vedle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (OZ, občanský zákoník), tj. dle ustanoveních upravujících poskytování finančních služeb spotřebiteli, též dle zákona PZ, čímž došlo k částečné regulaci (pouze však v rozsahu této povinnosti) interní distribuce i tímto zákonem PZ (viz ustanovení § 21a až 21d ZPZ). Jinými slovy z pohledu předkládané práce zákon PZ nově vedle zprostředkovatelské činnosti částečně regulovat i poskytování pojištění (tj. interní distribuci).

Důvodem provedení úpravy informačních povinností pojistitele v zákoně PZ byla absence této či obdobné úpravy, která souvisela s přijetím občanského zákoníku a se současným zrušením první a druhé části zákona č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě, čímž v době ode dne 1. ledna 2014 (účinnost OZ) do dne 19. listopadu 2014 (účinnost zákona č. 261/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu) neexistovala úprava těchto povinností pro pojistitele v žádném právním přepise českého právního řádu. Absence této úpravy byla shledána problematickou zejména proto, že informační povinnosti dle občanského zákoníku byl pojistitel plnit vůči pojistníkovi v postavení spotřebitele, tedy nikoliv vůči každému pojistníkovi.¹⁰¹ V mezidobí, kdy úprava informačních povinností v právním řádu absentovala, vydala Česká asociace pojišťoven samoregulační standardy.¹⁰² Na druhou stranu zařazením informačních povinností pojistitele do zákona PZ, jako zákona upravujícího podnikatelskou činnost jiných osob, bylo odborníky vnímáno jako nesystematické řešení, které činilo tuto právní úpravu nadbytečně roztržitou.¹⁰³

Následným přijetím směrnice IDD vznikla členským státům EU povinnost její implementace do svých právních řádů. Česká republika s ohledem na rozsah změn, které měly být v oblasti zprostředkování pojištění provedeny, zákon PZ novelizovala, nýbrž přijala zcela nový zákon, zákon DPZ.¹⁰⁴

---

¹⁰¹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 261/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 9. 4. 2014. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 26. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqg e2f6mrwgfpwi6q&rowIndex=0>.

¹⁰² complyfl.cz. *Povinnosti pojišťoven podle zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích*. In: complyfl.cz [online]. [cit. 26. 03. 2022]. Dostupné z: <http://www.complyfl.cz/2014/povinnosti-pojistoven-podle-zakona-o-pojistovacich-zprostredkovatelich/>.

¹⁰³ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 20.

¹⁰⁴ Blíže viz kapitola 1.3.1 této práce.

1.2 Právo EU

Hlavním zdrojem právní úpravy distribuce pojištění na unijní úrovni je směrnice IDD, která nahradila předchozí směrnici IMD. Rovněž významná je směrnice 2002/65/ES ze dne 23. září 2002, o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku (směrnice DMD)¹⁰⁵

V návaznosti na směrnici IDD byla v přenesené pravomoci přijata nařízení Evropské komise, která zevrubněji upravují další oblasti.

Především jde o nařízení 2017/2358 ze dne 21. září 2017 stanovující požadavky na dohled nad produktem a jeho řízení (nařízení POG),¹⁰⁶ nařízení 2017/2359 ze dne 21. září 2017 vztahující se na distribuci pojistných produktů s investiční složkou (nařízení k produktům s investiční složkou)¹⁰⁷ a prováděcí nařízení 2017/1469 ze dne 11. srpna 2017, kterým se stanoví standardizovaný formát pro informační dokument o pojistném produktu (nařízení IPID).¹⁰⁸

Dále jsou zde dvě nařízení, kterými došlo ke změnám v některých ze shora popsáných unijních aktů.

Samotná směrnice IDD byla upravena nařízením 2019/1935 ze dne 13. května 2019, a to z hlediska přizpůsobení základních částek v eurech pro pojištění odpovědnosti a pro finanční kapacitu zprostředkovatelů pojištění¹⁰⁹ (s opravou ze dne 29. listopadu 2019). Nařízení POG a nařízení k produktům s investiční složkou byly poté upraveny nařízením 2021/1257 ze dne 21. dubna 2021, a to z hlediska udržitelnosti pojistných produktů s investiční složkou (nařízení 2021/1257).¹¹⁰

Uvedená nařízení jsou ze své podstaty na území České republiky přímo závazná. Směrnice IDD byla do českého právního řádu transponována zákonem DPZ.

---

¹⁰⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2002/65/ES ze dne 23. září 2002, o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES.

¹⁰⁶ Nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 ze dne 21. září 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na dohled nad produktem a jeho řízení vztahující se na pojišťovny a distributory pojištění.

¹⁰⁷ Nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2359 ze dne 21. září 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na informace a pravidla výkonu činnosti vztahující se na distribuci pojistných produktů s investiční složkou.

¹⁰⁸ Prováděcí nařízení Evropské komise (EU) 2017/1469 ze dne 11. srpna 2017, kterým se stanoví standardizovaný formát pro informační dokument o pojistném produktu.

¹⁰⁹ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/1935 ze dne 13. května 2019, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o regulační technické normy, jimiž se přizpůsobují základní částky v eurech pro pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání a pro finanční kapacitu zprostředkovatelů pojištění a zajištění.

¹¹⁰ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1257 ze dne 21. dubna 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 a (EU) 2017/2359, pokud jde o začlenění faktorů udržitelnosti a rizik a preferencí týkajících se udržitelnosti do požadavků na dohled nad produktem a jeho řízení vztahujících se na pojišťovny a distributory pojištění a do pravidel pro výkon činnosti a investiční poradenství pro pojistné produkty s investiční složkou.

Zajímavé je, že ačkoliv je nařízení 2019/1935, kterým došlo k navýšení částek pro pojištění odpovědnosti samostatných zprostředkovatelů a částek pro finanční kapacitu pojišťovacích zprostředkovatelů (pokud přijímají pojistné, nebo vyplácejí pojistné plnění) v České republice přímo závazné, vzhledem k tomu, že tyto částky (resp. jejich výše přepočtena do české měny) byly v rámci transpozice směrnice IDD do českého zákona DPZ rovněž zaznamenány, musela být v návaznosti na toto nařízení provedena novela zákona DPZ. Uvedené nařízení je účinné ode dne 12. června 2020, ke změně těchto částek v zákoně DPZ došlo až zákonem č. 96/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu zejména v souvislosti s implementací předpisů Evropské unie týkajících se unie kapitálových trhů, a to s účinností ode dne 29. května 2022, tedy téměř dva roky po účinnosti samotného nařízení.

Nejedná se o úplný výčet všech unijních aktů, které se vztahují k distribuci pojištění (např. jsou zde dále nařízení, která zevrubněji upravují problematiku strukturovaných retailových investičních produktů, tzv. nařízení PRIIPs)¹¹¹ a jeho prováděcí předpisy.

Rovněž je podstatná a s distribucí pojištění úzce souvisí unijní oblast ochrany spotřebitele, ochrany osobních údajů, digitální agendy (ePrivacy,¹¹² EIDAS)¹¹³ a kybernetické bezpečnosti (DORA),¹¹⁴ mimosoudního řešení sporů (ADR,¹¹⁵ ODR),¹¹⁶ prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML), odpovědnosti z provozu motorových vozidel, udržitelných financí a reportingu.¹¹⁷

1.2.1 Směrnice IDD

Ve vývoji právní úpravy distribuce pojištění je klíčová směrnice IDD. Z hlediska problematiky zpracované v předkládané práci je podstatná především co se týče zajištění rovných podmínek, resp. stejných pravidel, pro distributory pojištění a s tím imanentně spojenou v zásadě stejnou úroveň ochrany poskytnutí služeb při sjednání pojištění pro zákazníky, a to víceméně

---

¹¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1286/2014 ze dne 26. listopadu 2014, o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou.

¹¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2002/58/ES ze dne 12. července 2002, o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích).

¹¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 910/2014 ze dne 23. července 2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

¹¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2554 ze dne 14. prosince 2022 o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014, (EU) č. 909/2014 a (EU) 2016/1011.

¹¹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2013/11 ze dne 21. května 2013, o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů).

¹¹⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 524/2013 ze dne 21. května 2013, o řešení spotřebitelských sporů on-line a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line).

¹¹⁷ ČAP. *LEGISLATIVA EU*. In: cap.cz [online]. [cit. 29. 6. 2024]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/odborna-verejnost/pojistna-legislativa/legislativa-eu>.

bez ohledu na zvolený distribuční kanál. Samozřejmě vedle toho, že směrnice IDD je v současné době hlavní pramen právní úpravy distribuce pojištění na unijní úrovni.

Směrnice IDD ze dne 20. ledna 2016 nahradila předchozí směrnici IMD s účinností ode dne 22. února 2016.¹¹⁸ Přijetí směrnice IDD mělo poměrně těžký průběh, jelikož se prvotní tendence revize zprostředkovatelské činnosti objevovaly už v roce 2009.¹¹⁹ Tyto těžkosti při přijetí potvrzuje i opakované odložení provedení směrnice IDD. Členským státům EU byla nejprve uložena povinnost směrnici IDD transponovat do svých právních řádů do 23. února 2018.¹²⁰ Na žádost několika států však došlo k odložení, a to nejprve na den 1. července 2018 a následně na den 1. října 2018. Dnem 1. října 2018 tedy byly definitivně členské státy EU povinny směrnici IDD transponovat do svých právních řádů.¹²¹

Nová unijní úprava distribuce pojištění má v zásadě tři cíle. Podporu přeshraničního poskytování služeb,¹²² zvýšení ochrany zákazníka a přispění ke sjednocení úpravy distribuce produktů v rámci celého finančního trhu.¹²³

Jedním z hlavních cílů směrnice IDD je právně zakotvit požadavky na tvorbu pojistných produktů (produktové řízení a definice cílových trhů byly tímto v pojišťovnictví upraveny poprvé)¹²⁴ a dále upravit následnou distribuci pojistných produktů,¹²⁵ a to distribučně neutrálně. Distribuční neutralita v tomto pojetí znamená, že tato právní úprava se vztahuje jak na zprostředkování pojištění (tj. externí distribuci, prováděnou pojišťovacími zprostředkovateli, která byla do této doby upravena směrnicí IMD), a nově rovněž i na poskytování pojištění (tj. interní distribuci, prováděnou ve vztahu k vlastním pojistným produktům přímo pojišťovnami),¹²⁶ blíže viz kapitola 3.2 této práce.

---

¹¹⁸ EU. EUR-Lex. *Směrnice - 2016/97 - CS - EUR-Lex. Informace o dokumentu*. In: eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 30. 6. 2024]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32016L0097>.

¹¹⁹ NOVÁKOVÁ, E., LANDA, T. *Implementace IDD v ČR – těžkosti přijetí a zásadní význam lokální transpozice* Pojistný obzor/2, 2017, Časopis českého pojišťovnictví. ISSN 0032-2393, s. 9.

¹²⁰ Čl. 42 odst. 1 směrnice IDD.

¹²¹ EU. EUR-Lex. *Směrnice - 2016/97 - CS - EUR-Lex. Informace o dokumentu*. In: eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 30. 6. 2024]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32016L0097>.

¹²² NOUSSIA, K., MARANO, P. *Insurance Distribution Directive. A Legal Analysis*. Springer Nature Switzerland AG. duben 2020. In: library.oapen.org [online]. [cit. 10. 03. 2022]. ISBN 978-3-030-52738-9, s. 3.

¹²³ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 10. 03. 2022]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

¹²⁴ ČNB. *Jaký je rozsah aplikace postupů produktového řízení na stávající produkty, resp. produkty schválené před 1. 12. 2018 a distribuované po 1. 12. 2018 do současnosti?* In: www.cnb.cz [online]. Datum vydání: 30. 9. 2019 [cit. 10. 03. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-21/>.

¹²⁵ FCA. *Insurance Distribution Directive*. In: fca.org.uk [online]. Datum vydání: 25. 05. 2018, upraveno: 26. 07. 2021 [cit. 10. 03. 2022]. Dostupné z: <https://www.fca.org.uk/firms/insurance-distribution-directive>.

¹²⁶ Ministerstvo financí ČR, Odbor Finanční trhy II, Oddělení Retailové finanční služby a ochrana spotřebitele na finančním trhu. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů (RIA). Návrh zákona o distribuci pojištění a zajištění. Návrh*

Členským státům EU bylo v rámci transpozice směrnice IDD umožněno ve své národní právní úpravě upravit i další práva a povinnosti nad rámec směrnice IDD, kterými členské státy mohou řešit své lokální problémy vyskytující se na svém národním pojistném trhu. Uvedené bylo umožněno jednak samotným zpracováním této problematiky formou směrnice a dále principem minimální harmonizace.

Obecně je přijetí směrnice IDD odůvodněno cílem harmonizace národních právních předpisů upravujících distribuci pojištění a zajištění,¹²⁷ ačkoliv jde pouze o minimální harmonizaci.¹²⁸ Minimální harmonizace úpravy v porovnání s jedním z cílů směrnice IDD, (cíle sjednocení regulace na finančním trhu), ze své podstaty nemůže k dosažení takového cíle přispět v takové míře, jako kdyby býval byl zvolen princip maximální harmonizace. Byť mohou být minimální, existují v národních právních úpravách distribuce pojištění určité rozdíly, které mohou znesnadňovat přeshraniční poskytování služeb.¹²⁹

Ačkoliv směrnice IDD upravuje distribuci pojištění a rovněž i zajištění, v předkládané práci bude problematika rozebírána pouze ve vztahu k pojištění.

1.2.2 Další právní akty EU

V kapitole 1.2 této práce je naznačeno, že ke směrnici IDD bylo přijato několik prováděcích právních předpisů. V návaznosti na tento úvod jsou v této podkapitole více popsány ty z nich, které jsou z pohledu předkládané práce relevantní. Jednotlivé unijní akty jsou uvedeny v chronologickém pořadí, nikoliv z hlediska své důležitosti pro danou problematiku.

Směrnice DMD. Účelem směrnice DMD je ochrana spotřebitele při uvádění finančních služeb na trh prostředky umožňujícími komunikaci na dálku. Směrnice DMD se vztahuje na všechny finanční služby, tedy i na pojištění.¹³⁰ Je tak paralelou směrnice 2011/83/EU, o právech spotřebitelů ze dne 25. října 2011, která upravuje tuto problematiku u veškerého dalšího nefinančního zboží a služeb.¹³¹ V českém právním řádu je transponována do občanského zákoníku.¹³² Z hlediska této práce směrnice DMD reguluje distribuci pojištění na dálku, tedy takovou distribuci pojištění, která probíhá prostřednictvím telefonu či internetu. Stanovuje

---

zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění. s. 7. In: Mfcr.cz [online]. Datum vydání: únor 2017 [cit 10. 03. 2022]. Dostupné z: <https://ria.vlada.cz/dokumenty/>.

¹²⁷ Preambule, bod 2. směrnice IDD.

¹²⁸ Preambule, bod 3. směrnice IDD.

¹²⁹ Příkladem může být pro tuto práci zásadní právní úprava skupinového pojištění.

¹³⁰ EU. EUR-Lex. *Summaries of EU legislation. Uvádění finančních služeb na trh na dálku: ochrana spotřebitele.* In: eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 5. 7. 2024]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/distance-marketing-of-financial-services-consumer-protection.html>.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² Ustanovení § 1841 a násl. OZ.

např. povinnost poskytování komplexních předsmělných informací,¹³³ právo spotřebitele na odstoupení od pojistné smlouvy bez povinnosti udání důvodu,¹³⁴ zakazuje nekalé obchodní praktiky v oblasti marketingu¹³⁵ či omezuje některé další praktiky jako je nevyžádaná telefonní komunikace či e-mailové zprávy.¹³⁶ Neplnění stanovených povinností má být sankcionováno (směrnice DMD stanovuje pro členské státy povinnost zavést sankce)¹³⁷ a spotřebitelům poskytuje směrnice DMD na obranu vhodné opravné prostředky,¹³⁸ včetně mimosoudního řešení sporů.¹³⁹

Směrnice DMD je v platnosti ode dne 9. října 2002¹⁴⁰ a již je plánováno její zrušení ke dni 19. června 2026,¹⁴¹ a to směrnicí 2023/2673 ze dne 22. listopadu 2023, která byla dne 28. listopadu 2023 zveřejněna v Úředním věstníku EU.¹⁴²

Nařízení IPID. Nařízením IPID je stanoven standardizovaný formát pro jeden z dokumentů, který jsou distributoři pojištění povinni předložit zákazníkovi před sjednáním pojištění nebo jeho podstatnou změnou. Tímto dokumentem je *informační dokument o pojistném produktu* (IPID). Nařízení IPID detailně upravuje požadavky na materiální i formální stránku IPID. Stanovuje pořadí informací uvedených v IPID,¹⁴³ ale např. i délku dokumentu IPID¹⁴⁴ či velikost písma.¹⁴⁵ Přílohou nařízení IPID je poté samotný standardizovaný formát. Dokument IPID je zpracován tvůrcem pojistného produktu pro každý jednotlivý pojistný produkt.

Smyslem nařízení IPID je předložit zákazníkovi dokument, který zákazníka v přehledné formě, stručně a jasně informuje o hlavních vlastnostech pojistného produktu a zákazníkovi tak usnadní seznámení se s pojistným produktem, pro který je IPID vyhotoven (v porovnání např. s pojistnými podmínkami, které bývají velice podrobné a zpracované do delších dokumentů).

Zajímavé je, že dokument IPID má být zákazníkovi poskytnut bez ohledu na distributora pojištění a tedy způsob distribuce pojištění.¹⁴⁶

---

¹³³ Zejména čl. 3 směrnice DMD.

¹³⁴ Čl. 6 a 7 směrnice DMD.

¹³⁵ Čl. 10 směrnice DMD.

¹³⁶ Čl. 9 a 10 směrnice DMD.

¹³⁷ Čl. 11 směrnice DMD.

¹³⁸ Čl. 13 směrnice DMD.

¹³⁹ Čl. 14 směrnice DMD.

¹⁴⁰ Čl. 22 směrnice DMD.

¹⁴¹ EU. EUR-Lex. *Summaries of EU legislation. Uvádění finančních služeb na trh na dálku: ochrana spotřebitele.* In: eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 5. 7. 2024]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/distance-marketing-of-financial-services-consumer-protection.html>.

¹⁴² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/ 2673 ze dne 22. listopadu 2023, kterou se mění směrnice 2011/83/EU, pokud jde o smlouvy o finančních službách uzavřené na dálku, a zrušuje směrnice 2002/65/ES (DMFS).

¹⁴³ Čl. 1 nebo čl. 4 nařízení IPID.

¹⁴⁴ Čl. 3 nařízení IPID.

¹⁴⁵ Čl. 4 odst. 1 nařízení IPID.

¹⁴⁶ Ustanovení § 91, § 3 odst. 2, § 4 odst. 2 ZDPZ.

Nařízení POG. Nařízení POG je významné pro podkapitolu 2.1.1. této práce. V tomto nařízení jsou upravena pravidla pro dohled nad pojistnými produkty a produktové řízení.¹⁴⁷ Tato pravidla je nutno vykládat ve smyslu samotné směrnice IDD, ke které bylo toto nařízení připraveno, jakož i v kontextu s dalšími unijními akty z oblasti pojištění.¹⁴⁸ V české právní úpravě je v této souvislosti podstatné ustanovení § 53 ZDPZ (dále upravující produktové řízení).

Podobně jako nařízení IPID není nařízení POG nikterak dlouhé.¹⁴⁹ Z pohledu pojistných produktů jde ovšem o velice významnou právní úpravu.

Nařízení POG upravuje jednak povinnosti pro tvůrce pojistných produktů (tj. pojišťovny a zprostředkovatele pojištění),¹⁵⁰ zároveň ale i povinnosti pro samotné distributory pojistných produktů (např. povinnost zavést opatření s postupy pro získání všech potřebných informací od tvůrců pojistných produktů pro jejich řádnou distribuci, včetně toho, že distributoři jimi distribuované produkty zcela pochopí,¹⁵¹ nebo povinností informovat tvůrce pojistného produktu, pokud distributor zjistí, že pojistný produkt není v souladu s vymezeným cílovým trhem, nebo může nepříznivě ovlivnit zákazníka.¹⁵²

Tvůrce, nebo tvůrci, pojistných produktů jsou povinni v případě každého nového pojistného produktu, nebo v případě významných změn již existujících produktů, zajistit postup jejich schvalování.¹⁵³ Uvedené zahrnuje v zásadě řízení a dohled nad pojistným produktem po celou dobu jeho distribuce (tj. vytváření,¹⁵⁴ schvalování,¹⁵⁵ testování,¹⁵⁶ sledování a přezkum¹⁵⁷ či výběr vhodného distribučního způsobu)¹⁵⁸ a dále určení cílového trhu skupiny vhodných zákazníků.¹⁵⁹

Česká národní banka v této souvislosti vydala dohledové sdělení,¹⁶⁰ ve kterém vymezila svá základní dohledová očekávání při plnění povinností vztahujících se k dohledu nad pojistným produktem a produktovým řízením.

---

¹⁴⁷ Čl. 1 nařízení POG.

¹⁴⁸ Např. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II).

¹⁴⁹ Vedle preambule obsahuje nařízení POG 13 článků.

¹⁵⁰ Čl. 2 nařízení POG.

¹⁵¹ Čl. 10 odst. 1 nařízení POG.

¹⁵² Čl. 11 nařízení POG.

¹⁵³ Čl. 4 nařízení POG.

¹⁵⁴ Čl. 3 nařízení POG.

¹⁵⁵ Čl. 4 nařízení POG.

¹⁵⁶ Čl. 6 nařízení POG.

¹⁵⁷ Čl. 7 nařízení POG.

¹⁵⁸ Čl. 8 nařízení POG.

¹⁵⁹ Čl. 5 nařízení POG.

¹⁶⁰ ČNB. *Dohledové sdělení č. 1/2022. K povinnostem distributorů pojištění v oblasti dohledu nad produktem a jeho řízením.* In: [cnb.cz](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledove_sdeleni_2022_01.pdf) [online]. Datum vydání: 13. 9. 2022 [cit. 5. 7. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledove_sdeleni_2022_01.pdf.

1.3 Česká právní úprava

Právní normy upravující činnost distribuce pojištění zahrnují úpravu povolení i podmínek provozování této činnosti (tj. zejména podmínky zahájení a vykonávání činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů), pravidel jednání se zákazníkem (tj. povinností v zásadě pro všechny osoby, které pojištění distribuují), včetně pravidel výkonu dohledu. V širším pojetí bych do této oblasti zařadila i právní úpravu pojišťovací činnosti (tj. povinnosti stanovené pro pojišťovny při provozování činností v pojišťovnictví).

Tyto právní předpisy jsou jednak obecného charakteru, např. zákon DPZ, který je vzhledem ke své významnosti pro problematiku zpracovanou v této práci blíže uveden v následující podkapitole 1.3.1 této práce, nebo zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů (ZPOJ nebo zákon o pojišťovnictví) či vztahené k určité oblasti v pojišťovnictví, např. zákon č. 30/2024 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (zákon POV).

Zákon o pojišťovnictví podrobněji distribuci pojištění neupravuje. Pojišťovny, jako poskytovatelé pojištění, popř. i jako zprostředkovatelé pojištění, jsou povinny se při distribuci pojištění řídit zákonem DPZ. Nicméně z hlediska pojišťovny, jako podnikatele provozujícího pojišťovací činnost, je tento zákon podstatný, jelikož na jeho základě pojišťovny získávají oprávnění ke své činnosti¹⁶¹ (podobně jako pojišťovací zprostředkovatelé na základě zákona DPZ). Rovněž nelze opomenout, jak bylo ostatně již uvedeno, že distribuce pojištění je součástí pojišťovací činnosti.¹⁶²

Zákon POV upravuje specificky pojištění odpovědnosti z provozu vozidel. Jde spíše o produktovou úpravu, kterou zákonodárce stanovuje některé požadavky na vlastnosti pojistného produktu, než na podmínky jeho distribuce.¹⁶³

Vedle právních norem upravujících ryze problematiku pojišťovnictví (distribuce pojištění), se činnosti osob distribuujících pojištění dotýkají i další právní normy, jež bych dále rozdělila do dvou kategorií.

Do první kategorie řadím právní normy, které s problematikou distribuce pojištění přímo nesouvisí, avšak činnost těchto podnikatelů na trhu pojištění korigují, a to zejména s ohledem na jejich převahu ve vztahu ke svým zákazníkům, především pokud se jedná o spotřebitele (např. zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů – ZOS

---

¹⁶¹ Ustanovení § 13 a násl. ZPOJ.

¹⁶² Ustanovení § 3 odst. 1 písm. f) ZPOJ.

¹⁶³ Např. limity pojistného plnění, viz § 13 a násl. zákona POV, rozsah pojištění odpovědnosti, viz § 17 zákona POV apod.

nebo zákon o ochraně spotřebitele) či jde o právní normy, které souvisí se snahou ochránit subjekty či zabránit určitému chování.¹⁶⁴

Zákonem o ochraně spotřebitele nejsou upraveny způsoby distribuce pojištění, ovšem distributorům pojištění, jako podnikatelům, jsou na jeho základě stanoveny povinnosti, které jsou distributoři v rámci své podnikatelské činnosti povinni plnit, a které jsou významné pro ochranu spotřebitele.¹⁶⁵ Vedle zákazu nekalých obchodních praktik, jsou to např. informační povinnosti.¹⁶⁶ V zásadě tak jde o doplnění povinností, které distributorům pojištění vyplývají rovněž ze zákona DPZ (zejm. pravidla jednání)¹⁶⁷ a občanského zákoníku (povinnosti stanovené ke smlouvě o finančních službách).¹⁶⁸

Druhá zmíněná kategorie zahrnuje právní předpisy, v nichž (mimo jiné) je partikulárně upraveno pojištění, byť jako finanční služba. Jde zejména o občanský zákoník, nebo například zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o pobytu cizinců).

Již bylo uvedeno, že v občanském zákoníku jsou upraveny povinnosti v souvislosti se smlouvou o finanční službě uzavřenou prostředky umožňujícími komunikaci na dálku. Tímto je partikulárně upraven jeden ze způsobů distribuce pojištění, a to způsob distanční, který distributoři pojištění jsou povinni dodržet, pakliže je zákazníkem spotřebitel.¹⁶⁹ Pro pojištění jako závazek je dále relevantní úprava samotného právního poměru v ustanoveních § 2758 a násl. OZ.

Z důvodu shora nastíněné rozptýlenosti právních norem vztahujících se k pojištění a jeho distribuci mezi prameny práva veřejného a soukromého je pojišťovací právo obecně odvětvím práva, které má interdisciplinární charakter a spíše není považováno za samostatný právní obor.¹⁷⁰

1.3.1 Zákon o distribuci pojištění a zajištění

Směrnice IDD byla do českého právního řádu transponována zákonem DPZ. Jedná se o nový zákon, kterým byl zrušen předchozí zákon PZ upravující činnost pojišťovacích zprostředkovatelů.

---

¹⁶⁴ Např. právní úprava ochrany osobních údajů, problematika cookies, nebo v případě životního pojištění problematika opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

¹⁶⁵ Ustanovení 1 odst. 1 písm. a) ZOS.

¹⁶⁶ Ustanovení § 8 a násl. ZOS.

¹⁶⁷ Ustanovení § 71 a násl. ZDPZ.

¹⁶⁸ Ustanovení § 1841 a násl. OZ.

¹⁶⁹ Ustanovení § 1841 OZ.

¹⁷⁰ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 35.

Pro porovnání, na Slovensku je činnost zprostředkování pojištění, resp. distribuce pojištění, upravena zákonem č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon FSFP nebo ZFSFP). Směrnice IDD tedy na Slovensku byla oproti přístupu českého zákonodárce do zákona FSFP transponována pouze novelou tohoto zákona,¹⁷¹ která nabyla účinnosti dne 23. února 2018.¹⁷²

V Rumunsku je ve vztahu k distribuci pojištění zásadní zákon č. 236/2018, o distribuci pojištění, do kterého byla transponována směrnice IDD.¹⁷³ Rumunský finanční úřad (Romanian Financial Supervisory Authority, FSA), tj. orgán dohledu v oblasti distribuce pojištění v Rumunsku, dále vydal normu č. 19/2018, o distribuci pojištění (norma č. 19/2018), kterou je distribuce pojištění v Rumunsku blíže upravena.¹⁷⁴ Norma č. 19/2018 byla zveřejněna v Úředním věstníku (Official Gazette) dne 21. prosince 2018 a ke stejnému datu vstoupila v platnost.¹⁷⁵

V Polsku je distribuce pojištění upravena v několika právních předpisech. Hlavním právním předpisem, který upravuje pravidla provozování zprostředkování pojištění, je zákon ze dne 15. prosince 2017 o distribuci pojištění (Sbírka zákonů 2018, položka 2210, ve znění pozdějších změn, polský ZDP),¹⁷⁶ a právě tímto právním předpisem byla do polského právního řádu implementována směrnice IDD. Polský ZDP zrušil svého předchůdce, tj. zákon ze dne 22. května 2003 o zprostředkování pojištění.¹⁷⁷

Ačkoliv byly členské státy EU povinny směrnicí IDD transponovat do svých právních řádů do 1. října 2018 (a to se jednalo o už druhé prodloužení této lhůty, viz podkapitola 1.2.1 této práce), zákon DPZ nabyl účinnosti dne 1. prosince 2018.

---

¹⁷¹ Zákon č. 282/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹⁷² Čl. III zákona č. 282/2017 Z.z.

¹⁷³ KPMG. *New secondary legislation regulating insurance distribution in Romania*. In: www.kpmg.com [online]. Datum vydání: 8. 1. 2019 [cit. 31. 5. 2024]. Dostupné z: <https://kpmg.com/ro/en/home/insights/2019/01/new-secondary-legislation-insurance-distribution.html>.

¹⁷⁴ Tamtéž.

¹⁷⁵ POPESCU, C. *Romania: Insurance distribution on the basis of freedom of services restricted*. In: www.cms-lawnow.com [online]. Datum vydání: 16. 1. 2019 [cit. 31. 5. 2024]. Dostupné z: <https://cms-lawnow.com/en/ealerts/2019/01/romania-insurance-distribution-on-the-basis-of-freedom-of-services-restricted>.

¹⁷⁶ KNF. *Information on 'General Good' Rules with Regard to Conducting Insurance Mediation Activities in the Republic of Poland*. In: knf.gov.pl [online]. [cit. 22. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/knf/en/komponenty/img/Information_on_general_good_rules_with_regard_to_conducting_insurance_mediation_activities_in_the_Republic_of_Poland_65823.pdf.

¹⁷⁷ EIOPA. Consumer Protection Department. *Country-by-country analysis – Poland. Annex IX to the Report on the application of the Insurance Distribution Directive (IDD)*. In: eiopa.europa.eu [online]. [cit. 15. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.eiopa.europa.eu/document/download/0b8ad0bf-4be9-4ad3-8320-bd986dbc115e_en?filename=Poland%20IDD.

Zákon DPZ je rozdělen do 10 částí s celkovým počtem 126 ustanovení a je k němu připojena jedna příloha se vzorem k informační povinnosti k rezervotvornému pojištění.¹⁷⁸ Ze samotného rozsahu je zřejmé, že právní úprava distribuce pojištění je nyní robustnější, oproti do té doby účinnému zákonu PZ, který před svým zrušením obsahoval 31 ustanovení.

Samotná směrnice IDD přinesla do oblasti distribuce pojištění řadu nových regulačních prvků oproti dosavadní směrnici IMD.¹⁷⁹ Vedle toho český zákonodárce využil možnosti regulační volby a spolu s transpozicí směrnice IDD v novém zákoně DPZ právně upravil i některé dílčí problémy českého trhu pojištění, které směrnice IDD výslovně neřešila (jde např. o úpravu činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným),¹⁸⁰ popř. zvolil přísnější úpravu oproti požadavkům ve směrnici IDD (rozsah údajů zapisovaných do registru apod.)¹⁸¹

Jedním z hlavních cílů nové právní úpravy je zvýšení ochrany spotřebitele a zajištění její stejné úrovně v různých způsobech distribuce.¹⁸² Za účelem dosažení tohoto cíle, jakož i dalších cílů jako je např. sjednocení regulačních principů v oblasti finančního trhu či zvýšení úrovně profesionality osob distribuujících pojištění, bylo upraveno mnoho nových povinností, kterým se budu podrobněji dále v této práci věnovat.

Výraznou změnou je, že zákon DPZ neupravuje pouze zprostředkování pojištění, nýbrž i vlastní distribuční činnost pojišťoven, a to jako *poskytování pojištění*.¹⁸³ Oproti předchozímu zákonu PZ došlo ke snížení počtu kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů. Uvedené je vedeno snahou o zjednodušení a zpřehlednění distribučního řetězce, čehož má být primárně docíleno pravidly stanovenými pro zastoupení.¹⁸⁴

Za další zásadní změny považuji, že do nového zákona DPZ již nebyl pojat institut samostatného likvidátora pojistných událostí, přičemž jeho podnikání bylo nově upraveno v zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), jako vázaná živnost,¹⁸⁵ dále oprávnění ke zprostředkování pojištění je nyní nově časově omezeno,¹⁸⁶ dále je

---

¹⁷⁸ Rezervotvorným pojištěním se podle ZDPZ rozumí životní pojištění umožňující tvorbu kapitálové rezervy z předepsaného pojistného, viz ust. § 2 písm. n) ZDPZ.

¹⁷⁹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. Obecná část. Důvodové zprávy. Datum vydání: 3. 1. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 31. 5. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

¹⁸⁰ Tamtéž.

¹⁸¹ Tamtéž.

¹⁸² Tamtéž.

¹⁸³ Ustanovení § 2 písm. c) ZDPZ.

¹⁸⁴ Ustanovení § 47 ZDPZ.

¹⁸⁵ Příloha č. 2 k živnostenskému zákonu – živnosti vázané.

¹⁸⁶ Ustanovení § 9 ZDPZ (pro samostatného zprostředkovatele), § 18 ZDPZ (pro vázaného zástupce), § 27 ZDPZ (pro doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele).

upraven nový systém pro zajištění odbornosti osob distribuujících pojištění,¹⁸⁷ který zahrnuje následné vzdělávání,¹⁸⁸ zevrubněji jsou upravena pravidla jednání se zákazníkem,¹⁸⁹ je stanovena nová povinnost pořizovat záznam z tohoto jednání¹⁹⁰ či je nově upravena povinnost produktového řízení a dohledu nad produktem,¹⁹¹ spolu s povinností určit cílový trh.

1.3.2 Další úprava k distribuci pojištění

V den účinnosti zákona DPZ nabyly účinnosti dvě vyhlášky České národní banky (Česká národní banka, ČNB), které zákon DPZ provádějí.

Vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění (vyhláška č. 195/2018 Sb.), byla přijata k provedení ustanovení § 57 odst. 2, § 58 odst. 6 a § 62 odst. 3 zákona DPZ, s cílem blíže specifikovat rozsah odborných znalostí a dovedností, samotnou odbornou zkoušku a předpoklady a požadavky na akreditované osoby, které konání odborných zkoušek zajišťují.¹⁹²

Vyhláška č. 195/2018 Sb. netransponuje směrnici IDD, nýbrž na základě zmocňovacího ustanovení v zákoně DPZ specifikuje pravidla odborné způsobilosti a jde tedy o čistě národní úpravu.¹⁹³

Druhá vyhláška, tj. vyhláška č. 196/2018 Sb., o žádostech podle zákona o distribuci pojištění a zajištění (vyhláška č. 196/2018 Sb.), upravuje podrobnosti náležitostí žádosti pro udělení oprávnění samostatného zprostředkovatele a akreditace k provádění odborných zkoušek a zajištění následného vzdělávání podle zákona DPZ.¹⁹⁴

Náležitosti žádosti jsou upraveny přímo v zákoně DPZ, samotná vyhláška č. 196/2018 Sb., obsahuje v zásadě výčet informací a dokladů, které osvědčují splnění zákonem DPZ daných povinností.¹⁹⁵

---

¹⁸⁷ Ustanovení § 55 a násl. ZDPZ.

¹⁸⁸ Ustanovení § 59 a násl. ZDPZ.

¹⁸⁹ Část šestá ZDPZ.

¹⁹⁰ Ustanovení § 79 ZDPZ.

¹⁹¹ Ustanovení § 53 ZDPZ.

¹⁹² Ustanovení § 1 vyhlášky č. 195/2018 Sb.

¹⁹³ ČNB. *Odůvodnění. Vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění*. In: cnb.cz [online]. [cit. 13. 7. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/vyhlasky/vyhlasaka_195_2018_oduvodneni.pdf.

¹⁹⁴ Ustanovení § 1 vyhlášky č. 196/2018 Sb.

¹⁹⁵ ČNB. *Odůvodnění vyhlášky o žádostech podle zákona o distribuci pojištění a zajištění*. In: cnb.cz [online]. [cit. 13. 7. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/vyhlasky/vyhlasaka_196_2018_oduvodneni.pdf.

Později, dne 1. ledna 2021, nabyla účinnosti vyhláška č. 518/2020 Sb., o předkládání informací zprostředkovateli finančních služeb České národní bance (vyhláška č. 518/2020 Sb.). Finanční zprostředkovatelé (z oblasti distribuce pojištění samostatný zprostředkovatel)¹⁹⁶ jsou na základě této vyhlášky povinni sestavovat a předkládat informace o své činnosti ČNB. Vyhláška č. 518/2020 Sb. stanovuje obsah, formu, lhůty a způsob provádění této povinnosti.¹⁹⁷ Jedná se o roční výkazy s informacemi o vykonané činnosti za přechodný rok, které jsou povinné subjekty povinny poskytnout do konce března roku následujícího bezprostředně po kalendářním roku, za který se tyto údaje poskytují.¹⁹⁸

Vedle právních předpisů (zákony a přímo závazné předpisy EU) a prováděcích právních předpisů (zejm. vyhlášky ČNB) je dále pro oblast distribuce pojištění velice podstatná činnost dohledového orgánu. Česká národní banka vydává jednak metodické a výkladové dokumenty (např. úřední sdělení, stanoviska a odpovědi na dotazy) a dále konzultační materiály a návrhy, které ČNB připravuje a zveřejňuje za účelem odborné diskuze nebo jako informativní dokumenty pro subjekty trhu pojištění.¹⁹⁹

Mezi významná úřední sdělení patří úřední sdělení ze dne 5. srpna 2020, k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost, úřední sdělení ze dne 19. září 2014, k řízení a kontrole kvality distribuční sítě pojišťovacího zprostředkovatele, úřední sdělení ze dne 21. ledna 2014, k řízení a kontrole kvality činnosti distribuční sítě pojišťovny či úřední sdělení ze dne 27. srpna 2010, k některým povinnostem pojišťovacího zprostředkovatele.

Vydáváním stanovisek ČNB v rámci výkonu dohledu reguluje finanční (pojišťovací) trh a poskytuje podporu subjektům, které se tohoto trhu účastní, při řešení nejasných otázek týkajících se plnění jejich povinností. Tato činnost má prevenční charakter před porušováním dotčených právních předpisů.²⁰⁰ Příkladem stanoviska je např. stanovisko k poskytování obchodních slev pojišťovacím zprostředkovatelem formou cashbacku ze dne 10. května 2024, stanovisko k některým otázkám ohledně prokazování odborných znalostí a dovedností pro distribuci pojištění ze dne 6. října 2023 či stanovisko k výkladu povinností pojistníka podle § 4 zákona o distribuci pojištění a zajištění ze dne 3. června 2020.

---

¹⁹⁶ Ustanovení § 2 písm. b) vyhlášky č. 518/2020 Sb.

¹⁹⁷ Ustanovení § 1 vyhlášky č. 518/2020 Sb.

¹⁹⁸ Ustanovení § 3 odst. 1 vyhlášky č. 518/2020 Sb.

¹⁹⁹ ČNB. *Dohled a regulace. Legislativní základna. Pojišťovny, zajišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé*. In: cnb.cz [online]. [cit. 13. 7. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/legislativni-zakladna/pojistovny-zajistovny-a-pojistovaci-zprostredkovatele/>.

²⁰⁰ ČNB. *Dohled a regulace. Legislativní základna. Stanoviska k regulaci finančního trhu*. In: cnb.cz [online]. [cit. 13. 7. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/>.

2. Pojištění

Pojem pojištění lze uchopit několika způsoby.²⁰¹ Jedno z pojetí tohoto pojmu, které bych označila jako soukromoprávní, je pojetí pojištění jako právního poměru vznikajícího na základě smlouvy mezi pojistitelem a pojistníkem. V tomto smyslu, kdy je pojmem pojištění rozuměn závazek, je pojištění upraveno v občanském zákoníku.²⁰²

Na pojem pojištění je také nahlíženo jako na teoretický koncept, jež dále definuje řada odborníků.²⁰³ Ducháčková pojištění definuje jako „...*nástroj finanční eliminace negativních důsledků nahodilosti. Pojištění nemůže ovlivňovat výskyt náhodných událostí, vznik škod. Pojištění ale finančně eliminuje dopad nahodilých událostí.*“²⁰⁴ Z teoretického hlediska vymezuje pojištění i Spirit, a to jako „*činnost, jež směřuje k vytváření peněžního pojišťovacího fondu, tj. fondu, který může sloužit ke krytí případných škod, vzniklých v důsledku nahodilých událostí.*“²⁰⁵

Ačkoliv prvně uvedená definice pojištění vymezuje jako *nástroj*, zatímco Spirit používá pojem *činnost* a blíže přibližuje, jakým způsobem má dojít k eliminaci nahodilých škod, ve svém závěru jsou obě definice v zásadě totožné. Důvodem existence pojištění je ochrana pro případ vzniku škody či jiných negativních důsledků, vzniklých v důsledku nahodilosti. K tomu bych doplnila, že škodu je třeba vykládat široce, jelikož v případě vyhodnocení škodní události jako pojistné události má být pojištěnému, resp. jiné oprávněné osobě, vyplaceno pojistné plnění jako náhrada jakékoli odčerpání prospěchu z majetkové sféry pojištěného (tj. snížení aktiv, ale i nárůst pasiv).²⁰⁶ Z tohoto pojetí pojmu pojištění (jako teoretického konceptu) lze určit účel pojištění, kterým je ochrana a snižování negativních dopadů nahodile vzniklých událostí.

Tyto negativní dopady mají být na základě sjednaného pojištění eliminovány, a to v závislosti na již konkrétně sjednaném pojistném produktu. Pro výši pojistného plnění, jinými slovy pro určení toho, v jakém rozsahu budou dopady negativních okolností eliminovány, je poté podstatné, zda se jedná o pojištění škodové²⁰⁷ či obnosové, samozřejmě za předpokladu, že nyní odhlédneme od dalších podmínek konkrétně sjednaného pojištění stanovených

---

²⁰¹ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání.* Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 14.

²⁰² Ustanovení § 2758 a násl. OZ.

²⁰³ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání.* Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 14.

²⁰⁴ DUCHÁČKOVÁ, E., *Principy pojištění a pojišťovnictví. 2. vydání,* Praha, vydavatelství Ekopress, 2005, ISBN 80-86119-92-0, s. 19.

²⁰⁵ SPIRIT, M. *Pojistné právo.* Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000, ISBN 80-245-0109-0, s. 11.

²⁰⁶ Šimek in MELZER, F., TĚGL, P. a kol.: *Občanský zákoník § 2716-2893. K § 2811. Velký komentář. 1. vydání.* 2021. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 3. 2022].

²⁰⁷ Ustanovení § 2811 OZ.

tvůrcem/tvůrci daného pojistného produktu (tj. např. výše spoluúčasti, limity a výluky z pojištění, apod.).

Vzhledem ke skutečnosti, že škodové pojištění je sjednáváno pro případ vzniku negativní události, v rámci které je možné negativní dopady vyčíslit konkrétní částkou, lze předpokládat, že dopady na osobu, v jejímž zájmu je pojištění sjednáno, mohou být teoreticky zcela kompenzovány (jak bylo uvedeno, pokud nebudeme uvažovat spoluúčast a činnosti, které osoba vykoná v souvislosti s uplatněním svého práva u pojišťovny, popř. ty, které vykoná s cílem dostat se do postavení, které předcházelo vzniku škodní události). Nutno doplnit, že v tomto případě uvažuji případ, kdy je pojistné plnění poskytnuto v peněžité formě. V pojistných podmínkách může být taktéž uvedeno, že např. v případě ztráty/poškození pojištěného zařízení může být zařízení nahrazeno či pojistným plněním může být provedení opravy či poskytnutí jiné asistence. Eliminace negativního dopadu je pak v takovém případě snazší a pojištěný v zásadě může být kompenzován tak, jako by k pojistné události vůbec nedošlo.

Naopak v případě obnosového pojištění je osobě v důsledku vzniku pojistné události vyplacena peněžitá částka (jednorázově či opakovaně) v rozsahu dohodnutém v pojistné smlouvě.²⁰⁸ V těchto případech zpravidla není možné přesně vyčíslit dopady, jaké negativní událost na pojištěného měla (jde např. o újmu na zdraví) a z podstaty věci nelze docílit plnému odškodnění. Na druhou stranu majetková sféra oprávněné osoby se v důsledku poskytnutého pojistného plnění rozšiřuje.²⁰⁹

Pojištění, jako teoretický koncept, lze dělit dle mnoha kritérií. Kritériem shora již uvedeného dělení pojištění (tj. na pojištění škodová a obnosová) je způsob pojištění.²¹⁰ K tomu bych na tomto místě doplnila, že některé druhy pojištění lze sjednat jen jako škodová pojištění (pojištění odpovědnosti). Naopak např. životní pojištění pro případ smrti²¹¹ lze sjednat jen jako pojištění obnosové. Pojištění majetku či úrazové pojištění je dle občanského zákoníku možné sjednat jako škodové i obnosové pojištění.²¹²

---

²⁰⁸ Ustanovení § 2821 OZ.

²⁰⁹ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání.* Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 18.

²¹⁰ Tamtéž, s. 17.

²¹¹ Ustanovení § 2833 OZ.

²¹² KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání.* Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 18.

Občanský zákoník pojištění dělí na druhy.²¹³ V teorii jsou tyto druhy pojištění uvedené v občanském zákoníku děleny podle předmětu pojištění na pojištění osob, majetku a odpovědnosti.²¹⁴

Z hlediska v této práci zpracované problematiky je relevantní dělení pojištění podle formy na zákonné, smluvní povinné a smluvní dobrovolné²¹⁵ a též podle pojistných odvětví na životní²¹⁶ a neživotní pojištění.²¹⁷

Konečně bych zmínila i pojem množného pojištění,²¹⁸ kdy dochází k horizontálnímu dělení rizika mezi několik pojistitelů zároveň.²¹⁹ Právní úpravou je umožněno, aby několik pojistitelů současně společně pojistilo jeden pojistný zájem,²²⁰ a to pro jednu osobu a proti těmž pojistnému nebezpečí. Konkrétně může jí to soupojištění,²²¹ souběžné a vícenásobné²²² pojištění.

Vzhledem k tomu, že tato práce je zaměřena na distribuci pojištění z hlediska možností sjednání daných pojišťoven,²²³ z uvedených způsobů množného pojištění je dále v kapitole 3.6 této práce více popsáno pouze soupojištění, jelikož ve zbylých dvou případech jde o rozhodnutí závisající na vůli pojistníka spočívající v tom, zda uzavře více pojistných smluv proti těmž pojistnému nebezpečí. Je tomu tak proto, že v případě souběžného a vícenásobného pojištění existuje více samostatných právních titulů vzniku pojištění (více pojistných smluv) a tedy zde dochází ke vzniku více právních poměrů.²²⁴

Naopak, jak uvádí Šimek, vznik soupojištění je zapříčiněn vědomým a záměrným společným postupem více pojistitelů²²⁵ ve vztahu k jimi vybraným pojistným produktům. Oproti shora uvedeným způsobům množného pojištění, zde vzniká pouze jeden právní poměr, a to na základě jednoho právního titulu.²²⁶

---

²¹³ Např. pojištění osob (§ 2833 a násl. OZ), úrazové pojištění (§ 2844 a násl. OZ), pojištění pro případ nemoci (§ 2847 a násl. OZ), pojištění majetku (§ 2849 a násl. OZ) či pojištění právní ochrany (§ 2856 a násl. OZ).

²¹⁴ KARFÍKOVÁ, M., PŘÍKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 16.

²¹⁵ Tamtéž, s. 16.

²¹⁶ Příloha č. 1 Odvětví a skupiny pojištění, část A ZPOJ.

²¹⁷ Příloha č. 1 Odvětví a skupiny pojištění, část B ZPOJ.

²¹⁸ Ustanovení § 2816 OZ.

²¹⁹ Šimek in MELZER, F., TÉGL, P. a kol.: *Občanský zákoník § 2716-2893*. K § 2816. Velký komentář. 1. vydání. 2021. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 3. 2022].

²²⁰ Tj. oprávněná potřeba ochrany před následky pojistné události, viz ustanovení § 2761 OZ.

²²¹ Ustanovení § 2817 OZ.

²²² Ustanovení § 2818 OZ.

²²³ Tj. nikoliv situace, kdy zájemce o pojištění využívá např. pojišťovacího makléře.

²²⁴ Šimek in MELZER, F., TÉGL, P. a kol.: *Občanský zákoník § 2716-2893*. K § 2816 a § 2818. Velký komentář. 1. vydání. 2021. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 3. 2022].

²²⁵ Tamtéž, k § 2817.

²²⁶ Tamtéž, k § 2817.

Vedle horizontálního dělení pojistného rizika mezi více pojistitelů, je teorií vymezeno i vertikální dělení pojistného rizika (tj. zajištění).²²⁷ Zajištění je činnost, spočívající v převzetí rizika jiného pojistitele (označovaného v tomto právním poměru pojmem zajištník či prvopojistitel), které tomuto pojistiteli vzniklo na základě pojistné smlouvy uzavřené s pojistníkem (tj. jeho zákazníkem), přičemž zajištník za tato převzetí rizika má právo na zajištné (tj. v zásadě pojistné placené zajištníkem za převzetí rizika z pojištění). Převzetí pojistného rizika může být pouze částečné, ale není vyloučeno, aby zajištník převzal pojistné riziko celé. Zajištní ovna (popřípadě i pojištní ovna provozující zajištní ovací činnost)²²⁸ je však oprávněna převzít jen taková pojistná rizika, k jejichž převzetí jí bylo uděleno oprávnění od ČNB.

Ačkoliv občanský zákoník pojem zajištění ve shora uvedeném smyslu nepoužívá, v jiných právních předpisech českého právního řádu v oblasti pojištní ovnictví je tento pojem užíván běžně a z hlediska tématu zpracovávanému v této práci je tato činnost významná vzhledem k možným modifikacím distribučních modelů v pojištní ovnictví, ke kterým může při distribuci pojištění na pojistném trhu docházet (např. pojištní ovny mohou převzít díky existenci zajištění vyšší riziko, než by za standardních okolností byly ochotné či schopné).

Konečně bych zde uvedla i pojem pojištění tak, jak je spíše vnímán subjekty na pojistném trhu – jako služba či produkt, v rámci kterých je nabízena ochrana pro případ vzniku následků negativních událostí, popř. jako převzetí rizika. Nepovažuji toto pojetí za právně zcela přesné, ačkoliv s pojištěním bezesporu poskytování služeb ze strany pojistitele či jeho partnerů²²⁹ souvisí, stejně jako souvisí s poskytnutím ochrany a převzetím rizika.²³⁰ Uvedené je však z hlediska práva až samotné plnění (chování) nebo-li předmět pojištění (pozn. za předpokladu, že je na pojem pojištění nahlíženo soukromoprávně, tedy jako na závazkově právní poměr). Současně se domnívám, že v některých případech tímto pojetím dochází k záměně pojmu *pojištění* s pojmem *pojistný produkt*.²³¹

I přes tyto argumenty bych zde toto pojetí rovněž uvedla, jelikož podle mého názoru částečně koresponduje s užitím pojmů v zákoně DPZ (např. distribuce pojištění, srovnávání pojištění, zprostředkování pojištění aj.). Toto pojetí rovněž v některých případech odráží definice užití v některých pojistných podmínkách, které pojištění v tomto smyslu definují nebo tento pojem v tomto smyslu užívají.

---

²²⁷ Šimek in MELZER, F., TÉGL, P. a kol.: *Občanský zákoník § 2716-2893*. K § 2816. Velký komentář. 1. vydání. 2021. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 3. 2022].

²²⁸ Viz ustanovení § 49 ZPOJ.

²²⁹ Např. pojištní ovacích zprostředkovatelů, samostatných likvidátorů pojistných událostí.

²³⁰ Ve prospěch tohoto vnímání pojmu pojištění je i skutečnost, že například z hlediska ZOS je na pojištění nahlíženo jako na službu poskytovanou podnikatelem – pojistitelem.

²³¹ Viz následující kapitola 2.1. této práce.

Závěrem úvodu této druhé části k pojmu pojištění uvádím, že v této práci je pojem používán v obou svých významech (jako teoretický koncept i jako závazek), vždy však jednoznačným způsobem. Ve smyslu dříve uvedeného soukromoprávního významu, tedy pojištění jako závazku mezi pojistitelem a pojistníkem, ze kterého těmto smluvním stranám (ale nejenom těmto) vznikají práva a povinnosti, bych odkázala na kapitolu 2.2. této práce zaměřenou na pojistnou smlouvu, ve které je pojištění v tomto smyslu rozebráno podrobněji.

2.1. Pojistný produkt

Pojem pojistný produkt není v českém právním řádu vymezen, ačkoliv je v právních předpisech používán.²³² Tento pojem nabyl na významu přijetím směrnice IDD, resp. přijetím nařízení POG²³³ ve změnách nařízení 2021/1257, které nově upravily produktové řízení.²³⁴

Pojistný produkt úzce souvisí s poskytováním služeb v pojištění, jelikož tvůrce (případně tvůrci) pojistného produktu při tvorbě produktu určují jednak jeho konkrétní obsah a vlastnosti²³⁵ a dále cílový trh, pro který je pojistný produkt vhodný, a na kterém má být pojistný produkt distribuován. Tímto *de facto* dochází i k popisu konkrétních služeb (plnění), které budou poskytnuty v případě pojistné události a dále k vymezení okruhů osob, pro které jsou takové služby vhodné (osoby, jejichž požadavky, cíle a potřeby má pojistný produkt za cíl naplnit).

Předmět pojištění, tj. plnění, v rámci pojistného vztahu zejména to, které je poskytované ze strany pojistitele v případě vyhodnocení škodní události jako pojistné události, jinými slovy řečeno poskytované služby a dále také samotné parametry (vlastnosti) pojistného produktu, bývají ve většině případů určeny jednostranně ze strany tvůrce pojistného produktu, pojistitele.²³⁶

Zákazník, obzvláště pokud je v postavení spotřebitele, do tohoto procesu v zásadě nemá možnost zasáhnout, a to navzdory tomu, že pojistný produkt má odpovídat jeho požadavkům, cílům a potřebám²³⁷ a bylo by tedy logické očekávat, že produkt může být dle těchto požadavků upraven. Konkrétní podobu pojištění může zákazník ovšem ovlivnit sjednáním připojištění nabízeného k danému pojistnému produktu či výběrem jedné z variant pojistného produktu. Na druhou stranu v některých případech, typicky při přebírání větších pojistných rizik, je pojistný

---

²³² Např. ustanovení § 48 odst. 1 písm. b) ZDPZ nebo ustanovení § 53 ZDPZ nebo ustanovení § 7 odst. 1 písm. d) ZPOJ.

²³³ Zkratka z anglického „*Product Oversight & Governance*“, tj. dohled a řízení produktu.

²³⁴ Ve směrnici IDD viz čl. 25, v ZDPZ implementováno zejm. v ustanovení § 53 ZDPZ.

²³⁵ Např. hranice pojistného plnění, územní rozsah pojištění, vznik, trvání a zánik pojištění, výluky z pojištění a především rozsah plnění, které má pojistitel v případě vzniku pojistné události, zejména podle pojistných podmínek, poskytnout.

²³⁶ Pozn. k tvorbě pojistného produktu jsou právem oprávněni i samostatný zprostředkovatel a pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika, viz. ustanovení § 53 odst. 1 ZDPZ.

²³⁷ Ustanovení § 77 ZDPZ.

produkt tvořen (upravován) pro konkrétního zákazníka, tedy požadavky zákazníka mohou mít vliv na finální podobu pojistného produktu.

Zjednodušeně lze tedy konstatovat, že pojistným produktem pojistitel předkládá zákazníkům konkrétní, v zásadě přesně specifikovanou nabídku na uzavření pojistné smlouvy, a to podle odvětví, ve kterých je oprávněn provozovat pojišťovací činnost.

Podle mého názoru v případě pojistného produktu jde o pojem širší, než je pojem pojištění, a to vzhledem k tomu, že obsahem pojištění (jako závazku) jsou práva a povinnosti smluvních stran, zatímco pojistný produkt navíc zahrnuje i další činnosti pojistitele (resp. tvůrce pojistného produktu) vykonávané před zahájením distribuce pojistného produktu v rámci produktového řízení a vymezení cílového trhu,²³⁸ jakož i při pravidelných hodnoceních parametrů produktu a správnosti určení jeho cílového trhu, jelikož tyto činnosti jsou prováděny bez ohledu na to, zda k tomuto pojistnému produktu je uzavřena pojistná smlouva (postačí, že existuje možnost si tento pojistný produkt sjednat).

Jednotlivé pojistné produkty pojistitelů podnikajících buď ve stejných pojistných odvětvích se dle shora uvedeného ve své konečné podobě liší, ačkoliv se jedná o typově stejná pojištění (např. cestovní pojištění).

2.1.1. Produktové řízení

Za účelem posílení ochrany zákazníků pojišťoven (snaha o předejetí tzv. *mis-sellingu*)²³⁹ a s tím imanentně spojeným zvýšením kultivace distribuce pojištění,²⁴⁰ bylo ve směrnici IDD poprvé upraveno tzv. produktové řízení a dohled na produktem,²⁴¹ které je zevrubněji upraveno v již zmíněném nařízení POG. V českém právním řádu je úprava k produktovému řízení především v ustanovení § 53 ZDPZ.

---

²³⁸ ŠIMEK, R. *Nejdůležitější změny právní úpravy týkající se distribuce pojištění v oblasti odborné péče*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 12. 11. 2018 [cit. 18. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejdulezitejsi-zmeny-pravni-upravy-tykajici-se-distribuce-pojisteni-v-oblasti-odborne-pece-108363.html>.

²³⁹ *Mis-selling* bývá definován jako „obchodní praktika, kdy je produkt nebo služba záměrně nebo z nedbalosti uváděna v omyl nebo je zákazník uváděn v omyl ohledně jejich vhodnosti pro účely uskutečnění prodeje“, viz KENTON, W., revidováno CLARKE C., kontrola faktů MUNICHIELLO, K. *Misselling*. In: [investopedia.com](https://www.investopedia.com/terms/m/misselling.asp) [online]. Datum revize: 27. 04. 2022. [cit. 18. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/m/misselling.asp>.

²⁴⁰ ŠIMEK, R. *Nejdůležitější změny právní úpravy týkající se distribuce pojištění v oblasti odborné péče*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 12. 11. 2018 [cit. 18. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejdulezitejsi-zmeny-pravni-upravy-tykajici-se-distribuce-pojisteni-v-oblasti-odborne-pece-108363.html>.

²⁴¹ Čl. 25 směrnice IDD.

Ačkoliv se tato úprava uplatnila až v rámci tvorby pojistných produktů vznikajících po 1. prosinci 2018 (tj. den účinnosti zákona DPZ), na pojistné produkty vytvořené před tímto datem dopadá v případě jejich podstatných změn a též i tyto „starší“ pojistné produkty musí být kontrolovány svými tvůrci při pravidelných přezkumech.²⁴²

Produktové řízení zahrnuje primárně povinnost zavést, uplatňovat a podrobovat pravidelným přezkumům postup schvalování pojistného produktu, jeho vytváření a testování, popř. postup jeho významných změn,²⁴³ přičemž významnou součástí této povinnosti je vymezení cílového trhu pro distribuci konkrétního pojistného produktu,²⁴⁴ kdy tvůrce pojistného produktu musí pochopit rizika hrozící zákazníkům na tomto trhu, tyto vymežit a parametry pojistného produktu definovat takovým způsobem, aby byli zákazníci před těmito riziky chráněni.²⁴⁵

Sekundárně produktové řízení zahrnuje povinnost poskytovat informace distributorům těchto pojistných produktů, a to včetně informací o cílovém trhu.²⁴⁶ Zajištění erudice subjektů distribuční sítě každého pojistitele o každém z jimi nabízených pojistných produktů, tak vedle požadavku na odbornou způsobilost distributorů pojištění²⁴⁷ má přispět k vyvarování se prodeje pojistného produktu zákazníkovi, který není v souladu s požadavky, cíli a potřebami tohoto zákazníka (tedy výše uvedenému tzv. *mis-sellingu*).

Povinností distributorů je poté aktivně zjišťovat veškeré informace, které potřebují pro distribuci pojistného produktu. Za tímto účelem jsou distributoři povinni zavést opatření pro distribuci pojistných produktů²⁴⁸ a informovat tvůrce pojistného produktu, pokud zjistí, že se pojistný produkt neslučuje s vymezeným cílovým trhem, nebo jsou zde jiné okolnosti, které pro zákazníka mohou mít nepříznivý vliv.²⁴⁹

Výše uvedené povinnosti tvůrců pojistných produktů a jejich distributorů mají být korigovány principem proporcionality, kdy zevrubnost a rozsah plnění těchto povinností přímo souvisí se složitostí a povahou každého pojistného produktu. Ačkoliv je tedy nutno povinnost plnit

---

²⁴² ČNB. *Jaký je rozsah aplikace postupů produktového řízení na stávající produkty, resp. produkty schválené před 1. 12. 2018 a distribuované po 1. 12. 2018 do současnosti?* In: www.cnb.cz [online]. Datum vydání: 30. 9. 2019 [cit. 18. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-21/>.

²⁴³ Čl. 25 odst. 1 směrnice IDD.

²⁴⁴ Čl. 25 odst. 1 alinea 3 směrnice IDD, čl. 5 nařízení POG.

²⁴⁵ ŠIMEK, R. *Nejdůležitější změny právní úpravy týkající se distribuce pojištění v oblasti odborné péče.* In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 12. 11. 2018 [cit. 18. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejdulezitejsi-zmeny-pravni-upravy-tykajici-se-distribuce-pojisteni-v-oblasti-odborne-pece-108363.html>.

²⁴⁶ Čl. 25 odst. 1 alinea 5 směrnice IDD.

²⁴⁷ Ustanovení § 56 ZPZD.

²⁴⁸ Čl. 10 nařízení POG.

²⁴⁹ Čl. 11 nařízení POG.

v případě každého pojistného produktu,²⁵⁰ v případě jednodušších pojistných produktů, které bývají zákazníkům pojištěny již běžně známé (např. cestovní pojištění, pojištění majetku), není cílem nadměru zatížit tvůrce a distributory povinnostmi souvisejícími s produktovým řízením a robustními požadavky, jako je tomu např. u pojistných produktů s investiční složkou, u kterých je třeba trvat na plnění těchto povinností důkladněji, a to zejména s ohledem na vyšší míru složitosti takových pojistných produktů a delší dobu pojištění.²⁵¹

Konečně vymezením cílového trhu daného pojistného produktu nelze nahradit poskytnutí individualizovaného doporučení zákazníkovi provedené s ohledem na jeho potřeby, cíle a požadavky, byť by se jednalo o jednodušší pojistný produkt.²⁵²

Produktové řízení je z hlediska tématu předkládané práce důležité, jelikož tvůrce pojistného produktu je v rámci produktového řízení povinen rovněž rozhodnout i o vhodném způsobu distribuce každého vytvořeného produktu. Účelem dokumentu k dohledu nad produktem a jeho řízení (dokument POG), kde jsou shrnuty informace pro každý pojistný produkt, je poté poskytnutí návodu distributorům, jakým způsobem mají pojistný produkt vhodně distribuovat (tyto dokumenty POG jsou určeny pro distributory, nikoliv pro samotné zákazníky).

Nutno podotknout, že ačkoliv lze předpokládat, že tvůrce pojistného produktu, jako podnikatel usilující o zisk, je při volbě distribučního kanálu veden především ekonomickými ukazateli, jeho konečné určení způsobů distribuce je korigováno řadou povinností stanovených právní úpravou za účelem ochrany zákazníka. Dle mého názoru je totiž volba vhodného distribučního kanálu souběžně vedena zájmy tvůrce pojistného produktu a zájmem na ochraně zákazníka. Tvůrce pojistného produktu (i jeho distributor) je přirozeně spíše veden podnikatelským úmyslem a svými distribučními možnostmi, a v rámci své strategie korigován principem ochrany slabší strany.

Tvůrce pojistného produktu bude zpravidla volit ten z distribučních kanálů, který podle zkušeností (případně podle analýz provedených před vstupem na konkrétní část trhu),²⁵³ prodej konkrétního pojistného produktu podpoří (např. zákazníci preferují online

---

²⁵⁰ Výjimkou jsou pouze pojistné produkty určené pro krytí velkých pojistných rizik, viz ustanovení § 53 odst. 5 ZDPZ, též čl. 25 odst. 4 směrnice IDD.

²⁵¹ Preambule, bod 2 nařízení POG.

²⁵² Preambule, bod 5 nařízení POG.

²⁵³ Tato část trhu odpovídá cílovému trhu, který je v nařízení POG vymezen jako „*popis skupiny zákazníků sdílejících společné charakteristiky na abstraktní a obecné úrovni, který má umožnit tvůrci pojistného produktu přizpůsobit znaky produktu potřebám, charakteristice a cílům takové skupiny zákazníků*“, viz preambule bod 5 nařízení POG.

Je důležité neopomenout, že cílový trh není určen centralizovaně, vymezuje jej každý z tvůrců pojistného produktu, s ohledem na parametry a účel každého z pojistných produktů a zákazníky, kterým má být distribuován, ačkoliv může při tomto vymezení být limitován některými objektivními faktory (např. kulturními, historickými, obecně pak nabídkou a poptávkou).

sjednávání či více využívají služeb pojišťovacích zprostředkovatelů či je daný pojistný produkt vhodně nabízet při koupi elektronického zařízení, apod.).

S ohledem na princip ochrany slabší strany však bude tvůrce vždy povinen navržený distribuční model upravit tak, aby řádně plnil povinnosti stanovené nejen na ochranu zákazníků, např. aby zákazníci byli informováni o podstatných skutečnostech, věděli a především rozuměli tomu, v jakém postavení budou v pojištění vystupovat (v tomto ohledu je podstatný rozdíl mezi skupinovým a individuálním pojištěním), a díky tomu učinili informované rozhodnutí, zda pojištění sjednají či změni, resp. přistoupí do skupinového pojištění).

Určení cílového trhu, analýza rizik, se kterými se cílový trh potýká nebo může potýkat, jsou povinnostmi, které již vyplývají z obecného principu odborné péče v pojišťovnictví (pro pojišťovny v rámci pojišťovací činnosti nejen při poskytování pojištění,²⁵⁴ ale i pro pojišťovací zprostředkovatele).²⁵⁵ Lze však uzavřít, že zevrubnější právní úprava v podobě institutu produktového řízení a s ním souvisejících povinností v tomto směru je vhodnější, jelikož je vodítkem a zároveň shrnutím povinností pro tvůrce pojistných produktů, jak k vymezení cílového trhu a k volbě vhodného distribučního kanálu přistoupit. Nevhodný výběr distribučního kanálu je spojen s rizikem možného poškození zákazníků pojistitele.²⁵⁶

Závěrem této podkapitoly uvádím, že produktové řízení, ani vymezení cílového trhu, nemá znemožnit, byť částečně, flexibilitu tvůrců při tvorbě pojistného produktu a ubrat tak na rozmanitosti pojistných produktů na pojistném trhu. Jinými slovy, předem omezit možnosti volby pojistného produktu zákazníků paternalistickou ochranou. Jak uvádí Šimek, samotné požadavky stanovené v nařízení POG jdou vedeny myšlenkou optimalizace a jsou způsobilé k tomu, aby byly vzájemně poměřovány. Požadavky je vymezen kýžený cíl, ale způsob jeho dosažení a prostředků k tomuto cíli vedoucích je volbou tvůrce pojistného produktu.²⁵⁷

2.2. Pojistná smlouva

Pojistná smlouva je právním titulem, na základě kterého vzniká závazek mezi pojistitelem a pojistníkem. Pojistitel se zavazuje, že pokud dojde ke vzniku škodní události, která naplní znaky pojistné události dle pojistných podmínek sjednaného pojištění, poskytne pojistníkovi nebo třetí osobě pojistné plnění a pojistník se zavazuje zaplatit pojistné.²⁵⁸

---

²⁵⁴ Ustanovení § 6 odst. 1 ZPOJ.

²⁵⁵ Ustanovení § 71 ZDPZ, obecně pak ustanovení § 5 OZ.

²⁵⁶ ČNB. *Dohledový benchmark č. 1/2020 k některým povinnostem pojišťovny a pojistníka při nabízení možnosti stát se pojištěným*. Datum vydání: 4. 3. 2020 [cit. 18. 06. 2022]. S. 2.

²⁵⁷ ŠIMEK, R. *Nejdůležitější změny právní úpravy týkající se distribuce pojištění v oblasti odborné péče*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 12. 11. 2018 [cit. 18. 06. 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejdulezitejsi-zmeny-pravni-upravy-tykajici-se-distribuce-pojisteni-v-oblasti-odborne-pece-108363.html>.

²⁵⁸ Ustanovení § 2758 OZ.

Podstatné náležitosti pojistné smlouvy jsou čtyři – (1) nahodilá událost, která je (2) krytá pojištěním, (3) poskytnutí pojistného plnění, (4) zaplacení pojistného.²⁵⁹

Pro pojištění je charakteristickým znakem nahodilost. I z tohoto důvodu je pojistná smlouva v občanském zákoníku řazena mezi smlouvy odvážné, ač se od ostatních smluv z této skupiny v mnoha znacích odlišuje.²⁶⁰

Otázka charakteru vzájemného plnění smluvních stran (tj. zda se jedná o plnění synallagmatické či asynallagmatické) je v případě pojistné smlouvy řešena rozdílně. Z ustanovení § 2758 OZ jednoznačně plyne, že každá ze smluvních stran se pojistnou smlouvou zavazuje k určitému plnění. Poskytnutí plnění ze strany pojistitele je ovšem podmíněno vznikem škodní události, která bude vyhodnocena jako pojistná událost. Naopak plnění pojistníka je nepodmíněné, tedy v případě uzavření pojištění je bez dalšího povinen splnit svoji povinnost a zaplatit předepsané pojistné.

S ohledem na uvedené je v důvodové zprávě k občanskému zákoníku uvedeno, že se jedná o synallagmatický závazek, ve kterém je plnění pojistníka nepodmíněné, zatímco plnění pojistitele závislé na vzniku pojistné události.²⁶¹

Naopak Nejvyšší soud v odůvodnění svého rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 194/2009²⁶² vyvodil, že vzhledem k tomu, že povinnost pojistitele poskytnout plnění není vázána na splnění povinnosti druhé smluvní strany (tj. zaplacení pojistného pojistníkem), nýbrž je vázána k jinému časovému okamžiku a současně to, že zaplacení pojistného pojistníkem nutně neznamená, že je i pojistitel povinen plnit, je z těchto důvodů pojištění závazkem asynallagmatickým.²⁶³

S ohledem na to, že vzájemnost či reciprocita plnění není dána vždy, ale pouze v případě vzniku pojistné události a rovněž s ohledem na to, že plnění smluvních stran není vzájemně podmíněno, bych se přiklonila k závěru Nejvyššího soudu, tedy že se jedná o asynallagmatický závazek. Na druhou stranu, plnění ze strany pojistitele nemusí být vždy peněžité a mohli bychom argumentovat i tím, že za zaplacené pojistné získává pojistník jako protiplnění pojistnou ochranu

---

²⁵⁹ Růžička in PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol.: *Občanský zákoník*. K § 2758. Komentář. 2. vydání. 2. aktualizace. 2023. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23. 8. 2023].

²⁶⁰ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb. občanský zákoník*. K § 2757. Důvodové zprávy. Datum vydání: 3. 2. 2012. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgez6obzl5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>.

²⁶¹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb. občanský zákoník*. K § 2757. Důvodové zprávy. Datum vydání: 3. 2. 2012. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgez6obzl5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>.

²⁶² Pozn. v rozhodnutí nebyla otázka vzájemného vztahu závazků pojistitele a pojistníka explicitně řešena, nicméně tento závěr plyne z odůvodnění tohoto rozhodnutí.

²⁶³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 2011, sp. zn. 25 Cdo 194/2009. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 3. 2022].

(byť v některých případech pro jinou osobu). Podle mého názoru však tento závěr vylučuje již zmíněné ustanovení § 2758 OZ, které stanoví, že plněním ze strany pojistitele je pojistné plnění, nikoliv pojistná ochrana.

Taktéž považuji za potřebné konstatovat, že i v případě oboustranného poskytnutí plnění (tj. dojde-li i k poskytnutí pojistného plnění ze strany pojistitele) nemusí být (a v naprosté většině případů ani nejsou) vzájemně poskytnutá plnění ekvivalentní.²⁶⁴

Pojistná smlouva je pojmenovanou smlouvou,²⁶⁵ která v závislosti na postavení pojistníka může být smlouvou spotřebitelskou.²⁶⁶ Pojistná smlouva může být dále, zejména pokud je uzavírána s pojistníkem v postavení spotřebitele, smlouvou adhezní.²⁶⁷

Vzhledem k tomu, že účelem pojištění je ochrana osob před negativními následky nahodilých událostí a pojistník může mít pojistný zájem na ochraně jiné osoby, může být pojistná smlouva smlouvou uzavřenou ve prospěch třetí osoby,²⁶⁸ nebo jí může být pojištěno cizí pojistné nebezpečí.

V souvislosti s tím je nutno uvést, že právní úprava pojištění vedle smluvních stran upravuje i další účastníky pojištění (pojištěný,²⁶⁹ oprávněná osoba,²⁷⁰ poškozený²⁷¹) a ve vztahu k samotné distribuci pojištění pak osobu zákazníka²⁷² a zájemce o pojištění. Vzhledem k tématu práce považuji za důležité z těchto dalších účastníků vymezit pojištěného a zájemce o pojištění.

Pojištěným je dle ustanovení § 2766 OZ „osoba, na jejíž život, zdraví, majetek nebo odpovědnost nebo jinou hodnotu pojistného zájmu se pojištění vztahuje.“ Pojistník může ve sjednaném pojištění vystupovat zároveň v postavení pojištěného (i oprávněné osoby).²⁷³

Zákazníkem je dle ustanovení § 2 písm. l) ZDPZ „zájemce o pojištění nebo zajištění, pojistník nebo zajišťovna“. Podle Šimka se zákazníkem rozumí také pojištěný nebo osoba, které vznikne právo na plnění z pojištění.²⁷⁴ Tento závěr bezpochyby vychází ze smyslu a účelu

---

²⁶⁴ Wawerková in HULMÁK, M. a kol.: *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)*. K § 2758. Komentář. 1. vydání. 2014, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 3. 2022].

²⁶⁵ Základ právní úpravy je stanoven v občanském zákoníku v rámci ustanovení o pojištění, viz ustanovení § 2758 a násl. OZ.

²⁶⁶ Z ustanovení občanského zákoníku jsou poté současně aplikovatelná příslušná ustanovení § 1810 a násl. OZ.

²⁶⁷ Ustanovení § 1798 a násl. OZ.

²⁶⁸ KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo. 2. přepracované vydání*. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4, s. 280.

²⁶⁹ Ustanovení § 2766 OZ.

²⁷⁰ Ustanovení § 2770 OZ.

²⁷¹ Ustanovení § 10 odst. 5 zákona POV.

²⁷² Ustanovení § 2 písm. l) ZDPZ.

²⁷³ Jde v zásadě o případ, kdy zákazník, jako pojistník, uzavře individuální pojistnou smlouvu a sjedná pojištění i pro sebe, je poté i pojištěným. Pokud by tento zákazník přistoupil ke skupinové pojistné smlouvě, nestává se pojistníkem, ale pouze pojištěným.

²⁷⁴ ŠIMEK, R. *Nejdůležitější změny právní úpravy týkající se distribuce pojištění v oblasti odborné péče*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 12. 11. 2018 [cit. 29. 8. 2023]. Dostupné

v právní úpravě stanovených povinností na ochranu zákazníka a má smysl, pokud sám pojistník je *de facto* v obdobném postavení jako je jiný distributor pojištění a pojištěný je v postavení zákazníka (tj. skupinové pojištění, ve kterém pojistník vystupuje jako subjekt podle ustanovení § 4 ZDPZ). V případě tohoto způsobu distribuce pojištění považují proto za vhodné vykládat pojem zákazníka v širším smyslu, ačkoliv zákon DPZ ukládá, zejména v ustanovení § 4 odst. 2 a 3 ZDPZ či § 93 ZDPZ, i tomuto pojistníkovi v postavení distributora (v případě ustanovení § 4 odst. 2 a 3 ZDPZ pouze přiměřeně) povinnost plnění povinností i vůči pojištěnému ve skupinovém pojištění, a tedy i na pojištěného nahlížet jako na zákazníka a tímto mu zajistit určitou míru ochrany při jednání o pojištění (tj. při sjednání, změnách, trvání i ukončení pojištění).

Pojem zájemce o pojištění nemá zákonnou definici. Nicméně zájemcem o pojištění je osoba, která má zájem pojištění sjednat. Na hypotetické časové ose je jím osoba, která začne navenek projevovat svůj zájem sjednat pojištění a toto postavení jí náleží do okamžiku uzavření pojistné smlouvy, kdy získává postavení pojistníka (příp. do okamžiku ztráty tohoto zájmu pojištění sjednat).

Forma pojistné smlouvy nemusí být za splnění zákonných podmínek písemná. Je tomu tak v případě sjednání pojištění na dobu kratší jednoho roku.²⁷⁵ Zároveň je v dotčeném ustanovení občanského zákoníku upravena fikce ohledně zachování písemné formy pojistné smlouvy, pokud pojistník zaplatí předepsané pojistné včas, čímž vyjádří souhlas a přijetí nabídky na sjednání pojištění.²⁷⁶

V případě, kdy zákon nestanovuje povinnost písemné formy pojistné smlouvy, získává na významu pojistka, která je jinak spíš dokladem o uzavření smlouvy (sjednání pojištění).²⁷⁷ Obsahové náležitosti pojistky jsou stanoveny v ustanovení § 2777 OZ.

Vedle pojistné smlouvy, potažmo pojistky, zákazník při sjednání pojištění má obdržet několik dalších dokumentů (a s některými z nich musí být seznámen ještě před sjednáním pojištění).²⁷⁸ Těmito dokumenty jsou standardně pojistné podmínky,²⁷⁹ informační dokument

---

z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejdulezitejsi-zmeny-pravni-upravy-tykajici-se-distribuce-pojisteni-v-oblasti-odborne-pece-108363.html>.

²⁷⁵ Ustanovení § 2758 odst. 2 OZ.

²⁷⁶ Ustanovení § 2758 odst. 2 OZ.

²⁷⁷ Růžička in PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol.: *Občanský zákoník*. K § 2775. Komentář. 2. vydání. 1. aktualizace. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3. 8. 2022].

²⁷⁸ Zpravidla jsou to dokumenty, kterými je plněna předmluvní informační povinnost dle § 83 a násl. ZDPZ a dále v případě uzavření smlouvy formou obchodu na dálku dle § 1843 OZ či pojistné podmínky, na které odkazuje pojistná smlouva, viz 2774 odst. 2 OZ.

²⁷⁹ Všeobecné, zvláštní či doplňkové.

o pojistném produktu (IPID),²⁸⁰ dokument, kterým jsou plněny informační povinnosti,²⁸¹ asistenční kartička, dokument obsahující informace o zpracování osobních údajů dle nařízení GDPR²⁸² a v závislosti na distribučním modelu poté dokument s informacemi o pojišťovacím zprostředkovateli,²⁸³ nebo v případě nabízení možnosti stát se pojištěným dle ustanovení § 4 ZDPZ dokument s informacemi, které souvisí s touto činností.²⁸⁴

Vzhledem k množství dokumentů a informací, které musí být zákazníkovi sjednávajícímu pojištění poskytnuty, považují za rozumné, aby pojišťovny (resp. tvůrci pojistných produktů) ke zpracování těchto dokumentů a informací v nich obsažených, přistupovaly pragmaticky a např. tyto dokumenty navzájem kombinovaly a vyvarovaly se duplicitám, aby zákazník nebyl informačně přehlcen. V každém případě všechny informace musí být poskytnuty a jednání se zákazníkem vedeno jasným, výstižným a srozumitelným způsobem.²⁸⁵

Obsah pojistné smlouvy a též to, zda je z teoretického hlediska některým zvláštním druhem smlouvy²⁸⁶ úzce souvisí s tím, jakým způsobem je pojištění distribuováno (zejména pokud se jedná o individuální pojištění sjednávané s osobou v postavení spotřebitele či skupinové pojištění vzniklé na základě smlouvy s pojistníkem, který na jejím základě dále nabízí možnost stát se pojištěným dalším osobám dle ustanovení § 4 ZDPZ).

Na tuto kapitolu navazují dvě podkapitoly, ve kterých se zabývám *individuální a skupinovou pojistnou smlouvou*. Každá z těchto smluv je spojena s určitými způsoby distribuce pojištění.

2.2.1. Individuální pojistná smlouva

V případě individuálního pojištění uzavírá zákazník pojistnou smlouvu pro sebe (stává se pojištěným) či pojistnou smlouvou pojistí třetí osobu/y (pojistník a pojištěný jsou různé osoby). V obou případech uzavření pojistné smlouvy se tento zákazník stává pojistníkem, tedy smluvní stranou pojistné smlouvy.

Ačkoliv toto pojmenování smlouvy (jako smlouvy individuální) může navádět k myšlence, že v případě takto sjednaného pojištění jsou podmínky pojistného krytí nastaveny dle individuálních požadavků, cílů a potřeb každého ze zákazníků, v případě běžných pojistných

---

²⁸⁰ Ustanovení § 91 ZDPZ.

²⁸¹ Ustanovení § 83 až 87 ZDPZ, v případě smluv uzavíraných distančním způsobem pak i včetně informací dle § 1843 OZ.

²⁸² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

²⁸³ Ustanovení § 88 ZDPZ.

²⁸⁴ Ustanovení § 93 ZDPZ.

²⁸⁵ Ustanovení § 73 odst. 2 ZDPZ.

²⁸⁶ Spotřebitelská smlouva, adhezní smlouva, smlouva ve prospěch třetí osoby, atd.

produktů (pojištění majetku, pojištění právní ochrany, apod.) tomu tak zpravidla není.²⁸⁷ Tyto pojistné smlouvy jsou totiž většinou adhezními smlouvami (a rovněž spotřebitelskými smlouvami). Jak bylo uvedeno v kapitole 2.1.1. této práce o produktovém řízení a pojistných produktech, jednotlivé pojišťovny mají vytvořeny pojistné produkty a ty jsou nabízeny (distribučovány) zákazníkům bez dalších změn a úprav s tím, že sjednáním určité varianty vybraného pojistného produktu či připojištění (pakliže jsou ovšem k dispozici), je pojistný produkt více upraven individuálním potřebám zákazníka. Individualita zákaznických požadavků, cílů a potřeb ohledně sjednání pojištění, však nesmí být v případě žádného způsobu distribuce opomíjena,²⁸⁸ a pokud z pojistných produktů, které má distributor v nabídce, žádný těmto požadavkům, cílům a potřebám neodpovídá, neměl by být zákazníkovi žádný produkt nabídnut.

Použité označení pojistné smlouvy jako *individuální* má signalizovat počet osob, které jsou na jejím základě pojištěny. Ve smyslu předkládané práce jde o pojištění jednotlivce nebo menší předem určené skupiny osob, které mezi sebou mají zpravidla užší vazby (např. rodina, přátelé, apod.).

Individuální pojistné smlouvy mohou zákazníci sjednat samostatně, tj. osobně u pojišťovny nebo distančním způsobem (telefonicky či online, přičemž do sjednávacího prostředí se mohou dostat prostřednictvím odkazu, kterým disponuje jiný subjekt na základě marketingové spolupráce s distributorem, viz část 4. této práce). Zákazníci mohou rovněž využít i činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů, popř. zprostředkovatelské činnosti vykonávané subjektem, který pojištění distribuuje jako doplňkovou službu k vlastní podnikatelské činnosti (v tomto případě se nejedná o doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) ZDPZ, ale o osobu, která činnost vykonává dle ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ, tzv. doplňkový pojišťovací zprostředkovatel *de minimis* dle ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ (DPZ *de minimis*), blíže viz kapitola 4.1. této práce.

---

²⁸⁷ Tím však nemá být vyloučeno, že individuální pojistná smlouva v některém případě nebude připravena zákazníkovi „na míru“. Může se jednat o případy specifických požadavků, kdy je například pojištěna zpravidla dražší či jedinečná věc. Pro pojišťovnu může být finančně zajímavé zahrnutí takové pojistné smlouvy do svého pojistného kmene. Musí se však řídit svým rozsahem povolení (viz ustanovení § 6 odst. 1 ZPOJ) a rovněž svými interními předpisy týkajícími se pravidel *underwritingu* (tj. zabezpečení rovnováhy mezi rizikem a odměnou pro pojišťovnu a zajištění, aby bylo poskytováno finančně udržitelné a pro zákazníka spravedlivé pojištění).

²⁸⁸ Požadavek plynoucí z ustanovení § 77 ZDPZ.

2.2.2. Skupinová pojistná smlouva

Tato podkapitola je zaměřena pouze na záležitosti související se smlouvou. Skupinové pojištění (nabízení možnosti stát se pojištěným je uceleně popsáno v části 5. této práce.

I v případě skupinového pojištění dochází k uzavření pojistné smlouvy jejímiž smluvními stranami jsou pojistitel a pojistník. Oproti individuální pojistné smlouvě však může být na základě této jedné skupinové pojistné smlouvy pojištěno více osob (ale i věci, např. vozidel), jejichž počet není v době jejího uzavření znám (z tohoto důvodu bývá jednou z důležitých povinností pojistníka pravidelně pojišťovně zasílat seznam těchto osob či věcí, které mají být touto smlouvou kryty).

Zcela zásadní je pak postavení pojistníka uzavírajícího tuto smlouvu. Ten může při jejím uzavření jednat s podnikatelskými záměry, nebo bez nich. Dle toho rozlišuji dva druhy skupinových pojistných smluv. Pakliže pojistník bude dále pojištěn pod touto skupinovou pojistnou smlouvou nabízet podnikatelsky, tj. naplní znaky podnikatele dle ustanovení § 420 OZ (blíže viz podkapitola 5.3.2. této práce), jedná se o pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ. Pojistníkem, který skupinovou pojistnou smlouvu uzavře mimo ustanovení § 4 ZDPZ, může být např. společnost, která má zájem pojistit jednou smlouvou několik vozidel a v průběhu trvání této smlouvy seznam vozidel, která mají být pod touto smlouvou pojištěna, upravuje dle své aktuální potřeby. Pro tuto práci je relevantní pouze pojistník podle ustanovení § 4 ZDPZ, protože jen ten je v obdobném postavení jako distributor pojištění dle ZDPZ a nadále proto budou pojmy skupinového pojištění v tomto smyslu v práci používány, nebude-li uvedeno jinak.

Rozdíl při uzavření skupinové pojistné smlouvy ve smyslu § 4 ZDPZ oproti uzavření individuální pojistné smlouvy je viditelný už ve fázi negociace. Skupinové pojistné smlouvy zpravidla bývají robustně připomínkovány a upravovány podle požadavků obou stran, které mají zájem zahájit spolupráci. Není rovněž vyloučeno, že pojistný produkt bude vytvořen nebo aspoň výrazně upraven pro tuto jedinou spolupráci. Zpravidla se tedy nejedná o adhezní smlouvy, ani o spotřebitelské smlouvy.²⁸⁹

Skupinová pojistná smlouva může lépe naplnit požadavky, cíle a potřeby určité skupiny osob, které mají zájem o sjednání pojištění (např. pokud je pojistníkem společnost prodávající elektronická zařízení, může pojistitel takovému pojistníkovi nabídnout pojistný produkt upravený dle zkušeností pojistníka, který je z výkonu své činnosti dobře obeznámen s požadavky, cíli a potřebami svých zákazníků). I v případě jedné skupinové pojistné smlouvy, mohou být vytvořeny varianty pojistného produktu a zákazník si tak může vybrat pro něj opravdu nejvhodnější podmínky.

---

²⁸⁹ Nedochozí k naplnění definičních znaků spotřebitele dle § 419 OZ.

Podstatným rozdílem pro koncové zákazníky (tj. ty osoby, které mají zájem o pojištění) je, že v případě kdy se stanou účastníky skupinového pojištění, nestávají se pojistníky. Stávají se pouze pojištěnými na základě skupinové pojistné smlouvy, ke které přistupují. Pojistníkem je totiž osoba, která skupinovou pojistnou smlouvu uzavřela. Tou může být například společnost s oprávněním provozovat cestovní kancelář, která má zájem pro své zákazníky vylepšit své služby o možnost sjednání pojištění přímo v rámci jí poskytovaných služeb (tj. např. při prodeji letenek či zájezdů). Pojištění jsou v tomto distribučním modelu v postavení zákazníka,²⁹⁰ ačkoliv uvedené neodpovídá definici zákazníka podle zákona DPZ²⁹¹ (viz kapitola 2.2. této práce).

Takto pojištěným osobám je zpravidla vydána pojistka či jiný doklad o pojištění. Explicitně není v českém právním řádu upraveno právo pojištěného skupinového pojištění k nahlédnutí či na seznámení se s obsahem skupinové pojistné smlouvy. Je však stanoveno, jaké informační povinnosti má pojistník vůči pojištěnému přiměřeně plnit.²⁹² Ačkoliv jsou tyto informace zpravidla primárně uvedeny v pojistných podmínkách, které by měl pojištěný obdržet vždy, podle mého názoru by pojištěnému měla být rovněž bez dalšího (nebo přinejmenším na jeho žádost) skupinová pojistná smlouva předána k nahlédnutí či pořízení opisu. Tento závěr vyvozují z postavení účastníků skupinového pojištění, kde pojistník *de facto* vystupuje jako distributor a nikoliv jako skutečný zájemce o pojištění (zákazník poptávající pojistnou ochranu) a dále z účelu přijetí zákona DPZ, který zevrubněji upravil povinnosti distributorů vůči svým zákazníkům, aby byla zajištěna vyšší míra jejich ochrany (viz podrobně upravená informační povinnost). Jde vlastně o období práva pojistníka mít k dispozici individuální pojistnou smlouvu, kterou uzavře.

Zákazníkovi, který se stane pojištěným na základě skupinové pojistné smlouvy, může v některých případech tento způsob sjednání pojištění ušetřit čas (pojištění sjedná při nákupu jiného zboží či služby, o pojistnou smlouvu a související administrativu se stará pojistník). Na druhou stranu se nestává smluvní stranou pojistné smlouvy, nemá tedy právo do smlouvy samotné zasahovat, měnit ji či ukončovat.

Skupinová pojistná smlouva může být uzavřena obdobnými způsoby jako individuální pojistná smlouva (tj. přímo u pojišťovny, ale zpravidla nikoliv distančně, jelikož se nejedná o formulářové smlouvy). Při jejím sjednávání a správě může figurovat i pojišťovací zprostředkovatel.

---

²⁹⁰ŠIMEK, R. *Nejdůležitější změny právní úpravy týkající se distribuce pojištění v oblasti odborné péče*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 12.11. 2018 [cit. 29. 8. 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejdulezitejsi-zmeny-pravni-upravy-tykajici-se-distribuce-pojisteni-v-oblasti-odborne-pece-108363.html>).

²⁹¹ Ustanovení § 2 písm. l. ZDPZ.

²⁹² Ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

Zákazníci však o svém přistoupení do skupinového pojištění jednají zásadně pouze s pojistníkem (ačkoliv mohou být využity různé způsoby – distančně i osobně, např. v jeho provozně, apod.).

3. Distribuce pojištění

V první kapitole této části se zaměřuji na činnost *distribuce pojištění*, včetně souvisejících činností *poskytování pojištění* a *zprostředkování pojištění*, a to z hlediska vymezení těchto pojmů a jejich spojitosti.

Nový přístup v právní úpravě distribuce pojištění (tj. zahrnutí činnosti poskytování pojištění a specifikace podmínek jejího výkonu pro pojišťovny v jiném zákoně, než je zákon o pojišťovnictví, tj. v zákoně DPZ), je odůvodněn myšlenkou distribučně neutrálního přístupu. Distribučně neutrální přístup je příčinnou v zásadě komplexní a jednotné úpravy všech způsobů „dodání“ pojištění v jednom právním předpisu, bez ohledu na subjekt, který tuto činnost vykonává. Z hlediska této práce jde o podstatný koncept, proto je blíže zpracován ve druhé kapitole této části.

Navazuje třetí kapitola o obsahu pojmů spojených s distribucí pojištění, tj. analýza činností zahrnutých pod zastřešující pojmy poskytování pojištění a zprostředkování zajištění.

Záměrem směrnice IDD ani zákona DPZ není vztahovat jejich působnost na všechny činnosti, které mohou vykazovat podobnost v některých svých bodech se znaky distribuce pojištění.²⁹³ Na tyto vyloučené činnosti je zaměřena kapitola čtvrtá.

Analýzu distribuce pojištění uzavírám pátou kapitolou se stručným shrnutím podmínek výkonu této činnosti (tj. pravidla provozování činnosti, personální předpoklady a pravidla jednání) a jejich porovnáním s jinými způsoby „dodání“ pojištění. Tyto podmínky v předložené práci zpracovávám i s ohledem pro lepší porozumění některých kritérií členění způsobů distribuce pojištění, které uvádím v následujícím odstavci.

Kapitola šestá a sedmá jsou zaměřeny na způsoby distribuce pojištění. Způsoby distribuce pojištění je podle mého názoru možné zkoumat či členit dle více kritérií, a to například podle

- a) osoby, která pojištění distribuuje, tj. na *interní* a *externí distribuci*,
- b) zvoleného komunikačního prostředku, tj. zda je pojištění nabízeno *distančně* (nejčastěji online) nebo *osobně*,
- c) zákazníka, tj. zda je *spotřebitelem* či nikoliv,

---

²⁹³ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 3. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 15. 7. 2022]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxys.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

d) odvětví nabízeného pojištění, tj. zda jde o *neživotní pojištění* či *životní*.

V předložené práci je problematika způsobů distribuce pojištění analyzována podle osoby distributora, viz výše uvedené písmeno a), a to vzhledem k tomu, že členění dle písmen b) a c) dále *de facto* jen určuje rozsah povinností, které jsou distributoři povinni plnit, pokud zvolí ten který způsob.²⁹⁴ Členění uvedené pod písm. d) je z hlediska práce irelevantní, jelikož, jak bylo uvedeno v úvodu této práce, tato práce je zaměřena pouze na neživotní pojištění.

Na základě tohoto kritéria v kapitole šesté a sedmé rozebírám způsoby distribuce pojištění a dále je komparuji s úpravou v jiných vybraných členských státech EU (tj. Slovensko, Rumunsko a Polsko). Tyto kapitoly zahrnují vedle přímého prodeje (interní distribuce probíhající prostřednictvím pracovníků pojišťovny či distančně – online), externí distribuci prováděnou především sítí obchodních zástupců pojišťovny, včetně tzv. *srovnávačů pojištění*,²⁹⁵ ale i jinými pojišťovnami.

Závěrečná osmá kapitola uvádí přístup k distribučním modelům v oblasti pojišťovnictví.

Předestírám, že s touto částí práce jsou úzce spojeny následující čtvrtá a pátá část, kde pojednávám o alternativách k distribuci pojištění a jiných podpůrných způsobech distribuce pojištění. Především je pro moji práci poté klíčová činnost pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ, tj. *nabízení možnosti stát se pojištěným*.

3.1. Pojem distribuce pojištění

Legální definice pojmu *distribuce pojištění* zahrnuje činnost poskytování pojištění a zprostředkování pojištění.²⁹⁶ Jde o právně nově upravený pojem zákonem DPZ. Do přijetí zákona DPZ byla problematika, která je dnes zahrnována pod pojem distribuce pojištění, upravena nekomplexně, a to v zásadě tak, že pojišťovny (pro něž je dle dikce zákona DPZ příznačný pojem *poskytování pojištění*)²⁹⁷ byly regulovány především zákonem o pojišťovnictví a pojišťovací zprostředkovatelé (vykonávající činnost *zprostředkování pojištění*)²⁹⁸ zákonem PZ (ačkoliv novelou zákona PZ provedenou zákonem č. 261/2014 Sb., kterým se mění některé zákony

---

²⁹⁴ Tj. například, pokud tyto osoby distribuují pojištění distančně spotřebiteli (způsobem umožňujícím komunikaci na dálku), mají nad rámec povinností dle ZDPZ povinnost plnit povinnosti dle OZ, tj. dle ustanovení § 1841 a násl. OZ; obdobně pokud jednají se spotřebitelem, musí dodržet splnění povinností dle ZOS apod.

²⁹⁵ Též musejí mít oprávnění k provozování činnosti zprostředkování pojištění, pakliže srovnání pojištění umožňuje i sjednání nebo změnu pojištění, viz ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ ve spojení s ustanovením § 2 písm. e) bodu 1 ZDPZ.

²⁹⁶ Ustanovení § 2 písm. a) ZDPZ.

²⁹⁷ Ustanovení § 2 písm. c) ZDPZ.

²⁹⁸ Ustanovení § 2 písm. e) ZDPZ. K tomu bych předestřela, že činnost zprostředkování pojištění může být vykonávána i pojišťovnou, pakliže distribuuje pojistné produkty, na jejichž tvorbě se ani částečně nepodílela, blíže viz kapitola 3.6. této práce.

v oblasti finančního trhu, byla do zákona PZ zahrnuta ustanovení, která regulovala i činnost samotných pojišťoven, bez ohledu na to, že šlo o poměrně nesystémové řešení).²⁹⁹

3.2. Distribučně neutrální regulatorní přístup

Účelem zahrnutí poskytování pojištění, tj. přímého prodeje vlastních pojistných produktů pojišťoven, do působnosti zákona DPZ je sledována myšlenka distribučně neutrálního regulatorního přístupu.³⁰⁰

Přínosem jednotné úpravy v oblasti distribuce pojištění je bezpochyby zajištění rovnosti mezi distributory, tedy jednotné regulace osob distribuujících pojištění a stanovení obdobných povinností těmto osobám při jednání se zákazníkem, čímž z druhé strany úhlu pohledu má být zajištěna stejná či obdobná úroveň péče o zákazníky a jejich práv (ochrany).

Ačkoliv právní úprava distribuce pojištění se tímto stává v zásadě komplexně upravenou v zákoně DPZ,³⁰¹ na druhou stranu právní úprava provozování pojišťovací činnosti je tímto o něco více roztržena do více právních předpisů (byť už přechází zákon PZ činnost pojišťoven partikulárně upravoval).³⁰²

Ačkoliv se ztotožňuji s názorem, že finanční služby, mezi které jsou služby poskytované v pojišťovnictví řazeny, vykazují o něco vyšší míru složitosti a mohou pro osoby je poptávající představovat vyšší riziko s ohledem na dopady, které při nepříznivém vývoji mohou přinést, a pro tyto důvody je zevrubnější a přísnější regulace subjektů poskytujících finanční služby nezbytná, a rovněž s tím, že subjekty poskytující finanční služby mají s ohledem na svoji činnost být jako odborníci řádně vybaveni po provozní, personální i odborné stránce, považují za důležité, aby se zákonodárce vedle ochrany zákazníků zabýval i dopady na subjekty, kterým jsou povinnosti ukládány, a to ve vztahu k přehlednosti, ucelenosti, rozsahu právní úpravy i frekvenci jejích změn. Zejména pak rozsah a časté úpravy by měly být vždy poměřovány z hlediska svého faktického přínosu.

Dále ve vztahu k pojišťovnám (a úpravě poskytování pojištění v zákoně DPZ) považuji za spíše nepravděpodobné, že by v důsledku právní úpravy s věcnou působností vztaženou pouze na zprostředkovatelskou činnost, byli ohroženi a na svých právech strádali zákazníci,

---

²⁹⁹ Blíže viz podkapitola 1.1.2. této práce.

³⁰⁰ Tento přístup vychází ze směrnice IDD, viz podkapitola 1.2.1. této práce.

³⁰¹ Nikoliv však zcela, primární úprava v zákoně DPZ je doplněna přímo závaznými předpisy EU a navazujícími podzákonými právními předpisy, viz internetové stránky ČNB, dostupné na odkazu zde: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/pojistovny-zajistovny-a-pojistovaci-zprostredkovatele/pravni-predpisy/predpisy-z-oblasti-distribuce-pojisteni/>. Právní úprava je dále doplňována zejména dohledovými benchmarky, sděleními či jinými doporučeními vydanými ČNB.

³⁰² K tomu blíže viz podkapitola 1.1.2 této práce.

kteří se rozhodli pojištění sjednat přímo u pojišťovny či jim bylo pojištění zprostředkováno jinou pojišťovnou.

Pojišťovna je podnikatelem, který je přísně regulován při provozování pojišťovací činnosti (a činností s ní souvisejících) vlastním zákonem,³⁰³ podléhá dohledu ČNB a o své činnosti musí orgánu dohledu pravidelně reportovat. Vedle toho jde o subjekty, které jsou zapsané v registru u ČNB, přičemž získání oprávnění k provozování pojišťovací činnosti a související zápis do zmíněného registru jsou spjaty s poměrně složitým procesem, kdy osoba žádající o takové oprávnění musí splnit a doložit řadu podmínek.

V neposlední řadě pojišťovny vysoce dbají o své renomé, a to i s ohledem na to, že pojišťovací trh z hlediska počtu pojistitelů není velký, pojišťovny bývají veřejností známé a tedy případná medializace negativní zkušenosti zákazníka spočívající v neodborném výkonu pojišťovací činnosti či dopuštění se nekalých praktik, může pro pojistitele mít nemalé dopady.

Distribučně neutrálním regulatorním přístupem je ovšem právně zajištěno a tím postaveno najisto, že od všech distributorů pojištění může zákazník, potažmo zájemce o pojištění, očekávat přístup a informace, které jsou jednotně upraveny pro tuto činnost. Současně bych však uvedla, že se nejedná o pravidlo bez výjimky. Z působnosti zákona DPZ jsou některé činnosti (které by jinak bylo možno zařadit pod legální definici pojmu poskytování pojištění či zprostředkování pojištění) zcela vyňaté.³⁰⁴ Dále v případě činnosti zprostředkování pojištění za podmínky, že je prováděna v omezeném rozsahu a subjekt jí vykonávající splňuje další podmínky stanovené zákonem DPZ, se zákon DPZ použije jen v omezeném, tímto zákonem určeném, rozsahu.³⁰⁵

3.3. Obsah pojmu distribuce pojištění

Distribuce pojištění (bez ohledu zda jde o poskytování či zprostředkování pojištění) zahrnuje tyto činnosti:

- a) nabízení možnosti sjednat, změnit nebo ukončit pojištění (včetně srovnávání pojištění),
- b) předkládání návrhů na sjednání, změnu nebo ukončení pojištění,
- c) provádění dalších přípravných prací směřujících ke sjednání, změně nebo ukončení pojištění (včetně poskytování doporučení, které k uvedenému vedlo) a
- d) sjednání nebo změnu pojištění.³⁰⁶

---

³⁰³ Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰⁴ Ustanovení § 3 odst. 1 ZDPZ.

³⁰⁵ Viz ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ, kde je upraven zprostředkovatel pojištění dle minimis, viz blíže kapitola 4.1. této práce.

³⁰⁶ Ustanovení § 2 písm. c) a písm. e) ZDPZ.

Legální definice zprostředkování pojištění navíc zahrnuje *pomoc při správě pojištění a pomoc při uplatňování práv z pojištění*.³⁰⁷ Podle mého názoru tyto činnosti nebyly zahrnuty mezi ostatní činnosti obsažené pod pojem poskytování pojištění s ohledem na znění definice pojišťovací činnosti v zákoně o pojišťovnictví.³⁰⁸ V ustanovení § 3 odst. 1 písm. f) ZPOJ je uveden výčet činností, které přímo vyplývají z povolené pojišťovací činnosti. Pod tyto činnosti je explicitně zahrnuta i *správa pojištění a likvidace pojistných událostí*, zatímco ostatní činnosti, které jsou zahrnuty do definice pojmu poskytování pojištění v zákoně DPZ, jsou v zákonu o pojišťovnictví vymezeny pouze obecně jako *činnosti související se vznikem pojištění*.

Bezpochyby lze dovodit, že *správa pojištění* dle zákona o pojišťovnictví souvisí s činností zprostředkovatele pojištění *pomoc se správou pojištění* dle zákona DPZ a *likvidace pojistných událostí* dle zákona o pojišťovnictví souvisí s činností *pomoc při uplatňování práv z pojištění* dle zákona DPZ. Slovem „pomoc“ je dále signalizována jen partikulární účast pojišťovacích zprostředkovatelů na těchto činnostech pojišťovny (tyto pomocné činnosti v rámci zprostředkování pojištění v této kapitole dále jen jako „pomocné činnosti“).

Pouze bych doplnila, že v případě, kdy tyto pomocné činnosti vykonává samostatný zprostředkovatel,³⁰⁹ je důležité v každém sjednaném jednotlivém pojištění vždy zhodnotit, zda samostatný zprostředkovatel v tomto pojištění vystupuje v roli pojišťovacího agenta (a je tedy „prodlouženou rukou pojišťovny“) či pojišťovacího makléře, který je zástupcem zákazníka,³¹⁰ aby byla zajištěna ochrana zákazníka a nedošlo ke střetu zájmů.

Jak bylo zmíněno výše v předchozím odstavci subjekty vykonávající pomocné činnosti se pouze partikulárně podílejí na výkonu těchto činností pojišťovnou dle zákona o pojišťovnictví. V případě správy pojištění je rozsah výkonu příslušné pomocné činnosti, a s tím související práva a povinnosti, nejčastěji vymezen ve smlouvě o spolupráci (nebo obdobné smlouvě) mezi pojišťovacím zprostředkovatelem a pojistitelem (popř. zákazníkem, vystupuje-li samostatný zprostředkovatel v roli pojišťovacího makléře), kdy pokud tento pojišťovací zprostředkovatel má druhé smluvní straně se správou pojištění pomáhat, zavazuje se tím k činnostem směřujícím k udržení a změnám pojistné smlouvy tak, aby pojistné krytí bylo dostatečné a odpovídalo reálným rizikům v konkrétním případě.³¹¹

---

³⁰⁷ Ustanovení § 2 písm. e) bod 5. ZDPZ.

³⁰⁸ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. f) ZPOJ.

³⁰⁹ Viz kapitola 3.7. této práce.

³¹⁰ Viz ustanovení § 12 ZDPZ.

³¹¹ MAXIMA pojišťovna, a.s. *Správa pojištění*. In: maximapojistovna.cz [online]. [cit. 15. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.maximapojistovna.cz/cs/slovník-pojmu/sprava-pojisteni>.

Obdobně je tomu i v případě pomocné činnosti *pomoc při uplatnění práv z pojištění*, kdy pokud je tato pomocná činnost vykonávána pojišťovacím zprostředkovatelem, který zároveň není oprávněn k poskytování služeb likvidace pojistných událostí podle živnostenského zákona,³¹² tak je podle mého názoru nutné, aby rozsah činností byl ve smlouvě ujednáán zvlášť pečlivě, aby se fakticky nejednalo o výkon činnosti *likvidace pojistných událostí*, ke které je oprávněn vedle pojišťovny pouze samostatný likvidátor pojistných událostí. Tím může být i pojišťovací zprostředkoval, právní řád inkompatibilitu činnosti pojišťovacího zprostředkovatele s činností samostatného likvidátora pojistných událostí nestanovuje, ale je nutné, aby pojišťovací zprostředkovatel získal příslušné živnostenské oprávnění pro výkon této činnosti.

V případě pomoci při uplatnění práv z pojištění vykonávané pro pojišťovnu tak bude pojišťovací zprostředkovatel oprávněn zajišťovat jen prvotní a některé další partikulární činnosti, které se řadí do likvidace pojistných událostí.

Činnosti zahrnuté pod poskytování i zprostředkování pojištění zahrnují v zásadě všechny fáze od přípravných prací, učinění nabídky na uzavření pojistné smlouvy, konkretizaci této nabídky v podobě návrhů pojistné smlouvy, a to vše v souvislosti se sjednáním, změnou v době trvání a ukončením pojištění a rovněž i samotné sjednání nebo změnu pojištění. V případě zprostředkování pojištění může být tato činnost zúžena jen na některé z těchto činností. Může tomu být například v případě, kdy pojišťovna má zájem sama sjednávat pojištění a svoji obchodní síť využívá jen k činnostem předcházejícím uzavření či změně pojistné smlouvy. Současně výčet těchto dílčích činností není výčtem taxativním.

3.4. Činnosti vyloučené z působnosti zákona DPZ

V úvodu této části práce jsem uvedla, že některé činnosti nejsou považovány za distribuci pojištění, resp. jsou vyloučeny z působnosti zákona DPZ, a to navzdory tomu, že

- a) v jiných případech mohou být a častokrát jsou vykonávány při samotné distribuci pojištění,³¹³ nebo
- b) jde o některou z činností zařazenou pod pojem distribuce pojištění či jsou některé z těchto činností svými znaky velmi podobné, ale nejsou splněny všechny podmínky, aby se o distribuci pojištění jednalo.³¹⁴

---

³¹² Jako samostatný likvidátor pojistných událostí, tj. vázaná živnost dle přílohy č. 2 živnostenského zákona.

³¹³ Např. poskytování obecných informací o pojišťovně či o pojištění, viz ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) nebo d) ZDPZ.

³¹⁴ Např. srovnání pojištění, ale je za předpokladu, že nevede ke sjednání nebo změně pojištění, viz ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ.

V některých případech jde dokonce i o samotnou distribuci pojištění, ale s ohledem na subjekt tuto činnost vykonávající je tato činnost vyloučena z působnosti zákona DPZ.³¹⁵

Může být poměrně komplikované určit, zda vykonávaná činnost je či není zprostředkováním pojištění, a subjekt ji vykonávající má při jejím výkonu plnit povinnosti vyplývající ze zákona DPZ a disponovat příslušným oprávněním. Příkladem této situace je tzv. *tipařství*, blíže viz kapitola 4.4 této práce.

3.5. Podmínky distribuce pojištění

Přijetí směrnice IDD a spolu s její následnou transpozicí do českého právního řádu³¹⁶ českým zákonodárcem uzákoněné řešení lokálních problémů tuzemského trhu pojišťovnictví, bylo v tomto smyslu primárně vedeno principem ochrany spotřebitele (potažmo zákazníka).

Ve světle tohoto cíle byly zpřesněny a doplněny podmínky zprostředkování pojištění (a rovněž i poskytování pojištění, vzhledem k zahrnutí této činnosti do působnosti zákona DPZ).³¹⁷

Tyto podmínky lze dle mého názoru podle struktury zákona DPZ kategorizovat jednak jako podmínky a povinnosti, jejichž účelem je zajistit řádné provozování distribuce pojištění, včetně personálních předpokladů a odborné způsobilosti osob, které se zákazníkem mohou pojištění sjednat³¹⁸ (tyto distributoři pojištění jsou povinni plni vždy, aniž by jednali se zákazníkem, jde o tzv. *nepřímou ochranu*).³¹⁹ Do této větve podmínek distribuce pojištění zařazují i produktové řízení,³²⁰ a dále především kontrolní mechanismy a řízení distribuce pojištění.³²¹

Druhá oblast podmínek distribuce pojištění pak souvisí s přímou interakcí distributora se zájemcem o pojištění (zákazníkem) a zahrnuje samotná pravidla jednání³²² (tzv. *přímá ochrana*),³²³ tedy jakým způsobem má subjekt se svým zákazníkem jednat.

---

³¹⁵ Např. poskytování informací a doporučení advokátem v rámci výkonu jeho advokátní činnosti, viz ustanovení § 3 odst. 1 písm. d) ZDPZ.

³¹⁶ Tj. přijetím ZDPZ.

³¹⁷ Podotýkám, že taktéž nelze opominout povinnosti plynoucí z dalších právních předpisů, které jsou distributoři pojištění, rovněž povinni dodržovat, a které spolu s povinnostmi stanovenými v ZDPZ tvoří komplexní rámec ochrany spotřebitele (např. povinnosti stanovené v ZOS, v rámci ustanovení na ochranu spotřebitele uzavírajícího finanční smlouvu v OZ či na evropské úrovni stanovené v nařízení GDPR).

³¹⁸ Tyto povinnosti jsou upraveny především v části čtvrté a páté ZDPZ (včetně navazujících právních předpisů a dohledové činnosti ČNB), neuvažujeme-li povinnosti plynoucí z jiné, než této speciální úpravy k distribuci pojištění.

³¹⁹ Ve své diplomové práci zaměřené na ochranu spotřebitele při distribuci pojištění jsem povinnosti povinných subjektů (tj. v zásadě distributorů pojištění) rozdělila dle kritéria interakce se zákazníkem, tj. zda jsou plněny v rámci jednání se zákazníkem při sjednání pojištění či bez ohledu na to, zda k této interakci dojde, viz BEZOUŠKOVÁ T., *Diplomová práce – Ochrana spotřebitele v pojišťovnictví*. Praha, Univerzita Karlova, 2021, s. 39.

³²⁰ Ustanovení § 53 ZDPZ. Viz podkapitola 2.1.1. této práce.

³²¹ Ustanovení § 48 ZDPZ.

³²² Zejména část šestá ZDPZ, opět pokud neuvažujeme další právní předpisy, viz poznámka pod čarou č. 318.

³²³ BEZOUŠKOVÁ T.: *Diplomová práce – Ochrana spotřebitele v pojišťovnictví*. Praha, Univerzita Karlova, 2021, s. 39.

Nepochybně je záměrem, aby pojištění primárně distribuovala sama pojišťovna, potažmo jako další odborník v této oblasti některý z pojišťovacích zprostředkovatelů, jimž zákon DPZ ukládá většinu povinností k výkonu distribuce pojištění, jinými slovy řečeno jsou povinni plnit povinnosti v nejširším rozsahu (z pojišťovacích zprostředkovatelů jsou poté v největším rozsahu uloženy samotnému zprostředkovateli pojištění).³²⁴

Na druhou stranu zákon DPZ nevylučuje, aby i jiný subjekt „dodal“ zákazníkovi pojištění, popř. aby na tomto „dodání“ participoval, ovšem v zákonem DPZ uvedených limitech, či aby byl při výkonu této činnosti jinak omezen.³²⁵ Vzhledem k těmto omezením pro „dodání“ pojištění, je poté i rozsah plnění povinností při této činnosti poměrně zúžen, byť jsou například v přiměřeném nebo jinak omezeném rozsahu podmínky „dodání“ pojištění vztaženy i na tyto další subjekty, a to právě s ohledem na již shora uvedený princip (princip ochrany zákazníka), který byl měl být dodržen v případě každého distribučního modelu.

V následujících dvou podkapitolách jsou uvedeny povinnosti podle části čtvrté, páté a šesté zákona DPZ, přičemž se více zaměřuji na ty, u kterých jsem identifikovala některé praktické otázky, nebo je osobně považuji za ty podstatnější pro dosažení dostatečné ochrany zákazníka a pro zajištění řádného výkonu distribuce pojištění. Doplnuji, že další povinnosti partikulárně vyplývají i z dalších právních předpisů, ale pro distribuci pojištění jsou klíčové zejména ty vyplývající ze zákona DPZ.

3.5.1. Pravidla provozování činnosti a personální předpoklady

Právní úprava pravidel stanovených k distribuci pojištění, která je nutné plnit, aniž by došlo k interakci se zákazníky, je v zákoně DPZ upravena především v části čtvrté a páté.³²⁶ S ohledem na to, že je tato práce zaměřena na neživotní pojištění, nezabývám se všemi ustanoveními, která jsou v zákoně DPZ v těchto částech uvedena.³²⁷

---

³²⁴ Např. jako jediný z pojišťovacích zprostředkovatelů je povinen být pojištěn, a to pro případ vzniku povinnosti nahradit zákazníkovi škodu, která byla způsobena porušením některé z jeho zákonných povinností, viz ustanovení § 13 ZDPZ.

³²⁵ Např. limity výše pojistného pro jedno pojištění dle § 3 odst. 2 písm. b) ZDPZ, které může sjednat DPZ de minimis.

³²⁶ Část čtvrtá ZDPZ – *Zajištění řádného provozování činnosti a další pravidla distribuce* a část pátá ZDPZ – *Personální předpoklady k provozování činnosti*.

³²⁷ Např. ustanovení § 50 nebo § 51 ZDPZ, které se týkají životního a rezervotvorného pojištění.

Tato pravidla se týkají zastoupení³²⁸ a kontroly výkonu činnosti, včetně střetu zájmů³²⁹ pravidel odměňování,³³⁰ produktového řízení,³³¹ problematiky vázaných produktů,³³² inkasování pojistného a výplaty pojistného plnění³³³ a v neposlední řadě povinnosti splňovat odbornou způsobilost³³⁴ a důvěryhodnost.³³⁵

Pravidly týkajícími se zastoupení se, s ohledem na jejich význam pro tuto práci, zabývám v kapitole 3.8. této práce a produktové řízení je zpracováno v kapitole 2.1.1. této práce.

V souvislosti s požadavkem na provádění kontroly výkonu distribuce pojištění je v ustanovení § 48 ZDPZ popsána povinnost pojišťovny, samostatného zprostředkovatele a pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je Česká republika zavést, udržovat a zejména uplatňovat několika složkový kontrolní mechanismus.

Nejrozsáhleji je tato povinnost upravena ve vztahu k samostatnému zprostředkovateli.³³⁶ Ostatně samostatný zprostředkovatel je při výkonu distribuce pojištění (jak lze dovodit z povinností mu stanovených zákonem DPZ k jeho činnosti) nejvíce samostatný a jeho odpovědnost je v zákoně DPZ upravena nejvíce široce (dále například i jako jedinému z pojišťovacích zprostředkovatelů je mu uložena povinnost být pojištěn pro případ povinnosti nahradit zákazníkovi škodu).³³⁷

Zavedení pravidel kontroly distribuce pojištění a její výkon je tedy v zásadě povinností zastoupeného. Jako první z těchto povinností je v zákoně DPZ uvedena povinnost nastavení kontrolních mechanismů ve vztahu k osobám, které zastoupený při své distribuci využívá, a to s důrazem na kontrolu řádného plnění pravidel jednání se zákazníkem a provozování činnosti.³³⁸

---

³²⁸ Ustanovení § 47 ZDPZ.

³²⁹ Ustanovení § 48 ZDPZ.

³³⁰ Ustanovení § 48 odst. 1 písm. b) ZDPZ a § 49 ZDPZ.

³³¹ Ustanovení § 53 ZDPZ a dále nařízení POG změněné nařízením 2021/1257.

³³² Ustanovení § 52 ZDPZ s informační povinností dle § 87 ZDPZ.

³³³ Ustanovení § 54 ZDPZ a dále nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/1935 ze dne 13. května 2019, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o regulační technické normy, jimiž se přizpůsobují základní částky v eurech pro pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání a pro finanční kapacitu zprostředkovatelů pojištění a zajištění.

³³⁴ Ustanovení § 55 – 59 ZDPZ a § 122 ZDPZ, vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění ze dne 30. srpna 2018 a dále úřední sdělení ČNB ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost.

³³⁵ Ustanovení § 70 ZDPZ a dále úřední sdělení ČNB ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost.

³³⁶ Ustanovení § 48 odst. 1 a 2 ZDPZ.

³³⁷ Ustanovení § 13 ZDPZ.

³³⁸ Ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) ZDPZ.

Pojišťovna může navíc využít činnosti pojistníka nabízejícího možnost stát se pojištěným formou přistoupení ke skupinové pojistné smlouvě, u nějž zákon DPZ v ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) povinnost této kontroly nestanovuje.³³⁹ Pojišťovna je však dle zákona DPZ povinna vést evidenci s údaji o pojistnících, jejichž činnosti v rámci své činnosti využívá, a tyto údaje předávat ČNB.³⁴⁰ Současně je stanovena povinnost pojišťovny pečlivě na pojistníka dohlížet, v opačném případě pojišťovna ručí za splnění povinnosti pojistníka k náhradě škody, pakliže se pojistník v rámci distribuce pojištění dopustí protiprávního činu vůči třetí osobě.³⁴¹ *De facto* je tak pojišťovna povinna dohlížet i na činnost pojistníků, které při distribuci pojištění využívá, ačkoliv ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) uvedené zastoupení neupravuje.

Kontrola činnosti DPZ *de minimis* není rovněž v dotčeném ustanovení § 48 ZDPZ stanovena. Na rozdíl od pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ, nelze jazykovým výkladem tuto povinnost kontroly vyvodit ani z klíčového ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ. Osoba při distribuci pojištění zastoupená, je však povinna kontrolovat dodržování podmínek stanovených pro možnost využití tohoto způsobu distribuce s DPZ *de minimis* (jako jsou například limity výše pojistného pro jedno pojištění či rovněž to, že se tento subjekt nestane subjektem zde taxativně uvedeným, tj. např. bankou).³⁴² Povinnost kontroly výkonu činnosti tohoto subjektu dle mého názoru vyplývá ze širší povinnosti jednat při výkonu činnosti s odbornou péčí.³⁴³ V této povinnosti shledávám požadavek na to využívat při své činnosti pouze osob, u kterých je dostatečný předpoklad, že distribuci pojištění budou vykonávat řádně. Jinými slovy bude provedena kontrola v potřebném rozsahu při zahájení spolupráce a rovněž následně v pravidelných intervalech po dobu jejího trvání.

Smyslem této povinnosti je v zásadě vytvořit samoregulační mechanismus v oblasti distribuce pojištění vedle dohledu vykonávaném orgánem dohledu, tj. ČNB.³⁴⁴

Kontrolu výkonu vlastní činnosti distribuce pojištění podle ustanovení § 48 odst. 1 písm. a) ZDPZ (bez ohledu na to, zda jde o distribuci interní či externí) považuji za samotný základ, na který jsou navázány další, specificky vymezené kontroly v tomto ustanovení pod dalšími písmeny (např. kontrola odměňování zástupců tak, aby zástupci pojistné produkty distribuovaly podle požadavků, potřeb a cílů zákazníka, nikoliv za účelem naplnění vlastního zájmu,

---

³³⁹ Ustanovení § 4 odst. 3 ZDPZ.

³⁴⁰ Ustanovení § 4 odst. 5 ZDPZ.

³⁴¹ Ustanovení § 4 odst. 6 ZDPZ.

³⁴² Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ.

³⁴³ Ustanovení § 71 ZDPZ a pro pojišťovny rovněž § 6 odst. 1 ZPOJ.

³⁴⁴ Ustanovení § 94 a násl. ZDPZ.

kterým je v tomto případě nejčastěji dosažení co nejvyššího zisku;³⁴⁵ dále pravidla střetu zájmů, která opět sledují ochranu zájmů zákazníka³⁴⁶ či systém vyřizování stížností,³⁴⁷ aby se i samotný zákazník mohl v případě nespokojenosti obrátit na subjekt, který se jeho záležitostí bude řádně zabývat a posoudí, zda distribuce pojištění v daném případě proběhla podle zákonných podmínek). V této souvislosti zákon DPZ pojišťovně ukládá povinnost informovat zákazníka o způsobu vyřizování stížností, jakož i o tom, že dotčený subjekt může stížnost, kromě u pojišťovny, podat i u ČNB, případně věc řešit mimosoudně (podat návrh na řešení sporu Kanceláři ombudsmana České asociace pojišťoven z.ú., která je řešením těchto podnětů pověřena).³⁴⁸

Tato samoregulace je posílena povinností zavést účinný mechanismus pro hlášení byť hrozícího porušení pravidel stanovených k distribuci pojištění.³⁴⁹ Jedná se o povinnost, která byla Českou republikou přijata nad rámec směrnice IDD,³⁵⁰ a která je s účinností od 1. srpna 2023 upravena v zákoně č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, ve znění pozdějších předpisů.

Samostatný zprostředkovatel je nad rámec shora uvedených povinností kontroly činnosti povinen zavést, udržovat a uplatňovat další pravidla, která se týkají organizačního uspořádání, administrativních postupů, správy vnitřních předpisů, evidence zprostředkovaných pojistných smluv, jakož i zavedení kontrolních a bezpečnostních opatření v rámci zpracování a evidence informací.³⁵¹ Tyto mechanismy pro kontrolu provádění distribuce pojištění jsou zpravidla popsány ve vnitřních předpisech subjektů.

Problematika přijímání pojistného, popř. v praxi spíše méně častého zprostředkování výplaty pojistného plnění, je rovněž zajímavá. Ze zprostředkovatelů pojištění mohou být pojišťovnou samostatní zprostředkovatelé a pojišťovací zprostředkovatelé s domovským členským státem jiným, než je Česká republika, oprávněni na základě mezi nimi uzavřené smlouvy k těmto činnostem, pokud splňují jednu ze dvou následujících podmínek. Aby mohli tyto činnosti vykonávat musí trvale udržovat likvidní finanční jistotu v odpovídající výši (tj. v současné době 4 % z přijatého ročního pojistného, avšak minimálně 19 510 EUR),³⁵² nebo mít pro tuto činnost výhradně určený účet (buď pojišťovny nebo vlastní), avšak určený výlučně pro tuto činnost a současně oddělený od vlastního hospodaření, který byl zřízený u subjektu uvedeného u této

---

³⁴⁵ Ustanovení § 48 odst. 1 písm. b) ZDPZ. V této souvislosti doplňuji, že od subjektu, který má vykonávat distribuci pojištění nelze vybírat žádné vstupní či obdobné platby, které mají být podmínkou pro výplatu odměn (provizí) za vykonanou činnost, viz. § 49 ZDPZ.

³⁴⁶ Ustanovení § 48 odst. 1 písm. c) ZDPZ.

³⁴⁷ Ustanovení § 48 odst. 1 písm. d) ZDPZ.

³⁴⁸ Ustanovení § 83 písm. c) ZDPZ.

³⁴⁹ Ustanovení § 48 odst. 1 písm. e) ZDPZ.

³⁵⁰ Beran in JEZDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 48. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 25. 2. 2024].

³⁵¹ Ustanovení § 48 odst. 2 ZDPZ.

³⁵² Ustanovení § 54 odst. 3 písm. a) ZDPZ.

povinnosti v zákoně DPZ.³⁵³ Vázaný zástupce a doplňkový pojišťovací zprostředkovatel jsou rovněž k těmto činnostem oprávněni, ale tyto subjekty nemají možnost výběru, jak tuto povinnost zajišťovat, nýbrž bez dalšího jsou povinny vést tyto peníze na odděleném účtu (tedy tuto povinnost plnit v souladu s ustanovením § 54 odst. 3 písm. b) ZDZ).³⁵⁴

Uvedená povinnost byla do českého právního řádu implementována ze směrnice IDD, přičemž ve směrnici IDD byla tato povinnost stanovena pro ochranu zákazníků před neschopností zprostředkovatelů pojištění zprostředkovat finanční toky mezi zákazníkem a pojišťovnou.³⁵⁵ Ve směrnici IDD byly členským státům předloženy čtyři formy zajištění této ochrany, ze kterých Česká republika zvolila dva shora popsané způsoby.³⁵⁶

Personální předpoklady jsou neméně důležité pro ochranu zákazníka. Dle zákona DPZ se skládají z požadavku na odbornou způsobilost³⁵⁷ a důvěryhodnost.³⁵⁸

Podmínku odborné způsobilosti musí trvale splňovat jak pojišťovny, tak pojišťovací zprostředkovatelé, včetně jejich pracovníků.³⁵⁹ DPZ de minimis a pojistník dle ustanovení § 4 ZDPZ, včetně jejich případných pracovníků, jsou povinni mít přiměřené odborné znalosti a dovednosti dle obsahu jimi skutečně vykonávané činnosti.³⁶⁰

Odborná způsobilost se skládá ze dvou aspektů, tj. získání všeobecných znalostí a získání odborných znalostí a dovedností, spojené s povinností jejich prohlubování.³⁶¹ Všeobecné znalosti osoba prokáže předložením vysvědčení o maturitní zkoušce či dokladu o dosažení vyššího vzdělání.³⁶² Pro získání odborných znalostí a dovedností je potřeba úspěšně vykonat odbornou zkoušku dle ustanovení § 58 ZDPZ a získat o tom osvědčení.³⁶³ Se získanou odborností je poté spojena povinnost jejího každoročního prohlubování skrze následné vzdělávání,³⁶⁴ a to v délce trvání nejméně 15 hodin.³⁶⁵

Podmínku získání a prokázání všeobecných znalostí dle ustanovení § 56 odst. 2 ZDPZ není povinna splnit osoba, pokud ke dni účinnosti zákona DPZ distribuovala pojištění, nebo se na této činnosti přímo podílela či za ni byla odpovědná, a to nepřetržitě, nejméně po dobu 3 let.³⁶⁶

---

³⁵³ Ustanovení § 54 odst. 3 písm. b) ZDPZ.

³⁵⁴ Ustanovení § 54 odst. 4 ZDPZ.

³⁵⁵ Čl. 10 odst. 6 směrnice IDD.

³⁵⁶ Čl. 10 odst. 6 směrnice IDD.

³⁵⁷ Ustanovení § 55 a násl. ZDPZ.

³⁵⁸ Ustanovení § 70 ZDPZ.

³⁵⁹ Ustanovení § 55 odst. 1 a 3 ZDPZ.

³⁶⁰ Ustanovení § 55 odst. 2 ZDPZ.

³⁶¹ Ustanovení § 56 odst. 1 ZDPZ.

³⁶² Ustanovení § 56 odst. 2 ZDPZ.

³⁶³ Ustanovení § 56 odst. 3 ZDPZ.

³⁶⁴ Ustanovení § 56 odst. 5 ZDPZ.

³⁶⁵ Ustanovení § 59 ZDPZ.

³⁶⁶ Ustanovení § 122 odst. 2 ZDPZ.

Naopak ve vztahu k odborným znalostem a dovednostem, pokud osoba 3 roky nevykonávala distribuci pojištění, přímo se na ní nepodílela či za ni nebyla odpovědná, tak ačkoliv před touto dobou odbornou zkoušku složila, nemůže se osvědčením získaným za její úspěšné složení po této době prokazovat a je povinna odbornou zkoušku složit znovu.³⁶⁷ *De facto* lze tuto podmínku označit za třetí aspekt odborné způsobilosti, kterým je souvislý výkon odborné praxe.³⁶⁸

Odborné znalosti a dovednosti není uloženo získat v plném rozsahu, nýbrž zákonem DPZ jsou vymezeny skupiny odbornosti a každá z distribuujících osob je v tomto ohledu povinna získat odbornost podle toho, jaké pojistné produkty má distribuovat.³⁶⁹ Pakliže např. nesjednává životní pojištění, není osoba povinna mít v tomto rozsahu odbornou způsobilost a tedy skládat příslušnou část odborné zkoušky.

ČNB byla zákonem DPZ zmocněna³⁷⁰ k přijetí prováděcího právního předpisu k další úpravě podmínek odborných znalostí a dovedností (např. rozsah dle skupin odbornosti, počet a podoba zkuškových otázek apod.). Tímto předpisem je vyhláška č. 195/2018 Sb.

Druhým z požadavků, zákonem DPZ systematicky zařazeným mezi personální předpoklady provozování distribuce pojištění, je trvalé splnění podmínky důvěryhodnosti.³⁷¹ Oproti požadavku na získání a udržení odborné způsobilosti není tato povinnost uložena (byť v přiměřeném nebo jinak omezeném rozsahu) DPZ *de minimis*.³⁷² Naopak na činnost pojistníka dle ustanovení § 4 ZDPZ se ustanovení § 70 ZDPZ (ve kterém je důvěryhodnost upravena) použije přiměřeně,³⁷³ a to ačkoliv dotčené ustanovení § 70 ZDPZ tuto povinnost explicitně neuvádí (oproti právní úpravě podmínky odborných znalostí a dovedností tohoto pojistníka, která je specificky pro tento případ v ustanovení § 55 odst. 2 ZDPZ upravena).

Splnění podmínky důvěryhodnosti je podmínkou pro získání oprávnění samostatného zprostředkovatele,³⁷⁴ jejíž splnění je posuzováno dle předložených dokumentů ČNB. Splnění podmínky ČNB posuzuje v souladu s vyhláškou č. 196/2018 Sb. a dle zásad formulovaných v jí vydaném úředním sdělení ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost (Věstník ČNB č. 18/2020, dále jen „úřední sdělení ČNB k důvěryhodnosti“).³⁷⁵

---

³⁶⁷ Ustanovení § 56 odst. 7 ZDPZ.

³⁶⁸ Pěničková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 56. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 2. 3. 2024].

³⁶⁹ Ustanovení § 57 ZDPZ.

³⁷⁰ Ustanovení § 124 ve spojení s § 57 odst. 2 a § 58 odst. 6 ZDPZ.

³⁷¹ Ustanovení § 70 ZDPZ.

³⁷² *A contrario* ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ a § 70 ZDPZ.

³⁷³ Ustanovení § 4 odst. 3 ZDPZ.

³⁷⁴ Ustanovení § 7 písm. b) ZDPZ.

³⁷⁵ Pěničková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 70. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3. 3. 2024].

U vázaného zástupce a doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele (obdobně u pojistníka dle ustanovení § 4 ZDPZ či u jejich pracovníků) posuzuje splnění podmínky důvěryhodnosti zastoupený subjekt a při zápisu těchto subjektů do registru, zastoupený ČNB pouze prohlásí splnění této podmínky.³⁷⁶ ČNB v případě těchto subjektů splnění podmínky důvěryhodnosti kontroluje až *ex post*, a to v případě provádění kontroly v rámci vykonávaného dohledu. U pojišťovny se splnění podmínky důvěryhodnosti předpokládá v souladu se zákonem o pojišťovnictví.³⁷⁷

Zákon DPZ specifikuje, za jakých podmínek se fyzická osoba považuje za důvěryhodnou³⁷⁸ a dále specificky toto rovněž uvádí ve vztahu k právnické osobě.³⁷⁹ Aby fyzická osoba mohla být považována za důvěryhodnou musí být plně svéprávná.³⁸⁰ Zákon DPZ přirozeně tento aspekt neupravuje ve vztahu k distributorovi, který je právnickou osobou, jelikož právnická osoba není dle současného pojetí soukromého práva svéprávná. Naopak společným aspektem pro fyzickou i právnickou osobu je povinnost splnění *předpokladu řádného provozování činnosti* podle zákona DPZ.³⁸¹ U právnické osoby je tato podmínka zpřesněna v tom smyslu, že tento předpoklad lze vyvodit z její dosavadní činnosti.³⁸²

V zákoně DPZ není definováno, co je myšleno předpokladem řádného provozování činnosti, ale v uvedeném úředním sdělení ČNB k důvěryhodnosti je uvedeno, že důvěryhodná osoba je v tomto smyslu bezúhonná a má určitou profesní, podnikatelskou integritu.³⁸³

Bezúhonnost osoby je zpravidla dokládána výpisem z evidence rejstříku trestů. Ke zbývajícím aspektům důvěryhodnosti ČNB připravila návodný formulářový *Doklad k posouzení důvěryhodnosti* (zvláště pro fyzickou³⁸⁴ a právnickou osobu).³⁸⁵

---

³⁷⁶ Ustanovení § 17 odst. 3 písm. c) ZDPZ (vázaný zástupce) a § 26 odst. 3 písm. c) ZDPZ (doplňkový pojišťovací zprostředkovatel).

³⁷⁷ Pěnčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 70. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 3. 3. 2024].

³⁷⁸ Ustanovení § 70 odst. 3 ZDPZ.

³⁷⁹ Ustanovení § 70 odst. 4 ZDPZ.

³⁸⁰ Ustanovení § 70 odst. 3 ZDPZ.

³⁸¹ Ustanovení § 70 odst. 3 a 4 ZDPZ.

³⁸² Ustanovení § 70 odst. 4 ZDPZ.

³⁸³ ČNB: *Úřední sdělení ČNB ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost*. In: cnb.cz [online]. Datum vydání 5. 8. 2020. [cit. 3. 3. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/galleries/Vestnik-CNB/2020/vestnik_2020_18_22320560.pdf.

³⁸⁴ ČNB: *Doklad k posouzení důvěryhodnosti (fyzická osoba)*. In: cnb.cz [online]. [cit. 3. 3. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/povolovaci_schva_lovaci_rizeni/poskytovatele_spotrebitelskeho_uveru/download/duveryhodnost_FO.pdf.

³⁸⁵ ČNB: *Doklad k posouzení důvěryhodnosti (právnická osoba)*. In: cnb.cz [online]. [cit. 3. 3. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/povolovaci_schva_lovaci_rizeni/poj_zprostredkovatele_likvidatori/download/09_duveryhodnost_po_ao_zdpz.pdf.

Pravidla výkonu činnosti distribuce pojištění (ve smyslu této podkapitoly) nejsou obsažena jen ve shora uvedených částech zákona DPZ a zároveň jsou upravena i v dalších právních předpisech a právních aktech EU. Například mezi další povinnosti samostatného zprostředkovatele stanovené v zákoně DPZ patří povinnost každoročního prodlužování oprávnění k činnosti a související platba správního poplatku³⁸⁶ nebo povinnost být pojištěn pro případ vzniku povinnosti nahradit škodu zákazníkovi, kterou samostatný zprostředkovatel způsobil tím, že porušil povinnosti mu stanovené při distribuci pojištění (pojištění odpovědnosti).³⁸⁷

Ačkoliv je posledně uvedená povinnost samostatného zprostředkovatele sjednat si pojištění odpovědnosti zcela legitimním požadavkem s ohledem na vykonávanou činnost, z hlediska praxe může činit splnění této povinnosti nemalé obtíže, a to v případě, kdy o oprávnění samostatného zprostředkovatele podle ustanovení § 6 ZDPZ žádá nově založená, nikoliv však zatím vzniklá společnost, jejímž předmětem podnikání má být výlučně pouze tato činnost. Po založení společnosti jsou standardně pro vznikající společnost zajišťována příslušná oprávnění podle příslušného zákona a konána další jednání, aby tato společnost mohla být založena. V uvedeném případě se osoby jednající za zakládanou společnost obrací s žádostí na ČNB o udělení oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele. Za tímto účelem musí být ČNB doloženo splnění několika podmínek, mezi nimi i splnění povinnosti předložit pojistnou smlouvu, dokládající skutečnost, že je vznikající společnost pojištěna ve smyslu ustanovení § 13 ZDPZ.

Problematické na tomto případě je, že identifikační číslo této společnosti bude přiděleno až v okamžiku jejího vzniku. Na pojistném trhu bylo zpočátku účinnosti zákona DPZ (a vlastně i pár roků poté) poměrně náročné vyhledat pojišťovnu, která společnost bez zatím přiděleného identifikačního čísla mohla, s ohledem na údaje, které potřebuje pro vznik pojištění (sepsání pojistné smlouvy), pojistit. Jednání o takové pojistné smlouvě bývalo často prodlužováno o požadavek udělení souhlasu určitých oddělení této pojišťovny, zda teprve založenou, nikoliv zatím vzniklou společnost může pojišťovna pojistit. S tím se pojilo riziko proměškání lhůty dané ke vzniku společnosti ode dne založení společnosti³⁸⁸ (pokud tato lhůta nebyla ve společenské lhůtě upravena jinak, čímž by bylo zároveň vyloučeno založení tzv. jednoduché společnosti s ručením omezeným)³⁸⁹ a rovněž bylo potřeba neopomenout omezenou platnost dokumentů předkládaných pro založení a vznik společnosti, které nesmějí být starší tři měsíců.³⁹⁰

---

³⁸⁶ Ustanovení § 9 odst. 2 ZDPZ.

³⁸⁷ Ustanovení § 13 ZDPZ.

³⁸⁸ Ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

³⁸⁹ Ustanovení § 11 odst. 8 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

³⁹⁰ Např. výpis z rejstříku trestů, souhlas s umístěním sídla vznikající společnosti.

Řešením by případně v této situaci bylo získat jiné oprávnění (např. podle živnostenského zákona) a až následně, po vzniku společnosti, podat žádost o udělení oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele u ČNB. Toto řešení však nepovažuji za vhodné s ohledem na to, že zapsaný předmět činnosti by měl odpovídat činnosti, která je osobou fakticky vykonávána, a to rovněž i vzhledem k zájmu na dosažení určité jistoty osob nahlížejících do veřejných rejstříků, že zapsané údaje ve veřejném rejstříku odpovídají skutečnosti. Toto v zásadě vyplývá i z rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 27 Cdo 3549/2020,³⁹¹ ve kterém byla řešena otázka určitosti ve společenské smlouvě zapsanému předmětu podnikání.

K výkonu této činnosti na Slovensku je potřeba povolení Národní banky Slovenska (NBS) a dále splnění následujících podmínek:

- a) odborná způsobilost,³⁹²
- b) důvěryhodnost a u fyzické osoby také plná svéprávnost,³⁹³
- c) technická a organizační připravenost k výkonu činnosti.³⁹⁴

Odbornou způsobilost představuje povinnost fyzické osoby disponovat odbornými znalostmi pro výkon finančního zprostředkování či poradenství, a to řádně a na dostatečné odborné úrovni,³⁹⁵ přičemž odborně způsobilý musí být u právnické osoby alespoň jeden člen jejího statutárního či dozorčího orgánu, odborný garant a zaměstnanci a u fyzické osoby žadatel a zaměstnanci.³⁹⁶ Odborná způsobilost má na Slovensku čtyři stupně, a to základní, střední, vyšší a nejvyšší.³⁹⁷

Obsah odborné způsobilosti se liší podle stupňů odborné způsobilosti, ale obecně se skládá z dosaženého odborného vzdělání, zvláštního finančního vzdělání, případně od středního stupně pak ze složení odborné zkoušky, a od vyššího stupně je nutno dále mít praxi v oboru.³⁹⁸ Zvláštní finanční vzdělání je potřeba absolvovat každoročně a blíže je upraveno vyhláškou Ministerstva financí SK č. 39/2018 Z. z., o osobitnom finančnom vzdelávaní osôb vykonávajúcich finančné sprostredkovanie a finančné poradenstvo.

Odbornou zkoušku mají osoby povinnost úspěšně vykonat každé čtyři roky.³⁹⁹

---

³⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. května 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21. 10. 2023].

³⁹² Ustanovení § 21 – 23 ZFSFP.

³⁹³ Ustanovení § 21 – 23 ZFSFP.

³⁹⁴ Ustanovení § 24 – 27 ZFSFP.

³⁹⁵ Ustanovení § 21 odst. 1 ZFSFP.

³⁹⁶ Ustanovení § 21 ZFSFP.

³⁹⁷ Ustanovení § 21 odst. 2 ZFSFP.

³⁹⁸ Ustanovení § 21 odst. 3 ZFSFP. Blíže viz tabulka, která tvoří přílohu č. 1 této práce.

³⁹⁹ Ustanovení § 22 odst. 1 ZFSFP.

Důvěryhodnost je pak víceméně speciálním druhem bezúhonnosti, který osoby prokazují výpisem z rejstříku trestů.⁴⁰⁰

Technická a organizační připravenost k výkonu činnosti poté zahrnuje zejména:

- a) zavedení, uplatňování a dodržení postupů rozhodování, organizační struktury,⁴⁰¹
- b) vedení řádných záznamů o činnosti a vnitřní organizaci,⁴⁰²
- c) písemné určení jednoho člena statutárního orgánu zodpovědného za oblast finančního zprostředkování / poradenství,⁴⁰³
- d) evidenci a vyřizování stížností,⁴⁰⁴
- e) uplatňování pravidel pro předcházení konfliktu zájmů,⁴⁰⁵
- f) povinnost mít odborného garanta a v případě, že existují podřízené subjekty, oprávnění vykonávat činnost pouze pro jeden subjekt.⁴⁰⁶

3.5.2. Pravidla jednání

Povinnosti, které jsou souhrnně zákonem DPZ označovány jako *pravidla jednání*, jsou pro činnost distribuce pojištění upraveny zejména v části šesté tohoto zákona. Tato specifická úprava není úpravou výlučnou a podle okolností konkrétního případu sjednání pojištění je třeba plnit i další povinnosti, zejména v případě jednání se spotřebitelem (např. povinnost dodržovat povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně spotřebitele), nebo např. v případě sjednání pojištění způsobem umožňujícím komunikaci na dálku (viz ustanovení § 1841 OZ).

Tyto povinnosti jsou plněny v okamžiku interakce se zákazníkem. Pojmem *jednání* je tak rozuměna komunikace či jiná interakce se zákazníkem, bez ohledu na to, zda jde o interakci písemnou či ústní. Jde o specifikaci požadavků, jak v případě sjednávání, změny či ukončení pojištění má distributor se zákazníkem jednat.

Vzhledem k tomu, že zákon DPZ tato pravidla upravuje specificky pro činnost distribuce pojištění a rovněž se na tuto činnost aplikuje obecná právní úprava (např. občanský zákoník či zákon o ochraně spotřebitelů) jsou některé povinnosti uloženy distributorům pojištění duplicitně (např. některé informační povinnosti dle ustanovení § 1843 odst. 1 OZ a ustanovení § 83 ZDPZ – povinnost sdělit spotřebiteli (zákazníkovi) údaje o totožnosti či adrese sídla nebo obdobně dle ustanovení § 14 ZOS a ustanovení § 83 písm. c) ZDPZ – povinnost informovat o mimosoudním řešení sporů).

---

⁴⁰⁰ Ustanovení § 23 ZFSFP.

⁴⁰¹ Ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) ZFSFP.

⁴⁰² Ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) ZFSFP.

⁴⁰³ Ustanovení § 24 odst. 2 ZFSFP.

⁴⁰⁴ Ustanovení § 26 ZFSFP.

⁴⁰⁵ Ustanovení § 27 ZFSFP.

⁴⁰⁶ Ustanovení § 25 ZFSFP.

Zaměřím-li se na hlavní zdroj této právní úpravy, tedy již zmíněnou část šestou zákona DPZ, lze zde uvedené povinnosti kategorizovat do následujících oblastí:

- a) obecné povinnosti související s pravidly jednání se zákazníkem,
- b) povinnosti plněné v rámci výběru vhodného pojistného produktu,
- c) informační povinnosti.

První kategorie zahrnuje obecné požadavky, jakými jsou např. povinnost odborné péče,⁴⁰⁷ povinnost podávat zákazníkovi informace jasné, pravdivé, nikoliv zavádějící či klamavé,⁴⁰⁸ rovněž povinnost vést komunikaci jasným, výstižným a srozumitelným způsobem,⁴⁰⁹ povinnost mlčenlivosti⁴¹⁰ či povinnosti související s uchováváním dokumentů.⁴¹¹

Z dalších povinností z této oblasti je to pak např. povinnost jednat tak, aby pro zákazníka bylo zřejmé, v jaké pozici se distributor nachází a jménem koho jedná.⁴¹² Tato povinnost dle mého názoru nepřímo souvisí se zákazem řetězení pojišťovacích zprostředkovatelů a s pravidly zastoupení dle ustanovení § 47 ZDPZ, jelikož účelem obou těchto požadavků je zjednodušení a zpřehlednění distribučních řetězců zákazníkovi.

Dále z povinností blíže se vztahujících k pojištění zákaz souběhu role pojišťovacího agenta a makléře v případě jednoho pojištění⁴¹³ (k tomu blíže viz kapitola 3.7 této práce) nebo požadavek na formu informačního dokumentu o neživotním pojištění.⁴¹⁴

Nyní uvedené povinnosti jsou zákonem DPZ uloženy pojišťovně a pojišťovacímu zprostředkovateli, resp. v některých případech jen jednomu z těchto či ojedinele z pojišťovacích zprostředkovatelů pouze samostatnému zprostředkovateli (např. zákaz souběhu činnosti pojišťovacího agenta a makléře v rámci jednoho pojištění).

Na činnost nabízení možnosti stát se pojištěným vykonávanou pojistníkem dle ustanovení § 4 ZDPZ se ovšem většina z nich aplikuje rovněž, ale pouze přiměřeně.⁴¹⁵ Přirozeně se neaplikuje uvedené ustanovení o souběhu agentské a makléřské činnosti nebo povinnost uchovávat dokumenty podle ustanovení § 80 ZDPZ. Naopak zákon DPZ specificky pro tuto činnost upravuje zvláštní povinnosti.⁴¹⁶ Účelem první z nich je objasnit zájemci o pojištění důsledky pro něj

---

⁴⁰⁷ Ustanovení § 71 ZDPZ.

⁴⁰⁸ Ustanovení § 73 odst. 1 ZDPZ.

⁴⁰⁹ Ustanovení § 73 odst. 2 ZDPZ.

⁴¹⁰ Ustanovení § 74 ZDPZ.

⁴¹¹ Ustanovení § 80 ZDPZ.

⁴¹² Ustanovení § 72 odst. 2 ZDPZ.

⁴¹³ Ustanovení § 76 ZDPZ.

⁴¹⁴ Ustanovení § 91 ZDPZ.

⁴¹⁵ Ustanovení § 4 odst. 2 a 3 ZDPZ.

⁴¹⁶ Ustanovení § 93 ZDPZ.

vyplývající z toho, že přistupuje ke skupinové pojistné smlouvě a nestává se tak pojistníkem a dále tomuto pojistníkovi stanovuje oznamovací povinnost v případě změny nebo zániku pojištění.

DPZ *de minimis* je rovněž povinen plnit pouze některé tyto povinnosti, ovšem nikoliv přiměřeně.⁴¹⁷ Rovněž se v tomto případě neaplikuje ustanovení o souběhu agentské a makléřské činnosti nebo povinnost uchovávat dokumenty podle ustanovení § 80 ZDPZ.

Do druhé kategorie povinností v rámci pravidel jednání zařazují hlavní povinnosti stanovené zákonem DPZ, které mají být plněny v souvislosti s výběrem konkrétního pojistného produktu individuálně vůči každému zákazníkovi. Pojmu-li tyto povinnosti chronologicky (v rámci postupu jednání se zájemcem o pojištění), první z nich je povinnost získat od zájemce o pojištění (zákazníka) jeho požadavky, cíle a potřeby ohledně sjednání nebo podstatné změny pojištění.⁴¹⁸ Tyto informace je nutno získat zejména proto, aby na jejich základě mohlo být zájemci o pojištění (zákazníkovi) poskytnuto doporučení a ten se mohl informovaně rozhodnout, zda pojištění sjedná nebo podstatně změni.⁴¹⁹ Poskytnutí doporučení je tedy druhou povinností, kterou řadím do této kategorie. Pokud zákazník neposkytne informace, ze kterých by vyplývaly jeho požadavky, cíle a potřeby, nesmí distributor pojištění tomuto zákazníkovi sjednat, pokud tomuto distributor nemá dostatek informací k tomu, aby zákazníkovi mohl doporučit konkrétní pojistný produkt.⁴²⁰ V situaci, kdy zájemce o pojištění jedná s distributorem pojištění (resp. s osobou jednající za tohoto distributora pojištění), byť písemně či telefonicky, musí být zákazník na tyto informace dotazován do doby získání relevantních informací pro možnost učinění doporučení vhodného pojistného produktu, jinak nesmí být pojištění sjednáno. V případě, kdy zákazník sjednává pojistný produkt sám prostřednictvím např. internetových stránek distributora, budou definovaná pole na těchto internetových stránkách určená k vyplnění či zaškrtnutí *de facto* suplovat získávání informací od zákazníka osobou jednající za distributora, aby opět mohlo být doporučení učiněno na základě relevantních informací o požadavcích, cílech a potřebách tohoto zákazníka.

Povinnost zjistit tyto informace od zákazníka a poskytnout na jejich základě doporučení, je povinností odlišnou od povinností souvisejících s produktovým řízením, tj. definováním cílového trhu a identifikací vhodných zákazníků pro daný pojistný produkt.⁴²¹ Rozdíl spočívá v tom, že doporučení je činěno vůči individuálnímu zákazníkovi, směřuje tedy specificky vůči jeho požadavkům, cílům a potřebám. ČNB ovšem v této souvislosti nevyklučuje,

---

⁴¹⁷ Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ.

⁴¹⁸ Ustanovení § 77 odst. 1 ZDPZ.

⁴¹⁹ Ustanovení § 77 odst. 2 ZDPZ.

⁴²⁰ ČNB. *Požadavky, cíle a potřeby zákazníka, rada podle ZDPZ*. In: [cnb.cz](https://www.cnb.cz) [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 12. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-23/>.

⁴²¹ Tamtéž.

že u jednoduchých pojistných produktů bude doporučení formulováno stručněji tak, že zákaznickovy požadavky, cíle a potřeby odpovídají vymezenému cílovému trhu.⁴²²

Poskytnutí doporučení je možno nahradit poskytnutím rady.⁴²³ Poskytnutí rady je kvalifikovanější forma poradenství, kdy je na základě informací zjištěných od zákazníka provedena analýza a zákazníkovi je předložen pojistný produkt vybraný z dostatečného počtu pro něj vhodných pojistných produktů.⁴²⁴ Rada je povinně poskytována v případě pojistných produktů rezervotvorného pojištění,⁴²⁵ nicméně zákon DPZ nezakazuje její poskytování i v rámci ostatních pojistných produktů.⁴²⁶

Povinnost získat informace od zákazníka a poskytnout na jejich základě zákazníkovi doporučení není potřeba plnit, v případě podstatné změny neživotního pojištění za předpokladu dodržení limitů výše pojistného. Tzn. v případě sjednání pojištění, je potřeba tyto povinnosti plnit vždy.

V dotčeném ustanovení je plnění obou těchto povinností explicitně uloženo pojišťovně a pojišťovacímu zprostředkovateli. DPZ de minimis je ovšem povinen tyto povinnosti plnit rovněž⁴²⁷ a pojistníkovi podle ustanovení § 4 ZDPZ je uloženo přiměřené plnění těchto povinností.⁴²⁸ Nutno ovšem doplnit, že ustanovení § 78 ZDPZ (ohledně poskytování rady) se na činnost posledně dvou uvedených subjektů nepoužije.⁴²⁹ Z uvedeného vyplývá, že v této souvislosti není zákonem DPZ v zásadě uložen užší rozsah povinností pro některého z distributorů a ochrany zákazníka by zde (teoreticky) mělo být dosahováno na stejné úrovni. Není tomu tak však v případě poslední povinnosti, kterou bych do této druhé kategorie zařadila. Jde o povinnost vyhotovit a poskytnout zákazníkovi tzv. záznam z jednání, a to z jednání vedoucímu ke sjednání nebo podstatné změně pojištění. Tato povinnost není stanovena ani pojistníkovi podle ustanovení § 4 ZDPZ, ani DPZ de minimis.

Záznam z jednání je dokument, který shrnuje informace získané od zákazníka související s pojištěním, doporučení, a to včetně důvodů, na základě kterých bylo doporučení učiněno⁴³⁰ a vysvětlení dopadů na zákazníka, včetně souvisejících rizik, pokud ke sjednání či podstatné

---

⁴²² ČNB. *Požadavky, cíle a potřeby zákazníka, rada podle ZDPZ*. In: [cnb.cz](https://www.cnb.cz) [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 12. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-23/>.

⁴²³ Ustanovení § 78 odst. 3 ZDPZ.

⁴²⁴ Ustanovení § 77 odst. 2 ZDPZ.

⁴²⁵ Ustanovení § 77 odst. 1 ZDPZ.

⁴²⁶ Ustanovení § 77 odst. 3 ZDPZ.

⁴²⁷ Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ.

⁴²⁸ Ustanovení § 4 odst. 3 ZDPZ.

⁴²⁹ *A contrario* ustanovení § 3 odst. 2 a § 4 ZDPZ.

⁴³⁰ Ustanovení § 79 odst. 1 ZDPZ.

změně pojištění dojde.⁴³¹ Zákon DPZ stanovuje výjimku z vyhotovení záznamu z jednání v případě pojištění velkých pojistných rizik a dále v případě neživotního pojištění, pokud dochází k jeho, byť podstatné, změně za předpokladu dodržení limitů daných zákonem DPZ.⁴³²

Dle důvodové zprávy k zákonu DPZ je smyslem vyhotovení tohoto dokumentu jeho důkazní funkce v případě sporu o sjednaném (změněném) pojištění mezi zákazníkem a distributorem pojištění.⁴³³ Záznam z jednání se vyhotovuje pouze v případě, kdy došlo k interakci (vzájemné komunikaci) se zákazníkem, která se týkala výběru vhodného pojistného produktu. Pakliže zákazník pojištění sjedná/změní sám, záznam z jednání není potřeba vyhotovovat.⁴³⁴

Poslední kategorie, uvedená výše, zahrnuje informační povinnosti, a to jak informace poskytované před sjednáním pojištění (předsmluvní), tak po dobu trvání pojištění.⁴³⁵ V zákoně DPZ povinně poskytované informace zahrnují informace o pojišťovně⁴³⁶ a pojištění⁴³⁷ a podle způsobu distribuce pojistného produktu informace o vázaných produktech,⁴³⁸ popřípadě o pojišťovacím zprostředkovateli.⁴³⁹ Jak již bylo uvedeno, informační povinnost distributorům pojištění dále vyplývá i z jiných právních předpisů.

Je zřejmé, že cílem poskytnutí informací zákazníkovi, je umožnění zákazníkovi lépe pochopit pojistný produkt a jeho vlastnosti a pomoci mu zorientovat se v osobách jednajících na straně pojistitele, aby byl zákazník srozuměn s jejich postavením v distribučním řetězci (problematika mnohosti subjektů v pojištění). Jednoduše řečeno vyrovnat nerovnováhu mezi subjekty pojištění. Dosažení tohoto cíle je sledováno i povinností poskytovat zákazníkovi IPID v případě neživotního pojištění.⁴⁴⁰

I z tohoto důvodu mají být informace poskytovány v listinné podobě, přehledně a snadno čitelně,⁴⁴¹ samozřejmě za dodržení ostatních pravidel jednání dle zákona DPZ. Alternativně si zákazník místo poskytnutí informací v listinné podobě může zvolit jejich poskytnutí prostřednictvím trvalého nosiče dat nebo internetové stránky.⁴⁴² Listinná podoba je ovšem

---

⁴³¹ Ustanovení § 79 odst. 2 ZDPZ.

⁴³² Ustanovení § 79 odst. 3 ZDPZ.

⁴³³ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 79. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 12. 3. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

⁴³⁴ Tamtéž, k § 79.

⁴³⁵ Ustanovení § 82 až 89 ZDPZ.

⁴³⁶ Ustanovení § 83 ZDPZ.

⁴³⁷ Ustanovení § 84 ZDPZ.

⁴³⁸ Ustanovení § 87 ZDPZ.

⁴³⁹ Ustanovení § 88 ZDPZ.

⁴⁴⁰ Ustanovení § 91 ZDPZ.

⁴⁴¹ Ustanovení § 90 odst. 1 ZDPZ.

⁴⁴² Ustanovení § 90 odst. 2 ZDPZ.

zákonem preferována, a to tak, že zákon DPZ dále stanovuje povinnost vždy poskytnout zákazníkovi informace v této formě, pokud o to zákazník požádá.⁴⁴³ Nebo i tak, že pakliže zákazník zvolí jinou formu než listinnou, je distributor povinen vždy zhodnotit, že je vybraný způsob, s ohledem na sjednávaný pojistný produkt, vhodný.⁴⁴⁴ Rovněž zákon DPZ stanovuje dobu, kdy se mají informace zákazníkovi poskytovat.⁴⁴⁵

Informační povinnosti jsou explicitně v dotčených ustanoveních stanoveny k plnění pojišťovně, resp. pojišťovacímu zprostředkovateli. DPZ de minimis je povinen poskytovat jen některé informace,⁴⁴⁶ a to pouze předmluvní. Rovněž je povinen dodržovat zákonné požadavky na formu poskytovaných informací a poskytovat zákazníkům IPID,⁴⁴⁷ v omezeném rozsahu mu jsou uloženy povinnosti ohledně doby poskytnutí těchto informací.⁴⁴⁸

Za zajímavé považuji, že tomuto distributorovi není uložena povinnost poskytovat tyto informace bezplatně podle ustanovení § 82 odst. 1 ZDPZ.⁴⁴⁹ Jelikož je však v ustanovení § 82 ZDPZ stanoveno, že pojišťovna je povinna poskytovat informace zákazníkovi bezplatně a jelikož pojišťovna může pojistné produkty poskytovat i prostřednictvím DPZ de minimis, který ji v tomto ohledu zastupuje, povinnost bezplatnosti informací by tak dle mého názoru měla být plněna i tímto subjektem.

Pojistník podle § 4 ZDPZ je rovněž povinen informační povinnosti plnit, ovšem přiměřeně a bezplatně, jen některé z těchto povinností⁴⁵⁰ a dále přiměřeně dodržovat požadavky na jejich formu a dobu poskytnutí a poskytovat svým zákazníkům IPID.⁴⁵¹

3.6. Poskytování pojištění (interní distribuce)

Distribuce pojištění vykonávaná pojišťovnou je označena zákonným pojmem *poskytování pojištění*.⁴⁵² Rozumí se jím případ, kdy pojišťovna nabízí své vlastní pojistné produkty.

V právní úpravě pojištění se můžeme setkat s pojmem *pojišťovna* a *pojistitel*. Oba pojmy označují subjekt, který je oprávněn k provozování pojišťovací činnosti v rozsahu získaného oprávnění. Pojem *pojistitel* je častěji používán k označení smluvní strany pojistné smlouvy a tento pojem více koreluje s odvětvím soukromého práva.⁴⁵³ Naopak pojem *pojišťovna* je častěji

⁴⁴³ Ustanovení § 90 odst. 3 ZDPZ.

⁴⁴⁴ Ustanovení § 90 odst. 2 písm. b) ZDPZ.

⁴⁴⁵ Ustanovení § 92 ZDPZ.

⁴⁴⁶ Informace dle § 83 písm. a) až c), § 84 písm. a) až e), § 87 ZDPZ, viz § 3 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁴⁷ Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁴⁸ Dle § 3 odst. 2 ZDPZ se použije jen § 92 odst. 1 ZDPZ.

⁴⁴⁹ *A contrario* ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁵⁰ Ustanovení § 83 písm. a) až c), § 84, 87 a § 89, viz ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁵¹ Ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁵² Ustanovení § 2 písm. a) ve spojení s písm. c) ZDPZ.

⁴⁵³ Ustanovení § 2758 odst. 1 OZ.

spojován s právem veřejným. Uvedené neplatí bez výjimky a např. v zákoně DPZ, který lze spíše vzhledem k obsahu právních norem označit za právní předpis s veřejnoprávními normami, jsou použity tyto pojmy oba.⁴⁵⁴

Při poskytování pojištění jedná pojišťovna vlastním jménem.⁴⁵⁵ Může být při této činnosti zastoupena taxativně určeným okruhem subjektů.⁴⁵⁶ Jelikož pojišťovnou může být pouze právnická osoba,⁴⁵⁷ bude za ni vždy jednat alespoň její pracovník, pakliže zákazník nesjednává pojištění na internetových stránkách pojišťovny sám, bez případného využití zde umístěných chatboxů či jiných komunikačních kanálů obstarávaných fyzickou osobou (nikoliv chatbot). V ostatních případech sjednávání pojištění (např. na pobočce či telefonicky) bude zákazník jednat a pojištění sjednávat za účasti pracovníka pojišťovny.

Pracovníkem se dle zákona DPZ v případě distribuce pojištění rozumí osoba, která je v pracovněprávním poměru s pojišťovnou (pro úplnost uvedené platí i pro pracovníky pojišťovacího zprostředkovatele) a dále člen jejich statutárního orgánu, nebo jiná osoba s obdobnou působností či prokurista, vždy ovšem za podmínky, že se tato osoba podílí na distribuci pojištění, a to přímo (tzn. tato osoba se svou činností podílí na některé činnosti, která je řazena pod pojem distribuce pojištění, nemusí tak jít pouze o samotné sjednání pojištění a činnosti s tím spojené, nýbrž jedná se i okruh činností, které sjednání pojištění předchází či po něm následují),⁴⁵⁸ nebo je taková osoba za tuto činnost odpovědná.⁴⁵⁹

Pojišťovna poskytující pojištění nabízí své vlastní pojistné produkty. Jedná se o přímý prodej a pojišťovna je tedy tvůrcem (popř. spolutvůrcem pojistných produktů) a při této činnosti je jako tvůrce povinna dodržovat pravidla produktového řízení.⁴⁶⁰

Pojišťovna však může pojištění i zprostředkovávat, pakliže distribuuje pojištění jiné pojišťovny.⁴⁶¹ I zprostředkující pojišťovna může být při své činnosti zastoupena.⁴⁶² Ačkoliv by se podle ustanovení § 5 odst. 2 ZDPZ měla na činnost této pojišťovny aplikovat obdobně ustanovení zákona DPZ, která jsou určena pro samostatného zprostředkovatele, není-li konkrétní ustanovení zákonem DPZ vyloučeno, v ustanovení § 47 odst. 4 ZDPZ (které není ustanovením § 5 odst. 2 ZDPZ vyloučeno jako neaplikovatelné) je pojata vlastní úprava zastoupení

---

⁴⁵⁴ Např. ustanovení § 2 písm. c) ZDPZ a § 2 písm. j) ZDPZ.

⁴⁵⁵ Ustanovení § 2 odst. c) ZDPZ.

⁴⁵⁶ Ustanovení § 47 odst. 1 ZDPZ.

⁴⁵⁷ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. b), c) a d) ZPOJ.

⁴⁵⁸ Pěničková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 2. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23. 3. 2024].

⁴⁵⁹ Ustanovení § 2 písm. k) ZDPZ.

⁴⁶⁰ Viz podkapitola 2.1.1. této práce.

⁴⁶¹ Ustanovení § 5 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁶² Ustanovení § 47 odst. 4 ZDPZ.

zprostředkující pojišťovny.⁴⁶³ Mezi zástupci zprostředkující pojišťovny je zde mimo jiné uvedena i jiná pojišťovna.⁴⁶⁴

Tato legislativní nepřesnost způsobila, že ačkoliv byla zákonem DPZ akcentována potřeba zjednodušení distribučního řetězce a jeho omezení na maximálně tři články,⁴⁶⁵ dle tohoto znění je zákonem umožněno, aby distribuční řetězec byl tvořen i vícero prvky, tedy *pojišťovna (tvůrce pojištění) – jiná pojišťovna (zprostředkující, a to opakovaně) – samostatný zprostředkovatel – vázaný zástupce či doplňkový pojišťovací zprostředkovatel*.⁴⁶⁶

Pojišťovna může pojištění distribuovat sama jako jediný pojistitel, může však také spolupracovat s jinou pojišťovnou, která není v postavení zprostředkující pojišťovny, nýbrž je rovněž pojistitelem. Jedná se *soupojištění*, tedy situaci, kdy pojišťovny jsou obě v postavení pojistitele na jedné straně jedné pojistné smlouvy, přičemž jedna z nich je v pozici vedoucího pojistitele. Pojišťovny si mezi sebou zpravidla dohodnou nejen rozdělení práv a povinností z pojištění, ale zejména i podíl každé z nich na pojistném a na výši pojistného plnění v případě pojistné události. Tento model se používá nejčastěji za účelem rozložení rizika, případně i z důvodu nedostatečného oprávnění pojišťovny pojištění sjednat (pokud pojišťovna nemá oprávnění provozovat pojišťovací činnost v odvětví a skupině pojištění, do kterého je část sjednávaného pojištění řazena).

Způsoby, kterými pojišťovna může pojištění distribuovat, jsou, vedle prodeje za osobní přítomnosti zákazníka a pracovníka pojišťovny jednajícího s tímto zákazníkem, dále distančního charakteru, tedy pojištění lze sjednat telefonicky či prostřednictvím internetu (online). Zásadní rozdíly v těchto způsobech poskytování pojištění spatřuji tyto. V případě distančního prodeje nemusí dojít k jednání dle zákona DPZ (tedy zákazník pojištění sjedná prostřednictvím systému pojistitele sám, bez asistence zástupce pojistitele, nemusí být vyhotoven záznam z jednání). Naopak pokud zákazník pojištění sjednává např. v provozovně pojistitele a s touto činností mu pomáhá zástupce pojistitele, tento zástupce musí dodržovat pravidla jednání a následně vyhotovit záznam z jednání (ovšem i v případě sjednání pojištění zákazníkem samostatně je potřeba určitá pravidla jednání dodržet, viz např. získávání informací a poskytování doporučení podle ustanovení § 77 ZDPZ). Dále v případě prodeje způsobem umožňujícím komunikaci

---

⁴⁶³ Pěnčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23. 3. 2024].

⁴⁶⁴ Ustanovení § 47 odst. 4 ZDPZ.

⁴⁶⁵ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23. 3. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

⁴⁶⁶ Pěnčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 23. 3. 2024].

na dálku, je pojistiteli navíc uložena informační povinnost dle ustanovení § 1843 občanského zákoníku.

3.7. Zprostředkování pojištění (externí distribuce) – pojišťovací zprostředkovatelé

Pojem zprostředkování pojištění je definován v ustanovení § 2 písm. e) ZDPZ a je jím označeno jednání jménem pojistitele nebo zákazníka, přičemž jej zákon DPZ výslovně odlišuje od činnosti poskytování pojištění a dále specifikuje demonstrativním výčtem dílčích činností.⁴⁶⁷ Z praktického hlediska se jedná o externí distribuci (prodej) pojištění.

Pojišťovacím zprostředkovatelem se rozumí osoba, která podnikatelsky zprostředkovává pojištění (popř. zajištění).⁴⁶⁸ Zprostředkování pojištění je osoba oprávněna takto vykonávat v jedné ze zákona DPZ daných kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů – samostatný zprostředkovatel (v roli pojišťovacího agenta nebo makléře, dále také jen „SZ“), vázaný zástupce (dále také jen „VZ“), doplňkový pojišťovací zprostředkovatel (dále také jen „DPZ“) a pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika (dále také jen „PZ z jiného ČS“),⁴⁶⁹ popř. jako pojišťovna, jak bylo uvedeno v kapitole 3.6. této práce.⁴⁷⁰

Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů byly v zákoně DPZ oproti předchozí právní úpravě (v ZPZ) zjednodušeny.

Kategorie PZ z jiného ČS je specifická a pro účely této práce není tolik podstatná, tedy nadále s ní v této práci nepracuji (s výjimkou její stručné charakterizace v této kapitole níže).

Pro ostatní pojišťovací zprostředkovatele (SZ, VZ, DPZ) je zejména příznačné, že jde o držitele oprávnění zprostředkovávat pojištění, kteří jsou zapsáni do příslušného registru ČNB,⁴⁷¹ jejich oprávnění k činnosti je nutno u ČNB každoročně prodlužovat,⁴⁷² je jim zakázán souběh výkonu zprostředkovatelské činnosti ve více kategoriích pojišťovacích zprostředkovatelů,⁴⁷³ jsou povinni trvale splňovat podmínky odborné způsobilosti,⁴⁷⁴ zejména vykonat odbornou zkoušku a získat tak odborné znalosti v rozsahu zprostředkovávaného pojištění⁴⁷⁵ a své znalosti prohlubovat následným vzděláváním,⁴⁷⁶ jakož i splňovat podmínku důvěryhodnosti.⁴⁷⁷

---

⁴⁶⁷ Ustanovení § 2 písm. e) ZDPZ.

⁴⁶⁸ Ustanovení § 2 písm. i) ZDPZ.

⁴⁶⁹ Ustanovení § 5 odst. 1 ZDPZ.

⁴⁷⁰ Ustanovení § 5 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁷¹ Ustanovení § 40 a násl. ZDPZ.

⁴⁷² Ustanovení § 9 odst. 2 ZDPZ (SZ), § 18 odst. 4 ZDPZ (VZ) a § 27 odst. 3 ZDPZ (DPZ).

⁴⁷³ Ustanovení § 7 písm. f) ZDPZ (SZ), § 16 odst. 1 písm. b) ZDPZ (VZ) a § 25 odst. 1 písm. b) ZDPZ (DPZ).

⁴⁷⁴ Ustanovení § 55 ZDPZ.

⁴⁷⁵ Ustanovení § 56 odst. 3 ve spojení s § 57 ZDPZ.

⁴⁷⁶ Ustanovení § 59 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁷⁷ Ustanovení § 70 ZDPZ.

Pojišťovna se svými externími distributory uzavírá smlouvy o spolupráci, které jsou typově smlouvami příkazního typu.⁴⁷⁸ Obdobně samostatný zprostředkovatel, který je zastoupený VZ nebo DPZ, uzavírá s těmito svými zástupci smlouvu upravující podmínky vzájemné spolupráce. Forma této smlouvy je stanovena písemná.⁴⁷⁹ Nedodržení písemné formy je přestupkem, avšak pouze v případě smlouvy uzavírané s VZ⁴⁸⁰ a DPZ.⁴⁸¹ V případě SZ není nedodržení písemné formy považováno za přestupek. Domnívám se, že jde o legislativní opomenutí, a i v tomto případě má zákonodárce zájem na tom, aby i smlouvy uzavírané se SZ byly uzavírány v písemné formě. Lze jen doplnit, že i bez stanovení sankce za nedodržení této povinnosti bude písemná forma v praxi spíše zachována, a to s ohledem na to, že SZ pro svého zastoupeného vykonává zpravidla kontinuální činnost a obě smluvní strany mají zájem na tom, ujednat mezi sebou podmínky spolupráce najisto a prokazatelně, tedy v písemné formě.

Samostatný zprostředkovatel. Kategorii SZ (ustanovení § 6 a násl. ZDPZ) považuji za zcela klíčovou mezi všemi kategoriemi pojišťovacích zprostředkovatelů. Postavení SZ je nejvíce samostatné a nejméně omezené ve vztahu k výkonu zprostředkovatelské činnosti. SZ může svoji činnost vykonávat pro jednoho či více zastoupených a zprostředkování pojištění vykonává nikoliv jako doplněk k jiné jím vykonávané činnosti hlavní (ačkoliv není vyloučen souběh s jinými činnostmi na finančním trhu, např. s činností samostatného zprostředkovatele spotřebitelského úvěru). Zákon DPZ opravňuje SZ k tomu být (spolu)tvůrcem pojistného produktu,⁴⁸² a to jako jediného z pojišťovacích zprostředkovatelů (s výjimkou PZ z jiného ČS) a jako jediný může být dále zastoupen kromě svých pracovníků i VZ či DPZ.⁴⁸³

Jeho samostatnost se dále projevuje tím, že o udělení oprávnění k výkonu zprostředkování pojištění žádá sám, nečiní tak jím zastoupená pojišťovna,⁴⁸⁴ a rovněž své oprávnění samostatně prodlužuje.⁴⁸⁵

Za řádný výkon své činnosti odpovídá SZ a případnou škodu jím způsobenou je povinen nahradit. Jím zastoupená pojišťovna ručí za splnění povinnosti SZ k náhradě škody, ale jen tehdy nevybrala-li SZ pečlivě či na něj nedostatečně dohlížela.⁴⁸⁶ I z tohoto důvodu je podle mého názoru SZ jako jedinému pojišťovacímu zprostředkovateli uložena povinnost pojištění odpovědnosti

---

⁴⁷⁸ Ustanovení § 2430 a násl. OZ.

⁴⁷⁹ Ustanovení § 12 odst. 2 ZDPZ (SZ), § 15 odst. 2 ZDPZ (VZ) a § 24 odst. 3 ZDPZ (DPZ).

⁴⁸⁰ Ustanovení § 110 odst. 1 písm. a) bod 1 ZDPZ.

⁴⁸¹ Ustanovení § 110 odst. 1 písm. a) bod 7 ZDPZ.

⁴⁸² Ustanovení 53 ZDPZ.

⁴⁸³ Ustanovení § 47 odst. 3 ZDPZ.

⁴⁸⁴ Ustanovení § 8 ZDPZ.

⁴⁸⁵ Ustanovení § 9 ZDPZ.

⁴⁸⁶ Ustanovení § 14 ZDPZ.

(pro případ povinnosti nahradit škodu způsobenou zákazníkovi porušením povinností při zprostředkování pojištění).⁴⁸⁷

Subjekt, který disponuje oprávněním SZ, je oprávněn zprostředkování pojištění vykonávat jako pojišťovací agent či pojišťovací makléř. Rozdíl v uvedených rolí spočívá v osobě zastoupeného. Pojišťovací agent je zástupcem pojišťovny, pojišťovací makléř je zástupcem zákazníka.⁴⁸⁸ Zákon DPZ nevyklučuje, aby SZ vykonával činnost v obou rolích, v rámci jednoho pojištění však (pro ochranu zákazníka) stanovuje zákaz souběhu role agenta a makléře.⁴⁸⁹

Vázaný zástupce. Pro VZ je charakteristickým znakem, že zprostředkovatelskou činnost vykonává pouze pro jednoho zastoupeného.⁴⁹⁰ Zastoupený odpovídá za přestupek spáchaný jeho VZ⁴⁹¹ a samostatný zprostředkovatel, který je zastoupený VZ, je povinen nahradit škodu způsobenou tímto VZ, jako by ji způsobil sám.⁴⁹² V případě pojišťovny zastoupené VZ je zákonná úprava obdobná jako je tomu u SZ.⁴⁹³

Zápis do registru⁴⁹⁴ a změny v něm, jakož i prodloužení oprávnění ke zprostředkování pojištění VZ, je povinen vykonávat subjekt zastoupený VZ.⁴⁹⁵ Jde tedy o subjekt, jehož výkon činnosti zprostředkování pojištění je omezen ve vztahu k jednomu subjektu, a jehož činnost je více svázána s osobou, kterou zastupuje.

Doplňkový pojišťovací zprostředkovatel. Obdobně, jako je tomu s omezením pro VZ, je tomu u DPZ, ačkoliv v odlišné rovině. Zastoupený odpovídá za přestupek spáchaný jeho DPZ⁴⁹⁶ a samostatný zprostředkovatel, který je zastoupený DPZ, je povinen nahradit škodu způsobenou tímto DPZ, jako by ji způsobil sám.⁴⁹⁷ V případě pojišťovny zastoupené DPZ je zákonná úprava obdobná jako je tomu u SZ.⁴⁹⁸ Zápis do registru⁴⁹⁹ a změny v něm, jakož i prodloužení oprávnění ke zprostředkování pojištění DPZ, je povinen vykonávat subjekt zastoupený DPZ.⁵⁰⁰

---

⁴⁸⁷ Ustanovení § 13 ZDPZ.

⁴⁸⁸ Ustanovení § 12 ZDPZ.

⁴⁸⁹ Ustanovení § 76 ZDPZ.

⁴⁹⁰ Ustanovení § 15 odst. 2 ZDPZ.

⁴⁹¹ Ustanovení § 22 ZDPZ.

⁴⁹² Ustanovení § 23 ZDPZ.

⁴⁹³ Ustanovení § 23 ZDPZ.

⁴⁹⁴ Ustanovení § 16 ZDPZ.

⁴⁹⁵ Ustanovení § 18 ZDPZ.

⁴⁹⁶ Ustanovení § 31 ZDPZ.

⁴⁹⁷ Ustanovení § 32 ZDPZ.

⁴⁹⁸ Ustanovení § 32 ZDPZ.

⁴⁹⁹ Ustanovení § 25 ZDPZ.

⁵⁰⁰ Ustanovení § 27 ZDPZ.

DPZ je oprávněn činnost zprostředkování pojištění vykonávat pro jednoho ale i více zastoupených.⁵⁰¹ Jeho omezení spočívá v tom, že jím zprostředkované pojištění smí být pouze doplňkovou službou k jím dodávanému zboží či poskytované službě,⁵⁰² tedy k jeho jiné hlavní činnosti. Tomuto pojišťovacímu zprostředkovateli je velice podobný DPZ de minimis, jehož postavení a činnost je blíže analyzována v kapitole 4.1. této práce.

Pojišťovací zprostředkovatel z jiného členského státu. Na území České republiky může PZ z jiného ČS vykonávat činnost zprostředkování pojištění dvěma způsoby, a to na základě svobody usazování nebo svobody dočasně poskytovat služby, vždy v rozsahu, v jakém je oprávněn vykonávat činnost ve svém domovském členském státě.⁵⁰³ Přijetí informace o záměru PZ z jiného ČS zprostředkovávat pojištění na území ČR jedním ze dvou shora uvedených způsobů, potvrzuje ČNB příslušnému orgánu dohledu jiného členského státu.⁵⁰⁴ V případě, že je záměrem PZ z jiného ČS vykonávat zprostředkování pojištění na základě svobody usazování, ČNB rovněž prostřednictvím příslušného orgánu dohledu sděluje podmínky výkonu této činnosti na území ČR.⁵⁰⁵ Bez ohledu na to, jakým způsobem je přeshraniční činnost v České republice vykonávána, je tento pojišťovací zprostředkovatel zapsán do registru vedeného ČNB.⁵⁰⁶

Obdobně i čeští pojišťovací zprostředkovatelé jsou oprávněni pojištění zprostředkovávat přeshraničně, rovněž výše popsanými způsoby. Podmínky pro tuto činnost jsou stanoveny zejména v ustanovení § 37 ZDPZ.⁵⁰⁷ I v tomto případě o zahájení a výkonu činnosti v jiném členském státě komunikuje ČNB s příslušným dohledovým orgánem.⁵⁰⁸

3.7.1. Zprostředkovatelé pojištění na Slovensku

Na Slovensku zákon FSFP upravuje činnost *finanční zprostředkování*, kterou vykonává *finanční agent*⁵⁰⁹ a *finanční poradenství*, kterou vykonává *finanční poradce*.⁵¹⁰ Tyto činnosti se tedy nevztahují pouze na pojištění, nýbrž obecně k finančním službám definovaným v ustanovení § 4 písm. a) ZFSFP.

---

⁵⁰¹ Ustanovení § 24 odst. 3 ZDPZ.

⁵⁰² Ustanovení § 24 odst. 2 ZDPZ.

⁵⁰³ Ustanovení § 33 ZDPZ.

⁵⁰⁴ Ustanovení § 34 odst. 1 ZDPZ (usazování) a § 35 odst. 1 ZDPZ (dočasné poskytování služeb).

⁵⁰⁵ Ustanovení § 34 odst. 1 ZDPZ.

⁵⁰⁶ Ustanovení § 34 odst. 1 ZDPZ (usazování) a § 35 odst. 1 ZDPZ (dočasné poskytování služeb).

⁵⁰⁷ Ustanovení § 37 ZDPZ.

⁵⁰⁸ Ustanovení § 37 ZDPZ.

⁵⁰⁹ Ustanovení § 6 ZFSFP.

⁵¹⁰ Ustanovení § 10 ZFSFP.

Finanční agenti nemohou vykonávat finanční poradenství a jejich kategorie jsou uvedeny v ustanovení § 6 odst. 2 ZFSFP. V pěti kategoriích je v tomto ustanovení uveden samostatný finanční agent⁵¹¹ (v zásadě ekvivalent k českému samostatnému zprostředkovateli v roli pojišťovacího agenta), vázaný finanční agent⁵¹² (v zásadě ekvivalent k českému vázanému zástupci), podřízený finanční agent,⁵¹³ zprostředkovatel doplňkového pojištění⁵¹⁴ (v zásadě ekvivalent k českému doplňkovému pojišťovacímu zprostředkovateli) a vázaný finanční agent.⁵¹⁵ Finanční zprostředkovatel z jiného členského státu v sektoru pojištění anebo zajištění⁵¹⁶ je ekvivalentem českého pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je Česká republika.

Ačkoliv jsou si tyto kategorie podobné s těmi českými, jsou zde patrné rozdíly. Samostatný finanční agent oproti českému samostatnému agentovi vykonává činnost pouze pro finanční instituci, nikoliv pro klienta.⁵¹⁷ Finanční poradce, který nesmí vykonávat finanční zprostředkování, pak vykonává činnost finančního poradenství, a to pro klienta, se kterým uzavírá smlouvu⁵¹⁸ (jde tedy v zásadě o ekvivalent k českému samostatnému zprostředkovateli v roli pojišťovacího makléře). Vázaný finanční agent je oprávněn uzavřít smlouvu vždy s jednou finanční institucí v jednom sektoru, avšak v sektoru pojištění a zajištění to může být jedna smlouva v odvětví životního a jedna v odvětví neživotního pojištění.⁵¹⁹

Podřízený finanční agent, který v české právní úpravě distribuce pojištění nemá ekvivalent, je finanční agent, který je oprávněn spolupracovat s nejvíce jedním samostatným finančním agentem⁵²⁰ (resp. obdobně jako v případě slovenského vázaného finančního agenta by se jednalo o vázaného zástupce).

3.7.2. Zprostředkovatelé pojištění v Rumunsku

Norma č. 19/2018 upravuje, upřesňuje a objasňuje aspekty relevantní pro distribuci pojištění na rumunském trhu pojištění, a to včetně kategorie primárních a sekundárních zprostředkovatelů a služeb, které tito zprostředkovatelé mohou poskytovat, požadavků na registraci zprostředkovatelů, dohledu a sledování činnosti zprostředkovatelů ze strany FSA,

---

⁵¹¹ Ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) ZFSFP.

⁵¹² Ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) ZFSFP.

⁵¹³ Ustanovení § 6 odst. 2 písm. c) ZFSFP.

⁵¹⁴ Ustanovení § 6 odst. 2 písm. d) ZFSFP.

⁵¹⁵ Ustanovení § 6 odst. 2 písm. e) ZFSFP.

⁵¹⁶ Ustanovení § 11 ZFSFP.

⁵¹⁷ Ustanovení § 7 ZFSFP.

⁵¹⁸ Ustanovení § 10 ZFSFP.

⁵¹⁹ Ustanovení § 8 ZFSFP.

⁵²⁰ Ustanovení § 9 ZFSFP.

specifických požadavků na organizaci a reportování pojišťovacích zprostředkovatelů, stejně jako požadavku na informování zákazníků.⁵²¹

Kategorizace distributorů pojištění je v Rumunsku poměrně rozvětvená. Základní dělení spočívá v tom, zda se jedná o *hlavního zprostředkovatele (categoria intermediarilor principali)*⁵²² či *sekundárního zprostředkovatele (categoria intermediarilor secundari)*.⁵²³

Hlavními zprostředkovateli jsou *makléřské podniky (companiile de brokeraj)*⁵²⁴ a *úvěrové instituce a investiční společnosti, které provádějí činnost distribuce pojištění (instituțiile de credit și firmele de investiții care desfășoară activitate de distribuție de asigurări)*.⁵²⁵

Sekundární zprostředkovatelé jsou vypsáni pod písmeny a) až i) čl. 3 odst. 2 normy č. 19/2018 (jde o agenty – fyzické a právnické osoby,⁵²⁶ přidružené agenty – právnické osoby,⁵²⁷ doplňkové agenty – fyzické a právnické osoby,⁵²⁸ asistenty – fyzické a právnické osoby,⁵²⁹ a doplňkové asistenty – fyzické a právnické osoby).⁵³⁰

Právní vztahy mezi pojišťovnami a distributory pojištění jsou dvojího typu. Jde jednak o nezávislé distribuční kanály v případě, kde vystupují hlavní zprostředkovatelé jednající v zájmu svých vlastních zákazníků (v zásadě tak jde o ekvivalent k českému samostatnému zprostředkovateli v roli pojišťovacího makléře)⁵³¹ a vlastní distribuční kanály, kde vystupují sekundární zprostředkovatelé, jednající pouze jménem pojišťovny, která je za ně odpovědná (v zásadě tak jde o ekvivalent k českému samostatnému zprostředkovateli v roli pojišťovacího agenta)⁵³²

Právní vztahy distributorů a výkon distribuční činnosti jsou dále podrobněji upraveny v následujících odstavcích čl. 3 normy č. 19/2018. Rovněž je zde upravena neslučitelnost jednotlivých kategorií distributorů.⁵³³

V normě č. 19/2018 jsou dále uvedeny další subjekty, které vykonávají distribuční činnost, ale nejsou zákonem označeni jako hlavní či sekundární zprostředkovatelé.

---

⁵²¹ KPMG. *New secondary legislation regulating insurance distribution in Romania*. In: www.kpmg.com [online]. Datum vydání: 8. 1. 2019 [cit. 31. 5. 2024]. Dostupné z: <https://kpmg.com/ro/en/home/insights/2019/01/new-secondary-legislation-insurance-distribution.html>.

⁵²² Čl. 3 odst. 1 normy č. 19/2018.

⁵²³ Čl. 3 odst. 2 normy č. 19/2018.

⁵²⁴ Čl. 3 odst. 1 písm. a) normy č. 19/2018. Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 9 normy č. 19/2018.

⁵²⁵ Čl. 3 odst. 1 písm. b) normy č. 19/2018.

⁵²⁶ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 1 normy č. 19/2018.

⁵²⁷ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 2 normy č. 19/2018.

⁵²⁸ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 3 normy č. 19/2018.

⁵²⁹ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 5 normy č. 19/2018.

⁵³⁰ Čl. 3 odst. 2 normy č. 19/2018. Definice doplňkových asistentů je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 6 normy č. 19/2018.

⁵³¹ Čl. 3 odst. 3 písm. a) normy č. 19/2018.

⁵³² Čl. 3 odst. 3 písm. b) normy č. 19/2018.

⁵³³ Čl. 3 odst. 6 normy č. 19/2018.

Jde o *řídícího agenta (agent de management)*,⁵³⁴ *pojišťovacího a zajišťovacího makléře (broker în asigurări-reasigurări)*,⁵³⁵ *osvobozeného zprostředkovatele (intermediar exceptat)*,⁵³⁶ *autorizovaného agenta (mandatar)*,⁵³⁷ *sub-agenta (subagent)*,⁵³⁸ *přidruženého sub-agenta (subagent afiliat)*,⁵³⁹ *doplňkového sub-agenta (subagent auxiliar)*,⁵⁴⁰ *sub-asistenta (subasistent)*,⁵⁴¹ *doplňkového sub-asistenta (subasistent auxiliar)*.⁵⁴²

Řídící agent, jak z označení vyplývá, v zásadě koordinuje síť místních poskytovatelů, včetně zprostředkovatelů a doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů. Může jím být fyzická nebo právnická osoba s trvalým pobytem, popřípadě bydlištěm nebo sídlem v Rumunsku. Tuto činnost vykonává na základě oprávnění uděleného společností z jiného členského státu EU, která vykonává činnost distribuce pojištění v Rumunsku na základě svobody poskytovat služby.⁵⁴³

Pojišťovacím a zajišťovacím makléřem může být jen fyzická osoba vykonávající činnost distribuce pojištění v rámci makléřského podniku (tj. jednoho ze dvou hlavních zprostředkovatelů), a to na základě individuální pracovní smlouvy.⁵⁴⁴

Osvobozený zprostředkovatel je jako jediný mimo čl. 3 odst. 2 normou č. 19/2018 označen za sekundárního zprostředkovatele (sekundární doplňkový pojišťovací zprostředkovatel), který je však osvobozen od povinnosti registrovat se v příslušném registru ASF. Může jím být fyzická nebo právnická osoba, která činnost distribuce pojištění vykonává jako doplňkovou činnost k jí prodávanému vlastnímu zboží nebo poskytovaným službám podle předmětu činnosti, v souladu s čl. 2 zákona č. 236/2018, o distribuci pojištění.⁵⁴⁵

V této podkapitole byly představeny jen některé kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů. Kompletní seznam pojišťovacích zprostředkovatelů s jejich popisem je uveden v příloze č. 2 této práce.

Kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů v Rumunsku je z mého pohledu velice robustní a poměrně komplikovaná, přičemž v porovnání s jinými trhy (např. českým či slovenským pojišťovacím trhem) je evidentní, že i mnohem jednodušší kategorizace a struktury

⁵³⁴ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 4 normy č. 19/2018.

⁵³⁵ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 7 normy č. 19/2018.

⁵³⁶ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 17 normy č. 19/2018.

⁵³⁷ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 20 normy č. 19/2018.

⁵³⁸ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 27 normy č. 19/2018.

⁵³⁹ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 28 normy č. 19/2018.

⁵⁴⁰ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 29 normy č. 19/2018.

⁵⁴¹ Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 30 normy č. 19/2018.

⁵⁴² Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 31 normy č. 19/2018.

⁵⁴³ Čl. 2 odst. 1 bod 4 normy č. 19/2018.

⁵⁴⁴ Čl. 2 odst. 1 bod 7 normy č. 19/2018.

⁵⁴⁵ Čl. 2 odst. 1 bod 17 normy č. 19/2018.

jsou pro distribuci pojištění funkční a lze jimi v zásadě uspokojivě a efektivně distribuci pojištění pokrýt.

3.7.3. Zprostředkovatelé pojištění v Polsku

Polský ZDP vymezuje pravomoci pojišťoven a pojišťovacích zprostředkovatelů při uzavírání pojistných smluv a činností souvisejících s touto činností, a to včetně plnění z těchto smluv. Polský ZDP zejména zdůrazňuje, že veškeré činnosti při distribuci pojištění musí být prováděny čestným a odborným způsobem v nejlepším zájmu zákazníka.⁵⁴⁶

Distribuci pojištění mohou vykonávat pojišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé. Jako pojišťovací zprostředkovatelé mohou subjekty distribuující pojištění působit v kategorii pojišťovacího agenta, doplňkového pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře. Činnost pojišťovacích zprostředkovatelů je podnikatelskou činností.⁵⁴⁷ Polský Úřad pro finanční dohled (*Komisja Nadzoru Finansowego*, KNF) dohlíží na proces udělování oprávnění pojišťovacím zprostředkovatelům, jejich zápis do registru pojišťovacích zprostředkovatelů a vykonává dohled nad jejich činností.⁵⁴⁸

V polské právní úpravě distribuce pojištění je jinak označena činnost pojišťovacího agenta (agentská činnost, *czynnościami agencyjnymi*),⁵⁴⁹ činnost pojišťovacího makléře (makléřská činnost, *czynnościami brokerskimi w zakresie ubezpieczeń*)⁵⁵⁰ a činnost pojišťovny (distribuční činnosti pojišťovny, *czynnościami dystrybucyjnymi zakładu ubezpieczeń*).⁵⁵¹

Polský ZDP v čl. 3 odst. 1 bodu 1 vymezuje doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele, který je v zásadě ekvivalentem českého doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele.

Polským doplňkovým pojišťovacím zprostředkovatelem je osoba vykonávající činnost zprostředkování pojištění na základě smlouvy uzavřené s pojišťovnou, která je povinna být zapsaná v příslušném registru zprostředkovatelů. Zároveň tato osoba nesmí být v polském ZDP vyjmenovaným finančním subjektem (tj. např. úvěrovou institucí, pojišťovnou, zajišťovnou či investiční společností). Činnost zprostředkování pojištění tato osoba vykonává jako vedlejší

---

⁵⁴⁶ ORLICKI, M. *Insurance law in Poland*. In: www.pravovedenie.spbu.ru [online]. Datum vydání: 6. 11. 2021. [cit. 15. 6. 2024]. Dostupné z: <https://pravovedenie.spbu.ru/article/view/13843/9350>.

⁵⁴⁷ KNF. *Information on 'General Good' Rules with Regard to Conducting Insurance Mediation Activities in the Republic of Poland*. In: knf.gov.pl [online]. [cit. 15. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/knf/en/komponenty/img/Information_on_general_good_rules_with_regard_to_conducting_insurance_mediation_activities_in_the_Republic_of_Poland_65823.pdf.

⁵⁴⁸ EIOPA. Consumer Protection Department. *Country-by-country analysis – Poland. Annex IX to the Report on the application of the Insurance Distribution Directive (IDD)*. In: eiopa.europa.eu [online]. [cit. 15. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.eiopa.europa.eu/document/download/0b8ad0bf-4be9-4ad3-8320-bd986dbc115e_en?filename=Poland%20IDD.

⁵⁴⁹ Čl. 4 odst. 3 polského ZDP.

⁵⁵⁰ Čl. 4 odst. 4 polského ZDP.

⁵⁵¹ Čl. 4 odst. 5 polského ZDP.

činnost a je povinna splňovat tyto podmínky (i) hlavní činností této osoby nesmí být distribuce pojištění, (ii) distribuuje pouze doplňkové pojištění k dodanému zboží nebo poskytovaným službám, (iii) nesmí takto sjednávat smlouvy o životním pojištění ani smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, pokud taková smlouva nedoplňuje dodávané zboží nebo poskytované služby v rámci hlavní činnosti této osoby.⁵⁵²

Pojišťovacím agentem⁵⁵³ se rozumí podnikatelský subjekt vykonávající činnost zprostředkování pojištění na základě příslušné smlouvy o spolupráci při zprostředkování pojištění uzavřené s pojišťovnou, který je zapsaný v příslušném registru pojišťovacích agentů, přičemž zprostředkovatelskou činnost vykonává a při jejím výkonu jedná jménem a na účet pojišťovny, se kterou uzavřel již zmíněnou smlouvu o spolupráci.⁵⁵⁴

Pojišťovacím makléřem⁵⁵⁵ může být fyzická nebo právnická osoba, která má povolení k výkonu zprostředkovatelské činnosti vydané KNF, přičemž se tato osoba musí registrovat jako pojišťovací makléř.⁵⁵⁶ Pojišťovací makléř vykonává činnost zprostředkování pojištění pro nebo jménem a na účet osoby, která usiluje o získání pojistné ochrany (tedy zájemce o pojištění či zákazník). Tato činnost spočívá zejména v činnostech směřujících k uzavření či v činnosti samotného uzavření pojistné smlouvy, v přípravných činnostech před uzavřením pojistné smlouvy či v účasti na správě a uplatňování práv z pojistných smluv.⁵⁵⁷

V polské právní úpravě distribuce pojištění je jasně oddělena agentská činnost (tj. činnost pojišťovacích agentů a doplňkových pojišťovacích agentů) a makléřská činnost vykonávaná výlučně pojišťovacími makléři.⁵⁵⁸ Obdobně jako v české právní úpravě je i v polské právní úpravě zakázán souběžný výkon agentské a makléřské činnosti.⁵⁵⁹

---

⁵⁵² Čl. 3 odst. 1 bod 1 polského ZDP.

⁵⁵³ Čl. 3 odst. 1 bod 2 polského ZDP.

⁵⁵⁴ KNF. *Insurance market. Insurance agent.* In: knf.gov.pl [online]. Datum změny: 12. 2. 2024 [cit. 15. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/en/MARKET/Financial_intermediary_services/Insurance_market/Insurance_agent.

⁵⁵⁵ Čl. 3 odst. 1 bod 5 polského ZDP.

⁵⁵⁶ KNF. *Insurance market. Insurance broker.* In: knf.gov.pl [online]. Datum změny: 12. 2. 2024 [cit. 15. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/en/MARKET/Financial_intermediary_services/Insurance_market/Insurance_Broker.

⁵⁵⁷ KNF. *Insurance market. Insurance broker.* In: knf.gov.pl [online]. Datum změny: 12. 2. 2024 [cit. 15. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/en/MARKET/Financial_intermediary_services/Insurance_market/Insurance_Broker.

⁵⁵⁸ KNF. *Information on 'General Good' Rules with Regard to Conducting Insurance Mediation Activities in the Republic of Poland.* In: knf.gov.pl [online]. [cit. 22. 6. 2024]. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/knf/en/komponenty/img/Information_on_general_good_rules_with_regard_to_conducting_insurance_mediation_activities_in_the_Republic_of_Poland_65823.pdf.

⁵⁵⁹ Tamtéž.

3.8. Distribuční modely

Vývoj a inovace se v oblasti distribuce pojištění netýkají pouze pojistných produktů, nýbrž i způsobů „dodání“ pojištění ke konečnému zákazníkovi, tj. designováním distribučních modelů. Tato činnost je prováděna s ohledem na to, aby konkrétní distribuční model byl funkční pro svůj dedikovaný (cílový) trh a rovněž právně přípustný.

Pro výběr konkrétního distribučního modelu z těch, který je zároveň v souladu s právní úpravou distribuce pojištění, je poté relevantní zejména chování tamních zákazníků a jejich preference způsobu sjednávání pojištění. Jak bylo uvedeno v kapitole 2.1.1. této práce, výběr způsobu distribuce je součástí produktového řízení a jeho popis je zahrnut v rámci dokumentů produktového řízení a určení cílového trhu (dokument POG).

S distribučními modely velice úzce souvisí problematika zastoupení. Podle důvodové zprávy k zákonu DPZ⁵⁶⁰ je zastoupení omezeno v zákonem taxativně stanoveném výčtu, a to z důvodu zpřehlednění distribučního řetězce, aby pro zákazníky zůstal přehledný (tj. aby nedocházelo k řetězení distributorů) a nanejvýš se skládal ze tří subjektů (tedy pojišťovna – samostatný zprostředkovatel – např. vázaný zástupce).⁵⁶¹

Tímto je evidentní jednoznačná preference jednoduchosti distribučních modelů pojišťoven a ochrany zákazníka v tom smyslu, aby jej od jeho smluvního partnera (pojišťovny) nedělilo vícero subjektů a právní vztah pojištění pro něj co se týče subjektů srozumitelný.

V kapitole 3.6. této práce jsou uvedeny možnosti zastoupení pojišťovny při přímém prodeji pojistných produktů a rovněž pojišťovny vykonávající zprostředkovatelskou činnost. V následující kapitole, kapitole 3.7. této práce jsou uvedeny možnosti zastoupení samostatného zprostředkovatele. Vázaný zástupce a doplňkový pojišťovací zprostředkovatel mohou být zastoupeni pouze svým pracovníkem.⁵⁶²

---

⁵⁶⁰ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 22. 6. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

⁵⁶¹ V tomto smyslu i ČNB poskytla své komentáře a odpovědi Evropské komisi k revizi směrnice IMD, tedy na základě svých zkušeností získaných při výkonu dohledu požadovala, aby revize směrnice IMD byla postavena i na principu transparentnosti struktury pojišťovacích zprostředkovatelů, kdy je jedním z nich samostatný zprostředkovatel s poznámkou, že se nepřipouští řetězení zprostředkovatelů, viz ČNB. *Konzulační materiál Evropské komise k revizi Směrnice o zprostředkování v pojišťovnictví (IMD). Komentáře a odpovědi České národní banky*. In: cnb.cz [online]. Datum vyhotovení 31. 1. 2011. [cit. 6. 4. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/legislativni_zakladna/stanoviska_cnb/download/konzultacni_material_ek_imd_komentare.pdf.

⁵⁶² Ustanovení § 47 odst. 5 ZDPZ (VZ) a § 47 odst. 6 (DPZ).

Další otázka, která s problematikou zastoupení souvisí, je možnost zastoupení DPZ *de minimis*. V ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ není úprava zastoupení řešena, rovněž není odkázáno na použití ustanovení § 47 ZDPZ a ani samotné ustanovení § 47 tuto věc neřeší. Pěňčíková absenci úpravy zastoupení DPZ *de minimis* považuje za legislativní nedostatek této problematiky,⁵⁶³ ze kterého lze dovodit, že tento subjekt dle jazykového výkladu zákona DPZ není při zastoupení omezen, tedy může zastoupit pojišťovnu i pojišťovací zprostředkovatele, z nich poté rozhodně samostatného zprostředkovatele.⁵⁶⁴ Je ovšem diskutabilní, zda úmyslem zákonodárce bylo umožnit zastoupení tímto subjektem i vázanému zástupci a doplňkovému pojišťovacímu zprostředkovateli.⁵⁶⁵ Podle jazykového výkladu není toto zastoupení zakázáno, Pěňčíková však dále uvádí, že se taková úprava může jevit jako překročení rámce daného k provedení směrnice IDD.⁵⁶⁶

Ačkoliv má být distribuční řetězec omezen ve smyslu ustanovení § 47 ZDPZ, není vyloučeno, že se v praxi v jednom distribučním řetězci objeví více subjektů, než zákon DPZ předpokládá, viz příklady následujících situací. Otázkou, která v souvislosti s tím vyvstává, je, zda takový distribuční model bude shledán v rozporu se zákonem.

Prvním příkladem je situace, kdy je pojišťovna při poskytování pojištění zastoupena samostatným zprostředkovatelem v roli pojišťovacího agenta, který činnost zprostředkování pojištění vykonává vůči zákazníkovi, který je rovněž zastoupen samostatným zprostředkovatelem v roli pojišťovacího makléře. Dle ustanovení § 47 odst. 3 není přípustné, aby samostatný zprostředkovatel byl zastoupen jiným samostatným zprostředkovatelem.⁵⁶⁷ Popsaná situace však není tímto příkladem a takto nastavený distribuční model je dle komentáře k zákonu DPZ považován za vyhovující.⁵⁶⁸ Argumentem pro takový závěr shledávám, že se uvedení samostatní zprostředkovatelé (pojišťovací agent a makléř) nejsou v pozici, kdy by při výkonu zprostředkovatelské činnosti jeden zastoupil druhého a naopak. Oba tyto subjekty vystupují *de facto* každý v jiném zájmu, přičemž každý z nich hájí zájmy opačné ze smluvních stran pojistné smlouvy.

---

⁵⁶³ Pěňčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 4. 4. 2024].

⁵⁶⁴ Tamtéž, k § 3 odst. 2.

⁵⁶⁵ Tamtéž, k § 3 odst. 2.

⁵⁶⁶ Tamtéž, k § 3 odst. 2.

⁵⁶⁷ Ustanovení § 47 odst. 3 ZDPZ.

⁵⁶⁸ Pěňčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 4. 4. 2024].

Druhým příkladem je situace, kdy v rámci zprostředkování pojištění spolupracují mateřská a dceřiná společnost, přičemž mateřská společnost vykonává za odměnu správu pojištění, jejichž uzavření zprostředkuje dceřiná společnost. Dále je podstatné, že obě společnosti jsou samostatnými zprostředkovateli podle zákona DPZ. Mateřská společnost v tomto modelu spolupráce informuje společnost dceřinou v případě např. nezaplacení pojistného, zániku pojištění či obnovy pojištění a ta dále jedná o této situaci s dotčeným zákazníkem.⁵⁶⁹

Tato situace byla podrobena rozboru ze strany ČNB a za následujících podmínek byla shledána za souladnou se zákonem DPZ. Pokud je činnost outsourcována za dodržení pravidel zákazu (i) jiného zastoupení než toho, které umožňuje ustanovení § 47 ZDPZ (tedy tyto společnosti se nesmí navzájem zastoupit vůči pojišťovně či zákazníkovi) a (ii) souběhu činnosti pojišťovacího agenta a makléře, tak je distribuční model v souladu s právní úpravou distribuce pojištění.⁵⁷⁰ Při zprostředkování pojištění nesmí docházet k řetězení zástupčích oprávnění, ovšem v předmětné situaci je z hlediska práva umožněn outsourcing některých činností, nikoliv však vzájemné zastoupení těchto subjektů.⁵⁷¹

V tomto ohledu považuji za podstatné, že činnost zprostředkování pojištění je činností, která se skládá z jedné nebo více dílčích činností uvedených v definici tohoto pojmu dle ustanovení § 2 písm. e) ZDPZ bez opomenutí toho, že tyto dílčí činnosti jsou zde uvedeny pouze demonstrativně, nikoliv taxativně. Podle mého názoru by zastoupený, např. pojišťovna, mohla být pro jednotlivé dílčí činnosti z činností řazených pod pojem zprostředkování pojištění zastoupena více subjekty, např. několika samostatnými zprostředkovateli, avšak za předpokladu, že je smluvně jasně a určitě dohodnuto, kterou činnost (resp. činnosti) z činnosti zprostředkování pojištění vykonává který subjekt a rovněž dodrženo to, že se tyto subjekty navzájem vůči zastoupenému nezastupují a nedochází tak k porušení zákazu řetězení distributorů, tedy jsou dodrženy způsoby zastoupení, jak je uvedeno v ustanovení § 47 ZDPZ. Dle mého názoru je tato situace právně umožněna tím, že v rámci činnosti zprostředkování pojištění nemusí být jedním subjektem nutně vykonávány všechny činnosti, které tento pojem obsahuje, ale subjekt může vykonávat i jen jednu z těchto dílčích činností. Druhým, neméně důležitým argumentem o souladu této činnosti s právní úpravou distribuce pojištění z mého pohledu je, že subjekty které v rámci jednoho distribučního modelu vykonávají dílčí činnosti z činností řazených pod pojem zprostředkování pojištění, se při této činnosti nezastupují a jejich činnost v daném distribučním

---

⁵⁶⁹ ČNB. *Likvidace pojistných událostí a střet zájmů*. In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 4. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-22/>.

⁵⁷⁰ Tamtéž.

⁵⁷¹ Tamtéž.

modelu není stejná (tj. jeden např. sjednává pojištění a druhý provádí správu pojištění). Za splnění těchto podmínek je dle mého názoru tento distribuční model rovněž v souladu se zákonem DPZ.

Třetím příkladem je situace související s tím, že pojišťovny si zpravidla vytváří externí obchodní sítě tvořené jejich pojišťovacími zprostředkovateli, které zahrnují mnoho subjektů. Podobně své obchodní sítě mohou vytvářet i samostatní zprostředkovatelé (složené z vázaných zástupců a/nebo doplňkových pojišťovacích zprostředkovatelů). Pro řízení takové obchodní skupiny mohou tyto subjekty využít jinou osobu, která se k této činnosti smluvně zaváže. Distribuční model je pak doplněn o tuto „řídící osobu“, přičemž by tato situace mohla působit, že se distribuční řetězec v rozporu s právem prodlužuje o další článek. Podle mého názoru však tomu tak není, jelikož uvedený řídicí subjekt nevykonává činnost zprostředkování pojištění, nýbrž pouze řídí, napomáhá a jinak koriguje zástupce obchodní sítě, které pojištění zprostředkovávají. Z tohoto důvodu ani tuto činnost nepovažují za problematickou, ledaže by uvedený řídicí subjekt při této činnosti vykonával činnost, kterou lze podřadit pod činnost zprostředkování pojištění a došlo by tak k porušení pravidel zastoupení dle ustanovení § 47 ZDPZ.

Poslední, čtvrtý příklad je obdobný předchozí situaci. Rovněž občanský zákoník upravuje v obecné rovině pravidla zastoupení.⁵⁷² V praxi by tak hypoteticky mohlo dojít ke kombinaci zastoupení dle občanského zákoníku a zastoupení při distribuci pojištění dle zákona DPZ. Rovněž ani tato situace nemusí být podle mého názoru přímo v rozporu se zákonem DPZ a zákazem řetězení distributorů, pokud subjekt zastupující zastoupeného podle ustanovení § 441 a násl. občanského zákoníku nevykonává činnost zprostředkování pojištění. Ovšem tato situace může být pro zákazníka nesrozumitelná či dokonce zmatečná, jelikož se v distribučním řetězci tímto objeví další subjekt, který není smluvní stranou pojistné smlouvy, ale který může pojišťovnu při určitých činnostech zastoupit. Ve smyslu uvedeného je příkladem situace modifikovaná tak, aby působila coby řetězení distributorů. Pojišťovna zastoupená dle ustanovení § 441 a násl. občanského zákoníku jinou osobou, která tuto pojišťovnu zastupuje při uzavírání smluv s pojišťovacími zprostředkovateli. Pakliže by tímto pojišťovacím zprostředkovatelem, se kterým zástupce pojišťovny dle ustanovení § 441 a násl. občanského zákoníku uzavře smlouvu, na základě níž bude pojišťovací zprostředkovatel pro tuto pojišťovnu vykonávat činnost zprostředkování pojištění, byl samostatný zprostředkovatel, tento může být ve smyslu ustanovení § 47 ZDPZ dále zastoupen vázaným zástupcem či doplňkovým pojišťovacím zprostředkovatelem. Tedy v distribučním řetězci máme nyní čtyři články.

---

⁵⁷² Ustanovení § 441 a násl. OZ.

Otázkou, která je podstatná pro posouzení toho, zda je tato situace v souladu s právními předpisy upravujícími distribuci pojištění, je, zda je pojišťovna takto zastoupena při činnosti poskytování pojištění. Poskytování pojištění dle ustanovení § 2 písm. c) ZDPZ zahrnuje činnosti, které souvisí se sjednáním, změnou nebo ukončením pojištění.⁵⁷³ Uzavření smlouvy mezi pojišťovnou a pojišťovacím zprostředkovatelem není a nikterak nesouvisí se sjednáním, změnou nebo ukončením pojištění, nýbrž teprve tohoto pojišťovacího zprostředkovatele opravňuje k výkonu této činnosti. V případě zástupce pojišťovny zastupujícího tuto pojišťovnu dle ustanovení § 441 a násl. občanského zákoníku se v tomto případě nejedná o zastoupení dle ustanovení § 47 ZDPZ a tedy podle mého názoru nejde o řetězení pojišťovacích zprostředkovatelů. Navíc z mého pohledu závěr o této situaci nemění ani skutečnost, kdy by zástupce pojišťovny dle ustanovení § 441 a násl. občanského zákoníku disponoval oprávněním k činnosti pojišťovacího zprostředkovatele, jelikož k výkonu tohoto zastoupení je takové oprávnění irelevantní. Bezpochyby uvedená situace není zcela ideální, jelikož, jak už bylo uvedeno, pro zákazníka se *de facto* jeho smluvní partner (pojišťovna) oddaluje o další subjekt (článek) a distribuční řetězec se prodlužuje (byť o subjekty, jejichž činnost přímo nesouvisí s distribucí pojištění), což zcela nevyhovuje výkladu z hlediska účelu této právní úpravy.

Problémem mnohosti subjektů v pojištění je, že se zákazník častokrát neorientuje v osobách, které se na sjednání jeho pojištění podílí, jelikož distribuční modely mohou být poměrně komplikované a v jednom pojištění na straně pojistitele může vystupovat vícero osob (např. samostatný zprostředkovatel, vázaný zástupce samostatného zprostředkovatele či pojistník, asistenční služba či samostatný likvidátor pojistných událostí, který je oprávněn vyplácet pojistné plnění). Ačkoliv je zákazník řádně informován, kdo je pojistitelem (tedy smluvní stranou pojistné smlouvy a osobou povinnou poskytnout v případě pojistné události pojistné plnění) v praxi se častokrát stává, že je žalována nesprávná osoba o poskytnutí pojistného plnění. Podle mého názoru tento problém rovněž přímo souvisí i s tím, že zákazníkovi musí být poskytnuto velké množství informací, dostává tedy od distributorů mnoho dokumentů a podstatné informace se v nich mohou v konečném důsledku zákazníkovi ztratit. Z tohoto důvodu není podle mého názoru vhodné, aby byly distribuční řetězce příliš komplikované, byť by i přesto byly v souladu s právní úpravou distribuce pojištění.

Produktové řízení v rámci distribuční strategie zahrnuje nejen výběr vhodného typu distributora, rovněž i způsob distribuce, kdy pojistný produkt může být distribuován a pojištění sjednáno v rámci osobního setkání se zákazníkem či využitím prostředků umožňujících

---

⁵⁷³ Ustanovení § 2 písm. c) ZDPZ.

komunikaci na dálku (prostřednictvím aplikace, internetové stránky či telefonicky). Ačkoliv je trendem umožnit zákazníkům vyřešit většinu záležitostí z pohodlí domova, tj. prostředky umožňujícími komunikaci na dálku, přičemž tento způsob distribuce pojištění i distributorům zpravidla snižuje administrativní náklady, považuji za podstatné, aby volba takového způsobu byla analyzována s ohledem na složitost pojistného produktu, jež je záměrem takto distribuovat.

Distribuční model lze modifikovat i institutem soupojištění či zajištění, které umožňují pojišťovněm uzavírat i takové pojistné smlouvy, které by pro ně samotné byly příliš rizikové či k jejichž uzavření nemají dostatečné oprávnění, viz úvod k části 2. a kapitola 3.6. této práce.

4. Alternativní a podpůrné způsoby distribuce pojištění

V následující části se zabývám čtyřmi typy činností. První z nich je sice zákonem DPZ označena jako zprostředkování pojištění, avšak osoba tuto činnost vykonávající (tj. DPZ *de minimis*) je při jejím výkonu limitována, blíže viz první kapitola této části. Druhou činností jsou marketingové spolupráce, jejichž smyslem je činnost distribuce pojištění podpořit, nikoliv přímo vykonávat. Třetí činností je srovnání pojištění a závěrečná čtvrtá činnost tzv. tipařství, přičemž pokud jsou při těchto činnostech dodrženy meze stanovené v ustanovení § 3 odst. 1 ZDPZ, tak tyto činnosti nejsou v působnosti zákona DPZ.

Pro tuto část vytyčený okruh témat považuji spíše za doplňkový ke zpracovanému tématu, byť za účelem dosažení cílů vytyčených v této práci a rovněž v úmyslu podat maximálně ucelené zpracování předkládaného tématu, považuji za důležité tyto činnosti taktéž zpracovat.

Konečně je alternativou k distribuci pojištění i činnost *nabízení možnosti stát se pojištěným dle ustanovení § 4 ZDPZ*. Tato je však s ohledem na svou komplexnost a podstatnost pro zpracovávané téma analyzována v samostatné části této práce (část pátá).

4.1. Zprostředkovatel doplňkového pojištění *de minimis*

V preambuli směrnice IDD je ve snaze zachování stejné úrovně ochrany zákazníků napříč distribučními modely, akcentováno zahrnout do působnosti této směrnice i jiné účastníky trhu pojištění, než jsou pojišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé, a to subjekty prodávající pojistné produkty jako doplňkovou službu, např. cestovní kanceláře či půjčovny automobilů, pokud však nesplní podmínky pro výjimku.⁵⁷⁴

---

⁵⁷⁴ Preambule, bod 8. směrnice IDD. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 7. 4. 2024]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0097>.

V tomto ohledu je v preambuli směrnice IDD dále upřesněno, že mimo působnost směrnice IDD jsou subjekty, pro něž je distribuce pojištění vedlejší činností za předpokladu, že pojistné nepřesáhne stanovené limity a pokud je omezen rozsah krytých rizik. Každopádně i v tomto případě má být zajištěna přiměřená míra ochrany spotřebitele (jak je popsáno v preambuli, jde o základní požadavky), tj. např. je zachována povinnost poskytování informací o totožnosti tohoto subjektu a způsobu podávání stížností či získávání požadavků, cílů a potřeb zákazníka a jejich posouzení).⁵⁷⁵

Mezi definicemi pojmů použitých ve směrnici IDD nalezneme vymezení pojmů *zprostředkovatele pojištění*⁵⁷⁶ a *zprostředkovatele doplňkového pojištění*.⁵⁷⁷ Oba tyto pojmy jsou poté (spolu s pojišťovnou) zahrnuty pod pojem *distributor pojištění*.⁵⁷⁸

Zprostředkovatel doplňkového pojištění nesmí být úvěrovou institucí či investičním podnikem podle příslušného nařízení EU.⁵⁷⁹ Jeho hlavní činností je činnost odlišná od činnosti distribuce pojištění, přičemž distribuci pojištění vykonává podnikatelským způsobem (tj. zpravidla za odměnu) a distribuuje pouze určité pojistné produkty, které doplňují nabízené zboží či poskytovanou službu, přičemž se nejedná o produkty životního pojištění či mimosmluvní odpovědnost za škodu (pokud nejsou doplňkovou službou nabízenou tímto zprostředkovatelem při jeho hlavní činnosti).⁵⁸⁰

Pokud zprostředkovatel doplňkového pojištění nabízí pojistný produkt, kterým jsou kryty taxativně vymezená rizika (např. v souvislosti se ztrátou či poškozením jím dodaného zboží nebo nevyužití poskytované služby, nebo rizika spojená s cestováním) a výše předepsaného pojistného nepřekročí stanovené limity, jedná se sice o distribuci pojištění, ale mimo působnost směrnice IDD.⁵⁸¹ Pojišťovna a zprostředkovatel pojištění, kteří při své činnosti využívají činnosti tohoto zprostředkovatele doplňkového pojištění, jsou však povinni zajistit, aby byly i přesto plněny určité (minimální) standardy pro ochranu zákazníka.⁵⁸²

V zákoně DPZ je činnost tohoto zprostředkovatele doplňkového pojištění (DPZ de minimis) upravena v ustanovení § 3 odst. 2, a to v zásadě obdobně jako je úprava ve směrnici IDD.

---

⁵⁷⁵ Preambule, bod 15. směrnice IDD. In: EUR-lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 7. 4. 2024]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32016L0097>.

⁵⁷⁶ Čl. 2 odst. 1 bod 3 směrnice IDD.

⁵⁷⁷ Čl. 2 odst. 1 bod 4 směrnice IDD.

⁵⁷⁸ Čl. 2 odst. 1 bod 8 směrnice IDD.

⁵⁷⁹ Podle čl. 4 odst. 1 bodů 1 a 2 Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012.

⁵⁸⁰ Čl. 2 odst. 1 bod 4 směrnice IDD.

⁵⁸¹ Čl. 1 odst. 3 směrnice IDD.

⁵⁸² Čl. 1 odst. 4 směrnice IDD.

DPZ de minimis je nutno odlišit od doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele (DPZ),⁵⁸³ který je jednou z kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů s povinností disponovat příslušné oprávnění k výkonu činnosti zprostředkování pojištění.

Rozdíl mezi těmito dvěma subjekty spočívá vedle toho, že DPZ je povinen pro výkon zprostředkovatelské činnosti získat oprávnění, v omezení nabídky pojistných produktů, jelikož DPZ de minimis je oprávněn nabízet pouze pojistné produkty určené ke krytí taxativně stanovených rizik, a dále ve stanovení limitu výše pojistného pro jedno pojištění.⁵⁸⁴ Naopak stejnou podmínkou pro oba tyto subjekty je, že nesmějí být určitým typem finanční instituce (např. bankou či obchodníkem s cennými papíry), a to po celou dobu výkonu činnosti zprostředkování pojištění.⁵⁸⁵ U ostatních kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů toto omezení stanoveno není.

Pěňčíková tvrdí, že odbornost těchto subjektů je orientována na jejich hlavní podnikatelskou činnost, nicméně pro významnost pojištění (z mého pohledu i pro jeho významnější dopady na zákazníky, než je tomu v případě jiného zboží či služby, které mohou být doplňkem k jiné hlavní poskytované službě či dodávanému zboží) je potřeba plnit určité povinnosti i v tomto případě, opět s cílem zachovat určitou míru ochrany zákazníků, zejména jejich informovanosti.⁵⁸⁶ S tímto tvrzením nelze než souhlasit, ačkoliv by podle mého názoru plnění těchto povinností mělo být současně sledováno přiměřeností dle složitosti nabízeného pojistného produktu. Nicméně v ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ jsou shrnuta ustanovení zákona DPZ, která se na činnost DPZ de minimis použijí, aniž by bylo pracováno s prvkem přiměřenosti (v porovnání s úpravou činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným).⁵⁸⁷

Ačkoliv výčet ustanovení aplikovatelných na činnost DPZ de minimis je dle znění zákona DPZ kompletní (taxativní), podle Pěňčíkové je dále vhodné zajistit plnění některých dalších povinností DPZ de minimis smluvně, tj. ze strany zastoupeného, aby bylo doložitelné řádné plnění pravidel jednání (v uvedeném výčtu aplikovatelných ustanovení zákona DPZ absentuje např. povinnost vyhotovovat záznam z jednání podle ustanovení § 79 ZDPZ nebo povinnost uchovávat dokumenty a záznamy podle ustanovení § 80 ZDPZ).⁵⁸⁸ Podle mého názoru tento požadavek je smysluplný i s ohledem na povinnost pojišťovny a samostatného zprostředkovatele týkající se pravidel kontroly činnosti⁵⁸⁹ a dále v souvislosti s požadavkem na odbornost pro řádný

---

⁵⁸³ Ustanovení § 24 a násl. ZDPZ.

⁵⁸⁴ Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ.

⁵⁸⁵ Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ a § 25 odst. 1 písm. b) ZDPZ.

⁵⁸⁶ Pěňčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 3 odst. 2. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 7. 4. 2024].

⁵⁸⁷ Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ ve spojení s § 4 ZDPZ.

⁵⁸⁸ Pěňčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 3 odst. 2. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 7. 4. 2024].

⁵⁸⁹ Ustanovení § 48 ZDPZ.

výkon činnosti. Současně však podle mého názoru tento přístup jde proti uvedenému principu proporcionality.

ČNB nevykonává dohled nad činností DPZ de minimis, ačkoliv se DPZ de minimis může dopustit přestupku podle ustanovení § 114 ZDPZ,⁵⁹⁰ nicméně jeho činnost v oblasti ochrany spotřebitele podle ZOS podléhá dozoru České obchodní inspekce,⁵⁹¹ popř. živnostenských úřadů.⁵⁹²

I slovenský zákon FSFP upravuje výjimku pro zprostředkování pojištění, které je doplňkovou službou k dodávanému zboží nebo poskytované službě, a je vykonáváno pouze jako doplňková činnost, a to v ustanovení § 1 odst. 3 písm. b) ZFSFP. Pokud jsou splněny v zákoně FSFP stanovené podmínky, zákon FSFP se na tuto činnost vůbec nevztahuje.⁵⁹³ Úprava tohoto slovenského zprostředkovatele doplňkového pojištění vychází ze směrnice IDD a oproti české právní úpravě je rozdílná v tom, že na činnost českého DPZ de minimis se použijí některá ustanovení zákona DPZ (taxativně určena v ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ), nýbrž činnost slovenského zprostředkovatele doplňkového pojištění de minimis je zcela mimo působnost slovenského zákona FSFP.

4.2. Marketingová spolupráce

Účelem reklamy obecně je propagace zboží a služeb, jejich zviditelnění a v ideálním případě oslovení většího množství zákazníků, kteří si dané zboží či službu zakoupí, ať už pomocí reklamních tiskovin (reklamních letáků), obchodních sdělení a jiných informačních dopisů, tak sdělení na internetových stránkách, PR článků apod., a tím dosažení vyššího dosahu a zisku.

Marketingová spolupráce popsaná v této kapitole z uvedeného popisu vychází, avšak více než běžné reklamě je podobná co-marketingu (pro účely této práce je běžnou reklamou myšlena propagace zboží či služeb, které nejsou propojeny s jiným zbožím či službou). Co-marketing je marketingovou strategií, kdy se dva či více subjektů spojuje, aby jejich podnikání mělo větší dosah.⁵⁹⁴

Marketingovou spoluprací tedy pro účely této kapitoly definuji jako marketingově-obchodní spoluprací, kdy distributor (pojišťovna) spolupracuje s jiným subjektem, který k této činnosti nepotřebuje oprávnění pro distribuci pojištění, a který v rámci

---

⁵⁹⁰ Pěnčíková, L. in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 3 odst. 2. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 7. 4. 2024].

⁵⁹¹ Ustanovení § 23 ZOS.

⁵⁹² Ustanovení § 23d ZOS.

⁵⁹³ Ustanovení § 1 odst. 3 písm. b) ZFSFP.

⁵⁹⁴ Sprout Social. *Glossary. Co-marketing* In: sproutsocial.com [online]. [cit. 13. 4. 2024]. Dostupné z: <https://sproutsocial.com/glossary/co-marketing/>.

svého podnikání dodává zboží či poskytuje služby, které pojistný produkt z hlediska svého účelu může doplnit, přičemž tento subjekt ve vztahu k pojistnému produktu nevykonává zprostředkování pojištění, pouze jej dohodnutým způsobem svým zákazníkům propaguje.

Příkladem takového subjektu může být cestovní kancelář, nebo agentura zprostředkovávající studium či práci v zahraničí, nebo subjekty poskytující pomoc cizincům se získáním práce na území České republiky. Tyto subjekty mohou mít zájem poskytovat komplexní služby, přičemž doplněním jejich služeb je i pojistný produkt, který tedy v rámci své činnosti propagují.

Za výkon této činnosti takovému subjektu zpravidla náleží odměna vyplacená ze strany distributora, se kterým tento subjekt takto marketingově-obchodně spolupracuje. Tato spolupráce je výhodná pro obě strany. Produkt distributora je tímto viditelný pro větší okruh zákazníků a propagující subjekt zhodnocuje své služby tím, že jsou komplexnější.

Podstatné ovšem je, že subjekt tímto způsobem propagující pojistný produkt, nenaplňuje svou činností znaky činnosti zprostředkování pojištění. Pokud by je naplnil, může dojít ke dvěma situacím.

Pokud je tento subjekt zároveň pojišťovacím zprostředkovatelem, tzn. má pro zprostředkování pojištění příslušné oprávnění, a rovněž dodržuje ostatní povinnosti stanovené pro zprostředkování pojištění, tato situace není problematická z hlediska práva, nicméně se nejedná o marketingovou spolupráci.

Pakliže subjekt toto oprávnění nemá, dopouští se přestupku podle ustanovení § 117 odst. 1 ZDPZ (tj. neoprávněné zprostředkování pojištění), za který lze uložit pokutu až 10 000 000 Kč.⁵⁹⁵ Na straně distributora by se jednalo o přestupek podle ustanovení § 114 odst. 1 písm. a) ZDPZ, tedy distributor by tímto jednáním porušil pravidla zastoupení při výkonu své činnosti dle ustanovení § 47 ZDPZ, přičemž za tento přestupek lze uložit pokutu do stejné výše, tj. až 10 000 000 Kč.⁵⁹⁶

Aby marketingová spolupráce nebyla v působnosti zákona DPZ, je nutno ji vykonávat ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), popř. c) ZDPZ.

První uvedená možnost je poskytování pouze obecných informací o pojištění a pojistiteli či pojišťovacím zprostředkovateli, přičemž účelem této činnosti nesmí být pomoc sjednat ani změnit pojištění.⁵⁹⁷

---

⁵⁹⁵ Ustanovení § 117 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b) ZDPZ.

⁵⁹⁶ Ustanovení § 114 odst. 3 písm. a) ZDPZ.

⁵⁹⁷ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) ZDPZ.

Druhou možností propagace je srovnání pojištění učiněné pouze v obecné rovině, které rovněž neumožňuje sjednání nebo změnu pojištění⁵⁹⁸ (k tomu viz kapitola 4.3. této práce).

Druhá podmínka u obou uvedených možností (tj. zákaz napomáhat se sjednáním či změnou pojištění) může být problematická, jelikož účelem této propagace je ze samotné podstaty věci napomoci sjednání pojištění. V komentáři je k této podmínce uvedeno, že se nesmí jednat o přímé podílení se na sjednání nebo změně pojištění, tedy nesmí být učiněny „konkrétní kroky“, kterými by bylo napomáháno ke sjednání pojištění, a to bez ohledu na to, zda by k nim došlo na straně zákazníka či pojistitele⁵⁹⁹ (osobně bych doplnila i pojišťovacího zprostředkovatele, který není v tomto komentáři uveden, ačkoliv i tento se může rozhodnout využít spolupráce s tímto subjektem). Výslovně pak komentář uvádí, že příležitostné poskytování takovýchto informací v obecné rovině je přirozenou součástí v podobě doplňkové služby, např. k prodeji zboží či poskytování jiné služby.⁶⁰⁰

V souladu s nyní popsaným je rozhodně stručná informace o pojistném produktu s uvedením identifikace pojistitele, popř. pojišťovacího zprostředkovatele. Pokud jde o propagaci na reklamních letáčích či internetových stránkách, rovněž je u takové propagace přípustné zobrazení loga distributora. Zcela rozhodně nesmí být s tímto poskytnutím informací přímo umožněno sjednání pojištění, jelikož by se jednalo o činnost zprostředkování pojištění a nebyly by tedy dodrženy podmínky pro aplikaci této výjimky z působnosti zákona DPZ.

Otázkou, na kterou není zcela zřejmá odpověď, je, zda tuto výjimku naplní i marketingová spolupráce učiněná prostřednictvím internetových stránek (nebo obdobným způsobem), v rámci které je vedle stručné informace o pojistném produktu umístěn i odkaz na internetové stránky, na kterých je pojištění možno sjednat či kontaktní údaje distributora. V komentáři k ustanovení § 3 odst. 1 ZDPZ je podán výklad, že se tento subjekt nesmí svou činností *přímo* podílet na sjednání pojištění.⁶⁰¹ Podle mého názoru lze v souladu s tímto výkladem dovodit, že zobrazení odkazu na jiné internetové stránky či kontaktních údajů distributora u marketingové propagace je nepřímé podílení se na sjednání pojištění, a tedy na výkon této činnosti se aplikuje výjimka dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) nebo c) ZDPZ.

---

⁵⁹⁸ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ.

⁵⁹⁹ Pěnčíková in JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. K § 3. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 4. 2024].

⁶⁰⁰ Tamtéž, k § 3.

⁶⁰¹ Tamtéž, k § 3.

Nicméně tento závěr není v souladu s výkladem podaným ČNB ve stanovisku zveřejněném dne 30. září 2019, byť je tento výklad vztažen pouze k problematice srovnání pojištění a ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ.⁶⁰² ČNB na začátku tohoto stanoviska odkazuje na důvodovou zprávu k ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ, ve které je upřesněno, že pokud je zákazník prostřednictvím internetové stránky či jiného média na základě srovnání pojištění schopen přímo nebo nepřímo uzavřít pojistnou smlouvu, je činnost srovnání pojištění v působnosti zákona DPZ.⁶⁰³

ČNB shodně ve svém stanovisku pro aplikaci výjimky dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ uvedla, že srovnání pojištění na internetových stránkách není výkonem činnosti zprostředkování pojištění, pokud s tímto srovnáním pojištění není zákazníkovi umožněno pojištění sjednat či změnit, a to bez ohledu na to, zda má zákazník možnost pojištění takto sjednat či změnit přímo nebo nepřímo (tato podmínka byla v tomto stanovisku rozebrána vedle druhé podmínky spočívající v provádění srovnání v obecné rovině, nikoliv na základě individuálních požadavků, cílů a potřeb zákazníka, které zákazník za účelem srovnání pojistných produktů vyplnil).⁶⁰⁴

Jako příklad nepřímého sjednání pojištění ČNB ve svém stanovisku uvádí zprostředkování odkazu, který zákazníka přesměruje na internetové stránky distributora, kde je možné pojištění sjednat (popř. změnit), nebo možnost zákazníka vyplnit v souvislosti se srovnáním pojištění své kontaktní údaje, prostřednictvím kterých bude zákazník kontaktován distributorem pojištění.⁶⁰⁵ Rozhodným faktorem pro posouzení, zda se jedná o zprostředkování pojištění či nikoliv, je podle výkladu ČNB skutečnost, zda je sjednání pojištění učiněno v přímé souvislosti se srovnáním pojištění a jde tedy v zásadě o jeden proces, který je veden v úmyslu sjednání pojištění.⁶⁰⁶

---

⁶⁰² ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 14. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

⁶⁰³ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 3. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 14. 4. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

⁶⁰⁴ ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 13. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

⁶⁰⁵ Tamtéž.

⁶⁰⁶ ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové*

Vztažení této interpretace i na ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) ZDPZ dovozují z toho, že v obou uvedených ustanovení (tj. jak § 3 odst. 1 písm. a) ZDPZ tak rovněž i § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ) je stanovena obdobně formulovaná podmínka o tom, že výjimka z působnosti zákona DPZ se aplikuje, pakliže „účelem takové činnosti není napomáhat sjednání nebo změně pojištění nebo zajištění nebo plnění z nich,“⁶⁰⁷ či „neumožňuje-li sjednání nebo změnu pojištění,“⁶⁰⁸

Marketingová spolupráce ve smyslu této kapitoly se zdá být na základě shora uvedeného neproveditelná. Není tomu tak, jelikož ČNB ve svém stanovisku uvedla i příklad provedení srovnání pojištění, které není výkonem činnosti zprostředkování pojištění. U marketingové spolupráce lze tak uvést název příslušné pojišťovny (pojišťovacího zprostředkovatele), který daný pojistný produkt distribuuje.⁶⁰⁹

Marketingová spolupráce v pojetí této práce vykazuje určitou podobnost s činností DPZ de minimis. V obou případech je pojištění doplňkem k dodávanému zboží či poskytované službě. DPZ de minimis však vykonává činnost zprostředkování pojištění a je povinen plnit zákonem DPZ určené minimální povinnosti, byť tedy jeho činnost není v plné působnosti zákona DPZ, a to „výměnou“ za omezení výkonu této činnosti ze zákona DPZ.⁶¹⁰

Subjekt spolupracující s distributorem při marketingové spolupráci nevykonává činnost zprostředkování pojištění, pokud dodrží podmínku obecnosti a zákazníkovi neumožní sjednání pojištění. Je nutno však uvést, že riziko naplnění definice zprostředkování pojištění je při marketingové spolupráci vysoké, jelikož tyto subjekty mají zájem, byť v dobré víře, usnadnit svým zákazníkům sjednání pojištění např. tím, že získávají informace ohledně požadavků, cílů a potřeb svých zákazníků v pojištění, na základě nich provádějí srovnání pojistných produktů a konečně individuálně doporučují konkrétní pojistný produkt i s uvedením odkazu na internetové stránky, kde zákazník toto pojištění může sjednat.

Marketingové spolupráce na slovenském pojišťovacím trhu fungují na základě výjimky upravené v ustanovení § 1 odst. 2 písm. c) ZFSFP, tj. příležitostné poskytování informací z finančního trhu při vykonávání činností podle zvláštních předpisů (např. auditor) a poskytování

---

stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy? In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 14. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

⁶⁰⁷ Tj. znění § 3 odst. 1 písm. a) ZDPZ.

⁶⁰⁸ Tj. znění § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ.

⁶⁰⁹ ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 14. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

⁶¹⁰ Ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ.

všeobecných informací týkajících se finančních služeb, pokud tyto všeobecné informace nejsou poskytovány s cílem uzavřít smlouvu o poskytnutí finanční služby,⁶¹¹ nebo ustanovení § 1 odst. 2 písm. j) ZFSFP, tj. poskytování informací o finančních produktech, finančním agentovi, finančním zprostředkovateli z jiného členského státu, finančnímu poradci, finanční instituci, či potenciálnímu klientovi, pokud osoba, která poskytla tyto informace nevykoná další úkony směřující k uzavření smlouvy o poskytnutí finanční služby.⁶¹²

4.3. Srovnání pojištění

Na pojistném trhu působí pojišťovací zprostředkovatelé, kteří jsou primárně zaměřeni na provádění srovnání pojištění. Z hlediska kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů jimi jsou zejména samostatní zprostředkovatelé, jelikož vázaní zástupci vykonávají zprostředkování pojištění pouze pro jeden subjekt a doplňkoví pojišťovací zprostředkovatelé pojištění distribuují jako doplněk k jimi dodávanému zboží či poskytované službě.

Srovnání pojištění lze ovšem provádět i mimo působnost zákona DPZ tedy bez příslušného oprávnění zprostředkovatele pojištění, a to tehdy pokud není spolu s ním umožněno sjednání nebo změna pojištění. Poté se aplikuje výjimka ze zákona a zákon DPZ se na tuto činnost nepoužije.⁶¹³ Tato výjimka byla popsána v předchozí kapitole 4.2. této práce.

Hranici mezi tím, kdy se na činnost srovnání pojištění neaplikuje zákon DPZ, a kdy už je potřeba disponovat příslušným oprávněním pro zprostředkování pojištění, upřesňuje ČNB svými stanovisky k regulaci finančního trhu. Indicie najdeme i v komentáři či důvodové zprávě k zákonu DPZ.

Rozhodujícím faktorem v tomto případě je, zda je srovnání pojištění prováděno v obecné rovině či individuálně, vůči konkrétnímu zákazníkovi (na základě zadaných požadavků, cílů a potřeb konkrétního zákazníka) a dále, zda u srovnání pojištění je možnost pojištění sjednat, byť nepřímým způsobem.⁶¹⁴

---

⁶¹¹ Ustanovení § 1 odst. 2 písm. c) ZFSFP.

⁶¹² Ustanovení § 1 odst. 2 písm. j) ZFSFP.

⁶¹³ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ.

⁶¹⁴ ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 14. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

Srovnání pojištění má být ve smyslu první uvedené podmínky provedeno izolovaně, bez znalosti požadavků, cílů a potřeb zákazníka, který srovnání pojištění využije. Příkladem tohoto srovnání pojištění je článek na internetových stránkách, který srovnává produkty cestovního pojištění více pojišťoven či více variant.

Pokud je srovnání pojištění individualizováno, nebo je zde (nepřímá) možnost pojištění sjednat, jsou naplněny znaky činnosti zprostředkování pojištění a subjekt je povinen mít pro tuto činnost oprávnění.⁶¹⁵ Pokud by však bylo prostřednictvím internetové stránky nejprve po zákazníkovi požadováno zadání jeho požadavků, cílů či potřeb a teprve následně (na základě těchto informací) by bylo provedeno srovnání pojištění včetně doporučení konkrétního pojistného produktu jako nejvíce těmto požadavkům vyhovujícího, jednalo by se již o individualizované srovnání pojištění, protože pro výkon této činnosti je stanovena povinnost disponovat oprávněním ke zprostředkování pojištění. Musí se tedy jednat o čistě obecné (modelové, hypotetické) srovnání určitých typů pojistných produktů na pojistném trhu.⁶¹⁶

Ohledně druhé podmínky, tedy že spolu se srovnáním pojištění nesmí být umožněno jeho sjednání nebo změna, bych odkázala na závěry k tomuto sepsané v předchozí kapitole 4.2. této práce, kde je tato podmínka detailněji zpracována.

Již bylo uvedeno, že zákon DPZ k výjimce podle ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ výslovně uvádí pouze druhou podmínku (nemožnost sjednání či změny pojištění).⁶¹⁷ Vystává tak otázka, zda splnění první podmínky (individualizované srovnání pojištění) bez současného naplnění této druhé podmínky (umožnění sjednání či změny pojištění), je srovnáním pojištění ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ či ustanovení § 2 písm. e) bodu 1 (tedy jde o jednu z činností zprostředkování pojištění).

Tuto odpověď lze rovněž nalézt ve výkladu ČNB. V případě, kdy srovnání pojištění je provedeno na základě informací zákazníka o jeho požadavcích, cílech a potřebách a zákazníkovi není současně umožněno sjednání či změna pojištění (buť nepřímo odkazem či zadáním kontaktních údajů zákazníka pro možné kontaktování ze strany distributora), jedná se o srovnání

---

⁶¹⁵ ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 14. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

⁶¹⁶ Tamtéž.

⁶¹⁷ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ.

pojištění ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ, tedy jde o činnost mimo působnost zákona DPZ.⁶¹⁸

4.4. Tipařství

Tipařství je činnost spočívající v získávání zákazníků pro pojišťovny či pojišťovací zprostředkovatele, bez toho aniž by bylo poskytováno srovnání jednotlivých pojistných produktů, poskytovány informace, doporučení či jiné rady, které by mohly ovlivnit zákazníka při výběru a sjednání pojištění (popř. jeho změně či ukončení). Cílem tipaře je, velmi obecně řečeno, nasměrovat osobu, která má zájem pojištění sjednat, k subjektu, který je oprávněný pojištění distribuovat, přičemž tipař může být za výkon této činnosti odměněn.⁶¹⁹

ČNB vydala k předchozímu zákonu PZ stanovisko zveřejněné na internetových stránkách dne 10. května 2011, které je stále účinné a tedy aplikovatelné i nyní, za účinnosti zákona DPZ. Stanovisko se vypořádává s určením hranice mezi tipařstvím a jinými činnostmi, které jsou již považovány za zprostředkování pojištění (dotaz, ke kterému ČNB předmětné stanovisko vydala, směřoval na to, zda činnost sestávající z provedení srovnávací analýzy, navazujícího automatizovaného doporučení pojistného produktu a nabídnutí možnosti využití odkazu na internetové stránky, na kterých je možnost pojistný produkt zakoupit, je zprostředkovatelskou činností).⁶²⁰

Ve stanovisku ČNB byl podán výklad o tom, že popsaná činnosti nenaplní podmínky tak, aby mohla spadat mezi výjimky uvedené v zákoně PZ (tj. v zásadě stejné podmínky, které jsou nyní uvedeny v ustanovení § 3 odst. 1 ZDPZ) a dále, že zprostředkovatelská činnost není omezena na samotné sjednání pojištění, nýbrž zahrnuje širší spektrum činností, které ke sjednání pojištění mohou vést (tj. přípravné práce, provádění analýzy produktů pro zájemce o pojištění, poskytnutí byť nepřímého doporučení pojistného produktu, apod., pokud jsou tyto činnosti vedeny s cílem doporučení konkrétního pojistného produktu.)⁶²¹

---

⁶¹⁸ ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. [cit. 4. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

⁶¹⁹ ČNB. *K vymezení hranice mezi tipařstvím a zprostředkováním pojištění.* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 10. 5. 2011. [cit. 15. 07. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2011-05/>.

⁶²⁰ Tamtéž.

⁶²¹ Tamtéž.

Domnívám se, že dle současné právní úpravy⁶²² by tipař mohl poměrně lehce hranici mezi činností zprostředkováním pojištění a činností, která za tuto činnost považována není, překročit tím, že by naplnil znaky dílčí činnosti „*nabízení možnosti sjednat, změnit nebo ukončit pojištění, včetně srovnávání pojištění*“⁶²³ a „*provádění dalších přípravných prací směřujících ke sjednání, změně nebo ukončení pojištění, včetně poskytování doporučení vedoucího ke sjednání, změně nebo ukončení pojištění*“⁶²⁴ ovšem současně nevyklučuji, že tipař vykoná jinou činnost z činností zákonem DPZ řazených pod zprostředkování pojištění, resp. jinou činností, která bude považována za činnost zprostředkování pojištění (vzhledem k tomu, že výčet dílčích činností u pojmu zprostředkování pojištění není úplný).

Dle shora uvedeného stanoviska ČNB, tipařství spočívá ve zjištění zájmu osoby o sjednání pojištění, a to pouze v obecné rovině a předání této informace distributorovi pojištění, oprávněnému pojištění sjednat. Účelem samotné činnosti tipařství nemá být pomoc se sjednáním pojištění, nebo snaha o přesvědčení osoby ke sjednání či změně pojištění.⁶²⁵ Tipař se se svou činností musí omezit na pouhé vytipování zájemce o pojištění a jeho propojení s distributorem pojištění, pro kterého svoji činnost vykonává.

S ohledem na velice úzký rozsah činnosti tipaře, tak není tento povinen mít odbornou způsobilost, důvěryhodnost či se registrovat u ČNB, jelikož nad jeho činností nevykonává dohled.⁶²⁶

5. Nabízení možnosti stát se pojištěným

Tato část práce je zaměřena na činnost *nabízení možnosti stát se pojištěným*,⁶²⁷ tj. na činnost, kterou vykonává pojistník v intencích ustanovení § 4 ZDPZ a v této souvislosti na skupinové pojištění.

Principem skupinového pojištění je v obecné rovině pojistit více osob, které mají stejnou, nebo do značné míry obdobnou, pojistnou potřebu, a to na základě jedné pojistné smlouvy. Jde v zásadě o model pojištění, který využívá výhody mnohosti osob v pojištění, které se mohou v různé míře (v závislosti na vybrané variantě pojištění, pokud není k dispozici pouze jediná) prostřednictvím jedné pojistné smlouvy pojistit, a to ačkoliv nejsou smluvními stranami pojistné

---

⁶²² Právní stav ke dni 14. 1. 2024.

⁶²³ Ustanovení § 2 písm. c) bodu 1. ZDPZ.

⁶²⁴ Ustanovení § 2 písm. c) bodu 3. ZDPZ.

⁶²⁵ ČNB. *K vymezení hranice mezi tipařstvím a zprostředkováním pojištění*. In: [cnb.cz](https://www.cnb.cz) [online]. Datum zveřejnění 10. 5. 2011. [cit. 5. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trhu/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2011-05/>.

⁶²⁶ Tamtéž.

⁶²⁷ Viz nadpis ustanovení § 4 ZDPZ.

smlouvy, a kterým v důsledku této účasti plynou z tohoto pojištění práva a povinnosti. Jde o distribuční model, ve kterém vzniká primární právní poměr mezi pojistitelem a pojistníkem a pojištěný je vždy osobou odlišnou od pojistníka.

Problematika analyzované činnosti *nabízení možnosti stát se pojištěným* je zajímavá, jelikož jde do jisté míry o činnost konkurující činnosti zprostředkování pojištění a rovněž proto, že teprve až od účinnosti zákona DPZ byla poprvé zevrubněji upravena v českém právním řádu.⁶²⁸

Toto téma je rovněž aktuální, jelikož se v nedávné době změnil unijní právní pohled na tuto činnost. Nově totiž byla tato činnost na unijní úrovni pojata jako činnost zprostředkování pojištění a pojistník jako zprostředkovatel pojištění, byť tato činnost při přípravě a přijetí směrnice IDD nebyla do působnosti směrnice IDD explicitně zahrnuta. Uvedené se změnilo až výkladem podaným rozsudkem SDEU (prvního senátu) ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20, jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě čl. 267 SFEU, podané rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 15. října 2020, v řízení Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV proti TC Medical Air Ambulance Agency GmbH (rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20), viz kapitola 6.2. této práce, přičemž na toto pojetí jsou povinny reagovat i členské státy EU.

Vzhledem k tomu, že skupinové pojištění je upraveno v několika právních předpisech českého práva, je první kapitola této části zaměřena na právní úpravu této problematiky, byť relevantní je pro tuto část úprava v zákoně DPZ. Na ni navazuje v kapitole druhé krátký historický exkurz týkající se původu skupinového pojištění.

V úvodu této části práce je vedle sebe zmíněno více pojmů jako skupinové pojištění, nabízení možnosti stát se pojištěným, apod. Jejich význam a vztah je popsán na začátku třetí kapitoly této části. Třetí kapitola je pro tuto část práce zásadní. Je proto dále ve pěti podkapitolách zaměřena na

- a) subjekty, které jsou účastníky skupinového pojištění, jakož i jejich vzájemné interakce,
- b) samotnou činnost pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ, zejména její pozitivní a negativní vymezení,
- c) rozsah, v jakém se na tuto činnost aplikuje zákon DPZ a s tím související povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů a dalších distributorů, které jsou zákonem DPZ rovněž stanoveny i pro pojistníky vykonávající činnost podle ustanovení § 4 ZDPZ,

---

⁶²⁸ Pojem skupinového pojištění obsahuje rovněž občanský zákoník, viz ustanovení § 2827 OZ.

- d) postavení (koncového) zákazníka ve skupinovém pojištění, tj. pojištěného, zejména na jeho práva a povinnosti vyplývající mu ze skupinového pojištění, a konečně
- e) v této souvislosti navrhované změny české právní úpravy, zejména na ty související s rozsudkem SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

Ve čtvrté kapitole této části je shrnuto porovnání spolu s výhodami a nevýhodami přistoupení zákazníka do skupinového pojištění oproti sjednání individuální pojistné smlouvy. V poslední, páté kapitole této části je pro porovnání s českou právní úpravou rozebráno polské skupinové pojištění.

Je stanoveno, že činnost nabízení možnosti stát se pojištěným není zprostředkováním pojištění.⁶²⁹ Z legální definice je zcela zřejmé, že se nejedná ani o distribuci pojištění.⁶³⁰ V této práci budu pro zjednodušení v souvislosti se skupinovým pojištěním a činností nabízení možnosti stát se pojištěným rovněž používat pojem distribuce pojištění (podobně pak pojem distributor pojištění v případě pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ), a to v tom smyslu, že jde o jeden z distribučních způsobů, které pojišťovna může při své činnosti využít, tedy nikoliv v tom smyslu, že práva a povinnosti stanovená pro distribuci pojištění, tj. poskytování a zprostředkování pojištění, tímto bez dalšího vztahuji i na nabízení možnosti stát se pojištěným.

Rovněž v úvodu tohoto tématu předestírám, že tato problematika je v této práci analyzována v době, kdy v legislativním procesu postupuje novela klíčového ustanovení § 4 ZDPZ a dalších ustanoveních v zákoně DPZ s tímto souvisejících, a to v důsledku výkladu podaného v rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20. Problematika je tedy v této práci analyzována jako činnost, která není zprostředkováním pojištění (právní stav ke dni 20. 11. 2024). K tomu pak v této práci blíže podkapitola 5.3.5 této práce a dále kapitola 6.2 této práce.

5.1. Právní úprava

Právní úprava skupinového pojištění, které je nabízeno podnikatelsky (blíže viz podkapitola 5.3.2 této práce), byla v právních rádech členských států EU do přijetí rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 vždy čistě národním řešením (pokud existovala), jelikož do této doby nebylo vyloženo, že by tato činnost měla být považována za zprostředkování pojištění.

Například polský ani slovenský právní řád výslovně neobsahuje zvláštní úpravu činnosti obdobné v českém právním řádu upravené činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným

---

⁶²⁹ Ustanovení § 4 odst. 5 ZPPZ. Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

⁶³⁰ Distribuce pojištění zahrnuje pouze činnost poskytování pojištění a činnost zprostředkování pojištění, viz § 2, písm. a) ZDPZ.

dle ustanovení § 4 ZDPZ, ačkoliv se se skupinovými pojistnými smlouvami tohoto typu na tavním pojistném trhu setkáme. Příčinou odlišného přístupu k právní úpravě této problematiky bylo to, že EU tento způsob „dodání“ pojištění ve svých právních aktech neupravila zvláštní právní úpravou pro tento typ činnosti vedle činnosti zprostředkování pojištění a distribuce pojištění, ani tuto činnost nevykládala jako činnost zprostředkování či distribuce pojištění.

Uvedené se však změnilo, a činnost nabízení pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy vykonávaná podnikatelským způsobem (resp. postavení pojistníka, který nabízí skupinové pojištění podnikatelským způsobem) byla vyložena jako činnost zprostředkování pojištění (tedy zahrnuta do působnosti směrnice IDD). S ohledem na tyto závěry a výklad obsažený v rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 lze v tomto směru očekávat legislativní změny či výklady i národních právních úprav napříč členskými státy EU.

Stěžejním ustanovením k problematice skupinového pojištění v českém právním řádu je již zmíněné ustanovení § 4 ZDPZ, které tento způsob „dodání“ pojištění označuje jako činnost *nabízení možnosti stát se pojištěným*. Vedle tohoto ustanovení je skupinové pojištění upraveno v ustanovení § 2827 OZ a v ustanovení § 11 odst. 2 zákonu POV, jehož znění vychází ze dřívější úpravy v ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 168/1999 Sb.). Znění pro tuto práci klíčového ustanovení § 4 ZDPZ bylo dle důvodové zprávy k zákonu DPZ upraveno obdobně (vychází ze stejných premis) jako již zmíněného ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb.⁶³¹

V občanském zákoníku je skupinové pojištění zmíněno v rámci pojištění osob.⁶³² Předmětné ustanovení § 2827 OZ usnadňuje fungování skupinového pojištění tím, že stanovuje možnost identifikace pojištěných až v době pojistné události, pokud pojištěné lze identifikovat bez pochyb, nikoliv již v samotné pojistné smlouvě. Vedle toho je zde stanovena výjimka pro získání souhlasu pojištěných se sjednáním pojištění a dále toto ustanovení chrání ostatní pojistníky před nepravdivými či neúplnými sděleními jednoho z nich tak, že porušení této povinnosti zasáhne jen osobu, která tuto povinnost porušila.⁶³³

---

⁶³¹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 4. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 7. 4. 2023]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

⁶³² Viz Pododdíl 4 – Obecná ustanovení o pojištění osob v rámci úpravy závazkově právního poměru pojištění v OZ.

⁶³³ Ustanovení § 2827 OZ.

Dle komentáře k ustanovení § 2827 OZ je jakékoliv pojištění osob možné sjednat skupinově.⁶³⁴ Naopak ustanovení § 4 ZDPZ pojistníka omezuje tím, že stanovuje, kdy tento nesmí vykonávat činnost nabízení možnosti stát se pojištěným, popř. v jakých zde taxativně uvedených případech tuto činnost vykonávat smí.⁶³⁵ Rozdíl mezi těmito dvěma úpravami skupinového pojištění rovněž souvisí s tím, že v intencích ustanovení § 4 ZDPZ pojistník pojištění distribuuje podnikatelsky.⁶³⁶

Jak už bylo řečeno, při přijetí směrnice IDD nebyla zvláštní úprava tohoto typu distribuce pojištění do směrnice IDD pojata a ani nebyla jako některá z činností upravených ve směrnici IDD vykládána (pro úplnost, nebylo tomu tak ani po dobu účinnosti předchozí směrnice IMD). Zakotvení právní úpravy v rámci distribuce pojištění v zákoně DPZ bylo důsledkem potřeb tuzemského trhu, kde na jedné straně stála potřeba tento způsob „dodání“ pojištění na pojistném trhu právně korigovat, zejména s ohledem na ochranu koncových zákazníků (pojištěných), kdy režim skupinového pojištění pro zákazníky působil určitá rizika. Ovšem současně zde na straně druhé byla evidentní snaha tento model skupinového pojištění zachovat a tento způsob distribuce pojištění právem umožnit.

Rovněž činnost ČNB jako orgánu dohledu v oblasti distribuce pojištění⁶³⁷ v podobě jí vydaných dohledových úředních sdělení a benchmarků,⁶³⁸ stanovisek a dalších oznámeních souvisejících s tímto výkonem dohledu,⁶³⁹ které se týkají nabízení možnosti stát se pojištěným podle ustanovení § 4 ZDPZ, jsou pro osoby, které činnost pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ vykonávají a pro pojišťovny, které tyto osoby při své činnosti využívají, zásadní, jelikož mohou svoji činnost dle těchto požadavků korigovat a v případě zahájení kontroly ze strany ČNB na jejím konci lépe obstát.

---

⁶³⁴ Růžička in PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V., a kol.: *Občanský zákoník*. K § 2827. Komentář. 2. vydání (1. aktualizace). 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 7. 4. 2023].

⁶³⁵ Viz § 4 odst. 4 ZDPZ, tj. nesmí jít o rezervotvorné pojištění, nebo § 4 odst. 7 ZDPZ, tj. taxativně vypočtené případy, kdy lze pojištění nabízet na základě skupinové pojistné smlouvy.

⁶³⁶ Ustanovení § 4 odst. 1 ZDPZ.

⁶³⁷ Ustanovení § 94 odst. 1 ZDPZ.

⁶³⁸ Viz internetové stránky ČNB umístěné zde: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/vykon-dohledu/dohledova-uredni-sdeleni-a-benchmarky/>.

⁶³⁹ Např. stanovisko ČNB *K výkladu povinností pojistníka podle § 4 zákona o distribuci pojištění a zajištění ze dne 3. 6. 2020*, nebo stanovisko ČNB *Kdy je možné nabízet možnost stát se pojištěným v souladu s § 4 odst. 7 ZDPZ? ze dne 29. 11. 2018*, nebo *Dohledový benchmark č.1/2020 k některým povinnostem pojišťovny a pojistníka při nabízení možnosti stát se pojištěným ze dne 4. 3. 2020*.

Neméně podstatná je samoregulační činnost České asociace pojišťoven (ČAP).⁶⁴⁰ ČAP samostatně nebo ve spolupráci s dalšími asociacemi a subjekty vytváří samoregulační standardy, jejichž cílem je regulace subjektů v pojišťovnictví, a to především za účelem zvyšování ochrany spotřebitele a odborného poskytování kvalitních služeb a pojistných produktů.⁶⁴¹ Tyto samoregulační standardy mají podobu e-learningových kurzů, výkladových stanovisek apod. K činnosti pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ byl např. připraven e-learningový kurz *Standard pro prokázání odborných znalostí a dovedností pojistníka dle §4 ZDPZ*.

Konečně ke kultivaci činnosti pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ jsou podstatné i vlastní interní školení, workshopy a kurzy pořádané pojišťovnami, ačkoliv se nejedná o prameny práva. Tyto se týkají nabízených pojistných produktů, produktového řízení, navyšování odbornosti, pravidel předcházení mis-sellingu, apod.

5.2. Původ skupinového pojištění

Některé z dostupných zdrojů uvádí, že původ skupinového pojištění sahá až do 19. století, kdy obchodníci s otroky uzavírali smlouvy postavené na skupinovém principu pro ochranu svých finančních zájmů. Pojistitel byl z takové smlouvy povinen poskytnout obchodníkovi peněžité plnění, pokud některý z otroků obchodníka zemřel.⁶⁴² Jasný původ skupinového pojištění však není jasný.⁶⁴³

V českém právním řádu byla tato činnost upravena až zákonem DPZ, kdy se český zákonodárce rozhodl spolu s právě implementovanou směrnicí IDD a vedle činnosti zprostředkování pojištění upravit i tuto činnost, která byla už řadu let pro český pojistný trh poměrně dobře známou, avšak právně neupravenou činností. Skupinové pojištění bylo vnímáno poměrně negativně, jelikož koncový zákazník pojištěný tímto způsobem mohl být v některých případech krácen na svých právech, např. z toho důvodu, že si nebyl vědom důsledků, které jeho

---

⁶⁴⁰ Sdružení osob, které je členem Insurance Europe a soustředí se na organizaci a podporu vzájemné pomoci, spolupráci a zabezpečení zájmů pojišťoven a zajišťoven. ČAP koordinuje, zastupuje, hájí a prosazuje společné zájmy pojišťoven ve vztahu k orgánům státní správy a dalším osobám i ve vztahu k zahraničí, viz ČAP. *O nás. Kdo jsme*. In: cap.cz [online]. [cit. 7. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/o-nas>.

⁶⁴¹ ČAP. *Nový samoregulační standard k poskytování flotilového pojištění*. In: opojisteni.cz [online]. Datum zveřejnění 16. 9. 2021. [cit. 7. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/novy-samoregulacni-standard-k-poskytovani-flotiloveho-pojisteni/c:21569/>.

⁶⁴² JERRY, R. H., RICHMOND D. R. *Understanding Insurance Law*. 2018. [online] In: LexisNexis [právní informační systém]. New Providence. [cit. 10. 8. 2022].

⁶⁴³ SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20 (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo)*, bod 2. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 10. 08. 2022]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&art=1&cid=2882911>.

účast ve skupinovém režimu oproti režimu individuální pojistné smlouvy přináší.⁶⁴⁴ Pro tyto důvody byly v novém zákoně DPZ upraveny i některé povinnosti pro tuto činnost, aby byl zákazník chráněn i v případě tohoto způsobu distribuce.

5.3. Skupinové pojištění a nabízení pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy

Skupinové pojištění bývá také označováno jako *flotilové pojištění*, neboli *pojištění sjednané flotilovým způsobem*.⁶⁴⁵ Toto označení vychází z původního účelu tohoto způsobu pojišťování, kterým bylo pojištění flotily vozidel.⁶⁴⁶ V současné době není pojem *flotilové pojištění* vnímám takto úzce, tedy lze jej považovat za synonymum k pojmu skupinové pojištění, a to bez ohledu na předmět pojištění. V pojišťovnictví se lze rovněž setkat s pojmem *hromadné pojištění*. V této práci budu dále používat pojem *skupinové pojištění* ve smyslu ustanovení § 4 ZDPZ.

Nabízení možnosti stát se pojištěným, je poté činnost, kterou zákon DPZ označuje „dodání“ tedy distribuci pojištění pojištěným, tj. koncovým zákazníkům. Zákon DPZ tuto činnost takto označuje s ohledem na to, že se nejedná o distribuci pojištění⁶⁴⁷ ani zprostředkování pojištění⁶⁴⁸ a aplikace zákona DPZ je tudíž na tuto činnost od těchto dvou činností odlišná. Jedná se o činnost, kdy pojistník nabízí jiným osobám, aby se staly pojištěnými na základě skupinové pojistné smlouvy, kterou jako jedna ze smluvních stran uzavřel s pojistitelem.

Ustanovení § 4 ZDPZ obsahuje sedm odstavců, které bych rozdělila na ustanovení, která vymezují

- a) tuto činnost, tj. co se rozumí nabízením možnosti stát se pojištěným (pozitivně a rovněž negativně) a v jakých případech lze (a kdy nelze) pojištění tímto způsobem distribuovat,
- b) působnost ZDPZ ve vztahu k této činnosti,
- c) povinnosti pojistníka a pojišťovny, pro kterou je pojistník činný a jejich vztah ve vztahu k odpovědnosti za činnost pojistníka.

5.3.1. Účastníci skupinového pojištění a jejich interakce

Než se budu zabývat samotným rozbořením ustanovení § 4 ZDPZ, považuji za nutné blíže vymezit osobu nacházející se v postavení pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ a další účastníky skupinového pojištění.

---

⁶⁴⁴ Blíže viz kapitola 5.4 této práce.

⁶⁴⁵ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 4. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 10. 8. 2022]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpw16q&rowIndex=0>.

⁶⁴⁶ KULT, A. *Tvorba a distribuce pojištění osob*. 1. vydání. 2022. [online] In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 10. 8. 2022].

⁶⁴⁷ Ustanovení § 2 písm. a) ZDPZ.

⁶⁴⁸ Ustanovení § 4 odst. 5 ZDPZ.

V obecné rovině je pojistník osoba, která v souladu s ustanovením § 2758 OZ uzavírá pojistnou smlouvu s pojistitelem, vůči které se pojistitel zavazuje poskytnout pojistnou ochranu a jejíž primární povinností je platit pojistiteli pojistné.⁶⁴⁹ Pojistník je zároveň zákazníkem.⁶⁵⁰ Pojistníkem může být jak fyzická osoba, tak osoba právnická. Pojistník může být v postavení spotřebitele či slabší smluvní strany.

V kontextu ustanovení § 4 ZDPZ však pojistník v postavení spotřebitele není, jelikož se jedná o osobu, která jedná vždy podnikatelsky.⁶⁵¹ Je to tedy podnikatel, jehož cílem při provozování činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným je dosažení zisku.⁶⁵²

Generální advokát Maciej Szpunar ve svém stanovisku předneseném dne 24. března 2022 ve věci C-633/20⁶⁵³ (stanovisko ve věci C-633/20) označil pojistníka uzavírajícího skupinovou pojistnou smlouvu jako *organizátora skupiny*.⁶⁵⁴ V této 5. části práce bude dále pojistník v souvislosti se skupinovým pojištěním a nabízením možnosti stát se pojištěným, označován pouze jako pojistník, tj. vždy je jím myšlena osoba, která s pojistitelem uzavírá skupinovou pojistnou smlouvu s podnikatelskými záměry, tedy v intencích ustanovení § 4 ZDPZ.

Pojistník je v zásadě partnerem pojišťovny, skrze kterého má pojistitel možnost distribuovat své pojistné produkty dalším osobám. Jde tedy o další distribuční kanál, který pojišťovna může externě využít. Ačkoliv se však pojistník fakticky v zásadě stává při této činnosti distributorem pojištění, právní úpravou mu není uloženo tolik povinností, jako je tomu v případě pojišťovacího zprostředkovatele.⁶⁵⁵

V případě protiprávního činu pojistníka způsobeného při distribuci pojištění ve smyslu ustanovení § 4 ZDPZ třetí osobě, ručí pojišťovna za splnění povinnosti pojistníka k náhradě škody, ovšem pouze za podmínky, že na výkon činnosti svého pojistníka nedohlížela pečlivě. Primárně odpovědný a svým protiprávním činem zavázaný je pojistník.⁶⁵⁶

---

⁶⁴⁹ Ustanovení § 2758 odst. 1 OZ.

⁶⁵⁰ Ustanovení § 2 písm. l) ZDPZ.

⁶⁵¹ Ustanovení § 4 odst. 1 ZDPZ.

⁶⁵² Zpravidla se může jednat o prodejce elektroniky, který spolu s prodejem svého zboží může nabízet pojištění prodloužené záruky či pojištění náhodného poškození zboží.

⁶⁵³ SZPUNAR, M. *Stanovisko generálního advokáta ve věci C-633/20 Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH* ze dne 24. března 2022. In: /eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 7. 4. 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62020CC0633#Footref26>.

⁶⁵⁴ Bod 70. stanoviska GA ve věci C-633/20.

⁶⁵⁵ Blíže viz kapitola 5.4. této práce.

⁶⁵⁶ Ustanovení § 4 odst. 6 ZDPZ.

Pro účely této části jsou dalšími důležitými osobami pojistitel a pojištěný. Pojištěný je *osoba, na jejíž majetek, život, zdraví anebo odpovědnost za škodu se pojištění vztahuje*.⁶⁵⁷ V případě skupinového pojištění jsou pojistník a pojištěný dvě různé osoby.

Pojistitele není potřeba blíže uvádět, podstatné je, že je vedle pojistníka smluvní stranou skupinové pojistné smlouvy. Pojistitel s pojistníkem spolu mohou vedle skupinové pojistné smlouvy uzavřít i další smlouvy, ve kterých dále specifikují podmínky své spolupráce týkající se skupinového pojištění. Důvodem pro uzavření takové smlouvy může být například potřeba upravit další práva a povinnosti pojistníka a pojistitele, která se netýkají pojištěných. S takovou smlouvou se pojištěný nebude moci seznámit, jelikož se jej její obsah netýká, naopak podle mého názoru má pojištěný právo seznámit se se skupinovou pojistnou smlouvou.

Uzavření skupinové pojistné smlouvy, příp. vedle ní další smlouvy mezi pojistitelem a pojistníkem, je prvním krokem k tomu, aby spolupráce v oblasti distribuce pojištění ve skupinovém režimu mohla být zahájena. Samotné uzavírání skupinové pojistné smlouvy je oproti uzavírání pojistné smlouvy s jinými osobami, které jsou při tomto jednání v postavení spotřebitele, už v době jednání o jejím uzavření, zpravidla odlišné. Standardně bývají pojistné smlouvy v zásadě smlouvami adhezními, tj. bez možnosti pojistníka podílet se na jejich obsahu. Smluvní strany skupinové pojistné smlouvy ovšem podmínky spolupráce a svá práva a povinnosti vzájemně dojednávají zpravidla i několik týdnů i měsíců. Ke kontraktačnímu procesu pak považují za nutné doplnit, že na jeho počátku by ze strany pojistitele měla být vždy provedena kontrola pojistníka ohledně toho, zda je pojistník schopen zajistit, že tímto distribučním způsobem bude pojištění distribuováno řádně a v nejlepším zájmu pojištěných.

Po uzavření skupinové pojistné smlouvy a na jejím základě, nabízí pojistník dalším osobám, aby se staly pojištěnými této skupinové pojistné smlouvy. Pokud pojistný produkt příslušné skupinové pojistné smlouvy přiléhá požadavkům, cílům a potřebám osoby, která poptává pojištění, tato osoba se může stát přistoupením ke skupinové pojistné smlouvě pojištěným. Nestává se tedy smluvní stranou pojistné smlouvy, ale v případě své pojistné události jí vzniká nárok na pojistné plnění. Běžnou praxí je, že je pojištěnému v této souvislosti vydána pojistka či jiný doklad o sjednání pojištění jako potvrzení, že je pojištěným na základě příslušné skupinové pojistné smlouvy (současně má obdržet i další dokumenty, jako IPID, pojistné podmínky apod.).

Ačkoliv je to sice pojištěný, kdo je zákazníkem pojišťovny poptávajícím pojistnou ochranu a pojistitel je ten, kdo prostřednictvím skupinové pojistné smlouvy přebírá rizika pojištěného,

---

⁶⁵⁷ ČAP. *Pojistná smlouva*. In: cap.cz [online]. [cit. 7. 4. 2023]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/pojistna-smlouva>.

pojistník v tomto distribučním modelu vystupuje do jisté míry jako prostředník mezi těmito osobami, v zásadě tedy vystupuje velmi obdobně jako pojišťovací zprostředkovatel.

Podmínky a míra interakce účastníků skupinového pojištění se může v případě každé jednotlivé skupinové pojistné smlouvy lišit a záleží především na dohodě mezi pojišťovnou a pojistníkem na rozdělení s touto činností spojených dílčích činností.

Hlavním úkolem pojistníka ovšem je zajistit přistoupení zákazníka do pojištění pod skupinovou pojistnou smlouvou a pravidelně informovat pojišťovnu o aktuálním seznamu pojištěných.

Vedle povinnosti pojistníka zasílat pojišťovně aktualizované seznamy o přistoupených pojištěných do pojištění (o jejich vzniku a zániku), je hlavní povinností pojistníka platit pojišťovně pojistné. Standardním znakem distribučního modelu zahrnujícího pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ je, že pojistitel pojistníkovi za jeho činnost vyplácí odměnu. Zajímavá je však otázka, zda pojistník, který je smluvní stranou skupinové pojistné smlouvy, a který za svoji činnost není odměňován pojišťovnou, byť pojištění nabízí např. spolu s prodejem elektronického zboží, tj. v souvislosti se svou podnikatelskou činností, je rovněž v postavení pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ nebo nikoliv. Tímto problémem se zabývám v následující podkapitole 5.3.2. této práce.

5.3.2. Vymezení činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným

Právní konstrukce skupinového pojištění je vytvořena praxí.⁶⁵⁸ V ustanovení § 4 odst. 1 ZDPZ je tato činnost rámcově pozitivně vymezena jako činnost vykonávaná pojistníkem podnikatelským způsobem.⁶⁵⁹ Negativní vymezení této činnosti je upraveno v odstavci 5 tohoto ustanovení (tj. nejedná se o zprostředkování pojištění).⁶⁶⁰

Tímto způsobem distribuce nelze nabízet rezervotvorné pojištění,⁶⁶¹ naopak zákon DPZ přímo taxativně vymezuje čtyři okruhy, kdy může být pojištění distribuováno ve skupinovém režimu.⁶⁶² Pojistník tedy pojištění nemůže distribuovat kdykoliv, nýbrž je potřeba, aby došlo k naplnění určité, v ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ vymezené, situaci, a poté je i pojistníkovi umožněno, aby pojištění rovněž nabízel (tj. např. musí existovat souvislost mezi pojistníkem a nabízeným pojistným produktem).

---

⁶⁵⁸ SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022* ve věci C-633/20 (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo), bod 2. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 10. 08. 2022]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>.

⁶⁵⁹ Viz ustanovení § 4 odst. 1 ZDPZ, ve kterém je zároveň vztažena působnost zákona DPZ na tuto činnost.

⁶⁶⁰ Ustanovení § 4 odst. 5 ZDPZ.

⁶⁶¹ Viz ustanovení § 4 odst. 4 ZDPZ.

⁶⁶² Viz ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ.

První okruh vychází ze souvislosti pojištění s další skutečností, ovšem jen takovou, která je stanovena v zákoně DPZ jedním ze čtyřech případů (tj. souvislost s prodávaným zbožím, poskytovanou službou,⁶⁶³ členstvím pojištěného v zájmovém či profesním sdružení,⁶⁶⁴ pracovněprávním, služebním či obdobným vztahem,⁶⁶⁵ kulturní, sportovní či obdobnou činností).⁶⁶⁶

Druhou možností, kdy je pojistník oprávněn distribuovat pojištění, je, pokud se pojištění má vztahovat k věcem, které mají stejného vlastníka.⁶⁶⁷

Rovněž je možné pojištění takto distribuovat, pokud jsou pojistník i pojištěný součástí stejného koncernu,⁶⁶⁸ tj. třetí možnost využití tohoto způsobu distribuce.

V ustanovení § 4 odst. 7 písm. d) ZDPZ jsou poté upraveny poslední čtyři případy, pro které je umožněn tento způsob distribuce (pojištění vady, poškození nebo ztráty zboží, které dodává pojistník,⁶⁶⁹ pojištění nevyužití nebo vady služby, pokud je tato služba poskytována pojistníkem,⁶⁷⁰ pojištění poškození či ztráty zavazadla,⁶⁷¹ nebo pokud se pojištění týká jiné pojistné události spojené s cestováním,⁶⁷² přičemž posledně dva uvedené případy jsou bez vazby na pojistníka, tj. čtvrtý okruh využitá tohoto způsobu distribuce.

Z díkce ustanovení § 4 ZDPZ lze skupinové pojištění klasifikovat dle postavení pojistníka a jeho záměru či cíli, které jej vedou k uzavření skupinové pojistné smlouvy, tj. zda při uzavření skupinové pojistné smlouvy jedná podnikatelsky či nikoliv.

Již bylo uvedeno, že aby bylo možné činnost pojistníka skupinového pojištění označit jako činnost ve smyslu ustanovení § 4 ZDPZ, musí být skupinová pojistná smlouva uzavřena s podnikatelským úmyslem.⁶⁷³ V tomto smyslu je ustanovení § 4 ZDPZ rovněž vykládáno ČNB.⁶⁷⁴

Z výkladů podaných ČNB vyplývá, že aby mohlo dojít k aplikaci ustanovení § 4 ZDPZ musí být předem splněny některé předpoklady, mezi nimi mimo jiné i to, že jde o „*podnikatelskou*

⁶⁶³ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) bod 1 ZDPZ.

⁶⁶⁴ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) bod 2 ZDPZ.

⁶⁶⁵ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) bod 3 ZDPZ.

⁶⁶⁶ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) bod 4 ZDPZ.

⁶⁶⁷ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. b) ZDPZ.

⁶⁶⁸ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. c) ZDPZ.

⁶⁶⁹ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. d) bod 1 ZDPZ.

⁶⁷⁰ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. d) bod 2 ZDPZ.

⁶⁷¹ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. d) bod 3 ZDPZ.

⁶⁷² Ustanovení § 4 odst. 7 písm. d) bod 4 ZDPZ.

⁶⁷³ Viz ustanovení § 4 odst. 1 ZDPZ, které explicitně uvádí, že se ZDPZ použije rovněž na činnost nabízení možnosti stát se pojištěným, avšak pouze v případě, kdy je vykonávána podnikatelským způsobem.

⁶⁷⁴ Např. ČNB. *Kdy je možné nabízet možnost stát se pojištěným v souladu s § 4 odst. 7 ZDP?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 29. 11. 2018. [cit. 2. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financiho-trhu/RS2018-15>. Nebo rovněž ČNB. *Dohledový benchmark č.1/2020 k některým povinnostem pojišťovny a pojistníka při nabízení možnosti stát se pojištěným*. In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 4. 3. 2020. [cit. 2. 2. 2023]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2020_01.pdf.

*činnost, pojistník tedy má z nabízení možnosti stát se pojištěným jiný než nahodilý/ojedinělý příjem.*⁶⁷⁵ Pokud tomu tak není, nejde o činnost dle ustanovení § 4 ZDPZ.

S ohledem na to, že legální definice podnikatelské činnosti či podnikání v českém právním řádu absentuje, vycházím z ustanovení § 420 OZ (jedné z definic podnikatele). Podle ustanovení § 420 odst. 1 OZ je podnikatelem osoba, která naplňuje zde uvedené definiční znaky, mezi nimi i to, že podnikatel vykonává svoji činnost *soustavně za účelem dosažení zisku*.⁶⁷⁶ Podle mého názoru může takový pojistník dosáhnout zisku třemi způsoby.

V první řadě to může být různá forma odměny poskytnutá ze strany pojišťovny, která s ním uzavřela skupinovou pojistnou smlouvu. Druhým způsobem je naopak poskytnutí odměny z druhé strany, tj. přijmutí úplaty za pojištění od zákazníka (pojištěného). Podle mého názoru je zde ale i třetí způsob dosažení (resp. navýšení) zisku pojistníka, který však ze své podstaty souvisí jen s některými způsoby nabízení možnosti stát se pojištěným ve smyslu ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ (tj. zejména pokud je činnost nabízení možnosti stát se pojištěným vykonávána spolu s prodejem zboží či poskytováním služby pojistníka).⁶⁷⁷ V tomto případě může dojít ke zhodnocení vlastního zboží či poskytovaných služeb přidáním doplňkové služby v podobě pojištění, a to přímo v rámci koupě zboží či služby, aniž by zákazník teprve až následně sjednával pojištění samostatně (benefit pro zákazníka spočívá v tom, že vše zajistí v rámci jedné záležitosti). Takové zboží či služba pojistníka tak mohou být tímto pro jeho zákazníky atraktivnější, a tedy lépe prodejné. Podobně může dojít k zatraktivnění pracovní pozice pro uchazeče o zaměstnání/zaměstnance⁶⁷⁸ či členství v zájmovém sdružení,⁶⁷⁹ apod. Proto i tento pojistník, podle mého názoru, pojištění nabízí s podnikatelským záměrem.

Zůstanu-li u provádění klasifikace, generální advokát ve svém stanovisku ve věci C-633/20 rozlišuje skupinové pojistné smlouvy na ty, kde je účast povinná a oproti nim ty s dobrovolnou účastí.⁶⁸⁰ Dalším kritériem, které bych tedy v této souvislosti ve vztahu ke klasifikaci skupinových pojistných smluv proto uvedla, je, zda pojištěný přistupuje do skupinového pojištění dobrovolně

---

⁶⁷⁵ ČNB. *Kdy je možné nabízet možnost stát se pojištěným v souladu s § 4 odst. 7 ZDPZ?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 29. 11. 2018. [cit. 2. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2018-15>.

⁶⁷⁶ Ustanovení § 420 odst. 1 OZ.

⁶⁷⁷ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) bod 1 ZDPZ.

⁶⁷⁸ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) bod 3 ZDPZ.

⁶⁷⁹ Ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) bod 2 ZDPZ.

⁶⁸⁰ SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20 (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo)*, bod 2. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 15. 5. 2024]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>.

či se pojištěným stává automaticky, např. tím, že je příslušníkem určité skupiny, nebo jsou u něj přítomny určité vlastnosti.⁶⁸¹

Podle interpretace ČNB nenaplnuje činnost dle ustanovení § 4 ZDPZ případ, kdy zákazníkovi není nabízeno nic (chybí zde aktivní prvek činnosti pojistníka), zákazník se nestává pojištěným ve skupinovém pojištění na základě svého vlastního rozhodnutí (tj. jde o povinné pojištění) a rovněž pokud od něj není požadována za pojistnou ochranu žádná úplata.⁶⁸²

Považuji za důležité uvést, že platnost stanoviska ČNB, ze kterého jsou převzaty poslední uvedené závěry, trvala do 30. dubna 2020. Nicméně ukončení platnosti tohoto stanoviska souvisí s legislativní změnou ustanovení § 4 ZDPZ provedenou zákonem č. 119/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti regulace podnikání na finančním trhu, kdy byl z předmětného ustanovení § 4 ZDPZ odstraněn pojem *pojistný zájem*. Uvedené stanovisko ČNB bylo primárně zaměřeno právě na pojistný zájem. Závěry, které jsou v tomto stanovisku předloženy ohledně aplikace ustanovení § 4 ZDPZ na dobrovolné a povinné pojištění, jsou tedy podle mého názoru i nadále použitelné.

Shora uvedený výklad ČNB ohledně toho, že ustanovení § 4 ZDPZ se aplikuje pouze v případě dobrovolného pojištění, podle mého názoru souvisí s ochranou zákazníka, která vychází z předpokladu, že zákazníka, který neplatí pojistné ani jinou úplatu za pojištění, není potřeba chránit zákonem v takové míře, jelikož je pouze příjemcem plnění (v případě pojistné události obdrží pojistné plnění) a sám za pojištění nic neplatí.⁶⁸³

5.3.3. Působnost ZDPZ na činnost pojistníka a jeho povinnosti

Základní otázkou, kterou je potřeba vyřešit při posuzování aplikovatelnosti zákona DPZ na činnost pojistníka, je, zda je tato činnost provozována podnikatelským způsobem, viz podkapitola 5.3.2. této práce. Pokud se jedná o podnikatelsky provozovanou činnost pojistníka, použije se na ni zákon DPZ,⁶⁸⁴ a to v omezeném rozsahu, jak je v zákonu DPZ stanoveno.

---

⁶⁸¹ SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20 (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo)*, bod 2. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 15. 5. 2024]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>.

⁶⁸² ČNB. *Kdy je možné nabízet možnost stát se pojištěným v souladu s § 4 odst. 7 ZDP?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 29. 11. 2018. [cit. 2. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2018-15>.

⁶⁸³ Ačkoliv se domnívám, že je velmi pravděpodobné, že i pokud je pojištění zákazníkovi nabízeno bezúplatně, může být cena pojištění zahrnuta do jiné částky, např. do celkové ceny zboží či služby, se kterou je pojištění nabídnuto, pokud je možnost stát se pojištěným nabízena v souvislosti s prodáváním zbožím nebo poskytovanou službou, viz § 4 odst. 7 písm. a) bod 1 ZDPZ.

⁶⁸⁴ Ustanovení § 4 odst. 1 ZDPZ.

Lze uvést, že jde o taková ustanovení a povinnosti, které jsou pro ochranu zákazníka natolik důležité, že český zákonodárce považuje za nutné, aby byly dodržovány a plněny nejen při činnosti zprostředkování pojištění, ale i při nabízení možnosti stát se pojištěným.

První okruh ustanovení, která se na činnost pojistníka podle ustanovení § 4 ZDPZ uplatní, souvisí s informačními povinnostmi.⁶⁸⁵ Pojistník je však není povinen plnit ve stejném rozsahu jako pojišťovací zprostředkovatel. V ustanovení § 4 odst. 2 jsou taxativně vyjmenována ta ustanovení ze zákona DPZ, která je pojistník povinen při své činnosti dodržovat, a to nikoliv přesně, ale pouze přiměřeně.⁶⁸⁶ Vedle povinnosti poskytování bezplatných informací,⁶⁸⁷ je stanoveno, jaké informace mají být pojištěným a zájemcům o účast ve skupinovém pojištění poskytnuty (o pojišťovně,⁶⁸⁸ pojištění,⁶⁸⁹ vázaných produktech,⁶⁹⁰ atd.) a rovněž jakou formou⁶⁹¹ a v jaké době.⁶⁹² I pojistník je povinen při své činnosti poskytovat dokument IPID.⁶⁹³

Vzhledem k tomu, že si zákazník nemusí být vědom toho, že účast na skupinové pojistné smlouvě je rozdílná od sjednání vlastní individuální pojistné smlouvy (a tedy o konsekvencích účasti na skupinovém pojištění) jsou pojistníkovi v zákoně DPZ stanoveny další specifické povinnosti, a to pouze k této činnosti. Jsou jimi (i) upozorňovací povinnost plněna vůči zájemci o pojištění, jejímž obsahem je povinnost upozornit zákazníka nejenom na to, že se sjednáním tohoto pojištění nestává pojistníkem, ale zejména na důsledky, které jsou s tímto spojené,⁶⁹⁴ a dále, jelikož pojištěný zákazník není smluvní stranou pojistné smlouvy a o její existenci tak rozhodují pojišťovna s pojistníkem, (ii) oznamovací povinnost o jakékoliv skutečnosti týkající se změny nebo zániku pojištění.⁶⁹⁵

Z druhého okruhu ustanovení, která jsou aplikovatelná na činnost nabízení možnosti stát se pojištěným, bych vyzdvihla ustanovení ohledně zakazu vázanosti produktů,⁶⁹⁶ produktového řízení,⁶⁹⁷ povinnosti pojišťovny zajistit odborné znalosti a dovednosti pojistníka a jeho pracovníka, které jsou přiměřené jimi skutečně vykonávané činnosti,⁶⁹⁸ důvěryhodnosti⁶⁹⁹ a především

---

⁶⁸⁵ Ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

⁶⁸⁶ Ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

⁶⁸⁷ Ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 82 odst. 1 ZDPZ.

⁶⁸⁸ Ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 83 ZDPZ.

⁶⁸⁹ Ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 84 ZDPZ.

⁶⁹⁰ Ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 87 ZDPZ.

⁶⁹¹ Ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 90 ZDPZ.

⁶⁹² Ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 92 ZDPZ.

⁶⁹³ Ustanovení § 4 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 91 ZDPZ.

⁶⁹⁴ Ustanovení § 93 písm. a) ZDPZ.

⁶⁹⁵ Ustanovení § 93 písm. b) ZDPZ.

⁶⁹⁶ Ustanovení § 4 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 52 ZDPZ.

⁶⁹⁷ Ustanovení § 4 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 53 ZDPZ.

⁶⁹⁸ Ustanovení § 4 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 55 odst. 2 ZDPZ.

⁶⁹⁹ Ustanovení § 4 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 70 ZDPZ.

povinnosti získávat požadavky, cíle a potřeby zákazníka (provádět před přihlášením zákazníka do skupinového pojištění analýzu jeho potřeb) a v návaznosti na ně mu poskytnout doporučení.⁷⁰⁰

Významnou odchylkou od poskytování či zprostředkování pojištění je, že pojistník není povinen vyhotovovat a zákazníkovi (zájemci o pojištění) předávat záznam z jednání.

5.3.4. Postavení zákazníka ve skupinovém pojištění

Nejprve považuji za podstatné podotknout, že podle mého názoru Česká republika právní úpravou činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným vedle činnosti zprostředkování pojištění učinila významný krok směrem k zajištění vyšší míry ochrany zákazníků (zájemců o pojištění) i v případě skupinového pojištění, tj. význačného a v oblasti využití způsobů distribuce rovněž na jejím území často využívaného způsobu prodeje pojištění vedle individuálně sjednaného pojištění.

Ačkoliv tak zákon DPZ explicitně ve svém ustanovení § 4 odst. 5 stanovuje, že se činnost pojistníka nepovažuje za zprostředkování pojištění, je i přes to tato činnost regulována zákonem DPZ a takový pojistník je povinen přiměřeně plnit některé povinnosti jako pojistitel či pojišťovací zprostředkovatel v případě distribuce pojištění.⁷⁰¹ Činnost pojistníka podle § 4 ZDPZ je ovšem regulována pouze částečně, na tuto činnost se použijí pouze některá ustanovení zákona DPZ a pouze přiměřeně.

Ovšem rovněž pojišťovny, využívající pojistníky v rámci své pojišťovací činnosti, jejich činnost korigují. Zejména s ohledem na svou povinnost jednat s odbornou péčí⁷⁰² a také vzhledem k povinnostem souvisejícím s produktovým řízením (tj. výběr vhodného způsobu distribuce). Bezpochyby i vzhledem na související právní, finanční a reputační rizika. Provádění řádného výběru a průběžné systémové kontroly kvality činnosti pojistníka je rovněž jedním z dohledových očekávání ČNB pro tento typ distribuce.⁷⁰³ Podle ČNB dále „*Pojišťovna musí být vždy schopna zdůvodnit vhodnost distribučního kanálu ve smyslu § 4 ZDPZ a přijmout taková opatření, která zajistí srovnatelnou úroveň ochrany zákazníka (pojištěného) v porovnání se zprostředkováním nebo poskytováním pojištění.*“⁷⁰⁴

---

⁷⁰⁰ Ustanovení § 4 odst. 3 ve spojení s ustanovením § 77 ZDPZ.

⁷⁰¹ Ustanovení § 4 ZDPZ.

⁷⁰² Ustanovení § 6 odst. 1 ve spojení s § 7 odst. 1 písm. c) ZPOJ.

⁷⁰³ ČNB. *Dohledový benchmark č.1/2020 k některým povinnostem pojišťovny a pojistníka při nabízení možnosti stát se pojištěným.* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 4. 3. 2020. [cit. 10. 8. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/gallery/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2020_01.pdf.

⁷⁰⁴ Tamtéž.

Zákazníkovi je tedy ve skupinovém pojištění zajištěna určitá míra ochrany, obdobně jako zákazníkovi s individuálně sjednanou pojistnou smlouvou. Jeho postavení ovšem zcela jistě není stejné.

Smysl existence skupinového pojištění tkví v tom, že podmínky jedné pojistné smlouvy se mohou vztahovat na předem neurčité množství osob, které do pojištění přistoupí, a to bez ohledu na to, zda k tomuto přistoupení došlo dobrovolně či nikoliv. Z uvedeného pro zákazníka vyplývají určité výhody, především díky širšímu okruhu osob zahrnutých pod jednu pojistnou smlouvu, dochází k rozložení rizika mezi více osob a díky tomu může být takové pojištění pro zákazníka méně nákladné. Uvedené rovněž vyplývá z toho, že i náklady pojišťovny jsou u skupinového pojištění v konečném důsledku nižší právě proto, že se podmínky jedné pojistné smlouvy multiplikuji na mnoho osob, a to navzdory tomu, že skupinová pojistná smlouva mohla být pojišťovnou připravována na míru pro daného pojistníka, tedy kontraktační proces mohl být náročnější. Ovšem tím, že se na základě jedné pojistné smlouvy pojistí více osob a další osoby mohou ke skupinové smlouvě nadále přistupovat, se tyto náklady „na jednu osobu“ v čase snižují.

Pro zákazníka je ovšem zcela zásadní, že se nestává smluvní stranou pojistné smlouvy, tou je pojistník⁷⁰⁵ a zákazníkovi přísluší postavení pojištěného. Z podstaty svého postavení tak nemůže pojistnou smlouvu měnit či ukončit. Ačkoliv tedy skupinová pojistná smlouva může být pojistníkem příhodněji vyjednána pro konkrétní potřeby okruhu určitých osob (a to lépe než pojistná smlouva individuální), v průběhu jejího trvání je na jejím základě pojištěný zákazník méně flexibilní a může postrádat možnost dalšího přizpůsobení pojištění svým (měnícím se) individuálním potřebám a také nad tím, co přesně pojištění pokrývá, má menší kontrolu.

Nicméně ČNB očekává, že pojišťovny budou mitigovat možné negativní dopady na pojištěného, které vyplývají z jeho postavení ve skupinovém pojištění (tedy odlišného rozsahu práv pojistníka a pojištěného), a to např. rozšířením práv pojištěných v podmínkách pojistných smluv, aby měl pojištěný možnost rozsah svého pojištění v průběhu jeho existence měnit či své pojištění ukončit.⁷⁰⁶

Jak již bylo uvedeno v předchozí podkapitole 5.3.3. této práce, v zákoně DPZ je právě s ohledem na odlišné právní postavení těchto subjektů stanovena informační povinnost pojistníka směrem k zájemcům o pojištění (za účelem jejich informovanosti o důsledcích, že se nestávají

---

⁷⁰⁵ Ustanovení § 2758 OZ.

⁷⁰⁶ ČNB. *Dohledový benchmark č.1/2020 k některým povinnostem pojišťovny a pojistníka při nabízení možnosti stát se pojištěným*. In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 4. 3. 2020. [cit. 10. 8. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2020_01.pdf.

pojistníkem)⁷⁰⁷ a k pojištěným (ohledně změn nebo zániku pojištění).⁷⁰⁸ Zákazník by měl být v tomto ohledu zejména informován o svém právu na pojistné plnění, jakož i možnostech uplatnění nároku na pojistné plnění u soudu, o způsobech změny či ukončení svého pojištění vlastním právním jednáním, popř. o tom, co je oprávněn učinit, pokud pojistník nezaplatí pojistné řádně a včas.⁷⁰⁹

5.3.5. Navrhované změny ustanovení § 4 ZDPZ

První novela. Klíčové ustanovení § 4 ZDPZ bylo za dobu své existence novelizováno jednou,⁷¹⁰ a to zákonem č. 119/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti regulace podnikání na finančním trhu (zákon č. 119/2020 Sb.). Ve zvláštní části důvodové zprávy k zákonu č. 119/2020 Sb. není zdůvodněno provedení těchto změn v ustanovení § 4 ZDPZ.⁷¹¹

Vedle zpřesnění údajů, které je pojišťovna povinna vést o spolupracích s pojistníky, kteří pro ni vykonávají činnost,⁷¹² tj. mimo jiné i vedení údaje o tom, na základě jaké z možností uvedených v ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ je možnost nabízení stát se pojištěným vykonávána, čímž má být nepochybně podpořeno, aby tato činnost byla vykonávána jen v zákonem uvedených případech, došlo k úpravám v odstavci 7.

Do účinnosti zákona č. 119/2020 Sb., tedy do 30. dubna 2020, byl pojistník povinen pojištění nabízet podle ustanovení § 4 odst. 7 písm. a) ZDPZ, jen pokud měl tzv. kvalifikovaný pojistný zájem, který souvisel se zde upravenými čtyřmi situacemi. Úprava pojistného zájmu v zákoně DPZ byla zvláštní úpravou ve vztahu k již obecné úpravě pojistného zájmu v ustanovení § 2761 a násl. občanského zákoníku.⁷¹³ Pojistný zájem upravený v zákoně DPZ působil značné výkladové a aplikační potíže, jelikož nebylo jasné, co vše může být za pojistný zájem ještě

---

⁷⁰⁷ Ustanovení § 93 písm. a) ZDPZ.

⁷⁰⁸ Ustanovení § 93 písm. b) ZDPZ.

⁷⁰⁹ ČNB. *Dohledový benchmark č.1/2020 k některým povinnostem pojišťovny a pojistníka při nabízení možnosti stát se pojištěným*. In: [cnb.cz](https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2020_01.pdf) [online]. Datum zveřejnění 4. 3. 2020. [cit. 10. 8. 2024]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2020_01.pdf.

⁷¹⁰ Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

⁷¹¹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti regulace podnikání na finančním trhu*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 28. 1. 2019. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 29. 5. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6mjrhpwi6q&rowIndex=0>.

⁷¹² Ustanovení § 4 odst. 5 ZDPZ.

⁷¹³ ČNB. *Kdy je možné nabízet možnost stát se pojištěným v souladu s § 4 odst. 7 ZDP?* In: www.cnb.cz [online]. Datum zveřejnění: 29. 11. 2018 [cit. 29. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2018-15>.

považováno.⁷¹⁴ Z tohoto důvodu bylo předmětné ustanovení zákona DPZ novelizováno a pojem pojistný zájem byl nahrazen příznačnějším slovem *souvislost*.⁷¹⁵

Druhou, a poslední změnou, bylo doplnění písmene d) do ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ (tj. další případy, kdy pojistník může nabízet možnost stát se pojištěným).

Druhá novela. V současné době⁷¹⁶ je připravována další významná novela zákona DPZ, která se týká ustanovení § 4 ZDPZ, a která v případě úspěšného projití legislativním procesem bude mít velice podstatný dopad na činnost i samotnou koncepci stávající činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným.

Příčinou této legislativní iniciativy je vývoj přístupu ke skupinovému pojištění a výkladu některých pojmů (zejm. zprostředkovatele pojištění, distributora pojištění a distribuce pojištění) použitých ve směrnici IDD ve světle rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20. V důsledku rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 je nyní na evropské úrovni za distribuci pojištění považována i činnost pojistníků, kteří pojistné krytí nabízejí ve formě dobrovolné účasti ve skupinovém pojištění, a to v rámci svého podnikání, přičemž pojištění v tomto modelu pojištění mají v případě pojistné události nárok na pojistné plnění.

Detailně je tento rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 rozebrán v kapitole 6.2. této práce, tato podkapitola je zaměřena na navržené změny v české právní úpravě.

Návrh zákona, jehož předkladatelem jej Ministerstvo financí, a který uvedené změny obsahuje, byl předložen začátkem roku 2024, již byl projednán v Poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk č. 725 (sněmovní tisk č. 725 nebo ST č. 725) a nyní je projednáván v Senátu jako senátní tisk č. 329.⁷¹⁷

Cílem této legislativní iniciativy je úprava zákona DPZ, zejména činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným, a to ve smyslu rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20. Předpokládaná účinnost tohoto zákona je stanovena na první den sedmého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.⁷¹⁸

V závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (RIA) jsou k této změně zákona DPZ shrnuty závěry z rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20, a rovněž i to,

---

⁷¹⁴ DENEMARK, J. *Nenápadná změna zákona o distribuci pojištění a zajištění se dotkne nejen pojistníků, ale i pojišťoven samotných*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 23. 4. 2021 [cit. 29. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nenapadna-zmena-zakona-o-distribuci-pojisteni-a-zajisteni-se-dotkne-nejen-pojistniku-ale-i-pojistoven-samotnych-112829.html>.

⁷¹⁵ Tamtéž.

⁷¹⁶ Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

⁷¹⁷ Právní stav ke dni 20.11.2024. Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisk 725. Novela z. o distribuci pojištění a zajištění – EU*. In: psp.cz [online]. 9. volební období, [cit. 14. 7. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=725>.

⁷¹⁸ Čl. III ST č. 725.

že upřesňující výklad pojmů použitých ve směrnici IDD se týká jenom toho pojistníka, který nabízí účast ve skupinovém pojištění s prvkem dobrovolnosti (nikoliv s povinnou, automatickou účastí)⁷¹⁹ a pakliže je tato činnost vykonávána podnikatelsky (nikoliv mimo podnikání pojistníka).⁷²⁰

Návrh zákona v předloženém znění výrazně zasahuje do zavedené praxe pojištění nabízeného dle ustanovení § 4 ZDPZ a jeho přijetí bude mít poměrně markantní dopad do této části pojistného trhu, jelikož ačkoliv jsou tito distributoři pojištění při své činnosti již částečně zákonem DPZ při své činnosti regulováni, v důsledku této změny budou v zásadě plnohodnotnými pojišťovacími zprostředkovateli.⁷²¹

Nejzásadnější změnou, od které se odvíjí změny ostatní, je, že distribuční činnost pojistníka již nebude specificky pojatou činností nabízení možnosti stát se pojištěným, nýbrž činností zprostředkování pojištění.⁷²² Rovněž mají být navrženým zákonem doplněny nové definice pojmů ve vztahu ke zprostředkování pojištění pojistníkem (tj. (i) pojmem *zákazník* pro účely zprostředkování pojištění pojistníkem je rozuměn zájemce o pojištění a pojištěný, (ii) *sjednáním, změnou nebo ukončením pojištění* je rozuměno právní jednání vedoucí ke vzniku, změně nebo zániku práv a povinností pojištěného a (iii) *pojistným* je v případech zprostředkování pojištění pojistníkem rozuměna platba pojištěného za pojistné krytí).⁷²³

První okruh povinností, které v důsledku této změny pojistníkovi vzniknou, souvisí s oprávněním a registrací pojistníka do příslušného registru. Pojistníkovi v důsledku přijetí tohoto zákona vznikne povinnost získat oprávnění k výkonu své činnosti a související povinnost registrace obdobně, jako je tomu u pojišťovacího zprostředkovatele, a to v kategorii samostatný zprostředkovatel, vázaný zástupce, nebo doplňkový pojišťovací zprostředkovatel.

Není tedy vytvořena samostatná kategorie určena přímo pojistníku, ale pojistník je povinen zvolit si z již existujících kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů stanovených zákonem DPZ.

---

⁷¹⁹ Ve stanovisku GA ve věci C-633/20 je rozlišováno mezi „nepřístupovou skupinovou pojistnou smlouvou“ (tzn. s automatickou účastí ve skupinovém pojištění) a „přístupovou skupinovou pojistnou smlouvou“ (účasť ve skupinovém pojištění vzniká prohlášením o přistoupení či rovněž pokud nedojde k jejímu odmítnutí), viz SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022* ve věci C-633/20 (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo), bod 71. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 14. 7. 2024]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>

⁷²⁰ Ministerstvo financí ČR, Odbor Finanční trhy II, Oddělení Retailové finanční služby a ochrana spotřebitele na finančním trhu. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA). Návrh zákona, kterým se mění zákon o distribuci pojištění a zajištění*. In: Mfcr.cz [online]. Datum vydání: únor 2024 [cit. 14. 7. 2024], s. 6. Dostupné z: <https://ria.vlada.cz/dokumenty/>.

⁷²¹ Tamtéž, s. 4.

⁷²² Čl. 1 bod 1 ST č. 725 a současné zrušení § 4 ZDPZ, viz čl. 1 bod 4 ST č. 725.

⁷²³ Čl. 1 bod 3 ST č. 725.

Úplně totožné postavení pojistník ovšem nezíská, jelikož se bude registrovat do jedné z kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů v pro něj příslušné roli, v roli pojistníka. Jde tedy o specifickou roli v rámci dané kategorie pojišťovacího zprostředkovatele určenou přímo pojistníkovi, podobně jako již takto existující role pojišťovacího agenta a makléře.⁷²⁴ Pojistník bude ve vybrané kategorii registrován v příslušném seznamu ČNB.

Rovněž jsou v návrhu předmětného zákona stanovena pravidla pro zastoupení. Pojistník v postavení samostatného zprostředkovatele bude moci být zastoupen jiným samostatným zprostředkovatelem⁷²⁵ a bude za jeho činnost odpovědný.⁷²⁶ V zásadě se tedy podle mého názoru jedná o výjimku z pravidla zákazu řetězení samostatných zprostředkovatelů, což dříve, při přípravě zákona DPZ, nebylo podle důvodové zprávy k zákonu DPZ chtěným stavem, naopak zpřehlednění distribučního řetězce bylo jedním z hlavních cílů navrhovaného zákona DPZ.⁷²⁷ Samostatný zprostředkovatel, který není v roli pojistníka, ovšem nebude moci být zastoupen vázaným zástupcem či doplňkovým pojišťovacím zprostředkovatelem v roli pojistníka.

Druhý významný okruh nových povinností pro pojistníka souvisí s jeho odborností. Mezi stávající skupiny odbornosti bude přidána nová skupina odbornosti, a to *zprostředkování pojištění pojistníkem*.⁷²⁸ V této souvislosti je logicky navrhováno zrušení stávající povinnosti pojišťovny dle ustanovení § 55 odst. 2 ZDPZ zajistit přiměřené odborné znalosti a dovednosti pojistníka, vzhledem k obsahu činnosti, kterou pro pojišťovnu vykonává.⁷²⁹ Pojistník, tj. osoba odpovědná za distribuci pojištění, a pracovníci, kteří se na ní podílí, jsou povinni trvale splňovat podmínku odborné způsobilosti, konkrétně tedy mít alespoň slouženou maturitní zkoušku či dosaženo jiné vyšší vzdělání (tj. podmínka všeobecných znalostí), absolvovat vzdělávání pro zprostředkování pojištění pojistníkem (nikoliv tedy složit odbornou zkoušku jako je stanoveno pro pojišťovací zprostředkovatele, toto vzdělání je namísto odborné zkoušky, ale i přesto jde o podmínku disponovat odbornými znalostmi)⁷³⁰ a každoročně prohlubovat své odborné znalosti v systému následného vzdělávání.⁷³¹ Vzdělávání, stejné jako odborné zkoušky, bude

---

⁷²⁴ Čl. 1 bod 6 ST č. 725.

⁷²⁵ Čl. 1 bod 13 ST č. 725.

⁷²⁶ Čl. 1 bod 7 a 8 ST č. 725.

⁷²⁷ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb. o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Důvodové zprávy. Datum vydání: 3. 1. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21. 7. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

⁷²⁸ Čl. 1 bod 2 a 19 ST č. 725.

⁷²⁹ Čl. 1 bod 16 ST č. 725.

⁷³⁰ Čl. 1 bod 17 ST č. 725.

⁷³¹ Čl. 1 bod 20 ST č. 725.

zajišťovat akreditovaná osoba.⁷³² Z hlediska personálních předpokladů je pojistník dále povinen splňovat podmínku důvěryhodnosti.

Odpovědnost za činnost pojistníka je dána typem jeho oprávnění (tedy podle kategorie pojišťovacího zprostředkovatele, do které je daný pojistník registrován), tedy např. pojistník v postavení samostatného zprostředkovatele je samostatně odpovědný za svoji činnost a činnost osob, které ho zastupují⁷³³ a v této souvislosti je i povinen sjednat si pro výkon distribuce pojištění odpovědnosti.

Třetí, poslední, okruh povinností pojistníka souvisí se zajištěním řádného provozování distribuce pojištění, tedy povinností zavést vnitřní pravidla a postupy,⁷³⁴ a dále povinností plnit veškerá pravidla jednání, včetně informačních povinností stanovených pojišťovacím zprostředkovatelům.⁷³⁵

Ačkoliv pojistníkovi vzniknou v důsledku změny pojetí pojmů v distribuci pojištění nové povinnosti, nadále mají být zachovány a tedy mají platit některá již existující pravidla, která se na činnost pojistníka aplikují již nyní.⁷³⁶

Nadále platí, že zprostředkováním pojištění není jakékoli jednání pojistníka, ale pouze takové jednání, které naplňuje následující znaky:

- a) pojistník vykonává činnost zprostředkování pojištění podnikatelsky;
- b) pojištěný se skupinového pojištění účastní dobrovolně, tato účast nevzniká automaticky, nýbrž v důsledku individuálního, aktivního jednání pojištěného;
- c) pojištěný má nárok na výplatu pojistného plnění v případě vzniku škodní události, která je pojistnou událostí;
- d) pojistník nesmí zprostředkovávat rezervotvorné pojištění;⁷³⁷ a
- e) pojistník může zprostředkovávat pojištění jen v určitých případech, jak je uvedeno v ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ.⁷³⁸

Právní úpravu spočívající v omezení pojistníka zprostředkovávat pojištění jen v určitých zákonem DPZ vyjmenovaných případech (viz posledně uvedený bod 5 výše),⁷³⁹ považuji za provedenou nad rámec směrnice IDD, resp. nad rámec výkladu podaného v rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20. Nicméně s ohledem na minimální harmonizaci směrnice

---

⁷³² Čl. 1 bod 21 ST č. 725.

⁷³³ Čl. 1 bod 7 – 12 ST č. 725.

⁷³⁴ Čl. 1 bod 14 ST č. 725.

⁷³⁵ Čl. 1 bod 33, 34 a 37 ST č. 725.

⁷³⁶ Právní stav ke dni 20.11.2024.

⁷³⁷ Čl. 1 bod 5 ST č. 725.

⁷³⁸ Tamtéž.

⁷³⁹ Např. zprostředkování pojištění jen tehdy, pokud pojištění souvisí s pojistníkem prodávaným zbožím nebo poskytovanou službou.

IDD a současně s ohledem na to, že SDEU svým výkladem v tomto rozhodnutí tuto činnost nikterak neomezil, se domnívám, že Česká republika byla oprávněna k tomuto kroku, tedy přijmout přísnější, více omezující úpravu ve vztahu k činnosti pojistníka. Nicméně bych k tomuto závěru ráda připojila několik poznámek, které mě v této souvislosti napadají.

Činnost zprostředkování pojištění je klíčovou (hlavní) činností podnikatelů označených jako pojišťovací zprostředkovatelé, kterou směrnice IDD či zákon DPZ ve vztahu k jednotlivým kategoriím pojišťovacích zprostředkovatelů v zásadě neomezují. Liší se např. odpovědnost jednotlivých kategorií či způsob výkonu této činnosti, tedy zda je vykonávána jako doplňková činnost či pro jednoho zastoupeného. Avšak omezení činnosti pouze pro jednotlivé případy tak, jak je navrženo v novém odstavci 3 stávajícího ustanovení § 5 ZDPZ, zákon DPZ pro jiné kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů neupravuje.

V důvodové zprávě, připravené k navrhovanému zákonu, nyní sněmovní tisk č. 725, je k této změně pouze uvedeno, že je toto omezení činnosti převzato z již stávající úpravy v ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ.⁷⁴⁰ Pokud je pojistník povinen získat oprávnění v rámci některé z kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů a podle tohoto oprávnění je odpovědný za svoji činnost, dále je povinen splňovat podmínky řádného provozování své činnosti, jakož i podmínku personálních předpokladů (byť získáním vzdělání, nikoliv složením odborné zkoušky) a rovněž je povinen dodržovat pravidla jednání se zákazníkem, napadá mě otázka, zda existuje pro takové omezení činnosti důvod. Tím spíše, pokud podobné tendence, spočívající v takovém omezení pojistníka při jeho činnosti, nevyplývají ani z výkladu podaném na unijní úrovni.

Uvedené omezení činnosti pojistníka z mého pohledu nepřispívá ani k vyšší ochraně zákazníka a není z logiky věci ani možné jej považovat za specifické omezení pro roli pojistníka (podobně jako je tomu např. u vázaného zástupce, který je oprávněn vykonávat činnost zprostředkování pojištění jen pro jednoho zastoupeného apod.), jelikož pojistník je povinen vykonávat činnost zprostředkování pojištění v jedné z již existujících kategorií a není pro něj vytvořena kategorie vlastní.

Na druhou stranu (v porovnání s tím, že pojistník má být při své činnosti omezen pro zákonem daný okruh případů), je z návrhu tohoto zákona patrné, že postavení pojistníka je pro některé situace koncipováno poměrně silně, s největší odpovědností v rámci distribučního řetězce. Např. pokud samostatný zprostředkovatel v roli pojistníka bude zastoupen samostatným zprostředkovatelem a tento samostatný zprostředkovatel např. bude zastoupen např. vázaným

---

⁷⁴⁰ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů*. K bodu 5. Důvodové zprávy. Sněmovní tisk č. 725, právní stav ke dni 20.11.2024. In: psp.cz [cit. 21. 7. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=243016>.

zástupcem.⁷⁴¹ Samostatný zprostředkovatel v roli pojistníka je v tomto případě odpovědný, jak za činnost samostatného zprostředkovatele, tak i za činnost jeho vázaného zástupce.⁷⁴² V souvislosti s možnostmi zastoupení nelze opomenout, že samostatný zprostředkovatel není oprávněn být v distribučním řetězci zastoupen samostatným zprostředkovatelem v roli pojistníka.

V přechodných ustanoveních navrhovaného zákona jsou pojistníkovi stanoveny zejména lhůty pro získání potřebného oprávnění a vzdělání. Pojistníci budou mít dle návrhu zákona⁷⁴³ po jeho účinnosti 24 měsíců na získání příslušného oprávnění.⁷⁴⁴ Pokud nyní, za účinnosti stávající právní úpravy, některý samostatný zprostředkovatel, vázaný zástupce, nebo doplňkový pojišťovací zprostředkovatel, distribuuje pojištění jako pojistník, tak i tento má 24 měsíců na to, aby získal oprávnění jako pojišťovací zprostředkovatel v roli pojistníka.⁷⁴⁵ Po dobu těchto 24 měsíců je pojišťovna nadále povinna vést evidenci pojistníků, kteří pro ni distribuují pojištění současným způsobem.⁷⁴⁶

Ve vztahu k odborné způsobilosti je pro získání všeobecných znalostí (tj. minimálně složení maturity) stanovena doba 48 měsíců ode dne účinnosti zákona⁷⁴⁷ (s výjimkou pro fyzické osoby vykonávající činnost nabízení možnosti stát se pojištěným nepřetržitě alespoň po dobu 3 let ke dni účinnosti navrhovaného zákona, obdobně i fyzické osoby, pro které plyne výjimka z ustanovení § 122 odst. 2 ZDPZ).⁷⁴⁸ Do doby získání odborných znalostí pojistníka a jeho pracovníků podílejících se na distribuci pojištění, tj. absolvování příslušného vzdělání, je pojišťovna, pro kterou tento pojistník distribuuje pojištění, povinna jejich odbornost zajistit⁷⁴⁹ a osvědčení má být nahrazeno čestným prohlášením.⁷⁵⁰ Odborné znalosti, tj. potřebné vzdělání, je pojistník povinen získat do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.⁷⁵¹

5.4. Porovnání s činností zprostředkování pojištění

Pro zákazníky na trhu pojištění na území České republiky je významné, že v zákoně DPZ, byla vedle distribuce pojištění upravena i činnost nabízení možnosti stát se pojištěným⁷⁵²

---

⁷⁴¹ Obdobně pro doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele, viz čl. 1 bod 11 ST č. 725.

⁷⁴² Čl. 1 bod 9 ST č. 725.

⁷⁴³ Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

⁷⁴⁴ Čl. 2 bod 1 ST č. 725.

⁷⁴⁵ Čl. 2 bod 2 ST č. 725.

⁷⁴⁶ Čl. 2 bod 3 ST č. 725.

⁷⁴⁷ Čl. 2 bod 7 ST č. 725.

⁷⁴⁸ Čl. 2 bod 8 ST č. 725.

⁷⁴⁹ Čl. 2 bod 6 ST č. 725.

⁷⁵⁰ Čl. 2 bod 9 ST č. 725.

⁷⁵¹ Tamtéž.

⁷⁵² Tj. sjednávání pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy (§ 4 ZPDZ).

a současně s tímto, za účelem ochrany zákazníka, některé podmínky a povinnosti určené pro distribuci pojištění platí (byť přiměřeně) i pro tuto činnost.

Podstatné v tomto ohledu je, že jedním z hlavních motivů přijetí nové právní úpravy distribuce pojištění byl zájem na zvýšení ochrany zákazníků (a v tomto ohledu specifikace a rozšíření povinností distributorů a zevrubnější úprava práv zákazníků). Za účelem naplnění tohoto záměru je pak pochopitelné, že Česká republika využila minimální harmonizace směrnice IDD, a nad její rámec byla v české právní úpravě zakotvena i činnost pojistníka nabízejícího možnost stát se pojištěným, jelikož šlo o distribuční model, který byl v této době na území České republiky běžně využíván, nebyl v zásadě legislativně upraven a pro zákazníky mohl být poměrně rizikový z hlediska jejich postavení a práv.⁷⁵³

Nicméně podle mého názoru to, že i záměrem směrnice IDD bylo komplexně upravit pravidla distribuce pojištění,⁷⁵⁴ konečně dokládá i poměrně nová interpretace směrnice IDD provedená v rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 a v důsledku toho nové evropské pojetí pojmu *zprostředkovatel pojištění* a pojmu *distributor pojištění* použitých ve směrnici IDD, blíže viz kapitola 6.2. této práce.

Zákazník má podle české právní úpravy obdržet zákonem uvedené informace v případě obou způsobů sjednání pojištění, tj. v rámci jednání s pojistníkem podle ustanovení § 4 ZDPZ i s pojišťovacím zprostředkovatelem (byť pojistník podle ustanovení § 4 ZDPZ je povinen informační povinnost plnit přiměřeně a v omezené míře).⁷⁵⁵ Vedle toho musí být zájemce o pojištění, který zvažuje, že bude pojištěným ve skupinovém pojištění, upozorněn na důsledky spojené s tím, že se nestane pojistníkem a následně mu musí být oznámeny všechny skutečnosti, které se týkají změny nebo zániku pojištění.⁷⁵⁶ V tomto ohledu má pojistník podle ustanovení § 4 ZDPZ širší povinnosti. Dále mají zákazníci v obou uvedených způsobech distribuce pojištění obdržet IPID,⁷⁵⁷ ve kterém by měly být uvedeny i informace o jejich postavení a možnostech ukončit pojištění (resp. jejich právech a povinnostech).

Rovněž pro oba režimy platí pravidla vázaných produktů, pravidla produktového řízení, podmínka důvěryhodnosti a základní pravidla jednání se zákazníkem (tj. ustanovení § 71 až 75

---

⁷⁵³ V Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (RIA) k ZDPZ je uvedeno, že záměrem upravit tuto činnost v právním řádu (pozn. už předchozí zákon PZ měl být v tomto smyslu novelizován) je zejména zajistit lepší postavení pojištěných s ohledem na jejich dostatečnou informovanost, uplatnění práv z pojištění a výplatu pojistného plnění, viz Ministerstvo financí ČR, Odbor Finanční trhy II, Oddělení Retailové finanční služby a ochrana spotřebitele na finančním trhu. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů (RIA). Návrh zákona o distribuci pojištění a zajištění. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění.* In: Mfcr.cz [online]. Datum vydání: únor 2017 [cit 7. 10. 2023], s. 36. Dostupné z: <https://ria.vlada.cz/dokumenty/>.

⁷⁵⁴ Myšleno tak, že má být primárním předpisem, který tuto problematiku upravuje.

⁷⁵⁵ Ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

⁷⁵⁶ Ustanovení § 93 ZDPZ.

⁷⁵⁷ Ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

ZDPZ). Podstatné je, že požadavky, cíle a potřeby zákazníka mají být zjištěny rovněž v obou případech a na jejich základě má být poskytováno doporučení.⁷⁵⁸

Naopak pojistník podle ustanovení § 4 ZDPZ není povinen splnit podmínku odborné způsobilosti⁷⁵⁹ a není povinen vyhotovovat záznam z jednání.⁷⁶⁰

Otázka přidané hodnoty záznamu z jednání pro zákazníka může být diskutabilní a závisí na tom, jak pečlivě je zpracován a zda se s jeho obsahem zákazník seznámí (toto závisí na vůli zákazníka). Důvodová zpráva k zákonu DPZ uvádí, že funkce záznamu z jednání je důkazní.⁷⁶¹ Z mého pohledu může mít záznam z jednání pro zákazníka ještě funkci verifikační v případě, kdy jej zákazník obdrží před sjednáním pojištění.⁷⁶²

Co se týče odborné způsobilosti, vzhledem k tomu, že nabízení možnosti stát se pojištěným je omezeno pouze na v zákoně DPZ taxativně uvedené činnosti⁷⁶³ a rovněž vzhledem k povinnosti pojišťovny zajistit u svých pojistníků odborné znalosti a dovednosti s ohledem na činnost, kterou skutečně vykonávají, nepovažují to, že povinnost odborné způsobilosti není na pojistníky podle § 4 ZDPZ bez dalšího vztažena, pro zájemce o pojištění za rizikové.

Za klíčové považují rozdílné postavení zákazníka v těchto režimech pojištění. Vzhledem k tomu, že se zájemce o pojištění nestává smluvní stranou skupinové pojistné smlouvy, nemůže tuto smlouvu ani měnit či ukončit. Je oprávněn ukončit jen své pojištění dle zákonných a smluvně dohodnutých podmínek. Zároveň uvádím, že může být do jisté míry diskutabilní, zda se jedná o výhodu či nikoliv, protože pakliže je zákazník spotřebitelem a v individuálním režimu by s ním byla sjednána adhezní smlouva, *de facto* bude z hlediska síly svého smluvního postavení schopen změnit jen některé parametry pojistné smlouvy. V obou případech bude v zásadě oprávněn volit varianty pojištění či některý z balíčků pojištění (pokud je pojišťovna nabízí v tomto pojištění) či pojištění ukončit a sjednat nové.

Sjednání pojištění v rámci skupinové pojistní smlouvy může pro zákazníka představovat časovou úsporu (zakoupí produkt a v rámci koupě zároveň sjedná pojištění). Rovněž zákazník nemusí vykonávat správu pojistné smlouvy (v tomto ohledu může jít jednoznačně i o výhodu pro pojišťovnu, jelikož administraci jedné smlouvy současně jednotně spravuje a upravuje několik

---

⁷⁵⁸ Ustanovení § 4 odst. 3 ZDPZ.

⁷⁵⁹ Ačkoliv je pojišťovna povinna zajistit, aby měl přiměřené odborné znalosti a dovednosti podle obsahu činnosti, kterou skutečně vykonává, viz § 55 odst. 2 ZDPZ.

⁷⁶⁰ Ustanovení § 79 ZDPZ.

⁷⁶¹ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 79. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 7. 10. 2023]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbbwi6q&rowIndex=0>.

⁷⁶² K tomu blíže viz BEZOUŠKOVÁ T.: *Diplomová práce – Ochrana spotřebitele v pojišťovnictví*. Praha, Univerzita Karlova, 2021, s. 49.

⁷⁶³ Ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ.

pojištění, nutno podotknout, že naopak sjednání této pojistné smlouvy může pro pojišťovnu znamenat větší administrativní a časovou zátěž). Z posledně uvedeného naopak může čerpat zákazník, který má zájem stát se pojištěným na základě skupinové pojistné smlouvy, jelikož pojistník podle ustanovení § 4 ZDPZ může dohodnout u pojišťovny lepší podmínky pojištění, které mohou vycházet ze znalostí a zkušeností tohoto pojistníka o tom, jaké požadavky, cíle a potřeby mají obvykle jeho zákazníci. Zároveň tím, že je skupinové pojištění spravováno jednotně, může být úplata za pojištění nižší částkou, než by tomu bylo v případě částky pojistného u individuální pojistné smlouvy.⁷⁶⁴

Nelze však popřít, že pojišťovací zprostředkovatel, pro kterého je distribuce (zprostředkování) pojištění předmětem podnikatelské činnosti, je v distribuci pojištění profesionálem, jelikož je povinen splnit požadavek odborné způsobilosti, získat příslušné oprávnění k činnosti,⁷⁶⁵ s čímž je rovněž spojena povinnost splnění určitých personálních a provozních předpokladů k této činnosti. Současně je povinen být řádně registrován v registru spravovaném ČNB. Nejenom tyto faktory mohou přispět k tomu, že se zákazník při sjednání pojištění vyhne chybnému výběru pojištění a sjedná si pojistný produkt bez přidané hodnoty (tzv. *mis-selling*).

Na druhou stranu s ohledem na shora identifikované rozdíly a shodné prvky obou režimů nepovažují, že by zákazník pojištěný na základě skupinové pojistné smlouvy v tomto režimu nebyl českou právní úpravou dostatečně chráněn. Klíčové je, že činnost nabízení možnosti stát se pojištěným je v českém právním řádu upravena a jsou upraveny podmínky jejího výkonu, jakož i povinnosti pojistníků podle ustanovení § 4 ZDPZ stanovené na ochranu zákazníků, protože se bezpochyby jedná o jeden ze způsobů distribuce. Rozhodující pak, že tímto způsobem nelze pojištění distribuovat vždy, ale pouze v zákonem uvedených případech.⁷⁶⁶ Naopak si myslím, že v některých případech může být pro zákazníka výhodnější být pojištěným na základě skupinové pojistné smlouvy, než-li si sjednat individuální pojistnou smlouvu.

Konečně ČNB vykonává dohled nad dodržováním zákonem stanovených povinností nad pojišťovnami, pojišťovacími zprostředkovateli i pojistníkem podle ustanovení § 4 ZDPZ.⁷⁶⁷

---

⁷⁶⁴ Rozlišuji pojem *pojistné*, které je povinen platit pojistiteli pojistník (v souladu s § 2758 OZ) a *úplatu za pojištění*, kterou platí pojištěný ve skupinovém režimu pojistníkovi (úplata za pojištění je tak dílčí částí pojistného, které je pojistník povinen zaplatit pojistiteli).

⁷⁶⁵ Doplním, že pojistník podle § 4 ZDPZ není jedinou osobou, která fakticky pojištění distribuuje a není povinna mít k výkonu této činnosti oprávnění. Obdobně bez oprávnění vykonává, dokonce činnost zprostředkování pojištění, DPZ de minimis.

⁷⁶⁶ Ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ.

⁷⁶⁷ Ustanovení § 94 ZDPZ.

Pojišťovna je dále povinna zajistit řádné provozování své činnosti a mít účinný kontrolní a řídicí systém i co se týče její distribuční sítě.

Rozhodnutí, zda zákazník sjedná individuální pojistnou smlouvu nebo přistoupí ke skupinové pojistné smlouvě, však nemusí být ovlivněno pouze postavením, které v tom kterém režimu zákazník má. Pro výběr zákazníka, jakým způsobem sjedná pojištění, mohou být zásadní např. zájem využít pojišťovacího zprostředkovatele s ohledem na jeho technické a personální prostředky či jeho odbornost, rychlost a pohodlí zákazníka v případě online sjednání pojištění, možnost sjednat pojištění zároveň při koupi zboží či služby, atd.

5.5. Porovnání s polským skupinovým pojištěním

Skupinové pojištění je v Polsku poměrně populární (zejména pak v případě pojištění zaměstnanců jejich zaměstnavatelem, studentů v rámci školy, osob cestujících ve skupině či účastníků různých typů rekreačních akcí apod.).⁷⁶⁸ Rovněž banky v posledních letech začaly masově pojišťovat své zákazníky (zejména majitele osobních účtů a kreditních karet).⁷⁶⁹

Na druhou stranu není distribuce skupinového pojištění v polském právním řádu explicitně upravena, resp. přesněji řečeno, polská právní úprava existenci skupinových pojistných smluv předvídá, ale podrobněji neupravuje. Na pojistníka skupinového pojištění se vztahují některé povinnosti vyplývající přímo ze zákonných ustanovení (např. dle čl. 808 § 2 zákona ze dne 23. dubna 1964, občanský zákoník (polský OZ) či informační povinnosti dle čl. 17 odst. 2 zákona ze dne 11. září 2015 o pojišťovací a zajišťovací činnosti (polský ZPOJ).

Distribuční model skupinové pojistné smlouvy, na jejímž základě jeden subjekt uzavře smlouvu, která se vztahuje na další osoby, přímo vychází z polského OZ. Přípustnost uzavírání pojistných smluv pro třetí osoby je výslovně upravena v čl. 808 § 1 polského OZ. Podle posledně uvedeného ustanovení může pojistník uzavřít pojistnou smlouvu na cizí účet.

V čl. 808 § 2 polského OZ je explicitně stanoveno, že institut pojistné smlouvy na cizí účet nemění subjekt zatížený povinností platit pojistné, tj. zákonodárce rozhodl, že pojistitel je oprávněn požadovat zaplacení pojistného pouze vůči pojistníkovi.⁷⁷⁰ Smluvní ustanovení, podle kterého by pojištěný platil pojistné, není vůči pojistiteli účinné. Podle Maśniak lze takové ustanovení vykládat nanejvýš jako odkaz na obsah čl. 392 polského OZ (tj. dohoda o zproštění dlužníka povinnosti plnit).⁷⁷¹

---

⁷⁶⁸ ORLICKI, M. *Insurance law in Poland*. In: www.pravovedenie.spbu.ru [online]. Datum vydání: 6. 11. 2021. [cit. 22. 6. 2024]. Dostupné z: <https://pravovedenie.spbu.ru/article/view/13843/9350>.

⁷⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁷⁰ Čl. 808 § 2 polského OZ.

⁷⁷¹ MASNIAK, D. *Specyfika ubezpieczeń grupowych w świetle ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej i kodeksu cywilnego*. *Gdańskie Studia Prawnicze, Tom XXXVI, 2016*. In: www.prawo.ug.edu.pl

Pojištěný je v případě tohoto pojištění oprávněn požadovat splatné pojistné plnění přímo u pojistitele, pokud není dohodnuto jinak.⁷⁷² Pojištěný zároveň může požadovat, aby mu pojistitel poskytl informace o ujednáních uzavřené pojistné smlouvy a všeobecných pojistných podmínkách v rozsahu, v jakém se týkají práv a povinností tohoto pojištěného.⁷⁷³ Posledně uvedené informační povinnosti se neodchylují od čl. 17 odst.1 polského ZPOJ.

Dále v čl. 18 odst. 1 polského ZPOJ je výslovně ve vztahu k pojistným smlouvám uzavřeným na účet jiné osoby, stanoveno, že pojistník nesmí obdržet žádnou odměnu nebo jakoukoliv jinou výhodu ve spojitosti s nabízením pojištění nebo s jinou činností spojenou s uzavřením pojistné smlouvy.⁷⁷⁴ Uvedené však nevylučuje, aby se pojištěný pojistníkovi sám zavázal k úhradě nákladů na pojistné.⁷⁷⁵ Výjimka z odměňování pojistníka je stanovena v čl. 18 odst. 3, tj. např. pro případ pojištění zaměstnanců jejich zaměstnavatelem či obdobně tato výjimka platí i pro členy spolků, profesních samospráv nebo odborů.⁷⁷⁶

Současně je v polském ZPOJ stanoveno, že před uzavřením skupinové pojistné smlouvy uvedené v čl. 18 odst. 3 ZPOJ (tj. skupinové pojistné smlouvy pro zaměstnance, členy spolků apod.), má pojistník povinnost poskytnout zájemci o pojištění zákonem vymezený okruh informací (tj. informací o obchodní firmě a sídle pojišťovny, povaze odměny obdržené v souvislosti s uzavíranou skupinovou pojistnou smlouvou, možnosti podat stížnost a mimosoudního řešení sporů).⁷⁷⁷ Rovněž se na tento okruh skupinových pojistných smluv aplikuje čl. 7 polského ZDP⁷⁷⁸ (tj. pojistník je především povinen jednat čestně, spolehlivě a profesionálně v souladu s nejlepšími zájmy pojištěného⁷⁷⁹ a veškeré informace, včetně reklamních sdělení, zasílané pojistníkem pojištěnému musí být jasné, spolehlivé a nezavádějící, vyhotovené v úředním jazyce členského státu EU, ve kterém je pojistná smlouva uzavřena, nebo v jiném jazyce, na kterém se smluvní strany dohodnou.

Ve vztahu k informacím je poté v čl. 17 odst. 2 polského ZPOJ stanovena povinnost pojišťovny v případě skupinové pojistné smlouvy uzavřené na cizí účet, poskytovat informace uvedené v čl. 17 odst. 1 zájemci o pojištění prostřednictvím pojistníka, a to před uzavřením takové smlouvy, písemně, nebo, souhlasí-li tento zájemce, na jiném trvalém nosiči.⁷⁸⁰

[online]. Rok vydání: 2016. [cit. 23. 6. 2024]. Dostupné z: https://prawo.ug.edu.pl/sites/default/files/_nodes/strona-pia/33461/files/36masniak.pdf.

⁷⁷² Čl. 808 § 3 polského OZ.

⁷⁷³ Čl. 808 § 4 polského OZ.

⁷⁷⁴ Čl. 18 odst. 1 polského ZPOJ.

⁷⁷⁵ Čl. 18 odst. 1 polského ZPOJ.

⁷⁷⁶ Čl. 18 odst. 3 polského ZPOJ.

⁷⁷⁷ Čl. 18 odst. 4 polského ZPOJ.

⁷⁷⁸ Čl. 18 odst. 5 polského ZPOJ.

⁷⁷⁹ Čl. 7 odst. 1 polského ZDP.

⁷⁸⁰ Čl. 17 odst. 2 polského ZPOJ.

6. Aktuální témata týkající se distribuce pojištění

6.1. Distribuce cestovního zdravotního pojištění cizinců

Tato kapitola je zaměřena na problematiku cestovního zdravotního pojištění cizinců v českém právním řádu, zejména na změny provedené v zákoně o pobytu cizinců, které měly zásadní dopad na sjednávání tohoto pojištění na území České republiky a významně ovlivnily český pojistný trh. Uvedené zásadní změny byly provedeny zákonem č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (zákon č. 274/2021 Sb.). Změny relevantní z hlediska této práce a problematiky zpracované v této kapitole nabyly účinnosti 2. srpna 2021.

Jak bude v této práci dále uvedeno, jednalo se o problematické změny, které byly neslučitelné s unijním právem, a tak dne 20. září 2023 nabyly účinnosti zákon č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 278/2023 Sb.), kterým byl poněkud problematický stav odstraněn.

Zákon o pobytu cizinců (resp. příslušná unijní legislativa)⁷⁸¹ je vedle zákona DPZ a na něj navazujících právních předpisů⁷⁸² klíčovým právním předpisem pro distribuci pojistných produktů týkajících se cestovního zdravotního pojištění cizinců.⁷⁸³

Samotný vývoj a analýza shora uvedených legislativních změn jsou zpracovány v podkapitole 6.1.2. této kapitoly. Předchází jim shrnutí základních pojmů a informací k cestovnímu zdravotnímu pojištění cizinců na území České republiky zpracované v první podkapitole 6.1.1. této kapitoly.

---

⁷⁸¹ V případě krátkodobých víz, viz podkapitola 6.1.1.1. této práce, je důležité především nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), na které odkazuje ustanovení § 180i odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

⁷⁸² Nejedná se o kompletní výčet, i pro distribuci těchto pojistných produktů je relevantní občanský zákoník či zákon o ochraně spotřebitele, atd.

⁷⁸³ Nejedná se o kompletní výčet. Dalšími zákony, které tuto problematiku upravují jsou např. zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů či zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

6.1.1. Cestovní zdravotní pojištění cizinců

V této podkapitole jsou nejprve definovány pojmy dále užívané v této části práce. Na tyto definice navazuje část s možnostmi cestovního zdravotního pojištění cizinců na území České republiky. V závěru je cestovní zdravotní pojištění cizinců zpracováno v souvislosti s délkou pobytu cizince na území České republiky, resp. v souvislosti s vízovou povinností.

Cestovní zdravotní pojištění cizinců. Základním pravidlem zdravotního pojištění obecně je, že každý člověk pobývajícím na území České republiky, má být pojištěn pro případnou potřebu zdravotní péče, zejména pak z důvodu zajištění její plné nebo částečné úhrady.⁷⁸⁴ Toto pravidlo vedle občanů České republiky platí i pro cizince. Vzhledem ke skutečnosti, že cizinec zdravotní pojištění sjednává v souvislosti s vycestováním ze svého domovského státu, hovoříme o *cestovním zdravotním pojištění cizinců*, které je cizinec povinen sjednat, pokud není pojištěn jinak.

Cizinec. Cizincem je dle zákonné definice rozuměna „*fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.*“⁷⁸⁵ V souladu s uvedenou definicí je za cizince dle českého práva považována každá osoba s jiným než českým státním občanstvím, apatridé, ale i osoby s více státními občanstvími, pokud jedním z nich není české státní občanství.⁷⁸⁶

Možnosti zdravotního pojištění cizinců. Lze shrnout, že cizinec může být na území České republiky pojištěn buď na základě zákona (*zákonné pojištění*), nebo si sjedná *smluvní (komerční) pojištění*. Smluvní cestovní zdravotní pojištění je na pojistném trhu distribuováno výlučně pro případ nutné a neodkladné zdravotní péče,⁷⁸⁷ nebo jej lze sjednat jako tzv. komplexní zdravotní pojištění cizinců.⁷⁸⁸ Tyto dva typy cestovního zdravotního pojištění cizinců mohou pojišťovny dále nabízet v jimi připravených variantách pojistných produktů (např. pojištění pro studenty, matky, nebo s rozdílnými podmínkami produktů apod.).

Co se týče cizinců a jejich povinnosti sjednat si cestovní zdravotní pojištění cizinců, tj. na základě smlouvy s pojistitelem oprávněným k distribuci takového pojištění (smluvní nebo-li komerční pojištění), je potřeba zohlednit několik okolností.

---

⁷⁸⁴ VZP. 1.2. Účast/neúčast na zdravotním pojištění. In: www.vzp.cz [online] [cit. 10. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/1-2-ucel-zdravotniho-pojisteni>.

⁷⁸⁵ Ustanovení § 1 odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

⁷⁸⁶ Český statistický úřad. *Cizinci: Počet cizinců - Metodika: KATEGORIE A TYPY POBYTU CIZINCŮ V ČR (C)*. In: www.czso.cz [online]. Datum vydání: 31. 12. 2006 [cit. 10. 04. 2022]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_pocet_cizincu-metodika_kategorie_a_typy_pobytu_cizincu_v_cr_c-.

⁷⁸⁷ Viz podkapitola 6.1.1.1. této práce.

⁷⁸⁸ Viz podkapitola 6.1.1.2. této práce.

Za prvé je zde odlišný režim pro osoby, které jsou občany EU, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska (tito jsou pro účely této kapitoly dále společně označováni jako *občané EU*), popř. osoby, které jsou blízkými rodinnými příslušníky občanů EU, a pro ostatní cizince (v této kapitole jsou tito ostatní cizinci dále označeni jako *osoby ze třetích zemí*), resp. cizince, kteří sice jsou osobami ze třetích zemí, ale vzhledem k uzavřeným mezinárodním smlouvám či dohodám pro ně platí zvláštní režim.⁷⁸⁹

Poté je důležité i to, v jakém rozsahu má cizinec zájem být pojištěn (popř. je povinen být pojištěn, aby se mohl zdržovat na území České republiky), jinak řečeno, zda v daném případě je pro něj dostatečné být pojištěn pouze pro případ potřeby poskytnutí nutné a neodkladné zdravotní péče, nebo širěji (tedy komplexně) i pro poskytnutí úhrady např. za poskytnutou preventivní zdravotní péči, stomatologické úkony či zdravotní péči poskytovanou v souvislosti s těhotenstvím pojištěné matky a poporodní péčí atd.

Vedle tohoto je relevantní i délka pobytu cizince na území České republiky (ta má vliv i na možnost cizince se rozhodnout, zda bude pojištěn jen v nezbytném rozsahu či komplexně).

Cizinec však může být zdravotně pojištěn *ex lege* (zákonně pojištění). Hlavními důvody vzniku pojištění ze zákona, jinak řečeno vzniku účasti cizince na systému veřejného zdravotního pojištění, jsou získání trvalého pobytu na území České republiky či vznik pracovněprávního poměru, kdy zaměstnavatelem v tomto právním poměru je osoba se sídlem nebo trvalým pobytem na území České republiky.⁷⁹⁰ Občané EU se na systému veřejného zdravotního pojištění účastní za podmínek dle příslušných nařízení EU.⁷⁹¹ Obdobně platí pro osoby ze třetích zemí v případě existence mezinárodních smluv či dohod, kterým je zdravotní péče hrazena na základě takových příslušných mezinárodních smluv a dohod.⁷⁹²

---

⁷⁸⁹ MVČR. *Přehled změn provedených novelou zákona o pobytu cizinců s účinností od 02.08.2021*. In: www.mvcr.cz [online]. Datum vydání: červenec 2021 [cit. 16. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/služby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>.

⁷⁹⁰ VZP. *Zdravotní pojištění cizinců*. In: www.vzp.cz [online] [cit. 10. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/pojistenci/informace-a-zivotni-situace/zdravotni-pojisteni-cizincu>.

⁷⁹¹ **Nařízení Rady (ES) č. 1408/71** ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství; **nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004** ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení; **nařízení Rady (EHS) č. 574/72** ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství; **nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009** ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení a **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010** ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti, viz VZP. 1.2. *Účast/neúčast na zdravotním pojištění*. In: www.vzp.cz [online] [cit. 10. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/1-2-ucel-zdravotniho-pojisteni>.

⁷⁹² VZP. *Zdravotní pojištění cizinců*. In: www.vzp.cz [online] [cit. 11. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/pojistenci/informace-a-zivotni-situace/zdravotni-pojisteni-cizincu>.

Pro téma zpracované v této kapitole 6.1. je podstatné zdravotní pojištění, které vzniklo na základě smlouvy, tedy smluvní pojištění, a to v rozsahu komplexní zdravotní péče, viz podkapitola 6.1.1.2 této práce.

V případech, kdy cizinec pobývá na území České republiky bez pojištění, ať už ve formě zákonného nebo smluvního pojištění, porušuje tímto jednáním české, resp. unijní právo, a případnou zdravotní péči, která mu bude na území České republiky poskytnuta, je povinen uhradit.⁷⁹³

Vízová povinnost. Považuji za potřebné doplnit, že smluvní cestovní zdravotní pojištění je významně spojeno s vízovou povinností, kdy osoba žádající o vízum je povinna, při podání žádosti, resp. v případě žádosti o dlouhodobé vízum před vyznačením víza k pobytu, předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu jejího pobytu.⁷⁹⁴

Délka pobytu cizince na území ČR. Druhy pobytů cizinců na území České republiky lze z hlediska problematiky popisované v této práci dělit podle délky pobytu na *krátkodobý pobyt* (tj. pobyt nepřekračující 90 dnů) a *dlouhodobý pobyt* (tj. pobyt v délce nad 90 dnů).⁷⁹⁵

Ke krátkodobému pobytu je cizinec oprávněn na základě bezvízového styku nebo tzv. schengenského víza.⁷⁹⁶ K dlouhodobému pobytu pak na základě dlouhodobého víza nebo dlouhodobého povolení k pobytu⁷⁹⁷ (v této práci není řešen dlouhodobý pobyt na základě trvalého povolení k pobytu, jelikož zde dochází k automatickému zařazení cizince do registru pojištěnců všeobecného zdravotního pojištění, ani přechodný pobyt občanů EU a rodinných příslušníků občanů EU).⁷⁹⁸

I občané EU a cizinci, kteří jsou oprávněni k pobytu na území České republiky vzhledem k bezvízovému styku, tedy ti, kteří nejsou povinni splnit vízovou povinnost, jsou povinni být pojištěni. Problematické však je, že u těchto osob je obtížněji kontrolovatelné, zda jsou pojištěny, oproti osobám, které jsou povinny požádat o vízum, jelikož tyto žádající osoby jsou povinny

---

⁷⁹³ MZČR. *Cestovní zdravotní pojištění*. In: www.mzcr.cz [online]. Datum vydání: 31. 10. 2012 [cit. 16. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/cestovni-zdravotni-pojisteni/>.

⁷⁹⁴ Viz zejména ustanovení § 180i a § 180j zákona o pobytu cizinců a k ustanovení § 180i tohoto zákona dále nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), zejména čl. 10 odst. 3 písm. g) ve spojení s čl. 15 tohoto nařízení.

⁷⁹⁵ MVČR. Odbor azylové a migrační politiky. *Příjezd do ČR, povinnosti a délka pobytu*. In: www.mvcr.cz [online]. Datum vydání: 30. 11. 2020 [cit. 23. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr-povinnosti-a-delka-pobytu.aspx>

⁷⁹⁶ Tamtéž.

⁷⁹⁷ MVČR. Odbor azylové a migrační politiky. *Příjezd do ČR, povinnosti a délka pobytu*. In: www.mvcr.cz [online]. Datum vydání: 30. 11. 2020 [cit. 23. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr-povinnosti-a-delka-pobytu.aspx>.

⁷⁹⁸ MVČR. Odbor azylové a migrační politiky. *Trvalý pobyt*. In: www.mvcr.cz [online]. Datum vydání: 17. 01. 2022 [cit. 23. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx>.

při podání žádosti v případě krátkodobého pobytu⁷⁹⁹ a před vyznačením víza v případě dlouhodobého pobytu⁸⁰⁰ předložit doklad o tom, že si sjednaly cestovní zdravotní pojištění a jsou tedy pro případ potřeby poskytnutí zdravotní péče pojištěny.

6.1.1.1. Zdravotní pojištění cizinců pro případ nutné a neodkladné péče

Cestovní zdravotní pojištění cizinců pro případ nutné a neodkladné zdravotní péče (*základní pojištění*) souvisí s vízovou povinností pro krátkodobé pobyty, tedy s pobytem cizince na území České republiky do 90 dnů. Ovšem současně i cizinec, který je oprávněn k pobytu na území České republiky v režimu bezvízového styku, by měl být pro účely svého pobytu zdravotně pojištěn.⁸⁰¹ Na straně druhé toto pojištění není povinen sjednat cizinec pokud je pojištěn jinak, tj. např. se účastní systému veřejného zdravotního pojištění.⁸⁰²

Občanům EU je nutná a neodkladná péče poskytnuta bez potřeby sjednání tohoto pojištění. Pro poskytnutí této péče je zapotřebí předložit pouze evropský průkaz zdravotního pojištění, tzv. EHIC. Podmínkou však je, že poskytnutí péče nesnese odkladu.⁸⁰³ Obdobné platí pro držitele GHIC.⁸⁰⁴

Pojistný produkt k základnímu pojištění je distribuován zejména dle ustanoveních zákona DPZ, ale musí splňovat požadavky stanovené v čl. 15 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), tj. zejména rozsah pojistného krytí musí pokrývat veškeré náklady související s *repatriací ze zdravotních důvodů nebo v souvislosti s naléhavou lékařskou péčí, pohotovostní nemocniční péčí nebo úmrtím*,⁸⁰⁵ a dále platnost pojištění nesmí být pro některý členský stát omezena, pojištění je sjednáno na celou dobu předpokládaného pobytu nebo průjezdu a minimální pojistné krytí je 30 000 EUR.⁸⁰⁶

---

⁷⁹⁹ Čl. 10 odst. 3 písm. g) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

⁸⁰⁰ Ustanovení § 31 odst. 6 zákona o pobytu cizinců.

⁸⁰¹ Seznam států (bezvízový styk) je dostupný na webových stránkách MZV ČR zde https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejichz_obcane_nepodlehaji/index.html.

⁸⁰² MVČR. *Přehled změn provedených novelou zákona o pobytu cizinců s účinností od 02.08.2021*. In: www.mvcr.cz [online]. Datum vydání: červenec 2021 [cit. 16. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>.

⁸⁰³ VZP. *Evropský průkaz zdravotního pojištění*. In: www.vzp.cz [online] [cit. 23. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/pojistenci/cestovani-a-pobyt-v-zahranici/evropsky-prukaz-zdravotniho-pojisteni>.

⁸⁰⁴ Tj. karty zdravotního pojištění - UK Global Health Insurance Card (GHIC), viz NHS. *Applying for healthcare cover abroad (GHIC and EHIC)*. In: www.nhs.uk [online]. Datum revize: 29. 6. 2021 [cit. 16. 04. 2022]. Dostupné z: <https://www.nhs.uk/using-the-nhs/healthcare-abroad/apply-for-a-free-uk-global-health-insurance-card-ghic/>.

⁸⁰⁵ Čl. 15 odst. 1 vízového kodexu.

⁸⁰⁶ Čl. 15 odst. 3 vízového kodexu.

Pojem *nutná a neodkladná zdravotní péče* legálně definován není. Bývá vymezen v pojistných podmínkách pojišťoven.⁸⁰⁷ Lze shrnout, že o případ vyžadující neodkladnou zdravotní péči jde, pokud je nutné zdravotnické úkony vykonat a zdravotní péči pojištěnému poskytnout, v případě kdy věc (zárok) nesnese odkladu a jejich odložení, resp. pozdější poskytnutí, by mělo negativní následky (např. by pojištěnému byly odkladem způsobeny trvalé následky, přičemž mezi trvalými následky a odložením poskytnutí zdravotní péče, tj. situací, kdy ošetřující lékař nevyhodnotí případ jako případ vyžadující nutnou a neodkladnou péči, musí být příčinná souvislost). Každý případ, kdy má být poskytnuta zdravotní péče, tak musí být posuzován individuálně, z logiky věci nejprve ošetřujícím lékařem, který situaci posoudí *lege artis*.⁸⁰⁸

Sjednáním tohoto pojištění, pojištěnému nevzniká nárok na úhradu péče preventivně poskytnuté, plánované, posudkové, léčebně rehabilitační, dispenzární či ošetrovatelské. Tyto případy péče nesplňují podmínku rozhodujícího faktoru, kterým je *časová naléhavost*.

Samostatně je pojem *neodkladná péče* definován v zákoně č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), a to skrze svůj účel, kterým je zamezení nebo omezení náhlých stavů bezprostředně ohrožujících život, způsobujících náhlou či intenzivní bolest či změny chování pacienta, kterými pacient sebe nebo své okolí ohrožuje, nebo těch náhlých stavů, které mohou vést k náhlé smrti či vážnému ohrožení zdraví.⁸⁰⁹

Pro základní pojištění je relevantní ustanovení § 180i zákona o pobytu cizinců a to nebylo změnami provedenými zákonem č. 274/2021 Sb. dotčeno. Pojistné produkty, korelující s tímto základním pojištěním, tedy mohly být distribuovány všemi komerčními pojišťovnami. Toto pojištění je však podstatně odlišit od druhého typu, a to komplexního zdravotního pojištění.

---

⁸⁰⁷ Např. Pojišťovna VZP, a.s., *Pojistné podmínky Základní zdravotní pojištění cizinců ZZPC 1/22 s platností od 1. března 2022*; dostupné z: https://cizinci.pvzp.cz/Data/PdfTemplates/_Static/80/PVZP_webHiffZzpc_VPP_cz.pdf. V čl. 6 - Rozsah a splatnost pojistného plnění, odst. 11 písm. a) těchto pojistných podmínek je uvedeno, že do rozsahu nutné a neodkladné zdravotní péče jsou zahrnuty úkony, které jsou *nezbytné* (vyšetření ke stanovení diagnózy, ošetření, hospitalizace) nebo *nutné* (operace, přeprava z místa vzniku pojistné události do nejbližšího zdravotnického zařízení nebo nemocnice). UNIQA pojišťovna, a.s. ve svých *Všeobecných pojistných podmínkách pro cestovní zdravotní pojištění cizinců UCZ/CZP/22* účinných od 1. února 2022 (dostupné z: https://www.uniqa.cz/documents/uniqa_dokumenty/produkty/zdravotni-pojisteni/produktove-dokumenty/uniqa/zdravotni-pojisteni-pro-cizince/vpp_czp_nnp_eu-53831e.pdf) vymezuje pojem nutné a neodkladné péče ve Zvláštní části těchto pojistných podmínek, Část A - Pojištění nutné a neodkladné zdravotní péče cizinců (dále jen „NNP“) v čl. 1 – Výklad pojmů, odst. 1 těchto pojistných podmínek. I v těchto pojistných podmínkách jsou poskytnutí zdravotnické péče a výkon jednotlivých zdravotnických úkonů podmíněny jejich *nezbytností* a zároveň je jejich rozsah omezen rozsahu nutné a neodkladné péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění v České republice.

⁸⁰⁸ Pro úplnost je vhodné doplnit, že pojišťovna, jako subjekt, který má poskytnutí takové péče za pojištěného platit, poskytnutí péče schvaluje, tj. případ je taktéž posouzen revizním lékařem pojišťovny, zda jej lze vyhodnotit jako pojistnou událost krytou sjednaným pojištěním.

⁸⁰⁹ Ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) zákona o zdravotních službách.

6.1.1.2. Komplexní zdravotní pojištění

Cílovým trhem pojistných produktů, které pojišťovny provozující svou činnost na území České republiky, vytváří ve vztahu k cestovnímu zdravotnímu pojištění v rozsahu komplexní péče (*komplexní pojištění*), jsou cizinci, kteří mají v úmyslu pobývat na území České republiky po dobu delší než 90 dnů.⁸¹⁰

Doklad o sjednání komplexního pojištění je cizinec povinen předložit před vyznačením víza k pobytu nad 90 dnů. Tento doklad, stejně jako potřebné pojištění, musí odpovídat podmínkám ve smyslu ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců.⁸¹¹ Jak již bylo uvedeno v podkapitole 6.1.1 této práce, komplexní pojištění není povinen sjednat cizinec, který je zdravotně pojištěn jinak (např. se účastní systému veřejného zdravotního pojištění).⁸¹²

V ustanovení § 180j odst. 1 zákona o pobytu cizinců je vymezen *doklad o cestovním zdravotním pojištění při pobytu nad 90 dnů*. Dle uvedeného ustanovení musí být pojištěním, ke kterému je vydán takový doklad, kryty náklady související s poskytnutím nutné a neodkladné zdravotní péče, včetně nákladů spojených s převozem pojištěného (v případě úmrtí převozem jeho tělesných ostatků).⁸¹³ Další podmínkou v případě tohoto pojištění je, že poskytnutí pojistného plnění nemá být vyloučeno v případě úrazu, který byl zapříčiněn úmyslným jednáním či zaviněním pojištěného (včetně spoluzavinění) či v důsledku požití alkoholu, omamných nebo psychotropních látek pojištěným.⁸¹⁴

Pojištění dle předchozího odstavce (v zásadě tedy základní pojištění) může cizinec sjednat již před tím, než vstoupí na území České republiky, a to u pojišťoven dle ustanovení § 180j odst. 2 zákona o pobytu cizinců, přičemž Ministerstvo zdravotnictví stanovuje vyhláškou seznam pojišťoven ze třetích zemí, jejichž doklady nejsou uznávány jako doklady o cestovním zdravotním pojištění v tomto smyslu.⁸¹⁵

Cizinec pojištěn ve shora uvedeném rozsahu může na území České republiky vstoupit, ovšem takové pojištění je dostatečné pouze po dobu jeho prvních 90 dnů ode dne vstupu na území České republiky. Nejpozději do 90 dnů ode dne vstupu je cizinec povinen sjednat komplexní pojištění, a to již pouze u pojišťovny oprávněné provozovat toto pojištění na území České republiky ve smyslu zákona o pojišťovnictví.⁸¹⁶

---

⁸¹⁰ Ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců.

⁸¹¹ Ustanovení § 31 odst. 6 zákona o pobytu cizinců.

⁸¹² Ustanovení § 180j odst. 4 zákona o pobytu cizinců.

⁸¹³ Ustanovení § 180j odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

⁸¹⁴ Ustanovení § 180j odst. 7 zákona o pobytu cizinců.

⁸¹⁵ Ustanovení § 180j odst. 9 zákona o pobytu cizinců.

⁸¹⁶ Ustanovení § 180j odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

V případě, kdy cizinec žádá o vízum k pobytu nad 90 dnů až na území České republiky, případně o prodloužení doby pobytu, je povinen sjednat komplexní pojištění, a to pouze u pojišťovny oprávněné provozovat toto pojištění na území České republiky ve smyslu zákona o pojišťovnictví.⁸¹⁷

V této souvislosti dovozují, že je českou právní úpravou cizinci umožněno sjednat pro prvních 90 dnů svého pobytu na území České republiky pouze základní pojištění i v případě, kdy zamýšlí na území České republiky pobývat déle, než je uvedených 90 dní. V každém případě sjednání komplexního pojištění pro období počínající následujícím dnem po těchto 90 dnech je nevyhnutelné, nedojde-li u tohoto cizince k zásadním změnám (přechod do systému veřejného zdravotního pojištění apod.)

V ustanovení § 180j odst. 8 zákona o pobytu cizinců je uvedena definice komplexního pojištění. Ze zmíněného ustanovení vyplývá, že zdravotní péče, která má být pojištěnému cizinci poskytnuta, nemá splňovat pouze podmínku nutnosti či neodkladnosti jejího poskytnutí, ale jejím smyslem je i zachování zdravotního stavu. Z tohoto důvodu komplexní pojištění musí zahrnovat rovněž i preventivní a dispenzární zdravotní péči a nesmí vylučovat zdravotní péči poskytovanou v souvislosti s těhotenstvím a porodem pojištěné.⁸¹⁸

V této podkapitole 6.1.1.2 je shrnuta právní úprava komplexního pojištění dle právního stavu ke dni 20. 11. 2024, tj. po změnách provedených zákonem č. 278/2023 Sb., kterým byla s účinností ode dne 20. září 2023 odstraněna kritizovaná právní úprava blíže popsaná v následující podkapitole 6.1.2.

6.1.2. Vývoj právní úpravy od roku 2021

Změny v právní úpravě, tj. především změny provedené v ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců, měly dopady, jak na samotné pojistné produkty komplexního pojištění, tak i na způsob jejich distribuce.

Rozhodná data jsou v tomto ohledu dvě, a to 2. srpna 2021, kdy nabyly účinnosti změny uvedeného ustanovení provedené zákonem č. 274/2021 Sb., a poté 20. září 2023, což je opět datum účinnosti nyní ovšem dalších změn předmětného ustanovení 180j zákona o pobytu cizinců, provedených zákonem č. 278/2023 Sb.

Vzhledem ke zpracovávané problematice není analyzován vývoj předmětného ustanovení od samého počátku účinnosti zákona o pobytu cizinců (není to potřebné). Rozhodný je právní stav ke dni 1. srpna 2021 (v období od 15. srpna 2017 do 1. srpna 2021 ustanovení § 180j zákona

---

⁸¹⁷ Ustanovení § 180j odst. 6 zákona o pobytu cizinců.

⁸¹⁸ Ustanovení § 180j odst. 8 zákona o pobytu cizinců

o pobytu cizinců nedoznalo změn, a to právě až do přijetí zákona č. 274/2021 Sb.), následně období od 2. srpna 2021 do 19. září 2023 a konečně právní stav ke dni 20. září 2023.

6.1.2.1. Právní stav ke dni 1. srpna 2021

Díky ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců ke dni 1. srpna 2021 se oproti současnému znění⁸¹⁹ lišila minimálně. Lze shrnout, že mezi těmito právními úpravami byly dva rozdíly.

První rozdíl se týká výše limitu pojistného plnění, který nesmí být podle současné právní úpravy sjednán pod 400 000 EUR na jednu pojistnou událost.⁸²⁰ Ke dni 1. srpna 2021 tento limit činil 60 000 EUR⁸²¹ (nutno podotknout, že k navýšení limitu došlo až s účinností ode dne 20. září 2023).

Druhý rozdíl souvisí s povinností cizince vstupujícího na území České republiky se sjednaným zdravotním pojištěním podle ustanovení § 180j odst. 1 zákona o pobytu cizinců, tj. povinností sjednat si komplexní pojištění u pojišťovny, která vykonává svou činnost na území České republiky, a to nejpozději do 90 dnů ode dne vstupu na území České republiky.⁸²² Tato povinnost nebyla v zákoně o pobytu cizinců stanovena do 1. srpna 2021.

Z provedené komparace předmětného ustanovení ve shora určených obdobích (tj. právní úprava ke dni 1. srpna 2021 a současná právní úprava) vyplývá, že produkty komplexního pojištění nutně nemusí být příliš odlišné (s výjimkou limitu pojistného plnění, jež byl navýšen). Zásadní rozdíl mezi těmi časovými verzemi ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců neshledávám ani z hlediska možností distribuce komplexního pojištění. Povinnost stanovená cizinci týkající se pravidel jeho pojištění po uplynutí 90 dnů ode dne vstupu na území České republiky, pravidla distribuce tohoto pojištění pro distributory nijak nemění, a to právě z tohoto důvodu, že jde o povinnost stanovenou cizinci.

Nepřímo lze ovšem vyvodit, že ke sjednání tohoto pojištění je oprávněna pouze pojišťovna, která vykonává svou činnost na území České republiky a rovněž, že žádný distributor pojištění nesmí takovému cizinci doporučit sjednání základního pojištění, jelikož je pro tohoto cizince a jeho požadavky, cíle a potřeby, zcela nevhodné a neúčelné. V důvodové zprávě k zákonu

---

⁸¹⁹ Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

⁸²⁰ Ustanovení § 180j odst. 1 zákona o pobytu cizinců a současně odst. 3 písm. a) téhož ustanovení.

⁸²¹ Ustanovení § 180j odst. 1 zákona o pobytu cizinců a současně odst. 3 písm. a) téhož ustanovení (právní stav od 15. 8. 2017 do 1. 8. 2021).

⁸²² Ustanovení § 180j odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

č. 278/2023 Sb. je uvedeno, že stanovení této povinnosti bylo navrženo za účelem zajištění úhrad poskytnuté zdravotní péče českým zdravotnickým zařízeními.⁸²³

6.1.2.2. Právní stav od 2. srpna 2021 do 19. září 2023

Zákon č. 274/2021 Sb. byl v Poslanecké sněmovně veden jako sněmovní tisk č. 1091.⁸²⁴ Jednalo se o vládní návrh novely zákona o pobytu cizinců předložený sněmovně dne 19. listopadu 2020.⁸²⁵ Považuji za podstatné uvést, že ustanovení §180j nebylo zpočátku tímto vládním návrhem zákona měněno. Návrh upravoval zejména právní postavení občanů Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, pobývajících na území České republiky v rozhodném období podle Dohody o vystoupení Spojeného království z EU, a to právě v reakci na brexit a dále reagoval na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1157 ze dne 20. června 2019 o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům, kteří vykonávají své právo volného pohybu.⁸²⁶

Návrh změn předmětného ustanovení §180j byl vznesen až v rámci pozměňovacích návrhů přednesených k tomuto návrhu zákona ve druhém čtení dne 6. května 2021 (SD 8299).⁸²⁷ Ve stenoprotokolu 98. schůze Poslanecké sněmovny pro 8. volební období 2017 - 2021 je zaznamenáno, že poslanec Janulík (tj. navrhovatel pozměňovacích návrhů spolu s poslankyní Adámkovou) pouze ve stručnosti sdělil záměr pozměňovacího návrhu, kterým mělo být vnesení řádu či systému do zdravotního pojištění cizinců s ohledem na jeho a poslankyně Adámkové zkušenosti z lékařské praxe, kdy se potýkají s tím, že cizinci předkládají různé průkazy či doklady o pojištění, které jsou z hlediska pojistné ochrany problematické. V dalším doporučil seznámení se s pozměňovacími návrhy.⁸²⁸

---

⁸²³ Senát ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů*. K bodu 3. Důvodové zprávy. Datum vydání: 4. 3. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 21. 1. 2024]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mrhxhbpwi6q&rowIndex=0>.

⁸²⁴ Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 1091/0. Novela z. o pobytu cizinců na území ČR - EU* In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 22. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=1091&CT1=0>.

⁸²⁵ Tamtéž.

⁸²⁶ Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 98. schůze. Čtvrtek 6. května 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 22. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/098schuz/bqbs/b33501901.htm>.

⁸²⁷ Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 1091/2. Novela z. o pobytu cizinců na území ČR - EU* In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 22. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=8&ct=1091&ct1=2>.

⁸²⁸ JANULÍK, M. Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 98. schůze. Čtvrtek 6. května 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 22. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/098schuz/bqbs/b33501901.htm>.

Již v obecné rozpravě reagoval na poslance Janulíka poslanec Čížinský s dotazem ohledně toho, zda by pozměňovací návrh nebyl ve svém důsledku monopolem jedné pojišťovny,⁸²⁹ na což poslanec Janulík odpověděl, že jde o monopol jedné pojišťovny pouze technicky a po přečtení pozměňovací návrhu je srozumitelné, že tomu tak není. V další rozpravě poté doplnil, že své stanovisko o tom, že nejde o monopolizaci, předložil i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.⁸³⁰

Rozprava k těmto pozměňovacím návrhům v rámci druhého čtení byla poměrně stručná. Zevrubnější debata k návrhu zákona, resp. k uvedenému pozměňovacímu návrhu Janulíka, proběhla až ve třetím čtení konaném dne 2. června 2021.⁸³¹

Zastánci přijetí pozměňovacích návrhů argumentovali především potřebou hájení zájmů lékařů, aby lékařům byla cizinci poskytnutá zdravotní péče uhrazena. Jako problematické sledovali, že cizinci častokrát nemají k dispozici doklady o pojištění či pokud pojištění sjednané mají, pojišťovny zpravidla nehradí vše, a to s ohledem na výluky či limity stanovené v pojistných podmínkách.⁸³²

Naopak řada poslanců v rozpravě vystoupila s tím, že se jedná o nepřipustný monopol na poskytování komerčního pojištění.⁸³³ Kritizováno rovněž bylo, že se jedná o zásadní změny v komerčním pojištění, které nebyly součástí vládního návrhu zákona od počátku a tedy k nim neproběhlo meziresortní řízení,⁸³⁴ a rovněž že pozměňovací návrhy nebyly projednány Podvýborem pro bankovníctví, pojišťovnictví a finanční trhy Rozpočtového výboru, a to navzdory zásadnímu dopadu na trh pojištění. Bylo také namítáno, že tyto pozměňovací návrhy byly nahrány

---

⁸²⁹ ČÍŽINSKÝ, J. Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 98. schůze. Čtvrtek 6. května 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 22. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/098schuz/bqbs/b33501901.htm>.

⁸³⁰ JANULÍK, M. Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 98. schůze. Čtvrtek 6. května 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 22. 1. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/098schuz/bqbs/b33501901.htm>.

⁸³¹ Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 104. schůze. Středa 2. června 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 7. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/bqbs/b14433601.htm>.

⁸³² PLZÁK, P., ADÁMKOVÁ V., PROCHÁZKOVÁ, V. a další. Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 104. schůze. Středa 2. června 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 7. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/bqbs/b14433601.htm>.

⁸³³ Např. ČÍŽINSKÝ, J., SVOBODA, B., ŽÁČEK, P. *Stenoprotokol 104. schůze. Středa 2. června 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017 2021 [cit. 7. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/bqbs/b14433601.htm>.

⁸³⁴ ČERNOCHOVÁ, J. Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 104. schůze. Středa 2. června 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021 [cit. 7. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/bqbs/b14433601.htm>.

do systému pro ostatní poslance k seznámení se s nimi jen pár dní před konáním druhého čtení.⁸³⁵ Neproběhly ani odborné debaty,⁸³⁶ v době rozpravy nebylo doručeno oficiální stanovisko České národní banky⁸³⁷ a dále Ministerstvo financí, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo vnitra podaly k návrhu negativní stanoviska.⁸³⁸

I přesto vývoj, který následoval v obou komorách Parlamentu České republiky, vyústil v přijetí zákona č. 274/2021 Sb., který mimo jiné změnil ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců, jak je v této podkapitole popsáno dále.

Nutno podotknout, že Senát vrátil návrh zákona Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy, ve kterých mimo jiné absentovalo zavedení oprávnění k distribuci komplexního pojištění jen pro určité subjekty. Namísto toho problémy úhrad za poskytování zdravotní péče měly být mitigovány navýšením limitu pojistného plnění na jednu pojistnou událost z 60 000 EUR na 120 000 EUR a především zavedením registru zdravotního pojištění cizinců (viz Senátem navrhované ustanovení § 180jb), jehož vedením a správou měla být pověřena Česká kancelář pojistitelů.⁸³⁹ Smyslem zavedení registru měla být evidence všech údajů o sjednaných komplexních pojištěních a jejich poskytnutí v případě potřeby ministerstvu, policii a v nezbytném rozsahu rovněž poskytovatelům zdravotních služeb.⁸⁴⁰ Poslanecká sněmovna však setrvala na původním návrhu zákona.⁸⁴¹

Smysl krátkého shrnutí legislativního vývoje považuji pro popisovanou problematiku za relevantní nejméně ze dvou důvodů. V prvé řadě jde o deskripci vzniku této právní úpravy, jakož i identifikaci důvodů jejího vzniku. V případě návrhu této právní úpravy dále to, že ačkoliv se na možný důsledek přijetí této úpravy, tj. vznik monopolu na pojistném trhu, upozorňovalo již v rámci legislativního procesu, taková právní úprava byla i přesto přijata.

---

⁸³⁵ ŽÁČEK, P. *Stenoprotokol 104. schůze. Středa 2. června 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017–2021 [cit. 7. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/bqbs/b14433601.htm>.

⁸³⁶ Tamtéž.

⁸³⁷ Tamtéž.

⁸³⁸ RICHTEROVÁ O., ŽÁČEK, P. *Stenoprotokol 104. schůze. Středa 2. června 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017–2021 [cit. 7. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/bqbs/b14433601.htm>

⁸³⁹ Senát (13. funkční období). *237.usnesení Senátu z 13. schůze, konané dne 1. července 2021 k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /senátní tisk č. 108/*. In: senat.cz [online]. [cit. 12. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=100146>.

⁸⁴⁰ Senát (13. funkční období). *237.usnesení Senátu z 13. schůze, konané dne 1. července 2021 k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /senátní tisk č. 108/*. *Bod 131*. In: senat.cz [online]. [cit. 12. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=100146>.

⁸⁴¹ Poslanecká sněmovna (2017–2021). *Sněmovní tisk 1091. Novela z. o pobytu cizinců na území ČR - EU*. In: psp.cz [online]. [cit. 12. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1091>.

Co se týče vlastních změn dotčeného ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců, oproti do této doby účinné právní úpravě, byly vedle povinnosti sjednání komplexního pojištění do 90 dnů ode dne, kdy cizinec vstoupí na území České republiky (za předpokladu, že na území vstoupí s dokladem podle ustanovení § 180j odst. 1 zákona o pobytu cizinců), v tomto ustanovení upraveny podmínky, za kterých pojišťovny mohly nabízet produkty komplexního pojištění⁸⁴² a příslušným ministerstvům byla stanovena povinnost připravit související seznamy.⁸⁴³

Aby pojišťovny mohly poskytovat komplexní pojištění, byly povinny disponovat vlastní sítí poskytovatelů zdravotních služeb, a to za účelem garance poskytnutí zdravotní péče, která je obsahem komplexního pojištění. Součástí této povinnosti bylo specifikováno, jaké mají pojišťovny uzavírat s poskytovateli zdravotních služeb smlouvy. Byla rovněž stanovena procentuální hranice, která konkretizovala jaký rozsah sítě poskytovatelů zdravotních služeb se považuje za dostatečný pro to, aby zdravotní péče byla garantována.⁸⁴⁴ Další limit, který byl touto novelou zaveden, se týkal odměny zprostředkovatelů komplexního pojištění. Jejich odměna měla činit maximálně 10 % ročního pojistného v jednom roce trvání pojištění.⁸⁴⁵

Z hlediska předkládané práce byla nejzásadnější změna provedena v odstavci 13, resp. odstavci 6 předmětného ustanovení. V ustanovení § 180j odst. 6 zákona o pobytu cizinců byla přidána další podmínka pro pojišťovnu oprávněnou k poskytování komplexního pojištění. Tato podmínka spočívala v tom, že poskytovat komplexní pojištění ve smyslu odst. 6 mohla pouze pojišťovna, jež má jednoho společníka, kterým není nikdo jiný než zdravotní pojišťovna.⁸⁴⁶

Zdravotních pojišťoven působících na území České republiky bylo v této době sedm.⁸⁴⁷ Z těchto sedmi pojišťoven uvedenou podmínku splňovala pouze společnost Pojišťovna VZP, a.s., jejíž jediným společníkem (akcionářem) je Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky⁸⁴⁸ a společnost Vitalitas pojišťovna, a.s., jejímž jediným společníkem (akcionářem) je Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví.⁸⁴⁹

---

⁸⁴² Ustanovení § 180j odst. 9 a 10 zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 274/2021 Sb.

⁸⁴³ Ustanovení § 180j odst. 11 (seznam pojišťoven splňujících podmínky smluvní sítě) a odst. 12 (seznam pojišťoven oprávněných poskytovat komplexní pojištění) zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 274/2021 Sb.

⁸⁴⁴ Ustanovení § 180j odst. 9 zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 274/2021 Sb.

⁸⁴⁵ Ustanovení § 180j odst. 10 zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 274/2021 Sb.

⁸⁴⁶ Ustanovení § 180j odst. 6 zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 274/2021 Sb.

⁸⁴⁷ MZČR. *Zdravotní pojišťovny*. In: mzcrcz [online]. Datum zveřejnění 29. 1. 2018. Poslední aktualizace 5. 8. 2020 [cit. 6. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.mzcrcz/zdravotni-pojistovny-2/>.

⁸⁴⁸ Úplný výpis z obchodního rejstříku Pojišťovna VZP, a.s., B 9100 vedená u Městského soudu v Praze [cit. 6. 2. 2024]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=160650&typ=UPLNY>.

⁸⁴⁹ Úplný výpis z obchodního rejstříku Vitalitas pojišťovna, a.s., B 5646 vedená u Městského soudu v Praze [cit. 6. 2. 2024]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=165904&typ=UPLNY>.

V ustanovení §180j odst. 13 zákona o pobytu cizinců bylo potom stanoveno výhradní oprávnění k poskytování komplexního pojištění společnosti Pojišťovna VZP, a.s. po přechodnou dobu 5 let ode dne nabytí účinnosti zákona č. 274/2021 Sb.⁸⁵⁰

V odborné veřejnosti vyvolalo přijetí zákona č. 274/2021 Sb. vlnu kritiky. Odhlédnu-li od kritiky této nové úpravy založené na výtce nedostatečnosti podkladů a informací pro přijetí těchto změn (např. doložení konkrétních dat, zvážení předchozího vývoje, porovnání pohledávek zdravotnických zařízení podle toho, zda má cizinec sjednáno soukromé zdravotní pojištění či je jeho zdravotní péče hrazena jinak či provedení analýzy dopadů přijaté úpravy),⁸⁵¹ a zaměřím-li se na právní hledisko, tj. soulad nově přijaté právní úpravy s již účinnou právní úpravou stanovující podmínky pro provozování pojišťovací činnosti, byl nově přijatý zákon č. 274/2021 Sb. ve zřejmém rozporu s principy a právem EU.

Vnitřním trhem EU se podle čl. 26 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) rozumí prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.⁸⁵²

Ve vztahu k pojišťovnictví je tento princip volného vnitřního trhu podpořen institutem tzv. jednotného evropského pasu. Jednotný evropský pas opravňuje pojišťovnu z jiného členského státu EU provozovat pojišťovací činnost v České republice v rozsahu povolení, které bylo této pojišťovně uděleno k provozování pojišťovací činnosti v zemi jejího sídla, za předpokladu splnění informační povinnosti.⁸⁵³ Pojišťovna z jiného členského státu EU je oprávněna pojišťovací činnost v České republice vykonávat na základě svobody dočasného poskytování služeb (pokud má její činnost dočasný charakter) nebo na základě práva zřízení své pobočky v zemi usazení.⁸⁵⁴ Oproti uvedenému, pojišťovna ze třetího státu je k takovému provozování pojišťovací činnosti povinna získat povolení uděleného ČNB.⁸⁵⁵ Tato česká právní úprava vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (směrnice Solventnost II).⁸⁵⁶

---

⁸⁵⁰ Ustanovení § 180j odst. 13 zákona o pobytu cizinců, ve znění zákona č. 274/2021 Sb.

⁸⁵¹ PŘÍKRYL, V.: *Vladimír Příkryl k pojištění cizinců: Nevěřil jsem, že to je v Česku možné...* In: opojisteni.cz [online]. Datum vydání: 11. 6. 2021 [cit. 12. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/vladimir-prikryl-k-pojisteni-cizincu-neveril-jsem-ze-to-je-v-cesku-mozne/c:21069/>.

⁸⁵² Čl. 26 odst. 2 SFEU.

⁸⁵³ Ustanovení § 28 odst. 1 ZPOJ.

⁸⁵⁴ Ustanovení § 28 odst. 1 ZPOJ.

⁸⁵⁵ Ustanovení § 32 odst. 1 ZPOJ.

⁸⁵⁶ Čl. 14 až 26 směrnice Solventnost II.

V této souvislosti je dále důležitý zejména čl. 188 směrnice Solventnost II. Toto ustanovení ukládá členským státům EU povinnost zajistit zrušení monopolů v přístupu k činnosti v určitých pojistných odvětvích.⁸⁵⁷

V důsledku zavedení monopolu pro poskytování komplexního pojištění tak došlo k porušení unijního práva, jelikož zavedení monopolu přímo odporuje shora popsaným ustanovením SFEU i směrnice Solventnost II.⁸⁵⁸

Ačkoliv tato právní úprava byla kritizována zejména z pohledu pojišťoven, tj. jednak z důvodu vytvoření nepřijatelné konkurenční výhody pro společnost Pojišťovna VZP, a.s., resp. po uplynutí 5 let od nabytí účinnosti této novely pro oprávněné pojišťovny jejichž jediným společníkem je zdravotní pojišťovna, a z tohoto důvodu bylo jiným pojišťovnám znemožněno toto pojištění poskytovat, mělo faktický dopad přijetí této právní úpravy i na samotné zákazníky, tj. cizince, kteří v důsledku této právní úpravy byli ochuzeni o možnost výběru z nabídek komplexního pojištění tvořených konkurenčním prostředím, jelikož komplexní pojištění pro území České republiky mohli sjednat jen u zákonem vybraného subjektu.

V zavedení monopolu společnosti Pojišťovna VZP, a.s. lze identifikovat nedovolenou státní podporu podle čl. 107 a násl. SFEU.⁸⁵⁹ Podstatou čl. 107 SFEU je ochrana hospodářské soutěže na vnitřním trhu EU před jejím narušením, byť možným, poskytnutím takové podpory v jakékoliv formě ze strany státu nebo ze státních prostředků, kterou jsou zvýhodněny určité podniky nebo odvětví výroby. Pokud takové podpory ovlivňují obchod mezi členskými státy, jsou neslučitelné a tedy nepřípustné na vnitřním trhu EU, není-li stanoveno jinak. Výjimky, tedy s vnitřním trhem slučitelné státní podpory, jsou vymezeny v odstavci 2 a 3 dotčeného ustanovení. Většina těchto výjimek jsou sociální povahy, cílí na náhradu škodu či je jejich smyslem podpořit rozvoj (např. oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní či s vysokou nezaměstnaností), nebo jsou určeny na pomoc kultuře. Dotčený případ, tedy zavedení monopolu v oblasti poskytování komplexního pojištění na území České republiky, nemá v uvedeném ustanovení podporu.

---

⁸⁵⁷ Čl. 188 směrnice Solventnost II.

⁸⁵⁸ PŘIKRYL, V.: *Vladimír Příkryl k pojištění cizinců: Nevěřil jsem, že to je v Česku možné...* In: opojisteni.cz [online]. Datum vydání: 11. 6. 2021 [cit. 31. 8. 2024]. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/vladimir-prikryl-k-pojisteni-cizincu-neveril-jsem-ze-to-je-v-cesku-mozne/c:21069/>.

⁸⁵⁹ Tamtéž.

Necelé čtyři měsíce po účinnosti zákona č. 274/2021 Sb., tj. dne 29. listopadu 2021, podala ČAP stížnost pro porušení evropského práva Českou republikou k Evropské komisi s cílem zrušení tohoto monopolu.⁸⁶⁰ Důvody pro podání této stížnosti zahrnovaly rozpor s ustanoveními SFEU (zákaz pro členské státy EU vytvářet monopoly a narušovat tak svobody vnitřního trhu EU) a ustanovení směrnice Solventnost II (monopoly rozdělující vnitřní trh pojišťovacích služeb, jsou v přímém rozporu se zájmy EU).⁸⁶¹

Dne 14. července 2023 Evropská komise vydala svůj pravidelný soubor hlavních rozhodnutí o porušení právních předpisů, ve němž v osmé části týkající se finanční stability, finančních služeb a unie kapitálových trhů vyzvala v rámci jednotného trhu Českou republiku, *aby sladilo své vnitrostátní předpisy s pravidly EU pro volný pohyb služeb poskytovaných pojišťovnami*.⁸⁶²

Konkrétně Evropská komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti, jelikož Česká republika nezajistila správné uplatňování směrnice Solventnost II, kdy změnami provedenými zákonem č. 274/2021 Sb. porušila harmonizovanou úpravu pro udělování povolení pojišťovnám k provozování pojišťovací činnosti v EU tím, že zavedla v soukromém zdravotním pojištění (komplexní pojištění) dočasný monopol. Tato úprava omezovala zákazníky ve výběru subjektu poskytujícího toto pojištění a zabránila pojišťovnám provozovat pojišťovací činnost na území České republiky. Uvedené shledala Evropská komise za problematické a v rozporu s unijním právem a stanovila České republice lhůtu v délce dvou měsíců pro přijetí nezbytných opatření k nápravě zjištěných nedostatků.

V tomto ohledu je podstatné, že již dne 1. listopadu 2021 byl v Senátu předložen návrh zákona (senátní tisk 166),⁸⁶³ který vyústil v přijetí zákona č. 278/2023 Sb., k jehož vyhlášení ve Sbírce zákonů došlo dne 19. září 2023, a kterým byl zavedený monopol společnosti Pojišťovna VZP, a.s. zrušen, k tomu blíže následující podkapitola 6.1.2.3.

---

⁸⁶⁰ ČAP. *Tiskové zprávy. ČAP podala stížnost k Evropské komisi kvůli vzniku monopolu na pojištění cizinců*. In: cap.cz [online]. Datum vydání: 2. 12. 2021. [cit. 1. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/tiskove-centrum/tiskovezpravy/104858-cap-podala-stiznost-k-evropske-komisi-kvuli-vzniku-monopolu-na-pojisteni-cizincu>.

⁸⁶¹ Tamtéž.

⁸⁶² Evropská komise. *Červencové případy porušení právních předpisů: hlavní rozhodnutí*. In: ec.europa.eu [online]. Datum vydání: 14.7. 2023. [cit. 1. 9. 2024]. Dostupné z https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_23_3445.

⁸⁶³ Senát PČR. *Senátní tisky. Senátní tisk 166. Návrh senátního návrhu zákona senátora Tomáše Jirsy a dalších senátorů, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů*. In: senat.cz [online]. Třinácté funkční období 2020-2022 [cit. 1. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?T=166&O=13>.

6.1.2.3. Právní stav ke dni 20. září 2023

Zákon č. 278/2023 Sb., kterým došlo k odstranění výhradního práva společnosti Pojišťovna VZP, a.s. na sjednávání komplexního pojištění, provázal poměrně dlouhý legislativní vývoj.

Jak již bylo uvedeno v předchozí podkapitole 6.1.2.2. návrh tohoto zákona byl v Senátu předložen dne 1. listopadu 2021. K jeho schválení došlo dne 2. března 2022 a k předložení sněmovně dne 7. března 2022. Po jeho schválení ve sněmovně dne 12. července 2023 byl už legislativní vývoj návrhu zákona rychlejší a dne 19. září 2023 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů jako zákon č. 278/2023 Sb. Díky tomuto zákonu si komplexní pojištění cizinci mohou sjednat i u jiné (oprávněné) pojišťovny s účinností ode dne 20. září 2023.

Primárním účelem návrhu zákona, později přijatého jako zákon č. 278/2023 Sb., bylo odstranění monopolu společnosti Pojišťovna VZP, a.s., jelikož právní úprava jej zavádějící byla považována za rozpornou, jak s unijním právem (viz čl. 106 odst. 1 SFEU, na základě kterého je členským státům EU zakázáno udělit výlučné právo v rozporu se SFEU), tak s ústavním právem (mimo jiné i porušení čl. 26 Listiny základních práv a svobod, tj. právo na svobodu podnikání).⁸⁶⁴

V této souvislosti bylo dále z relevantního ustanovení § 180j odst. 6 zákona o pobytu cizinců odstraněno i to, že po pěti letech od nabytí účinnosti zákona č. 274/2021 Sb., bude komplexní pojištění oprávněna sjednávat pojišťovna, jejímž jediným společníkem je zdravotní pojišťovna.⁸⁶⁵

Ze zákona o pobytu cizinců byla rovněž odstraněna i povinnost garance poskytnutí zdravotní péče prostřednictvím sítě poskytovatelů zdravotních služeb,⁸⁶⁶ dále bylo zrušeno omezení pro výši odměny za zprostředkování pojištění.⁸⁶⁷

Dalším významnou změnou bylo navýšení limitu pojistného plnění na jednu pojistnou událost z 60 000 EUR na 400 000 EUR⁸⁶⁸ (byť Senát navrhoval zvýšení na 120 000 EUR).⁸⁶⁹

---

⁸⁶⁴ Senát PČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.* Důvodové zprávy. Datum vydání: 4. 3. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 9. 2024]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mrxbpwi6q&rowIndex=0>.

⁸⁶⁵ Ustanovení § 180j odst. 6 a v této souvislosti i odst. 12 zákona o pobytu cizinců (právní stav do 19. 9. 2023).

⁸⁶⁶ Ustanovení § 180j odst. 9 a v této souvislosti i odst. 11 zákona o pobytu cizinců (právní stav do 19. 9. 2023).

⁸⁶⁷ Ustanovení § 180j odst. 10 zákona o pobytu cizinců (právní stav do 19. 9. 2023).

⁸⁶⁸ Ustanovení § 180j odst. 1 a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

⁸⁶⁹ ČAK. *Senát: Pojišťovna VZP nebude mít monopol na zdravotní pojištění cizinců.* In: advokatnidenik.cz [online]. Datum vydání: 23. 8. 2023. [cit. 14. 9. 2024]. Dostupné z <https://advokatnidenik.cz/2023/08/23/senat-potvrdil-zruseni-monopolu-pojistovny-vzp-na-zdravotni-pojisteni-cizincu/>.

Navýšení těchto limitů bylo zdůvodněno potřebou toho, aby jejich výše odpovídala aktuálním okolnostem a potřebám, jelikož tato hodnota nebyla 10 let změněna.⁸⁷⁰

Rovněž přibyla dvě nová ustanovení. První ustanovení § 180ja zákona o pobytu cizinců stanovuje povinnost pojišťovny poskytující komplexní pojištění zveřejnit vzor pojistné smlouvy a pojistných podmínek k tomuto pojištění na svých webových stránkách⁸⁷¹ a povinnost sjednat s pojistníkem novou pojistnou smlouvu týkající se komplexního pojištění, pokud o to pojistník pojišťovnu požádá (a to rovněž v případě pojištěných).⁸⁷² Důvodem zakotvení prvního požadavku, tj. zveřejnění vzoru pojistné smlouvy, je zvýšení transparentnosti, aby každý měl možnost přístupu k informacím, jaké pojistné smlouvy jsou k produktu komplexního pojištění uzavírány.⁸⁷³ Účelem této povinnosti je zajištění možnosti porovnat podmínky a plnění v rámci jednotlivých produktů komplexního pojištění. Zajímavější je ovšem druhá povinnost stanovená v tomto ustanovení, tj. povinnost pojišťovny obnovit pojistníkovi pojistnou smlouvu na komplexní pojištění, bez ohledu na to, zda původní pojistná smlouva na toto pojištění skončí prostým plynutím času nebo z jiného důvodu. Smyslem této úpravy je zamezení případům, kdy cizinec, nacházející se na území České republiky, potřebuje poskytnutí zdravotní péče a není pojištěn.⁸⁷⁴

Druhým ustanovením, ustanovením § 180jb zákona o pobytu cizinců, došlo k zavedení registru zdravotního pojištění cizinců, který vede a spravuje Česká kancelář pojistitelů.⁸⁷⁵ Smyslem registru je zpřístupnění informací o pojištění zákazníků, kterým bylo sjednáno komplexní pojištění. K naplnění tohoto účelu je pojišťovnám stanovena povinnost předávat informace o sjednaném komplexním pojištění, a to nejpozději do 24 hodin od uzavření pojistné smlouvy.⁸⁷⁶ Tyto informace zahrnují vedle identifikačních údajů pojištěného rovněž informace o vzniku, změně (včetně doby přerušování) a zániku pojištění.⁸⁷⁷

---

⁸⁷⁰ Senát PČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.* K čl. 1 bodům 1,2. Důvodové zprávy. Datum vydání: 4. 3. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 9. 2024]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mrxbpwi6q&rowIndex=0>.

⁸⁷¹ Ustanovení § 180ja odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

⁸⁷² Ustanovení § 180ja odst. 2 zákona o pobytu cizinců

⁸⁷³ Senát PČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.* K čl. 1 bodu 8 (toto ustanovení v zákoně č. 278/2023 Sb. označeno bodem 7). Důvodové zprávy. Datum vydání: 4. 3. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 9. 2024]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mrxbpwi6q&rowIndex=0>.

⁸⁷⁴ Tamtéž, k čl. 1 bodu 8 (toto ustanovení v zákoně č. 278/2023 Sb. označeno bodem 7).

⁸⁷⁵ Ustanovení § 180jb zákona o pobytu cizinců.

⁸⁷⁶ Ustanovení § 180ja odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

⁸⁷⁷ Ustanovení § 180jb odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

K informacím z registru mají dle zákona přístup, resp. jsou bezplatně poskytovány, zástupci Ministerstva vnitra, Policie ČR, ale zároveň i zdravotnická zařízení.⁸⁷⁸ Tento přístup však není bezbřehý, nýbrž je limitován nezbytným rozsahem, aby nedocházelo k excesům při poskytování těchto údajů. Oprávnění zdravotnických zařízení k přístupu k údajům v registru v zásadě reaguje na argumenty lékařů, kteří za poskytnutí zdravotních služeb cizinci ne vždy dostanou (dostatečnou) odměnu, a to i z důvodu nedostatečného či žádného pojištění těchto osob. Zdravotnická zařízení tak díky poskytnutým informacím z registru, které jsou transparentní a velmi aktuální, mohou získat lepší představu a tím i jistotu o sjednaném pojištění daného pacienta (zejména o rozsahu tohoto pojištění) a *de facto* tak poskytnutí zdravotnické péče uzpůsobit. Nicméně i bez ohledu na informace poskytnuté z registru jsou zdravotnická zařízení vždy povinna poskytnout neodkladnou péči⁸⁷⁹ a péči *lege artis*.

Neméně zajímavá jsou poté přechodná ustanovení v čl. II zákona č. 278/2023 Sb., a to ve vztahu ke změně výše sjednaného limitu pojistného plnění na jednu pojistnou událost a poté v souvislosti s ukončením monopolu společnosti Pojišťovna VZP, a.s. a možností pojistníků ukončit pojistnou smlouvu.

Uvedené limity u pojistných smluv komplexního pojištění, které byly sjednány přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 278/2023 Sb. (tj. do 19. září 2023) se za podmínky, že jsou nižší, než je nově stanovená hranice 400 000 EUR na jednu pojistnou událost, navyšují *ex lege* na tuto částku, a to po uplynutí 3 měsíců ode dne účinnosti zákona č. 278/2023 Sb. V této souvislosti jsou pojišťovny oprávněny spolu se změnou limitu popsanou podle přechozí věty upravit do 1 měsíce ode dne této změny i výši předepsaného pojistného. Po uplynutí lhůty 1 měsíce toto právo pojišťovnám zaniká. Pokud pojistník se změnou výše pojistného nebude souhlasit, je oprávněn pojištění do 1 měsíce od oznámení změny pojistného vypovědět, a to bez výpovědní doby. Pojistník, který využije svého práva takto pojistnou smlouvu komplexního pojištění vypovědět, nemá nárok na vrácení již uhrazeného jednorázového pojistného.⁸⁸⁰ Je zajímavé, že již uhrazené pojistné tato zákonná úprava explicitně přiznává pouze společnosti Pojišťovna VZP, a.s., jiné pojišťovny toto ustanovení neuvádí. Podle mého názoru se jedná o legislativní opomenutí, jelikož k navýšení tohoto limitu na základě zákona dochází nejen u pojistných smluv sjednaných

---

⁸⁷⁸ Ustanovení § 180jb odst. 4 zákona o pobytu cizinců.

⁸⁷⁹ Senát PČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů*. K čl. 1 bodu 8 (toto ustanovení v zákoně č. 278/2023 Sb. označeno bodem 7). Důvodové zprávy. Datum vydání: 4. 3. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 13. 9. 2024]. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mrxbpwi6q&rowIndex=0>.

⁸⁸⁰ Čl. II odst. 4 zákona č. 278/2023 Sb.

společností Pojišťovna VZP, a.s., nýbrž i u dalších pojišťoven, které pojistnou smlouvu na komplexní pojištění sjednaly do 1. srpna 2021.

V přechodných ustanoveních zákona č. 278/2023 Sb. je dále zakotveno právo pojistníka, který sjednal komplexní pojištění u společnosti Pojišťovna VZP, a.s. v období od 2. srpna 2021 do 19. září 2023 (tj. ode dne vzniku jejího monopolu do účinnosti zákona č. 278/2023 Sb., kterým byl monopol zrušen), pojistnou smlouvu k tomuto komplexnímu pojištění vypovědět a komplexní pojištění sjednat u pojišťovny dle svého uvážení (samozřejmě v mezích zákona, tj. s pojišťovnou, která je oprávněna toto pojištění na území České republiky poskytovat), a to ve lhůtě 3 měsíců ode dne účinnosti zákona č. 278/2023 Sb. Zákonem je však obdobně jako v případě limitů stanoveno, že v případě využití tohoto práva pojistníkem nemá tento nárok na vrácení již zaplaceného jednorázového pojistného a toto zůstává Pojišťovně VZP, a.s.⁸⁸¹

I přesto, že byl legislativní návrh, později přijatý jako zákon č. 278/2023 Sb., jehož hlavním cílem bylo zrušení monopolu Pojišťovny VZP, a.s., většinově chtěným řešením vzniklé situace na trhu pojištění, v Poslanecké sněmovně se v rámci jeho projednání objevovaly i návrhy, jejichž smyslem bylo tento zavedený monopol pouze zmírnit. Např. poslanec Kuchař v rámci předložených pozměňovacích návrhů ve druhém čtení v Poslanecké sněmovně navrhl, aby komplexní pojištění mohlo být sjednáno pouze u pojišťovny, která je oprávněna sjednávat toto pojištění v České republice a „*jejímž jediným společníkem a ovládající osobou je zdravotní pojišťovna*“.⁸⁸²

Právní úprava zavádějící monopol společnosti Pojišťovna VZP, a.s. na poskytování komplexního pojištění představuje vedle rizika přezkumu souladu takové právní úpravy s právem EU ze strany Evropské komise, resp. možného udělení sankce pro Českou republiku, i riziko, že se tímto monopolem poškozené pojišťovny (tj. pojišťovny, které přede dnem 2. srpna 2021 rovněž nabízely komplexní pojištění) budou domáhat náhrady škody, která jim v důsledku jeho zavedení vznikla.⁸⁸³ Ačkoliv je odpovědnost státu za porušení unijního práva specifickou odpovědností, tato žaloba na náhradu škody způsobené přijetím zákona č. 274/2021 Sb. již byla dle veřejně dostupných informací minimálně jednou pojišťovnou podána a v první instanci tato pojišťovna uspěla.⁸⁸⁴

---

⁸⁸¹ Čl. II odst. 3 zákona č. 278/2023 Sb.

⁸⁸² Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 165/4. Novela z. o pobytu cizinců na území ČR*. In: psp.cz [online]. 9. volební období, od 2021 [cit. 14. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=207545>.

⁸⁸³ PŘIKRYL, V.: *Vladimír Přikryl k pojištění cizinců: Nevěřil jsem, že to je v Česku možné...* In: opojisteni.cz [online]. Datum vydání: 11. 6. 2021 [cit. 12. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/vladimir-prikryl-k-pojisteni-cizincu-neveril-jsem-ze-to-je-v-cesku-mozne/c:21069/>.

⁸⁸⁴ Glatzova & Co. *Glatzová & Co. Úspěšně zastupuje Slavia pojišťovnu*. In: glatzova.com [online]. [cit. 14. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.glatzova.com/glatzova-co-uspesne-zastupuje-slavia-pojistovnu/>.

V současné době⁸⁸⁵ je v Poslanecké sněmovně evidován jako sněmovní tisk č. 782 návrh nového zákon o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon).⁸⁸⁶ V navrhovaném zákoně je v hlavě IV, díle 4 upraveno „zajištění úhrady zdravotních služeb poskytnutých na území“. Nová právní úprava komplexního pojištění (slovy návrhu zákona *dlouhodobého zdravotního pojištění cizinců*) nyní vychází ze stávající právní úpravy a v zásadě nezavádí nových povinností a nemění povinnosti stávající. Spíše jde o zpřehlednění a detailnější úpravu již existujících povinností.⁸⁸⁷ Nabytí účinnosti nového zákona je předpokládáno dnem 1. ledna 2026, s výjimkou ustanovení § 248, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2027.⁸⁸⁸

6.2. Distribuce pojištění pojistníkem na základě skupinové pojistné smlouvy

Ve směrnici IDD je upravena definice distribuce pojištění,⁸⁸⁹ zprostředkovatele pojištění⁸⁹⁰ a distributora pojištění.⁸⁹¹ Jak již bylo uvedeno v úvodu k 5. části této práce, distribuci pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy formou přistoupení zájemců o pojištění k již sjednané skupinové pojistné smlouvě uzavřené mezi pojistníkem, jednajícím jako podnikatel, a pojistitelem, směrnice IDD nikterak neupravuje. Bylo tak na vůli členských států, zda předmětnou úpravu této problematiky zahrnou do svých právních řádů při implementaci směrnice IDD, podobně jako takto učinila Česká republika s právní úpravou činnosti *nabízení možnosti stát se pojištěným*.

V tomto ohledu se stal přelomovým rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20, jehož předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané německým Spolkovým soudním dvorem,⁸⁹² ve kterém SDEU interpretoval čl. 2 odst. 1 body 1, 3 a 8 směrnice IDD (tj. shora uvedené definice pojmů distribuce pojištění, zprostředkovatele pojištění a distributora pojištění) s ohledem na smysl a účel úpravy směrnice IDD. V tomto rozsudku SDEU rovněž vyložil pojmy uvedené ve směrnici IMD (a to pojem zprostředkování pojištění⁸⁹³ a zprostředkovatel pojištění).⁸⁹⁴ Tato práce je více zaměřena na výklad směrnice IDD. Výklad

---

⁸⁸⁵ Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

⁸⁸⁶ Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 782. Vl. n. z. o vstupu a pobytu cizinců – EU*. In: psp.cz [online]. 9. volební období, od 2021 [cit. 14. 9. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=782>.

⁸⁸⁷ Viz návrh důvodové zprávy k návrhu zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon).

⁸⁸⁸ Viz ustanovení § 682 navrhovaného zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon).

⁸⁸⁹ Čl. 2 odst. 1 bod 1 směrnice IDD.

⁸⁹⁰ Čl. 2 odst. 1 bod 3 směrnice IDD.

⁸⁹¹ Čl. 2 odst. 1 bod 8 směrnice IDD.

⁸⁹² Rozsudek SDEU (prvního senátu) ze dne 29. září 2022 (řízení o předběžné otázce) ve věci C-633/20, In: curia.europa.eu [online]. [cit. 12. 2. 2024]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7B058938464C13118E392C8B0F53571B?text=&docid=266563&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1126432>.

⁸⁹³ Čl. 2 bod 3 směrnice IMD.

⁸⁹⁴ Čl. 2 bod 5 směrnice IMD.

směrnice IMD byl SDEU proveden vzhledem k tomu, že směrnice IMD byla účinná a tedy rozhodná v době skutkového stavu věci projednávané německým Spolkovým soudním dvorem.⁸⁹⁵

6.2.1. Skutkový stav projednávané věci

Předběžná otázka byla položena v rámci řízení mezi Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (tj. Spolkové unie center a sdružení na ochranu zájmů spotřebitelů, Německo) a TC Medical Air Ambulance Agency GmbH (tj. pojistníkem, který uzavřel se společností Württembergische Versicherung AG⁸⁹⁶ skupinovou pojistnou smlouvu na mezinárodní cestovní zdravotní pojištění).⁸⁹⁷

Skutkový stav této věci byl následující. Společnost TC Medical Air Ambulance Agency GmbH byla vzhledem k uzavření skupinové pojistné smlouvy v postavení pojistníka a za toto pojištění platila pojistné.⁸⁹⁸ Tato společnost dále umožňovala svým zákazníkům přistupovat k jí sjednané skupinové pojistné smlouvě. Za podstatné považují uvést, že zákazníci za toto pojištění platili pojistníkovi odměnu a v případě pojistné události měli nárok na pojistné plnění.⁸⁹⁹

Společnost TC Medical Air Ambulance Agency GmbH neměla k výkonu činnosti zprostředkování pojištění příslušné oprávnění stanovené německým právem pro distribuci pojištění.⁹⁰⁰ Absenci příslušného oprávnění s ohledem na vykonávanou činnost této společnosti namítalo uvedené sdružení na ochranu zájmů spotřebitelů, které mělo za to, že takto vykonávaná činnost odpovídá činnosti zprostředkovatele pojištění, který k výkonu činnosti zprostředkování pojištění potřebuje příslušné povolení a z tohoto důvodu tedy u soudu požadovali ukončení této činnosti prováděné společností TC Medical Air Ambulance Agency GmbH.⁹⁰¹

Věc se podáním opravného prostředku dostala až k německému Spolkovému soudnímu dvoru, který za účelem správného rozhodnutí věci, vyhodnotil za potřebné vyřešit otázku, zda má být společnost TC Medical Air Ambulance Agency GmbH při této činnosti kvalifikována jako zprostředkovatel pojištění dle evropského práva.

---

⁸⁹⁵ Bod 30 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁸⁹⁶ Württembergische Versicherung AG je jedním z nejtradičnějších pojistitelů v Německu. Byla založena v roce 1828 jako „Württembergská soukromá požární pojišťovna“ a je proto považována za nejstarší soukromou majetkovou pojišťovnu v jižním Německu. Blíže viz W&W-Gruppe: *Über uns. Unternehmen*. In: ww-ag.com [online]. [cit. 12. 2. 2024]. Dostupné z: <https://www.ww-ag.com/de/ueber-uns/unternehmen>.

⁸⁹⁷ Rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁸⁹⁸ Tamtéž, bod 18.

⁸⁹⁹ Tamtéž, bod 20.

⁹⁰⁰ Tamtéž, bod 23.

⁹⁰¹ Tamtéž, bod 24.

Předběžnou otázkou podanou SDEU se tento soud dotazoval, zda podnik, který svým zákazníkům nabízí možnost pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy, které je opravňuje k nároku na pojistné plnění v případě pojistné události (tj. v případě onemocnění nebo úrazu, k jejichž vzniku došlo v zahraničí), a za které platí tito zákazníci úplatu (tj. pojistník je za tuto činnost odměňován a zákazníci platí za pojistné krytí úplatu), je zprostředkovatelem pojištění ve smyslu směrnice IMD a směrnice IDD.⁹⁰²

6.2.2. Právní úprava

Německý právní řád upravuje výkon zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví, přičemž každý, kdo má zájem zprostředkovatelskou činností (tj. činností na základě které dochází k uzavírání pojistných smluv) vykonávat (v roli pojišťovacího agenta nebo makléře), musí disponovat příslušným oprávněním⁹⁰³ a v této souvislosti být zapsán do rejstříku zprostředkovatelů.⁹⁰⁴ Činnost pojistníka, který za úplatu nabízí možnost přistoupení k uzavřené skupinové pojistné smlouvě, není německým právem v tomto smyslu explicitně řešena.

Definice pojmu *distribuce pojištění* podle směrnice IDD zahrnuje činnosti, které souvisí s uzavíráním pojistných smluv (ať už jde o přípravné práce vykonávané v souvislosti s uzavíráním pojistných smluv, poskytování poradenství o pojistných smlouvách, předkládání návrhů na uzavření pojistné smlouvy, samotné uzavírání pojistných smluv i jejich správa, jakož i následné uplatňování práv z těchto smluv).⁹⁰⁵

Zprostředkovatelem pojištění je podle směrnice IDD rozuměna osoba, která není pojišťovnou (potažmo zajišťovnou), není jejím zaměstnancem a ani zprostředkovatelem doplňkového pojištění, a která vykonává za odměnu distribuci pojištění.⁹⁰⁶

Distributorem pojištění je podle směrnice IDD vedle zprostředkovatele pojištění, zprostředkovatel doplňkového pojištění a rovněž i pojišťovna.⁹⁰⁷

Neméně důležitá je poté v tomto případě definice pojmu *odměna*, která je pro účely směrnice IDD chápána široce. Jde o jakoukoliv provizi, poplatek nebo jinou platbu, včetně jiných hospodářských výhod či výhod finanční i nefinanční povahy nebo jiné pobídky nabídnuté či poskytnuté v souvislosti s distribucí pojištění.⁹⁰⁸

---

⁹⁰² Bod 28 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹⁰³ Ustanovení § 34d odst. 1 Gewerbeordnung (pozn. německý živnostenský řád).

⁹⁰⁴ Ustanovení §34d odst. 1 Gewerbeordnung (pozn. německý živnostenský řád).

⁹⁰⁵ Čl. 2 odst. 1 bod 1 směrnice IDD.

⁹⁰⁶ Čl. 2 odst. 1 bod 3 směrnice IDD.

⁹⁰⁷ Čl. 2 odst. 1 bod 8 směrnice IDD.

⁹⁰⁸ Čl. 2 odst. 1 bod 9 směrnice IDD.

6.2.3. Právní posouzení projednávané věci

Ve věci projednávané německým Spolkovým soudním dvorem znamenala pro pojistníka odměna, poskytovaná zákazníkům přistupujícími ke skupinové pojistné smlouvě, vlastní hospodářský zájem, který se liší od zájmů těchto zákazníků, tj. získat pojistné krytí.⁹⁰⁹ SDEU k tomu, s ohledem na široké pojetí pojmu odměny ve směrnici IDD, konstatoval, což považují za velice podstatné, že není ani relevantní, zda tato platba ve prospěch pojistníka je placena od zákazníků (pojištěných) či je vyplácena formou provize či jiné odměny od pojistitele.⁹¹⁰ Vzhledem k tomu, že pojistník je v souvislosti s výkonem této činnosti odměňován, lze tuto situaci pokládat za srovnatelnou se situací, kdy licencovaný zprostředkovatel pojištění vykonává činnost zprostředkování pojištění, jelikož oba dva subjekty jsou v pozici podnikatele usilující o dosažení zisku.⁹¹¹

Rovněž pojetí činnosti zprostředkování pojištění zahrnuje vícero činností, kdy již každá z těchto činností sama o sobě představuje naplnění činnosti zprostředkování pojištění⁹¹² a ačkoliv v projednávané věci zákazníci přistupují ke skupinové pojistné smlouvě, kdy tato činnost není explicitně uvedena v definici zprostředkování pojištění, podle SDEU je nutné ji v tomto případě jako jednu z takovýchto činností rozumět.⁹¹³

K tomu považují za nutné podotknout, že výčet činností v definici pojmu distribuce pojištění dle čl. 2 odst. 1 bodu 1 směrnice IDD se vztahuje k pojistné smlouvě. Ačkoliv se jedná o čistě jazykový přístup, z logiky věci v případě distribuce pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy k těmto činnostem nemůže docházet, jelikož zde žádná další smlouva není uzavírána, nýbrž zákazníci přistupují k již uzavřené skupinové pojistné smlouvě.⁹¹⁴

I přesto SDEU věc uzavřel s tím, že pojistníka, který svým zákazníkům nabízí možnost přistoupení k jím sjednané skupinové pojistné smlouvě, je nutno, pokud pojistníkovi v této souvislosti plyne hospodářský prospěch (odměna) a na straně druhé zákazníkovi v případě vzniku pojistné události vzniká nárok na pojistné plnění, zahrnout pod definici distributora pojištění⁹¹⁵ a zprostředkovatele pojištění,⁹¹⁶ jelikož tato činnost je chápána jako jedna z činností zahrnutých mezi činnosti uvedené v definici pojmu distribuce pojištění.⁹¹⁷

---

⁹⁰⁹ Bod 40 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹¹⁰ Tamtéž, bod 42.

⁹¹¹ Tamtéž, bod 45.

⁹¹² Tamtéž, bod 43.

⁹¹³ Tamtéž, bod 44.

⁹¹⁴ ŠVEJNOHOVÁ, M., BARDONOVÁ CHIZZOLA, K., ŠMOTKOVÁ, M. *Soudní dvůr ke skupinovému pojištění – je důvod k panice?* Pojistný obzor/2, 2024, Časopis českého pojišťovnictví. ISSN 0032-2393, s. 6.

⁹¹⁵ Čl. 2 odst. 1 bod 8 směrnice IDD.

⁹¹⁶ Čl. 2 odst. 1 bod 3 směrnice IDD.

⁹¹⁷ Čl. 2 odst. 1 bod 1 směrnice IDD.

Podle SDEU tomuto výkladu svědčí i smysl a účel směrnice IDD vyjádřený v její preambuli, kterým je ochrana spotřebitelů v zásadě na stejné úrovni bez ohledu na zvolený způsob „dodání“ (tedy distribuce) pojištění.⁹¹⁸ SDEU tento závěr rovněž opírá o podporu rovných podmínek hospodářské soutěže pro všechny distributory a zprostředkovatele pojištění v tomto segmentu trhu⁹¹⁹ a dále uvádí, že tento závěr podporuje i koncepční pojetí směrnice IDD, která oproti směrnici IMD upravuje distribuci pojištění, tedy vedle zprostředkování pojištění i samotné poskytování pojištění pojišťovny, tedy rozšiřuje svoji oblast působnosti na distribuci pojištění prováděnou vícero subjekty.⁹²⁰

6.2.4. Důsledky přijatého rozhodnutí SDEU

Vzhledem k precedenční povaze rozhodnutí SDEU o předběžné otázce a tedy jeho závaznosti *erga omnes*, má předmětné rozhodnutí dalekosáhlé důsledky na výkon činnosti distribuce pojištění v členských státech EU. Členské státy jsou povinny na toto rozhodnutí reagovat a národní úpravu, kterou je směrnice IDD implementována do právního řádu daného členského státu, upravit či minimálně vykládat v souladu s provedeným výkladem SDEU, ovšem za předpokladu, že s tímto výkladem není tato úprava v souladu.⁹²¹ Tím, že je nyní i předmětný model distribuce pojištění pojistníkem zahrnut do působnosti směrnice IDD, může být dle SDEU přispěno k dosažení cílů vytyčených ve směrnici IDD.⁹²²

Rovněž je nutno uvést, že ačkoliv byl tento výklad učiněn ve vztahu k distribučnímu modelu, kterým bylo nabízena účast ve skupinovém pojištění nemoci nebo úrazu v zahraničí (cestovní pojištění), jeho závěry se mají aplikovat nejenom k pojistným produktům podobným tomu v projednávané věci, nýbrž bez ohledu na pojistný produkt je potřeba tyto závěry vztáhnout na tento způsob sjednávání pojištění, tedy na jakýkoliv jiný pojistný produkt, pokud je sjednáván skupinově.⁹²³

Konsekvence tohoto rozhodnutí, které jsou ostatně zmíněny i v samotném odůvodnění tohoto rozhodnutí, jsou tak pro pojistníka, který nabízí možnost stát se pojištěným přistoupením k pojistné smlouvě, minimálně tyto:

---

⁹¹⁸ Preambule, bod 6 a 16 směrnice IDD.

⁹¹⁹ Bod 49 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹²⁰ Tamtéž, bod 48.

⁹²¹ KUNERTOVI, T. *Jak na předběžné otázky k Soudnímu dvoru EU: manuál pro advokáty*. In: *advokatnidenik.cz* [online]. Datum vydání: 4. 1. 2023 [cit. 16. 02. 2024]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/01/04/jak-na-predbezne-otazky-k-soudnimu-dvoru-eu-manual-pro-advokaty/>.

⁹²² Bod 53 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹²³ Ministerstvo financí ČR, Odbor Finanční trhy II, Oddělení Retailové finanční služby a ochrana spotřebitele na finančním trhu. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA). Návrh zákona, kterým se mění zákon o distribuci pojištění a zajištění*. In: *Mfcr.cz* [online]. Datum vydání: únor 2024 [cit. 14. 7. 2024], s. 7. Dostupné z: <https://ria.vlada.cz/dokumenty/>.

- a) povinnost získat povolení pro výkon této činnosti a řádně se registrovat,⁹²⁴
- b) povinnost disponovat pro výkon této činnosti odbornou způsobilostí,⁹²⁵
- c) povinnost dodržovat pravidla stanovená směrnicí IDD pro výkon této činnosti, tj. zejména dodržovat pravidla jednání se zákazníkem (včetně poskytování doporučení) a plnění (před)smluvních informačních povinností.⁹²⁶

Ad a) Předpokladem pro splnění povinnosti získat povolení k této činnosti a registrovat se do příslušného seznamu, je iniciativa členských států, resp. dohledových orgánů, které mají správu takovýchto seznamů a vydávání příslušného povolení ve své působnosti (jako je v případě České republiky ČNB, v případě Slovenské republiky NBS, atd.), jelikož je primárně nutné pro pojistníky vytvořit registrační prostředí, metodiku, apod., bez které se pojistníci registrovat nemohou. Do této doby pojistníci *de facto* nemohou tuto povinnost plnit.

Ad b) Požadavkem na odbornou způsobilost má být zajištěno, aby distributoři disponovali znalostmi a schopnostmi přiměřenými k řádnému plnění svých povinností při distribuci pojištění, jinými slovy, aby osoby distribuující pojištění byly na tuto činnost řádně profesně připraveny (např. vykonáním odborných zkoušek) a tuto svou odbornost udržovaly na úrovni odpovídající tomu, v jakém rozsahu distribuci pojištění skutečně vykonávají.⁹²⁷ Splnění této povinnosti primárně závisí na určení toho, co je myšleno odbornou způsobilostí v případě pojistníka, kterého považujeme za distributora. Například v případě České republiky, jak bylo uvedeno v podkapitole 3.5.1. této práce, jsou odborné znalosti a dovednosti rozděleny do jednotlivých skupin odbornosti podle toho, jaké pojištění osoba distribuuje,⁹²⁸ tedy distributor, který například nedistribuuje produkty životního pojištění, nemusí v tomto ohledu splňovat odbornou způsobilost. V případě Slovenské republiky je odborná způsobilost koncipována jako čtyř úrovně (odborná způsobilost pro základní, střední, vyšší a nejvyšší stupeň odbornosti)⁹²⁹ a zákonem FSFP je přímo stanovena úroveň, kterou konkrétní typ pojišťovacího zprostředkovatele má disponovat.⁹³⁰

Z tohoto důvodu i pro plnění této povinnosti považuji za klíčové přijetí metodik či pokynů dohledových orgánů jednotlivých členských států, v některých případech dokonce i přijetí změn dotčených právních předpisů.

---

⁹²⁴ Bod 55 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹²⁵ Tamtéž, bod 55.

⁹²⁶ Bod 56 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹²⁷ Čl. 10 směrnice IDD.

⁹²⁸ Ustanovení § 2 písm. o) a § 57 ZDPZ.

⁹²⁹ Ustanovení § 21 ZFSFP.

⁹³⁰ Ustanovení § 21 ZFSFP.

Ad c) I v případě v pořadí třetího identifikovaného dopadu tohoto rozhodnutí SDEU na činnost těchto pojistníků, závisí plnění těchto povinností na lokální právní úpravě (např. v jakém rozsahu, jakým způsobem mají pojistníci své zákazníky informovat, v jakém rozsahu mají plnit povinnosti týkající se jednání se zákazníkem, apod.). Tuto povinnost však lze v zásadě plnit bez dalšího a pojistník je tak víceméně povinen tyto povinnosti plnit jako pojišťovací zprostředkovatel. Pro zachování právní jistoty je ovšem vhodné, aby dohledový orgán přijal v tomto ohledu své stanovisko, metodiku či jiný dokument se svým výkladem, ve kterém by plnění těchto povinností pojistníkem bylo postaveno najisto (opět však uvedené zcela závisí na konkrétním pojetí právní úpravy v členském státě EU).

6.2.5. Dopady rozhodnutí SDEU do právních řádů členských států

Uvedené považuji tedy za nutno analyzovat v případě každé národní právní úpravy distribuce pojištění členských států EU, jelikož se jedná o harmonizovanou oblast práva EU a konkrétně tuto problematiku každý stát pojal dle svého uvážení (i v tom smyslu, že předmětná právní úprava nemusela být vůbec upravena). Je tedy podstatné do jaké míry každý z těchto členských států tuto problematiku ve svých právních předpisech upravuje. Na základě tohoto rozhodnutí SDEU by každý z členských států měl zahájit revizi své právní úpravy a zhodnotit, zda národní právní úprava je v souladu s výkladem SDEU, potažmo, zda ji lze eurokonformně vyložit.

Podle mého názoru se v zásadě nabízejí tři možné situace. Členský stát diskutovaný distribuční model ve své právní úpravě:

- a) nikterak neupravuje,
- b) upravuje jej odlišně (byť částečně) oproti výkladu SDEU, tj. nevyhovující stav,
- c) upravuje jej zcela v souladu s výkladem SDEU, tj. vyhovující stav.

Ad a) Některé členské státy EU činnost takového pojistníka ve svých právních rádech v rámci implementace směrnice IDD nikterak neupravily. Příkladem takového státu je Slovensko, Rumunsko či Polsko. V tomto případě je pro další chování těchto pojistníků na lokálních pojistných trzích takovýchto členských států klíčové přijetí stanovisek, metodik, benchmarků či jiných dokumentů s výkladem příslušných právních předpisů, ve kterých je distribuce pojištění upravena, provedeným ze strany lokálních orgánů dohledu. V zásadě je možné, aby k národní úpravě byl podán obdobný výklad jako byl proveden na unijní úrovni. Respektive, aby v případě potřeby, byly přijaty praktické metodiky, jak pojistníci mohou své povinnosti, související s výkonem distribuce pojištění, řádně plnit a zejména bylo vytvořeno prostředí k řádné registraci do příslušných seznamů, získat odbornou způsobilost (tj. složit odborné zkoušky), apod.

Například v již zmíněném Rumunsku nebylo skupinové pojištění nikterak upraveno. Z tohoto důvodu má v této zemi rozhodnutí SDEU poměrně zásadní dopady. Po vydání rozhodnutí SDEU mají pojistníci, kteří distribuují pojištění pod skupinovou pojistnou smlouvou za odměnu, povinnost disponovat oprávněním k distribuci pojištění, pokud chtějí i nadále takto pojištění distribuovat. Dále se na ně vztahuje působnost právních předpisů, které upravují distribuci pojištění, tj. zákon č. 236/2018, o distribuci pojištění a vyhláška č. 22/2021 o distribuci pojištění vydaná dohledovým orgánem – rumunským úřadem pro finanční dohled (*Autoritatea de Supraveghere Financiară*). Týká se jich tedy jak registrační tak notifikační povinnost, povinnost mít pojištění odpovědnosti, pravidla jednání se zákazníkem a další organizačně personální předpoklady. Pokud tito pojistníci budou pokračovat v distribuci pojištění bez oprávnění a nebudou plnit povinnosti spojené s distribucí, dopouštějí se tímto jednáním trestného činu (hrozí jim pokuta). Pojišťovně, která k distribuci pojištění tyto subjekty využívá, hrozí rovněž pokuta, a to za to, že využívá k distribuci osoby bez příslušného oprávnění.⁹³¹

Obdobná je situace na Slovensku. Slovensko v současné době⁹³² rovněž nemá žádnou právní úpravu skupinového pojištění, resp. distribuce pojištění pojistníky. Podle mého názoru pojistníkům opět vzniká minimálně povinnost registrace (zde je bezesporu nutná iniciativa NBS jako dohledového orgánu, která by měla vytvořit registrační prostředí, metodiku, apod., bez které se pojistníci registrovat nemohou). Dále je zde povinnost disponovat odbornou způsobilostí a povinnost plnit další požadavky stanovené pro distribuci (zprostředkování) pojištění v zákoně FSFP.

Velmi očekávané je v tomto ohledu vydání oficiálního stanoviska (či pokynů) k rozhodnutí SDEU od EIOPA.⁹³³ Některé orgány dohledu členských států takové pokyny očekávají a jsou předtím zdrženlivé ve vydání vlastních stanovisek, pokynů či jiných dokumentů k národní úpravě.⁹³⁴

---

⁹³¹ Clifford Chance. *ECJ DECISION: ARRANGING MEMBERSHIP IN A GROUP INSURANCE POLICY (EVEN AS POLICYHOLDER) IN RETURN FOR PAYMENT IS INSURANCE INTERMEDIATION*. In: cliffordchance.com [online]. Datum vydání: listopad 2022 [cit. 19. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2022/12/ECJ-decision-arranging%20membership-in-a-group-insurance-policy-in-return-for-payment-insurance-intermediation.pdf>.

⁹³² Právní stav ke dni 22. 2. 2024.

⁹³³ EIOPA (tj. *Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění*) je nezávislým orgánem, který je součástí evropského systému finančního dohledu a poskytuje poradenství některým orgánům EU, viz EU. *Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA)* In: european-union.europa.eu [online]. [cit. 30. 10. 2024]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-insurance-and-occupational-pensions-authority-eiopa_cs.

⁹³⁴ Clifford Chance. *ECJ DECISION: ARRANGING MEMBERSHIP IN A GROUP INSURANCE POLICY (EVEN AS POLICYHOLDER) IN RETURN FOR PAYMENT IS INSURANCE INTERMEDIATION*. In: cliffordchance.com [online]. Datum vydání: listopad 2022 [cit. 19. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2022/12/ECJ-decision-arranging%20membership-in-a-group-insurance-policy-in-return-for-payment-insurance-intermediation.pdf>.

Národná banka Slovenska zveřejnila dne 11. 4. 2024 v rámci dohledu nad finančním trhem na svých internetových stránkách dokument pod názvem *Dohľadové oznámenie: Upozornenie NBS k distribúcii skupinového poistenia* (upozornění NBS).⁹³⁵ V tomto upozornění NBS je odkázáno na judikaturní činnost SDEU (ohledně distribuce skupinového pojištění, zejm. řešený rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20). NBS vykládá, že ačkoliv na Slovensku není distribuce skupinového pojištění explicitně vymezená jako výkon finančního zprostředkování podle zákona FSFP, je za účelem legitimního výkonu v souladu s legislativním rámcem a rozhodnutími SDEU potřeba brát v úvahu tato kritéria:

- (i) typ činnosti, kterou subjekt vykonává,
- (ii) existenci odměny za vykonávanou činnost (dle ustanovení § 4 písm. m) ZFSFP).⁹³⁶

NBS předpokládá, že subjekty, které vykonávají distribuci skupinového pojištění, jednak posoudí, zda jejich obchodní model je možné podle výše uvedených kritérií považovat za výkon finančního zprostředkování (k tomu je v příloze č. 2 tohoto upozornění NBS přiložena metodická pomůcka – demonstrativní seznam příkladů z praxe, s identifikací toho, zda se jedná o finanční zprostředkování či nikoliv). Pokud je výsledek posouzení pozitivní (tj. podle těchto kritérií je tato činnost považována za finanční zprostředkování), mají subjekty postupovat v souladu s regulací týkající se finančního zprostředkování v sektoru pojištění a zajištění.⁹³⁷ Uvedené platí, pokud na danou situaci není možné aplikovat výjimku, např. podle ustanovení § 1 odst. 3 písm. b) ZFSP (výjimka pro doplňkového pojišťovacého zprostředkovatele de minimis).⁹³⁸

Toto posouzení jsou subjekty povinny vykonat do 1. července 2024. NBS poté bude ověřovat, zda očekávání byla naplněna (tj. pokud je výsledek pozitivní a nejedná se o některou výjimku, zda subjekty získaly oprávnění a aplikují další příslušná ustanovení zákona FSFP).⁹³⁹ V této souvislosti NBS nevydala další dokument, ve kterém by se touto problematikou zabývala.⁹⁴⁰

Rovněž v Polsku není distribuce skupinového pojištění výslovně upravena, ačkoliv se skupinové pojistné smlouvy na polském pojišťovacím trhu běžně vyskytují.

---

⁹³⁵ NBS. *Dohľadové oznámenie: Upozornenie NBS k distribúcii skupinového poistenia*. In: www.nbs.sk [online]. Datum vydání: 11. 4. 2024 [cit. 23. 06. 2024]. Dostupné z: <https://nbs.sk/dohlad-nad-financnym-trhom/legislativa/legislativa/detail-dokumentu/dohladove-oznamenie-upozornenie-nbs-k-distribucii-skupinoveho-poistenia/>.

⁹³⁶ NBS. *Dohľadové oznámenie: Upozornenie NBS k distribúcii skupinového poistenia*. In: www.nbs.sk [online]. Datum vydání: 11. 4. 2024 [cit. 23. 06. 2024]. Dostupné z: <https://nbs.sk/dohlad-nad-financnym-trhom/legislativa/legislativa/detail-dokumentu/dohladove-oznamenie-upozornenie-nbs-k-distribucii-skupinoveho-poistenia/>.

⁹³⁷ Tamtéž.

⁹³⁸ Tamtéž.

⁹³⁹ Tamtéž.

⁹⁴⁰ Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

Podstatné k tomu z polské právní úpravy je, že pojistník může uzavřít pojistnou smlouvu na cizí účet,⁹⁴¹ avšak v této spojitosti nesmí obdržet žádnou odměnu (s výjimkou některých skupinových pojistných smluv dle čl. 18 odst. 3 polského ZPOJ – např. skupinového pojištění zaměstnanců jejich zaměstnavatelem v roli pojistníka) nebo jakoukoliv jinou výhodu⁹⁴² a zároveň není vyloučeno, aby pojištěný financoval náklady na pojistné placeném pojistiteli.⁹⁴³ Již bylo uvedeno, že z rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 vyplývají podmínky pro to, aby byl pojistník považován za pojišťovacího zprostředkovatele podle požadavků směrnice IDD. Jednak je to pojistník, který působí v oblasti distribuce pojištění a dále je za v souvislosti s touto činností odměňován.⁹⁴⁴

V tomto ohledu je důležité, že SDEU v odůvodnění svého rozhodnutí věnoval zvláštní pozornost otázce odměňování. SDEU uvedl, že kritérium odměny by mělo být považováno za splněné, pokud přistoupení každého zákazníka takového pojistníka ke skupinové pojistné smlouvě uzavřené tímto pojistníkem, vede k platbě ve prospěch pojistníka.⁹⁴⁵ Rovněž vzhledem k širokému konceptu odměny ve směrnici IDD je nepodstatné, aby tato platba ve prospěch pojistníka byla provedena přístupujícími osobami ke skupinové pojistné smlouvě při každém přistoupení jako protiplnění za právo na pojistné plnění a nikoliv např. formou provize ze strany pojistitele.⁹⁴⁶

V této souvislosti je tedy zásadní, zda o tom, zda je daný subjekt považován za zprostředkovatele pojištění, rozhoduje samotná odměna. Porušení čl. 18 polského ZPOJ, tj. příjem odměny nebo jiných výhod pojistníkem v rámci pojistné smlouvy na cizí účet, ať už by byla tato odměna přijata od pojistitele nebo od pojištěného, lze považovat za výkon činnosti zprostředkování pojištění, který může být klasifikován jako podnikání v oblasti pojištění bez příslušného oprávnění.⁹⁴⁷

Vzhledem ke koncepci odměňování pojistníka v polském právním řádu, lze předpokládat, že rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 nebude mít do polské právní úpravy distribuce pojištění zásadní dopad. Jediný problém, který si může vyžádat partikulární úpravy, může vyvstat v souvislosti s výjimkou v odměňování pojistníka dle čl. 18 odst. 3 polského ZPOJ,

---

⁹⁴¹ Čl. 808 § 1 polského OZ.

⁹⁴² Čl. 18 odst. 1 polského ZPOJ.

⁹⁴³ Čl. 18 odst. 1 polského ZPOJ.

⁹⁴⁴ Bod 59 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹⁴⁵ Tamtéž, bod 41.

⁹⁴⁶ Tamtéž, bod 42.

⁹⁴⁷ Clifford Chance. *ECJ DECISION: ARRANGING MEMBERSHIP IN A GROUP INSURANCE POLICY (EVEN AS POLICYHOLDER) IN RETURN FOR PAYMENT IS INSURANCE INTERMEDIATION*. In: cliffordchance.com [online]. Datum vydání: listopad 2022 [cit. 23. 6. 2024]. Dostupné z: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2022/12/ECJ-decision-arranging%20membership-in-a-group-insurance-policy-in-return-for-payment-insurance-intermediation.pdf>.

tj. např. pro případ pojištění zaměstnanců jejich zaměstnavatelem či obdobně pro členy spolků, profesních samospráv nebo odborů.⁹⁴⁸

Ad b) Další situace je spojena s členským státem, který distribuci prováděnou pojistníkem na základě jím sjednané skupinové pojistné smlouvy ve svých právních rádech upravil již před vydáním předmětného rozhodnutí SDEU. Příkladem členského státu, který tuto úpravu do svého právního řádu ukotvil již při samotné implementaci směrnice IDD, je Česká republika.

V části 5. předkládané práce byla analyzována právní úprava činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným, kterou je v České republice regulována činnost pojistníka, který za odměnu poskytuje možnost přistoupení ke skupinové pojistné smlouvě.

Shodně s tímto rozhodnutím SDEU je pro tuto činnost stanoveno, že česká právní úprava se na tuto činnost použije jen v případě, kdy je pojistníkem vykonávána podnikatelským způsobem⁹⁴⁹ (v SDEU „za odměnu“⁹⁵⁰ či „dosažení hospodářských zájmů“).⁹⁵¹

Rozdílně od přístupu SDEU Česká republika tuto činnost, resp. tento distribuční model, odděluje od činnosti zprostředkování pojištění. Tato činnost je zákonem DPZ označena jako *nabízení možnosti stát se pojištěným*,⁹⁵² explicitně je uvedeno, že se nejedná o činnost zprostředkování pojištění⁹⁵³ a v klíčovém ustanovení § 4 ZDPZ je omezeným výčtem stanoveno, jaká ustanovení ze zákona DPZ se na tuto činnost použijí, dokonce pouze v přiměřeném rozsahu⁹⁵⁴ (shodně je pojistník povinen plnit i informační povinnost pouze přiměřeně).⁹⁵⁵

Na druhou stranu zákon DPZ omezuje činnost pojistníka v tom smyslu, že nesmí tímto způsobem distribuovat rezervotvorné pojištění,⁹⁵⁶ a že takto lze distribuovat pouze některé pojistné produkty.⁹⁵⁷

V případě České republiky tedy nedošlo k pojetí právní úpravy této činnosti stejným způsobem, natož ve stejném rozsahu, jako je legálně upravena činnost distribuce pojištění.

Naopak podle rozhodnutí SDEU mají být tímto pojistníkem (za účelem dosažení požadované ochrany spotřebitele a rovnosti mezi distribuujícími subjekty) dodržována pravidla

---

⁹⁴⁸ Clifford Chance. *ECJ DECISION: ARRANGING MEMBERSHIP IN A GROUP INSURANCE POLICY (EVEN AS POLICYHOLDER) IN RETURN FOR PAYMENT IS INSURANCE INTERMEDIATION*. In: cliffordchance.com [online]. Datum vydání: listopad 2022 [cit. 23. 6. 2024]. Dostupné z: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2022/12/ECJ-decision-arranging%20membership-in-a-group-insurance-policy-in-return-for-payment-insurance-intermediation.pdf>.

⁹⁴⁹ Ustanovení § 4 odst. 1 ZDPZ.

⁹⁵⁰ Bod 42 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹⁵¹ Tamtéž, bod 41.

⁹⁵² Nadpis ustanovení § 4 ZDPZ.

⁹⁵³ Ustanovení § 4 odst. 5 ZDPZ.

⁹⁵⁴ Ustanovení § 4 odst. 3 ZDPZ.

⁹⁵⁵ Ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ.

⁹⁵⁶ Ustanovení § 4 odst. 4 ZDPZ.

⁹⁵⁷ Ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ.

chování (explicitně jsou v tomto rozhodnutí uvedena pravidla zamezující střetu zájmu, informační povinnost, povinnost poskytovat poradenství) a přístup k této činnosti podmíněn (povinnost získání oprávnění, povinnost registrace, apod.)⁹⁵⁸ v zásadě ve stejném rozsahu, jako tomu je v případě distributora/zprostředkovatele pojištění.⁹⁵⁹ Oproti právní úpravě České republiky však není pojistník výkladem podaným SDEU limitován svou činností pouze na taxativně vyjmenované případy.

Právní úprava distribuce pojištění České republiky tak v současné době odporuje výkladu podanému rozhodnutím SDEU. Tento nesoulad nelze překlenout výkladem a proto je nutno dotčenou právní úpravou změnit. Tato nová právní úprava již putuje legislativním procesem, aktuálně⁹⁶⁰ byl příslušný návrh zákona schválen Poslaneckou sněmovnou (viz sněmovní tisk č. 725) a je projednáván v Senátu jako senátní tisk č. 329.⁹⁶¹

Na druhou stranu je namístě na tuto českou právní úpravu poukázat právě z toho důvodu, že její přijetí již spolu s implementací směrnice IDD a nad její rámec zavedlo na českém pojistném trhu minimální, ale zároveň poměrně vysoký, standard pro výkon této činnosti a pro ochranu zákazníků, kteří pojištění sjednali prostřednictvím tohoto distribučního modelu.⁹⁶²

Kultivaci tohoto distribučního modelu vedle jeho právní úpravy podpořilo i přijetí samoregulačního standardu Českou asociací pojišťoven dne 8. dubna 2021.⁹⁶³ Součástí tohoto standardu je e-learningový kurz, který má napomoci zajištění dostatečné odbornosti (získání a prokázání odborné způsobilosti pojistníků).⁹⁶⁴

Ad c) Tato situace nepotřebuje zevrubnější analýzu. Jedná se o ideální stav, kdy národní právní úprava odpovídá směrnici IDD ve smyslu výkladu podaném v rozhodnutí SDEU. Jde tedy o situaci, kdy je činnost pojistníka podnikatelsky distribuujícího pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy považována za distribuci pojištění se všemi s tímto souvisejícími povinnostmi a dopady.

---

⁹⁵⁸ Bod 55 rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20.

⁹⁵⁹ Tamtéž, bod 57 ve spojení s bodem 58.

⁹⁶⁰ Právní stav ke dni 20. 11. 2024.

⁹⁶¹ Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 725/0. Novela z. o distribuci pojištění a zajištění – EU*. In: psp.cz [online]. 9. volební období, od 2021 [cit. 26. 6. 2024]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=725>.

⁹⁶² ŠVEJNOHOVÁ, M., BARDONOVÁ CHIZZOLA, K., ŠMOTKOVÁ, M. *Soudní dvůr ke skupinovému pojištění – je důvod k panice?* Pojistný obzor/2, 2024, Časopis českého pojišťovnictví. ISSN 0032-2393, s. 6.

⁹⁶³ ČAP. *Samoregulační standard České asociace pojišťoven pro prokázání odborných znalostí a dovedností pojistníků při činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným dle § 4 zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění (dále také „zákon“ nebo „ZDPZ“)*. In: cap.cz. Datum zveřejnění 8. 4. 2021. [cit. 20. 02. 2024]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/odborna-verejnost/samoregulacni-standardy>.

⁹⁶⁴ Tamtéž.

Příkladem členského státu s takovouto právní úpravou je Maďarsko, které byt' později po samotné implementaci směrnice IDD, avšak ještě před vydáním předmětného rozhodnutí SDEU tuto činnost ve svém právním řádu upravilo.

Směrnice IDD byla v Maďarsku implementována do zákona LXXXVIII z roku 2014 o pojišťovnictví (maďarský zákon o pojišťovnictví). S účinností ode dne od 6. srpna 2022 byly definice zde uvedených pojmů *zprostředkování pojištění* a *distribuce pojištění* změněny novelou provedenou zákonem č. XX. z roku 2022.⁹⁶⁵

Podle definice uvedené v části 2 (Definice) ustanovení § 4 odst. 1 bodu 123 maďarského zákona o pojišťovnictví ve znění novely zákona účinné od 6. srpna 2022 se pojmem distribuce pojištění rozumí mimo jiné i „*připojování nových osob ke skupinovým pojistným smlouvám, a to zejména úvěrovými institucemi uvedenými ve zvláštním zákoně.*“⁹⁶⁶

Zmíněné úvěrové instituce jsou v textu maďarského zákona o pojišťovnictví uvedeny demonstrativně (uvedením slova *zejména*).⁹⁶⁷ Neznamena to tedy, že pouze úvěrové instituce mohou distribuovat pojištění na základě skupinové pojistné smlouvy nebo že pouze takové činnosti úvěrových institucí lze klasifikovat jako distribuci pojištění.

Na druhou stranu, i po provedení této novely není pojistník, který je smluvní stranou skupinové pojistné smlouvy, nutně ve všech případech považován za zprostředkovatele pojištění (např. zaměstnavatel, který uzavírá skupinové úrazové pojištění zaměstnanců), jelikož zde absentuje podnikatelský záměr.

Na základě shora uvedeného lze shrnout, že maďarské právo obecně a poměrně uspokojivě upravuje otázku, zda a za jakých podmínek by byl pojistník skupinové pojistné smlouvy považován za distributora či zprostředkovatele pojištění a předmětné rozhodnutí SDEU by zde nemělo mít zásadnější dopad.

6.2.6. Zhodnocení rozhodnutí SDEU

V samotném rozhodnutí SDEU není zevrubnější odůvodnění závěrů zde podaných uvedeno.⁹⁶⁸ Stanovisko ve věci C-633/20 generálního advokáta, ze kterého předmětné rozhodnutí SDEU vychází, je argumentačně bohatší a generální advokát v něm několika způsoby výkladu⁹⁶⁹

---

⁹⁶⁵ Zákon č. LXXXVIII z roku 2014 o pojišťovnictví. Dostupné z: <https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A1400088.tv&targetdate=&printTitle=Act%20LXXXVIII%20of%202014&dbnum=62&getdoc=1>.

⁹⁶⁶ Část 2 (Definice) ustanovení § 4 odst. 1 bodu 123 maďarského zákona o pojišťovnictví ve znění novely zákona účinného od 6. srpna 2022.

⁹⁶⁷ Tamtéž.

⁹⁶⁸ ŠVEJNOHOVÁ, M., BARDONOVÁ CHIZZOLA, K., ŠMOTKOVÁ, M. *Soudní dvůr ke skupinovému pojištění – je důvod k panice?* Pojistný obzor/2, 2024, Časopis českého pojišťovnictví. ISSN 0032-2393, s. 6.

⁹⁶⁹ Jazykový, systematický, teleologický výklad, viz SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20 (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí*

odůvodňuje potřebu vykládat pojmy používané ve směrnících IDD a IMD v tom smyslu, aby zahrnovaly i popisovaný distribuční model využívající činnosti pojistníka.

Právě provedením systematického (a rovněž i teleologického) výkladu směrnice IDD (i směrnice IMD) je nepochybně zřejmý cíl této právní úpravy, který generální advokát shrnuje ve třech aspektech: požadavek zákazníků na informace, ochrana pojistného a poskytování pojistného krytí.⁹⁷⁰

Pravdivé je tvrzení, že osoby, které získávají pojištění přistoupení ke skupinové pojistné smlouvě, se vystavují v zásadě obdobnému riziku, jako osoby, které si sjednají individuální pojistnou smlouvu.⁹⁷¹ Rozhodně mají zájem získat informace relevantní k pojištění a to od osoby, která je k této činnosti personálně kvalifikovaně a organizačně vybavena.

Sama směrnice IDD však stanovuje, že nikoliv každá distribuce pojištění má být v její působnosti (směrnice IDD se nevztahuje na zprostředkovatele doplňkového pojištění ve smyslu čl. 1 odst. 3 směrnice IDD).⁹⁷² Tato výjimka je podmíněna tím, že distribuce pojištění je pouze doplňující činností k jiné hlavní činnosti této osoby, tedy mohou být takto distribuovány jen některé pojistné produkty (např. cestovní pojištění) a nesmějí být překročeny limity stanovené pro pojistné zaplacené za pojistný produkt.⁹⁷³ Ačkoliv se v tomto případě jedná o činnost, která je mimo působnost směrnice IDD jsou stanoveny minimální podmínky, které musí být i v případě tohoto distribučního modelu dodržovány (např. některé předmluvní informační povinnosti či poskytnutí dokumentu IPID).⁹⁷⁴

Příhodné je v tomto směru komparovat unijní výklad s českou právní úpravou *nabízení možnosti stát se pojištěným* v ustanovení § 4 ZDPZ. Česká právní úprava chápe pojistníka v zásadě jako samostatnou kategorii vedle pojišťovacího zprostředkovatele či DPZ *de minimis*. Vzhledem k odlišnému pojetí upravuje pro tuto kategorii zvlášť rozsah povinností, dokonce

---

o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo), str. 10 až 12. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 20. 02. 2024]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>.

⁹⁷⁰ SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20* (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo), bod 88. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 20. 02. 2024]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>.

⁹⁷¹ SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20* (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo), bod 89. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. [cit. 20. 02. 2024]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>.

⁹⁷² Čl. 1 odst. 3 směrnice IDD.

⁹⁷³ Čl. 1 odst. 3 směrnice IDD.

⁹⁷⁴ Čl. 1 odst. 4 směrnice IDD.

omezuje samotnou působnost zákona DPZ na tuto činnost.⁹⁷⁵ Na druhou stranu limituje možnost použití tohoto modelu na vybrané pojistné produkty.⁹⁷⁶

V tomto ohledu považuji za vhodné zvážit, zda podřazení tohoto distribučního modelu využívajícího distribuční činnosti pojistníka, není zkratkovité řešení, když například použitím jazykového výkladu směrnice IDD (definice pojmu distribuce pojištění) je patrné, že směrnice IDD s tímto distribučním modelem nepočítá a zda tedy není spíš namístě tuto činnost pojmut do vlastní právní úpravy, a to s ohledem na praktické okolnosti a potencionální přínos jejího výkonu (například zavedením pojmu „nabízení pojištění“). Respektive rozumím záměru podřazení této činnosti jako jedné z činností v rámci pojmu zprostředkování pojištění (tj. vedle již zde uvedených činností), ale mám za to, že je zároveň úmyslem požadovat po takovém pojistníkovi, aby se povinnostmi vyplývajícími z právní úpravy distribuce pojištění řídil i v případě svých přípravných prací, správě pojištění nebo při pomoci s uplatňováním nároků z pojištění, tedy činnostmi, které jsou v definici pojmu zprostředkování pojištění již nyní explicitně uvedeny, a kterým je zavedením této úpravy činnost pojistníka postavena naroveň.

K tomuto závěru mě zároveň vede postavení pojistníka, který z praktického hlediska by měl mít zájem skupinovou pojistnou smlouvu uzavřít právě v souvislosti se svou vlastní hlavní podnikatelskou činností (jako je např. cestovní kancelář, která má zájem své služby pro své zákazníky vylepšit o možnost sjednání cestovního pojištění k zájezdu, a to výhodně pro zákazníka hned v rámci sjednání zájezdu nebo prodejce elektrospotřebičů, který rovněž tak pojištění může nabídnout přímo spolu s vlastními produkty).

Naproti tomu, podřazením tohoto distribučního modelu pod pojem distribuce pojištění či zprostředkování pojištění je tento pojistník postaven naroveň profesionála v této oblasti – naroveň zprostředkovatele pojištění, který zprostředkování pojištění vykonává jako svoji hlavní podnikatelskou činnost.

Proti tomuto závěru však stojí kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů, kdy např. v České republice existuje kategorie (registrovaného) doplňkového pojišťovacího zprostředkovatele, který distribuci pojištění vykonává právě vedle své jiné hlavní podnikatelské činnosti.⁹⁷⁷ I přesto považuji za vhodnější upravit distribuci pojištění pojistníkem jako vlastní samostatnou kategorii, ke které budou precizně popsány podmínky výkonu této činnosti vzhledem k jeho postavení (např. výčetem obdobným v ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ).

---

⁹⁷⁵ Ustanovení § 4 odst. 2 a 3 ZDPZ.

⁹⁷⁶ Ustanovení § 4 odst. 7 ZDPZ.

⁹⁷⁷ Ustanovení § 24 a násl. ZDPZ.

V každém případě s ohledem především na ochranu zájemců o pojištění a zákazníků a rovněž s ohledem na zachování rovnosti mezi distributory pojištění při této činnosti je zcela namístě tento distribuční model alespoň minimálně právně regulovat.

Závěrem k problematice analyzované v této kapitole uvádím, že je zde řešena jen distribuce vykonávaná pojistníkem, za předpokladu, že je v této souvislosti pojistník odměňován. V praxi však mohou existovat i distribuční modely, kdy zájemci o pojištění mohou ke skupinové pojistné smlouvě přistoupit, aniž by za pojištění platili úplatu a aniž by byl pojistník jinak odměňován. Vzhledem k širokému pojetí definice pojmu odměna ve směrnici IDD, která zahrnuje i „všechny hospodářské výhody“, by se dle mého názoru mělo toto rozhodnutí ovšem vztahovat i na tyto distribuční modely, jelikož pokud pojistník pojištění distribuuje vedle svého zboží či služby, zhodnocuje tak *de facto* tuto zboží nebo službu, jinými slovy díky možnosti sjednání pojištění k samotnému zboží či službě mohou mít tyto pro zákazníka přidanou hodnotu a mohou být oproti jiným obdobným zbožím či službám pro zákazníky atraktivnější, tedy více prodejné.

Závěr

V předložené práci jsem se zabývala vybranými způsoby distribuce neživotního pojištění, jinými slovy, jakými způsoby mohou neživotní pojišťovny v souladu s českou právní úpravou „dodávat“ pojištění svým zákazníkům a jaké subjekty v jejich distribučních strategiích a modelech mohou figurovat.

Vybrané způsoby distribuce neživotního pojištění jsem analyzovala, komparovala je navzájem a rovněž spolu s jejich ekvivalenty stanovenými v právních úpravách některých jiných členských států EU. Cílem práce bylo dostatečně komplexně pojmout českou právní úpravu distribuce pojištění z hlediska jí umožněných distribučních řetězců či sítí.

Pro dosažení stanoveného cíle jsem v úvodu práce formulovala hypotézy, jejichž potvrzení či vyvrácení je závěrem této práce. Zvolila jsem celkem pět hypotéz, a to pro každou z pěti hlavních řešených oblastí problematiky distribuce pojištění zpracované v této práci.

1. *Zákon č. 170/1018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů, zpřehlednil úpravou pravidel zastoupení v ustanovení § 47 tohoto zákona distribuční řetězce pro zákazníky.*

První hypotézu považuji na základě provedené analýzy problematiky zastoupení upravené především v ustanovení § 47 ZDPZ za *částečně potvrzenou*.

Bezpochyby oproti předchozímu zákonu PZ došlo ke zjednodušení kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů (viz podkapitola 1.1.2 této práce). Současně taxativní výčet možností zastoupení v uvedeném ustanovení § 47 ZDPZ k tomuto zpřehlednění jistě přispívá. Na druhou stranu jsem na základě provedené analýzy zjistila, že ustanovení § 47 ZDPZ nepostihuje všechny situace, které v distribučních modelech nastávají (viz absence úpravy zastoupení k DPZ de minimis, viz kapitola 3.8 této práce).

Současně podle mnou provedené analýzy se tato pravidla neuplatní na všechny případy, protože se v některých případech o zastoupení v distribuci pojištění nejedná, ačkoliv současně k prodloužení distribučního řetězce dochází, viz vybrané distribuční modely v kapitole 3.8 této práce. Z tohoto důvodu mohou být distribuční řetězce delší, než předpokládala důvodová zpráva k zákonu DPZ, která cílí na maximálně tři články.⁹⁷⁸ Současně i samotné ustanovení § 47 ZDPZ připouští úpravou u pojišťovny vykonávající činnost zprostředkování pojištění delší distribuční řetězec (viz kapitola 3.6 této práce).

---

⁹⁷⁸ Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. K § 47. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 29. 10. 2024]. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxys.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

Konečně doplním, že v návrhu zákona, nyní vedeném jako sněmovní tisk č. 725, jsou mimo jiné upravena pravidla zastoupení pojistníka, kterými není rovněž dodrženo pravidlo maximálně 3 prvků distribučního řetězce (viz podkapitola 5.3.5 této práce). V každém případě kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice ani zdaleka nedosahují rozmanitosti pojišťovacích zprostředkovatelů v rumunské právní úpravě.

2. *Marketingová propagace konkrétního pojištění a jeho distributora bez možnosti současného sjednání pojištění u této propagace naplňuje znaky výjimky z působnosti zákona č. 170/1018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů, upravené v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) a c) tohoto zákona.*

Druhá hypotéza byla v této práci v zásadě *potvrzena* (viz zejména kapitoly 4.2. a 4.3. této práce). Nicméně považuji za nutné zdůraznit, že sjednání (či změna) pojištění nesmí být spolu s touto propagací zákazníkovi umožněno přímo (tj. přímo u této propagace), a rovněž ani nepřímo (např. odkazem na internetové stránky distributora, kde je možné pojištění sjednat/změnit nebo umožněním zákazníkovi vyplnit v souvislosti se srovnáním pojištění své kontaktní údaje, prostřednictvím kterých bude zákazník kontaktován distributorem pojištění). Pokud sjednání či změna pojištění není zákazníkovi v tomto smyslu umožněna, jedná se o výjimku dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) nebo c) ZDPZ.

3. *Zákazník přistupující do pojištění v rámci skupinové pojistné smlouvy a zákazník, který pro sebe sjedná individuální pojistnou smlouvu, mají stejné postavení.*

Třetí hypotéza byla v předloženém textu *vyvrácena*. Byť zákonodárce relevantní právní úpravou zajistil obdobnou ochranu pojištěného přistupujícího do skupinového pojištění jako je v případě zákazníka sjednávajícího individuální pojištění, a to zejména prostřednictvím přiměřeného plnění informačních povinností dle ustanovení § 4 odst. 2 ZDPZ a přiměřeným použitím některých pravidel zákona DPZ dle ustanovení § 4 odst. 3 ZDPZ, postavení pojištěného není stále totožné jako je postavení pojistníka v individuálně sjednané pojistné smlouvě. Zejména tomu tak je proto, že se pojištěný, jako zákazník, nestává smluvní stranou pojistné smlouvy a nemůže tak s pojistnou smlouvou nakládat (viz zejména podkapitola 3.5.1. a část 5. této práce). Je pravděpodobné, že tyto rozdíly budou více mitigovány po přijetí návrhu zákona nyní vedeném jako sněmovní tisk č. 725, na základě kterého bude pojistník *de iure* pojišťovacím zprostředkovatelem (viz podkapitola 5.3.5. této práce).

4. *Česká republika porušila zavedením monopolu pro poskytování cestovního zdravotního pojištění v rozsahu komplexní péče unijní právní akty.*

Čtvrtou hypotézu považuji za *potvrzenou*. Zavedení monopolu společnosti Pojišťovna VZP, a.s. pro poskytování komplexního pojištění došlo k porušení unijního práva, jelikož přímo odporovala SFEU i směrnici Solventnost II (viz podkapitola 6.1.2.2. a 6.1.2.3. této práce).

5. *V národních právních úpravách vybraných členských států EU byla distribuce pojištění pojata ve smyslu výkladu podaném rozsudkem Soudního dvora EU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 již v době před přijetím tohoto rozsudku.*

Poslední pátou hypotézu z mého pohledu nelze jednoznačně potvrdit ani vyvrátit. Spíše bych se však přiklonila k závěru, že byla provedenou analýzou v této práci *částečně vyvrácena*. Dopady rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 do jednotlivých národních právních úprav členských států EU jsem analyzovala ve vztahu k Rumunsku, Slovensku, Polsku, České republice a Maďarsku. Problematika přistupování do skupinového pojištění s prvkem dobrovolnosti a za současného podnikatelského výkonu pojistníka ve vybraných státech

- a) nebyla nikterak upravena, a z tohoto důvodu má v takovém státě rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 poměrně zásadní dopady, byť tato situace může být částečně překlenuta výkladem (tj. právní úprava Rumunska, Slovenska, Polska),
- b) byla pojata do vlastní právní úpravy odlišné od výkladu podaného v rozsudku SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 (viz právní úprava České republiky, tj. činnost nabízení možnosti sjednání pojištění), která v důsledku tohoto rozsudku bude muset být změněna, nebo
- c) byla pojata v souladu s tímto rozsudkem SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 ještě před jeho přijetím a nejsou zde proto očekávané v zásadě žádné úpravy (viz právní úprava maďarského zákona o pojišťovnictví ve znění novely zákona účinné od 6. srpna 2022).

Ke všem uvedeným příkladům viz podkapitola 6.2.5. této práce.

Věřím, že závěry předložené v této práci, byť některé k partikulárním otázkám, přispívají k lepšímu porozumění některým aspektům problematiky distribuce pojištění. Tím spíše pokud je práce mimo jiné zaměřena i na aktuální témata s touto problematikou spojená a odborných publikací k této problematice není mnoho.

Zpracováním této práce jsem usilovala o co nejkompexnější pohled na danou problematiku, ačkoliv nevylučuji, že některé souvislosti nemusí být vyčerpávajícím způsobem rozebrány. Nicméně se domnívám, že tato práce dostatečně pojímá hlavní atributy předloženého tématu a může být dobrým základem pro navazující analýzy této problematiky.

Seznam zkratek

ČAP – Česká asociace pojišťoven

Česká národní banka *nebo* ČNB – Česká národní banka

dokument POG – dokument k dohledu nad produktem a jeho řízení podle nařízení POG

DPZ – doplňkový pojišťovací zprostředkovatel podle ZDPZ

DPZ de minimis – doplňkový pojišťovací zprostředkovatel de minimis dle ustanovení § 3 odst. 2 ZDPZ

EU – Evropská unie

FSA – Rumunský finanční úřad (Autoritatea de Supraveghere Financiară)

IPID – informační dokument o pojistném produktu

KNF – Úřad pro finanční dohled (Komisja Nadzoru Finansowego, Polsko)

komplexní pojištění – cestovní zdravotní pojištění v rozsahu komplexní péče

maďarský zákon o pojišťovnictví – zákon LXXXVIII z roku 2014 o pojišťovnictví (Maďarsko)

nařízení 2021/1257 – nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1257 ze dne 21. dubna 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 a (EU) 2017/2359, pokud jde o začlenění faktorů udržitelnosti a rizik a preferencí týkajících se udržitelnosti do požadavků na dohled nad produktem a jeho řízení vztahujících se na pojišťovny a distributory pojištění a do pravidel pro výkon činnosti a investiční poradenství pro pojistné produkty s investiční složkou

nařízení GDPR – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

nařízení IPID – prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1469 ze dne 11. srpna 2017, kterým se stanoví standardizovaný formát pro informační dokument o pojistném produktu

nařízení k produktům s investiční složkou – nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2359 ze dne 21. září 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na informace a pravidla výkonu činnosti vztahující se na distribuci pojistných produktů s investiční složkou

nařízení POG – nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 ze dne 21. září 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na dohled nad produktem a jeho řízení vztahující se na pojišťovny a distributory pojištění

NBS – Národní banka Slovenska

norma č. 19/2018 – norma č. 19/2018, o distribuci pojištění (Rumunsko)

OZ *nebo* občanský zákoník – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

polský OZ – zákon ze dne 23. dubna 1964, občanský zákoník (Polsko)

polský ZDP – zákon ze dne 15. prosince 2017 o distribuci pojištění (Sbírka zákonů 2018, položka 2210, ve znění pozdějších změn, Polsko)

polský ZPOJ – zákon ze dne 11. září 2015 o pojišťovací a zajišťovací činnosti (Polsko)

PZ z jiného ČS – pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika podle ZDPZ

rozsudek SDEU ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 – rozsudek SDEU (prvního senátu) ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20 ve věci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě čl. 267 SFEU, podané rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 15. října 2020, v řízení Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV proti TC Medical Air Ambulance Agency GmbH

SFEU – smlouva o fungování Evropské unie

směrnice IDD – směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (přepřacované znění)

směrnice 77/92/EHS – směrnice Rady o opatřeních k usnadnění účinného výkonu svobody usazování a volného pohybu služeb u činnosti pojišťovacích agentů a makléřů č. 77/92/EHS ze dne 13. prosince 1976

směrnice DMD – směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES

směrnice IMD – směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění

směrnice Solventnost II – směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) (přepřacované znění)

sněmovní tisk č. 725 *nebo* ST č. 725 – Poslanecká sněmovna ČR (9. volební období), sněmovní tisk 725 – novela z. o distribuci pojištění a zajištění – EU

stanovisko ve věci C-633/20 – stanovisko Generálního advokáta Macieje Szpunara přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20979

SZ – samostatný zprostředkovatel podle ZDPZ (v roli pojišťovacího agenta nebo makléře)

upozornění NBS – Dohľadové oznámenie: Upozornenie NBS k distribúcii skupinového poistenia (Slovensko)

úřední sdělení ČNB k důvěryhodnosti – úřední sdělení ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost (Věstník ČNB č. 18/2020)

vízový kodex – nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

vyhláška č. 195/2018 Sb. – vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění

vyhláška č. 196/2018 Sb. – vyhláška č. 196/2018 Sb., o žádostech podle zákona o distribuci pojištění a zajištění

vyhláška č. 518/2020 Sb. – vyhláška č. 518/2020 Sb., o předkládání informací zprostředkovateli finančních služeb České národní bance

---

⁹⁷⁹ SZPUNAR, M. *Stanovisko generálního advokáta ve věci C-633/20 Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V. proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH* ze dne 24. března 2022. In: /eur-lex.europa.eu [online]. [cit. 7. 4. 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:62020CC0633#Footref26>.

VZ – vázaný zástupce podle ZDPZ

základní pojištění – cestovní zdravotní pojištění cizinců pro případ nutné a neodkladné zdravotní péče

zákon č. 119/2020 Sb. – zákon č. 119/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti regulace podnikání na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 168/1999 Sb. – zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)

zákon č. 185/1991 Sb. – zákon České národní rady č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví

zákon č. 274/2021 Sb. – zákon č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 39/2004 Sb. – zákon č. 39/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

zákon č. 278/2023 Sb. – zákon č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)

zákon č. 363/1999 Sb. – zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů

zákon FSFP *nebo* ZFSFP – zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Slovensko)

zákon o pobytu cizinců – zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon o zdravotních službách – zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů

zákon POV – zákon č. 30/2024 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů

zákon PZ *nebo* ZPZ – zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)

ZDPZ *nebo* zákon DPZ – zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů

ZOS *nebo* zákon o ochraně spotřebitele – zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

ZPOJ *nebo* zákon o pojišťovnictví – zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

živnostenský zákon – zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

DUCHÁČKOVÁ, E., *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 2. vydání, Praha, vydavatelství Ekopress, 2005, ISBN 80-86119-92-0.

KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL, V., VYBÍRAL, R. a kolektiv: *Pojišťovací právo*. 2. přepracované vydání. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-271-4.

NOUSSIA, K., MARANO, P. *Insurance Distribution Directive. A Legal Analysis*. Springer Nature Switzerland AG. duben 2020. In: library.oapen.org [online].[cit. 10. 03. 2022]. ISBN 978-3-030-52738-9.

NOVÁKOVÁ, E., LANDA, T. *Implementace IDD v ČR – těžkosti přijetí a zásadní význam lokální transpozice*. Pojistný obzor/2, 2017, Časopis českého pojišťovnictví. ISSN 0032-2393.

ÓDOR, L.: *Rychlokurz geniality. 42 otázek a odpovědí, které vám pomohou pochopit dnešní svět*. Bratislava: N Press, s.r.o., 2022, ISBN 978-80-8230-197-0.

SPIRIT, M. *Pojistné právo*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000, ISBN 80-245-0109-0.

ŠVEJNOHOVÁ, M., BARDONOVÁ CHIZZOLA, K., ŠMOTKOVÁ, M. *Soudní dvůr ke skupinovému pojištění – je důvod k panice?* Pojistný obzor/2, 2024, Časopis českého pojišťovnictví. ISSN 0032-2393.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

BONNER, M. (VELASQUEZ, V.). *Lloyd's of London, a Commercial Insurance Marketplace*. In: thebalancesmb.com [online]. Datum vydání (revize): 06. 1. 2021. Dostupné z: <https://www.thebalancesmb.com/what-is-lloyd-s-of-london-462564>.

Buildington. *Lloyd's Building*. In: buildington.co.uk [online]. Dostupné z: <https://www.buildington.co.uk/london-ec3/1-lime-street/lloyds-building/id/1457>.

Clifford Chance. *ECJ DECISION: ARRANGING MEMBERSHIP IN A GROUP INSURANCE POLICY (EVEN AS POLICYHOLDER) IN RETURN FOR PAYMENT IS INSURANCE INTERMEDIATION*. In: cliffordchance.com [online]. Datum vydání: listopad 2022. Dostupné z: <https://www.cliffordchance.com/content/dam/cliffordchance/briefings/2022/12/ECJ-decision-arranging%20membership-in-a-group-insurance-policy-in-return-for-payment-insurance-intermediation.pdf>.

complyfl.cz. *Povinnosti pojišťoven podle zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích*. In: complyfl.cz [online]. Dostupné z: <http://www.complyfl.cz/2014/povinnosti-pojistoven-podle-zakona-o-pojistovacich-zprostredkovatelich/>.

ČAK. *Senát: Pojišťovna VZP nebude mít monopol na zdravotní pojištění cizinců*. In: advokatnidenik.cz [online]. Datum vydání: 23. 8. 2023. Dostupné z <https://advokatnidenik.cz/2023/08/23/senat-potvrdil-zruseni-monopolu-pojistovny-vzp-na-zdravotni-pojisteni-cizincu/>.

ČNB. *Dohled a regulace. Legislativní základna. Stanoviska k regulaci finančního trhu*. In: cnb.cz [online]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakla-dna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/>?

ČNB. *Dohledové sdělení č. 1/2022. K povinnostem distributorů pojištění v oblasti dohledu nad produktem a jeho řízení.* In: cnb.cz [online]. Datum vydání: 13. 9. 2022. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledove_sdeleni_2022_01.pdf.

ČNB. *Dohledový benchmark č. 1/2020 k některým povinnostem pojišťovny a pojistníka při nabízení možnosti stát se pojištěným.* In: cnb.cz [online]. Datum vydání: 4. 3. 2020. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2020_01.pdf.

ČNB. *Jaký je rozsah aplikace postupů produktového řízení na stávající produkty, resp. produkty schválené před 1. 12. 2018 a distribuované po 1. 12. 2018 do současnosti?* In: cnb.cz [online]. Datum vydání: 30. 9. 2019. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-21/>.

ČNB. *K výkladu povinností pojistníka podle § 4 zákona o distribuci pojištění a zajištění ze dne 3. 6. 2020.* In: cnb.cz [online]. Datum vydání: 3. 6. 2020. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2020-08>.

ČNB. *K vymezení hranice mezi tipářstvím a zprostředkováním pojištění.* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 10. 5. 2011. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2011-05/>.

ČNB. *Kdy je možné nabízet možnost stát se pojištěným v souladu s § 4 odst. 7 ZDP?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 29. 11. 2018. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2018-15>.

ČNB. *Konzulační materiál Evropské komise k revizi Směrnice o zprostředkování v pojišťovnictví (IMD). Komentáře a odpovědi České národní banky.* In: cnb.cz [online]. Datum vyhotovení 31. 1. 2011. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/legislativni_zakladna/stanoviska_cnb/download/konzultacni_material_ek_imd_komentare.pdf.

ČNB. *Likvidace pojistných událostí a střet zájmů.* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-22/>.

ČNB. *Naplní provozovatel webového srovnávače výjimku z působnosti zákona ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) ZDPZ i v případě, že bude od zájemců o pojištění získávat informace týkající se jejich požadavků, cílů a potřeb, a doporučovat konkrétní produkt v daném případě pro zájemce o pojištění jako nejvhodnější, když samotné webové stránky nebudou umožňovat sjednání pojistné smlouvy?* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-16/>.

ČNB. *Požadavky, cíle a potřeby zákazníka, rada podle ZDPZ.* In: cnb.cz [online]. Datum zveřejnění 30. 9. 2019. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2019-23/>.

ČNB. *Dohled a regulace. Legislativní základna. Pojišťovny, zajišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé.* In: cnb.cz [online]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/pojistovny-zajistovny-a-pojistovaci-zprostredkovatele/>.

ČNB. *Odůvodnění. Vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění*. In: cnb.cz [online]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galerie/s/vyhlaskey/vyhlaskey_195_2018_oduodneni.pdf.

ČNB. *Odůvodnění. Vyhláška č. 196/2018 Sb., o žádostech podle zákona o distribuci pojištění a zajištění*. In: cnb.cz [online]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/vyhlaskey/vyhlaskey_196_2018_oduodneni.pdf.

ČNB: *Doklad k posouzení důvěryhodnosti (fyzická osoba)*. In: cnb.cz [online]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/povolovaci_schvalovaci_rizeni/poskytovatele_spotrebitelskeho_uveru/download/duve_ryhodnost_FO.pdf.

ČNB: *Doklad k posouzení důvěryhodnosti (právní osoba)*. In: cnb.cz [online]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/povolovaci_schvalovaci_rizeni/poj_zprostredkovatele_likvidatori/download/09_duver_ryhodnost_po_ao_zdpz.pdf.

ČNB: *Úřední sdělení ČNB ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost*. In: cnb.cz [online]. Datum vydání 5. 8. 2020. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/Vestnik-CNB/2020/vestnik_2020_18_22320560.pdf/.

DENEMARK, J. *Nenápadná změna zákona o distribuci pojištění a zajištění se dotkne nejen pojistníků, ale i pojišťoven samotných*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 23. 4. 2021 Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nenapadna-zmena-zakona-o-distribuci-pojisteni-a-zajisteni-se-dotkne-nejen-pojistniku-ale-i-pojistoven-samotnych-112829.html>.

HULMÁK, M. a kol.: *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)*. Komentář. 1. vydání. 2014, In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck.

JERRY, R. H., RICHMOND D. R. *Understanding Insurance Law*. 2018. [online] In: LexisNexis [právní informační systém]. New Providence.

JEŽDÍK, J., BERAN, J., PĚNČÍKOVÁ, L.: *Zákon o distribuci pojištění a zajištění*. Komentář. 1. vydání. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck.

JINDRA, V. *Historie pojišťovnictví*. In: edu.uhk.cz [online]. Dostupné z: <http://edu.uhk.cz/~jindrvo1/predmety/?p=pojiss&page=historie>.

KAGAN, J. (BROCK, T.). *Lloyd's of London*. In: investopedia.com [online]. Datum vydání (revize): 18. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/l/lloyds-london.asp>.

KENTON, W., revidováno CLARKE C., kontrola faktů MUNICHIELLO, K. *Misselling*. In: investopedia.com [online]. Datum revize: 27. 04. 2022. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/m/misselling.asp>.

KNF. *Information on 'General Good' Rules with Regard to Conducting Insurance Mediation Activities in the Republic of Poland*. In: knf.gov.pl [online]. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/knf/en/komponenty/img/Information_on_general_good_rules_with_regard_to_conducting_insurance_mediation_activities_in_the_Republic_of_Poland_65823.pdf.

KNF. *Insurance market. Insurance agent*. In: knf.gov.pl [online]. Datum změny: 12. 2. 2024. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/en/MARKET/Financial_intermediary_services/Insurance_market/Insurance_agent.

- KNF. *Insurance market. Insurance broker*. In: knf.gov.pl [online]. Datum změny: 12. 2. 2024. Dostupné z: https://www.knf.gov.pl/en/MARKET/Financial_intermediary_services/Insurance_market/Insurance_Broker.
- KULT, A. *Tvorba a distribuce pojištění osob*. 1. vydání. 2022. [online] In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck.
- KUNERTOVÁ, T. *Jak na předběžné otázky k Soudnímu dvoru EU: manuál pro advokáty*. In: advokatnidenik.cz [online]. Datum vydání: 4. 1. 2023. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/01/04/jak-na-predbezne-otazky-k-soudnimu-dvoru-eu-manual-pro-advokaty/>.
- lloyds.com. *Lloyd's Acts*. In: lloyds.com [online]. Rok vydání poslední neoficiální konsolidované verze: 1982. Dostupné z: <https://www.lloyds.com/conducting-business/market-oversight/acts-and-byelaws/lloyds-acts>.
- MASNIAK, D. *Specyfika ubezpieczeń grupowych w świetle ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej i kodeksu cywilnego. Gdańskie Studia Prawnicze, Tom XXXVI, 2016*. In: www.prawo.ug.edu.pl [online]. Rok vydání: 2016. Dostupné z: https://prawo.ug.edu.pl/sites/default/files/_nodes/strona-pia/33461/files/36masniak.pdf.
- MAXIMA pojišťovna, a.s. *Správa pojištění*. In: maximapojistovna.cz [online]. Dostupné z: <https://www.maximapojistovna.cz/cs/slovník-pojmu/sprava-pojisteni>.
- MELZER, F., TÉGL, P. a kol.: *Občanský zákoník § 2716-2893*. Velký komentář. 1. vydání. 2021. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck.
- NBS. *Dohľadové oznámenie: Upozornenie NBS k distribúcii skupinového poistenia*. In: nbs.sk [online]. Datum vydání: 11. 4. 2024. Dostupné z: <https://nbs.sk/dohlad-nad-financnym-trhom/legislativa/legislativa/detail-dokumentu/dohladove-oznamenie-upozornenie-nbs-k-distribucii-skupinoveho-poistenia/>.
- NHS. *Applying for healthcare cover abroad (GHIC and EHIC)*. In: www.nhs.uk [online]. Datum revize: 29. 6. 2021. Dostupné z: <https://www.nhs.uk/using-the-nhs/healthcare-abroad/apply-for-a-free-uk-global-health-insurance-card-ghic/>.
- ORLICKI, M. *Insurance law in Poland*. In: www.pravovedenie.spbu.ru [online]. Datum vydání: 6. 11. 2021. Dostupné z: <https://pravovedenie.spbu.ru/article/view/13843/9350>.
- PETROV, J., VÝTISK, M., BERAN, V. a kol.: *Občanský zákoník*. Komentář. 2. vydání. 2. aktualizace. 2023. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck.
- POPESCU, C. *Romania: Insurance distribution on the basis of freedom of services restricted*. In: www.cms-lawnow.com [online]. Datum vydání: 16. 1. 2019. Dostupné z: <https://cms-lawnow.com/en/ealerts/2019/01/romania-insurance-distribution-on-the-basis-of-freedom-of-services-restricted>.
- PŘIKRYL, V.: *Vladimír Přikryl k pojištění cizinců: Nevěřil jsem, že to je v Česku možné...* In: opojisteni.cz [online]. Datum vydání: 11. 6. 2021. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/vladimir-prikryl-k-pojisteni-cizincu-neveril-jsem-ze-to-je-v-cesku-mozne/c:21069/>.
- Sprout Social. Glossary. *Co-marketing*. In: sproutsocial.com [online]. Dostupné z: <https://sproutsocial.com/glossary/co-marketing/>.

SZPUNAR, M. *Stanovisko Generálního advokáta přednesené dne 24. března 2022 ve věci C-633/20 (Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V proti TC Medical Air ambulance Agency GmbH – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané Bundesgerichtshof, Německo)*. In: curia.europa.eu [právní informační systém]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=256481&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2882911>.

ŠIMEK, R. *Nejdůležitější změny právní úpravy týkající se distribuce pojištění v oblasti odborné péče*. In: www.epravo.cz [online]. Datum vydání: 12. 11. 2018. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nejdulezitejsi-zmeny-pravni-upravy-tykajici-se-distribuce-pojisteni-v-oblasti-odborne-pece-108363.html>.

TUPÁ K., SVOBODA M., HAVLÍČEK O. *Novinky z oblasti české a evropské regulace finančních institucí za měsíc listopad 2022*. In: [epravo.cz](http://www.epravo.cz) [online]. Datum vydání: 16. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novinky-z-oblasti-ceske-a-evropske-regulace-financnich-instituci-za-mesic-listopad-2022-115716.html>.

3. Seznam použitých právních předpisů

Gewerbeordnung ze dne 21. června 1869 (pozn. německý živnostenský řád)

nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 ze dne 21. září 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na dohled nad produktem a jeho řízení vztahující se na pojišťovny a distributory pojištění

nařízení Evropské komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2359 ze dne 21. září 2017, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o požadavky na informace a pravidla výkonu činnosti vztahující se na distribuci pojistných produktů s investiční složkou

nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 1286/2014 ze dne 26. listopadu 2014, o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2554 ze dne 14. prosince 2022 o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014, (EU) č. 909/2014 a (EU) 2016/1011

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2554 ze dne 14. prosince 2022 o digitální provozní odolnosti finančního sektoru a o změně nařízení (ES) č. 1060/2009, (EU) č. 648/2012, (EU) č. 600/2014, (EU) č. 909/2014 a (EU) 2016/1011

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 524/2013 ze dne 21. května 2013, o řešení spotřebitelských sporů on-line a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (nařízení o řešení spotřebitelských sporů on-line)

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 910/2014 ze dne 23. července 2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti

nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012

nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení

nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/1935 ze dne 13. května 2019, kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97, pokud jde o regulační technické normy, jimiž se přizpůsobují základní částky v eurech pro pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání a pro finanční kapacitu zprostředkovatelů pojištění a zajištění

nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1257 ze dne 21. dubna 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/2358 a (EU) 2017/2359, pokud jde o začlenění faktorů udržitelnosti a rizik a preferencí týkajících se udržitelnosti do požadavků na dohled nad produktem a jeho řízení vztahujících se na pojišťovny a distributory pojištění a do pravidel pro výkon činnosti a investiční poradenství pro pojistné produkty s investiční složkou

nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich rodiny pohybující se v rámci Společenství

nařízení Rady (ES) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství

norma č. 19/2018, o distribuci pojištění (Rumunsko)

prováděcí nařízení Evropské komise (EU) 2017/1469 ze dne 11. srpna 2017, kterým se stanoví standardizovaný formát pro informační dokument o pojistném produktu

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2002/58/ES ze dne 12. července 2002, o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích)

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2002/65/ES ze dne 23. září 2002, o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2013/11 ze dne 21. května 2013, o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů)

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 ze dne 20. ledna 2016 o distribuci pojištění (přepřacované znění)

směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/ 2673 ze dne 22. listopadu 2023, kterou se mění směrnice 2011/83/EU, pokud jde o smlouvy o finančních službách uzavřené na dálku, a zrušuje směrnice 2002/65/ES (DMFS)

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II)

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění

směrnice Rady ze dne 13. prosince 1976 o opatřeních k usnadnění účinného výkonu svobody usazování a volného pohybu služeb u činnosti pojišťovacích agentů a makléřů (ze skupiny 630 ISIC), a zejména o přechodných opatřeních ohledně těchto činností (77/92/EHS)

Smlouva o fungování EU

vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění

vyhláška č. 196/2018 Sb., o žádostech podle zákona o distribuci pojištění a zajištění

vyhláška č. 518/2020 Sb., o předkládání informací zprostředkovateli finančních služeb České národní bance

zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Slovensko)

zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)

zákon č. 282/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (Slovensko)

zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů

zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)

zákon č. 39/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

zákon č. 30/2024 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů

zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

zákon České národní rady č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví

zákon ze dne 11. září 2015 o pojišťovací a zajišťovací činnosti (Polsko)

zákon ze dne 15. prosince 2017 o distribuci pojištění (Sbírka zákonů 2018, položka 2210, ve znění pozdějších změn, Polsko)

zákon ze dne 23. dubna 1964, občanský zákoník (Polsko)

zákon č. LXXXVIII z roku 2014 o pojišťovnictví, ve znění novely zákona účinného od 6. srpna 2022 (Maďarsko)

4. Seznam použité judikatury

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 2011, sp. zn. 25 Cdo 194/2009. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck

Rozsudek SDEU (prvního senátu) ze dne 29. září 2022 (řízení o předběžné otázce) ve věci C-633/20, In: curia.europa.eu [online]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=7B058938464C13118E392C8B0F53571B?text=&docid=266563&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1126432>

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. května 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck

5. Seznam ostatních zdrojů

BEZOUŠKOVÁ T., *Diplomová práce – Ochrana spotřebitele v pojišťovnictví*. Praha, Univerzita Karlova, 2021.

CDK. *Ochrana spotřebitele*. In: euroskep.cz [online]. Dostupné z: <https://euroskep.cz/evropska-unie/politiky-eu/regulace-o-koordinace/ochrana-spotrebitele/>.

ČAP. *LEGISLATIVA EU*. In: cap.cz [online]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/odborna-verejnost/pojistna-legislativa/legislativa-eu>.

ČAP. *Nový samoregulační standard k poskytování flotilového pojištění*. In: opojisteni.cz [online]. Datum zveřejnění 16. 9. 2021. Dostupné z: <https://www.opojisteni.cz/pojistny-trh/novy-samoregulacni-standard-k-poskytovani-flotiloveho-pojisteni/c:21569/>.

ČAP. *O nás. Kdo jsme*. In: cap.cz [online]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/o-nas>.

ČAP. *Pojistná smlouva*. In: cap.cz [online]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/pojistna-smlouva>.

ČAP. *Samoregulační standard České asociace pojišťoven pro prokázání odborných znalostí a dovedností pojistníků při činnosti nabízení možnosti stát se pojištěným dle § 4 zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění (dále také „zákon“ nebo „ZDPZ“)*. In: cap.cz. Datum zveřejnění 8. 4. 2021. Dostupné z: <https://www.cap.cz/odborna-verejnost/samoregulacni-standardy>.

ČAP. *Tiskové zprávy. ČAP podala stížnost k Evropské komisi kvůli vzniku monopolu na pojištění cizinců*. In: cap.cz [online]. Datum vydání: 2. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.cap.cz/tiskove-centrum/tiskovezpravy/104858-cap-podala-stiznost-k-evropske-komisi-kvuli-vzniku-monopolu-na-pojisteni-cizincu>.

Český statistický úřad. *Cizinci: Počet cizinců - Metodika: KATEGORIE A TYPY POBYTU CIZINCŮ V ČR (C)*. In: czso.cz [online]. Datum vydání: 31. 12. 2006. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_pocet_cizincu-metodika_kategorie_a_typy_pobytu_cizincu_v_cr_-c-.

EIOPA. Consumer Protection Department. *Country-by-country analysis – Poland. Annex IX to the Report on the application of the Insurance Distribution Directive (IDD)*. In: eiopa.europa.eu [online]. Dostupné z: https://www.eiopa.europa.eu/document/download/0b8ad0bf-4be9-4ad3-8320-bd986dbc115e_en?filename=Poland%20IDD.

EU. EUR-Lex. *Směrnice - 2016/97 - CS - EUR-Lex. Informace o dokumentu*. In: eur-lex.europa.eu [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32016L0097>.

EU. EUR-Lex. *Summaries of EU legislation. Uvádění finančních služeb na trh na dálku: ochrana spotřebitele*. In: eur-lex.europa.eu [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/summary/distance-marketing-of-financial-services-consumer-protection.html>.

EU. *Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA)* In: european-union.europa.eu [online]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-insurance-and-occupational-pensions-authority-eiopa_cs.

Evropská komise. *Červencové případy porušení právních předpisů: hlavní rozhodnutí*. In: ec.europa.eu [online]. Datum vydání: 14.7. 2023. Dostupné z https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_23_3445.

FCA. *Insurance Distribution Directive*. In: fca.org.uk [online]. Datum vydání: 25. 05. 2018, upraveno: 26. 07. 2021. Dostupné z: <https://www.fca.org.uk/firms/insurance-distribution-directive>.

Glatzova & Co. *Glatzová & Co. Úspěšně zastupuje Slavia pojišťovnu*. In: glatzova.com [online]. Dostupné z: <https://www.glatzova.com/glatzova-co-uspesne-zastupuje-slavia-pojistovnu/>.

KPMG. *New secondary legislation regulating insurance distribution in Romania*. In: kpmg.com [online]. Datum vydání: 8. 1. 2019. Dostupné z: <https://kpmg.com/ro/en/home/insights/2019/01/new-secondary-legislation-insurance-distribution.html>.

Ministerstvo financí ČR, Odbor Finanční trhy II, Oddělení Retailové finanční služby a ochrana spotřebitele na finančním trhu. *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů (RIA). Návrh zákona o distribuci pojištění a zajištění. Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění*. In: Mfcr.cz [online]. Datum vydání: únor 2017. Dostupné z: <https://ria.vlada.cz/dokumenty/>.

MVČR. *Přehled změn provedených novelou zákona o pobytu cizinců s účinností od 02.08.2021*. In: mvcr.cz [online]. Datum vydání: červenec 2021. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/sluzby-pro-verejnost-informace-pro-cizince-informace-pro-cizince.aspx>.

MVČR. Odbor azylové a migrační politiky. *Příjezd do ČR, povinnosti a délka pobytu*. In: mvcr.cz [online]. Datum vydání: 30. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr-povinnosti-a-delka-pobytu.aspx>.

MVČR. Odbor azylové a migrační politiky. *Trvalý pobyt*. In: mvcr.cz [online]. Datum vydání: 17. 01. 2022. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx>.

MZČR. *Cestovní zdravotní pojištění*. In: mzcr.cz [online]. Datum vydání: 31. 10. 2012. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/cestovni-zdravotni-pojisteni/>.

MZČR. *Zdravotní pojišťovny*. In: mzcr.cz [online]. Datum zveřejnění 29. 1. 2018. Poslední aktualizace 5. 8. 2020. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/zdravotni-pojistovny-2/>.

MZVČR. *Seznam států (bezvízový styk)*. In: mzv.gov.cz. [online]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejichz_obcane_nepodlehaji/index.html.

Pojišťovna VZP, a.s. *Pojistné podmínky Základní zdravotní pojištění cizinců ZZPC 1/22 s platností od 1. března 2022*. Dostupné z: https://cizinci.pvzp.cz/Data/PdfTemplates/_Static/80/PVZP_webHiffZzpc_VPP_cz.pdf.

Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 1091/0. Novela z. o pobytu cizinců na území ČR – EU*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=1091&CT1=0>.

Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 1091/2. Novela z. o pobytu cizinců na území ČR – EU*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=8&ct=1091&ct1=2>.

Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 165/4. Novela z. o pobytu cizinců na území ČR*. In: psp.cz [online]. 9. volební období, od 2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=207545>.

Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 725/0. Novela z. o distribuci pojištění a zajištění – EU*. In: psp.cz [online]. 9. volební období, od 2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=725>.

Poslanecká sněmovna ČR. *Sněmovní tisky. Sněmovní tisk 782. VI. n. z. o vstupu a pobytu cizinců – EU*. In: psp.cz [online]. 9. volební období, od 2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&t=782>.

Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 104. schůze. Středa 2. června 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/104schuz/bqbs/b14433601.htm>.

Poslanecká sněmovna ČR. *Stenoprotokol 98. schůze. Čtvrtek 6. května 2021, stenozáznam části projednávání bodu pořadu schůze*. In: psp.cz [online]. 8. volební období, 2017-2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/eknih/2017ps/stenprot/098schuz/bqbs/b33501901.htm>.

Senát (13. funkční období). *237.usnesení Senátu z 13. schůze, konané dne 1. července 2021 k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /senátní tisk č. 108/*. In: senat.cz [online]. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=100146>.

Senát ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 278/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 4. 3. 2022. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://app.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mrxbhpwi6q&rowIndex=0>.

Senát PČR. *Senátní tisky. Senátní tisk 166. Návrh senátního návrhu zákona senátora Tomáše Jirsy a dalších senátorů, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů*. In: senat.cz [online]. Třinácté funkční období 2020-2022. Dostupné z: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?T=166&O=13>.

UNIQA pojišťovna, a.s. *Všeobecné pojistné podmínky pro cestovní zdravotní pojištění cizinců UCZ/CZP/22*. Účinné od 1. února 2022. Dostupné z: https://www.uniqa.cz/documents/uniqa_dokumenty/produkty/zdravotni-pojisteni/produktove-dokumenty/uniqa/zdravotni-pojisteni-pro-cizince/vpp_czp_nnp_eu-53831e.pdf.

Úřad vlády ČR. *Návrh zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon)*. In: odok.cz [online]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCR9BXQCP/>

Úřad vlády ČR. *Návrh zákona o vstupu a pobytu cizinců (cizinecký zákon). Návrh důvodové zprávy*. In: odok.cz [online]. Dostupné z: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCR9BXQCP/>.

Veřejný rejstřík. *Úplný výpis z obchodního rejstříku Pojišťovna VZP, a.s., B 9100 vedená u Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2024*. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=160650&typ=UPLNY>.

Veřejný rejstřík. *Úplný výpis z obchodního rejstříku Vitalitas pojišťovna, a.s., B 5646 vedená u Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2024*. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=165904&typ=UPLNY>.

Vláda ČR. *Důvodová zpráva k návrhu zákona o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 30.12.1999. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe4v6mzwgnpwi6q&rowIndex=0>.

Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 119/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti regulace podnikání na finančním trhu*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 28. 1. 2019. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6mjrhpwi6q&rowIndex=0>.

Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 03. 01. 2018. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://app-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mjxgbpwi6q&rowIndex=0>.

Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí)*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 17. 12. 2003. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6mzyl5shu&rowIndex=0>.

Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 261/2014 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 9. 4. 2014. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge2f6mrwgfzwi6q&rowIndex=0>.

Vláda ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb. občanský zákoník*. Důvodové zprávy. Datum vydání: 3. 2. 2012. In: Beck-online [právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgezff6obzl5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>.

VZP. *1.2. Účast/neúčast na zdravotním pojištění*. In: vzp.cz [online]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/1-2-ucel-zdravotniho-pojisteni>.

VZP. *Evropský průkaz zdravotního pojištění*. In: vzp.cz [online]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/pojistenci/cestovani-a-pobyt-v-zahranici/evropsky-prukaz-zdravotniho-pojisteni>.

VZP. *Zdravotní pojištění cizinců*. In: vzp.cz [online]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/pojistenci/informace-a-zivotni-situace/zdravotni-pojisteni-cizincu>.

W&W-Gruppe: *Über uns. Unternehmen*. In: ww-ag.com [online]. Dostupné z: <https://www.ww-ag.com/de/ueber-uns/unternehmen>.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Obsah odborné způsobilosti podle stupňů odborné způsobilosti (Slovensko)

Příloha č. 2 – Seznam pojišťovacích zprostředkovatelů s jejich popisem (Rumunsko)

Příloha č. 1 – Obsah odborné způsobilosti podle stupňů odborné způsobilosti (Slovensko)

Typ	Dosažené vzdělání	Zvláštní finanční vzdělání	Odborná zkouška	Praxe v oboru
základní	střední odborné	15 hodin	✗	✗
střední	střední odborné	15 hodin	✓	✗
vyšší	střední odborné	20 hodin	✓	3 roky
nejvyšší	úplné střední odborné	20 hodin	✓ s certifikátem	7 let

980

⁹⁸⁰ Zdroj: vlastní, na základě ZFSFP.

Příloha č. 2 - Seznam pojišťovacích zprostředkovatelů s jejich popisem (Rumunsko)

Označení distributora	Právní úprava	Hlavní/sekundární zprostředkovatel	FO/PO	Definice, popis činnosti
makléřské podniky (<i>companiile de brokeraj</i>)	Čl. 3 odst. 1 písm. a) normy č.19/2018. Definice je upravena v čl. 2 odst. 1 bod 9 normy č. 19/2018.	hlavní zprostředkovatel	PO	a) v rámci hlavní činnosti vykonávají činnost distribuce pojištění spočívající v: poskytování poradenství svým zákazníkům nebo potenciálním zákazníkům, navrhování pojistných a/nebo zajistných smluv, poskytování pomoci při jejich správě a plnění, zejména v případě kompenzací, jako jsou postupy při náhradě škody v rámci poskytovaných služeb/plnění zákazníkům, vyjednávání se společnostmi (undertakings) s cílem získat a uzavřít pro ně nejlepší pojistné a/nebo zajistné smlouvy; b) v rámci vedlejší činnosti mohou vykonávat činnosti povolené podle čl. 19 odst. 3 normy č. 19/2018
úvěrové instituce a investiční společnosti, které provádějí činnost distribuce pojištění (<i>instituțiile de credit și firmele de investiții care desfășoară activitate de distribuție de asigurări</i>)	Čl. 3 odst. 1 písm. b) normy č.19/2018.	hlavní zprostředkovatel	PO	x
agent (agent)	Čl. 2 odst. 1 bod 1 normy č.19/2018.	sekundární zprostředkovatel	FO/PO	vykonává činnost distribuce pojištění pro jednu nebo více společností (undertakings) a na jejich odpovědnost, a to na základě smlouvy o spolupráci
přidružený agent (agent afiliat)	Čl. 2 odst. 1 bod 2 normy č.19/2018.	sekundární zprostředkovatel	PO	úvěrová instituce nebo investiční společnost, která se rozhodne podle čl. 33 odst. 1 zákona č. 236/2018 vykonávat svou distribuční činnost jako vedlejší zprostředkovatel, a který na odpovědnost jednoho nebo více pojistitelů uzavírá jejich jménem pojistné smlouvy se zákazníky, za podmínek stanovených v uzavřené smlouvě o spolupráci

doplňkový agent (<i>agent auxiliar</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 3 normy č.19/2018.	sekundární zprostředkovatel	FO/PO	zprostředkovatel doplňkového pojištění, který vykonává činnost distribuce pojištění podle čl. 2 odst. 5 normy č. 19/2018 pro jednoho nebo více pojistitelů, na jejich odpovědnost, na základě smlouvy o spolupráci. Může distribuovat pouze pojistné produkty, které jsou doplňkové k jeho vlastnímu zboží nebo službám podle předmětu činnosti, a pokud zahrnují životní rizika a/nebo rizika občanskoprávní odpovědnosti, mohou být poskytovány pouze se zbožím nebo službou poskytovanou v rámci své hlavní profesní činnosti (čl. 2 odst. 5 normy č. 19/2018).
asistent (<i>asistent</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 5 normy č.19/2018.	sekundární zprostředkovatel	FO/PO	vykonává činnost distribuce pojištění na základě smlouvy o spolupráci s hlavním zprostředkovatelem v souvislosti se svým zprostředkovatelským oprávněním, na plnou odpovědnost příslušného hlavního zprostředkovatele
doplňkový asistent (<i>asistent auxiliar</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 6 normy č.19/2018.	secondary intermediary	FO/PO	zprostředkovatel doplňkového pojištění, který vykonává činnost distribuce pojištění podle čl. 2 odst. 5 normy č. 19/2018, a to na základě smlouvy o spolupráci s hlavním zprostředkovatelem v souvislosti se svým zprostředkovatelským oprávněním, za plné odpovědnosti příslušného hlavního zprostředkovatele. Může distribuovat pouze pojistné produkty, které jsou doplňkové k jeho vlastnímu zboží nebo službám podle předmětu činnosti, a pokud zahrnují životní rizika a/nebo rizika občanskoprávní odpovědnosti, mohou být poskytovány pouze se zbožím nebo službou poskytovanou v rámci své hlavní profesní činnosti (čl. 2 odst. 5 normy č. 19/2018).
osvobozený zprostředkovatel (<i>intermediar exceptat</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 17 normy č.19/2018.	sekundární doplňkový pojišťovací zprostředkovatel osvobozený od povinnosti registrace v ASF registru	FO/PO	doplňkový pojišťovací zprostředkovatel, který je však osvobozen od povinnosti registrovat se v příslušném registru ASF, a který činnost distribuce pojištění vykonává jako doplňkovou činnost k jím prodávanému vlastnímu zboží nebo poskytovaným službám

				podle předmětu činnosti, v souladu s čl. 2 zákona č. 236/2018
řídící agent (<i>agent de management</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 4 normy č.19/2018.	x	FO/PO (osoba s trvalým pobytem, bydlištěm nebo sídlem v Rumunsku)	na základě povolení společnosti (undertaking) z jiného členského státu EU, která v Rumunsku vykonává činnost distribuce pojištění na základě volného pohybu služeb, má právo koordinovat síť místních poskytovatelů, včetně zprostředkovatelů a doplňkových zprostředkovatelů pojištění. Není zprostředkovatelem ani doplňkovým pojišťovacím zprostředkovatelem podle zákona (čl. 2 odst. 4 norma č. 19/2018).
pojišťovací a zajišťovací makléř (<i>broker în asigurări-reasigurări</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 7 normy č.19/2018.	x	FO	vykonává činnost distribuce pojištění v rámci zprostředkovatelské společnosti (brokerage undertaking) na základě individuální pracovní smlouvy jiné než související s vedením příslušné společnosti (undertaking)
autorizovaný agent (<i>mandatar</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 20 normy č.19/2018.	x	FO	fyzická osoba z členského státu EU, ve kterém zprostředkovatelé nebo doplňkoví pojišťovací zprostředkovatelé pojištění zakládají pobočku na základě práva usazování, která má oprávnění je zastupovat a navazovat vztahy se třetími osobami, orgány dohledu a jinými institucemi tohoto členského státu EU
subagent (<i>subagent</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 27 normy č.19/2018.	x	FO	vykonává činnost distribuce pojištění pro agenta, který je PO, a to na základě individuální pracovní smlouvy (jiná než vedoucí činnost)
přidružený subagent (<i>subagent afiliat</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 28 normy č.19/2018.	x	FO	vykonává činnost distribuce pojištění pro přidruženého agenta, který je PO, a to na základě individuální pracovní smlouvy (jiná než vedoucí činnost)
doplňkový subagent (<i>subagent auxiliar</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 29 normy č.19/2018.	x	FO	vykonává činnost distribuce pojištění pro doplňkového agenta, který je PO, a to na základě individuální pracovní smlouvy (jiná než vedoucí činnost)
subasistent (<i>subasistent</i>)	Čl. 2 odst. 1 bod 30 normy č.19/2018.	x	FO	vykonává činnost distribuce pojištění pro asistenta, který je PO, a to na základě individuální pracovní smlouvy (jiná než vedoucí činnost)

doplňkový subasistent <i>(subasistent auxiliary)</i>	Čl. 2 odst. 1 bod 31 normy č.19/2018.	x	FO	vykonává činnost distribuce pojištění pro doplňkového asistenta, který je PO, a to na základě individuální pracovní smlouvy (jiná než vedoucí činnost)
--	---	---	----	---

^[1] Zdroj: vlastní, na základě normy č. 19/2018.

Způsoby distribuce neživotního pojištění

Abstrakt

Rigorózní práce je zpracována na téma problematiky distribuce neživotního pojištění, především se zaměřením na některé právní úpravou umožněné způsoby „dodání“ pojištění zájemci o pojištění, resp. zákazníkovi. Vedle činností poskytování a zprostředkování pojištění, které jsou optikou této práce považovány za hlavní z těchto způsobů, je v této práci zevrubněji analyzována činnost nabízení možnosti stát se pojištěním, jinými slovy podnikatelská činnost pojistníka spočívající v umožnění přistoupení do skupinového pojištění dalším osobám.

Tyto způsoby jsou doplněny některými alternativními činnostmi (činnost zprostředkovatele doplňkového pojištění de minimis podle ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů) a podpůrnými činnostmi (marketingové činnosti, činnost srovnávače pojištění, tipařství), které ze své podstaty distribuci pojištění napomáhají či ji doplňují.

Uvedené způsoby jsou navzájem komparovány, a to i ve vztahu s právní úpravou svých ekvivalentů v právních řádech jiných, vybraných států (zejména Slovenska, Polska a Rumunska).

Problematika zpracovaná v této práci je dynamická a stále se vyvíjející, což potvrzují nedávné události na trhu pojištění. Z těchto událostí je v této práci analyzováno dočasné zavedení monopolu na sjednávání cestovního zdravotního pojištění cizinců nad 90 dnů na území České republiky a dále rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. září 2022 ve věci C-633/20, kterým došlo k podřazení činnosti pojistníka nabízejícího možnost přistoupení do skupinového pojištění za odměnu pod pojem distribuce pojištění, resp. zprostředkování pojištění.

Cílem práce je systematické zanalyzování a zpracování jednotlivých způsobů distribuce neživotního pojištění zejména na území České republiky, jejich vzájemné porovnání a v některých ohledech i porovnání s příslušnou zahraniční úpravou.

Práce je systematizována do šesti částí, přičemž v první části je zpracována relevantní právní úprava na unijní a české úrovni, spolu s letným exkurzem do historie této problematiky.

Ve druhé a třetí části jsou analyzovány klíčové pojmy pro zpracování této práce. Druhá část zpracovává pojem pojištění, včetně jeho porovnání s pojmem pojistný produkt a dále pojetí a úpravu pojistné smlouvy, především se zaměřením na rozdíly mezi individuální a skupinovou pojistnou smlouvou. Ve třetí části je rozebrán pojem distribuce pojištění, včetně podmínek pro výkon této činnosti, a dále interní a externí distribuce pojištění. Závěrem této třetí části je pak zpracování vybraných distribučních modelů.

Čtvrtá část obsahuje již zmíněné alternativní a podpůrné způsoby distribuce pojištění a část pátá činnost nabízení možnosti stát se pojištěným.

Závěrečná šestá část je zaměřena na výše uvedená vybraná aktuální témata distribuce pojištění.

Klíčová slova: neživotní pojištění, distribuce pojištění, zprostředkování pojištění

Non-life insurance distribution models

Abstract

The rigorous thesis addresses the issue of non-life insurance distribution, with a particular focus on certain methods of "delivering" insurance to prospective clients or customers, as permitted by legal regulations. In addition to the activities of providing and intermediating insurance, which are considered the primary methods from the perspective of this thesis, it also thoroughly analyses the activity of offering the possibility of becoming insured, specifically the business activity of the policyholder that allows other individuals to join group insurance.

These methods are complemented by certain alternative methods (such as the activity of a *de minimis* ancillary insurance intermediary according to Section 3, Paragraph 2 of Act No. 170/2018 Coll., on Insurance and Reinsurance Distribution, as amended) and supportive activities (such as marketing activities, insurance comparison services, and referral services), which by their nature assist or supplement insurance distribution.

The above-mentioned methods are compared with each other, including a legal analysis of their equivalents in the legal systems of selected countries (particularly Slovakia, Poland, and Romania).

The issue addressed in this thesis is dynamic and constantly evolving, as evidenced by recent developments in the insurance market. These developments include, for instance, the temporary introduction of a monopoly on arranging travel health insurance for foreign nationals staying over 90 days in the Czech Republic, as well as the judgment of the European Court of Justice from 29 September 2022 in Case C-633/20. This judgment classified the activity of a policyholder offering the possibility of joining group insurance for remuneration as falling under the concept of insurance distribution, or rather, insurance intermediation.

The objective of the thesis is to systematically analyse and examine various methods of distributing non-life insurance, particularly within the Czech Republic, compare them, and in some cases, provide a comparison with relevant foreign regulations.

The thesis is organized into six sections. The first section addresses the relevant EU and Czech-level legal regulations, alongside a brief historical overview of the topic.

The second and third sections analyse key concepts necessary for the development of this thesis. The second section explores the concept of insurance, including a comparison with the concept of insurance products, and further delves into the concept and regulation of insurance contracts, focusing primarily on the differences between individual and group insurance contracts. The third section examines the concept of insurance distribution, including

the conditions for performing this activity, as well as internal and external distribution. The conclusion of the third section presents selected distribution models.

The fourth section covers the above-mentioned alternative and supportive methods of insurance distribution, while the fifth section analyses the activity of offering the possibility of becoming insured.

The final sixth section focuses on the selected current issues in insurance distribution.

Keywords: non-life insurance, insurance distribution, insurance intermediation